

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 173.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

1910.

(Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1910.)

Utgitt av

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1912

Pris: Kr. 0.50.

Norges Officielle Statistik, række V. (Statistique Officielle de la Norvège, série V.)

Nr. 1—128 se tidligere hefter.

Trykt 1911:

- Nr. 129. Private aktiebanker 1909. (*Banques privées par actions.*)
- 130. Skolevæsenets tilstand 1908. (*Instruction publique.*)
- 131. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1908 og 1909. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 132. De offentlige jernbaner 1909/10. (*Chemins de fer publics.*)
- 133. Norges telegrafvæsen 1909/10. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 134. Fattigvæsenet 1908 og 1909. (*Assistance publique.*)
- 135. Norges bergværksdrift 1909. (*Mines et usines.*)
- 136. Folkemængdens bevægelse 1906 og 1907. (*Mouvement de la population.*)
- 137. Kommunevalgene 1910. (*Élections en 1910 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 138. Fiskerforsikringen 1910. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 139. Fængselsstyrelsens aarbok 1907. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 140. Sindssykeasylernes virksomhet 1909. (*Hospices d'aliénés.*)
- 141. Veterinærvæsenet og kødkontrollen 1909. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
- 142. Kriminalstatistik 1907 og 1908. (*Justice criminelle.*)
- 143. Industristatistik 1908. (*Statistique industrielle.*)
- 144. Norges postvæsen 1910. (*Statistique postale.*)
- 145. Jordbruktællingen 30 september 1907. Oversigt m. v. (*Recensement agricole du 30 septembre 1907. Aperçu général, etc.*)
- 146. Civil Retspleie 1908 og 1909. (*Justice civile.*)
- 147. Fabrikttællingen i kongeriket Norge 1909. Første hefte: Bedrifter, arbejdere og eiere. (*Recensement industriel 1909: Établissements, ouvriers et propriétaires.*)
- 148. Norges Skibsfart 1909. (*Navigation.*)
- 149. Ulykkesforsikringen 1908. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 150. Norges fiskerier 1910. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 151. Norges handel 1910. (*Commerce.*)
- 152. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1909. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 153. Norges Sparebanker 1910. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1912:

- 154. Rekruttering 1910. (*Recrutement.*)
- 155. Industristatistik 1909. (*Statistique industrielle.*)
- 156. Private aktiebanker 1910. (*Banques privées par actions.*)
- 157. Handelsfunktionærernes lønningsforhold m. v. 1909. (*Salaires etc. des commis de commerce.*)
- 158. Sindssykeasylernes virksomhet 1910. (*Hospices d'aliénés.*)
- 159. Norges bergverksdrift 1910. (*Mines et usines.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 173.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

1910.

(Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1910.)

Utgitt av

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHENHOU & CO.

1912

For aarene 1889—1898 se Norges Officielle Statistik, række III.

For aarene 1899—1903 se Norges Officielle Statistik, række IV, nr. 24, 57, 70, 89 og 116.

For aarene 1904—1909 se Norges Officielle Statistik, række V, 15, 36, 65, 83, 112 og 141.

En 1910 il est signalé en Norvège des cas de charbon (430), de charbon symptomatique (75), de fièvre catarrhale du boeuf (654), de rouget du porc (3843), de pneumonie contagieuse du cheval (520), pneumo-entérite contagieuse du porc et peste porcine (115), de gourme (3217), d'influenza (197), et de gastromycose du mouton (164).

Aucun cas de peste bovine, de rage canine, de morve, de fièvre aphteuse, de péripneumonie du bétail, de clavelée ni de gale du mouton n'a été constaté.

Les recherches publiques faites par la tuberculine chez le bétail ont été continuées comme auparavant. On trouvera au page 10—14 le résultat pour l'année 1911, celui ci pour l'année 1910 étant donné dans le compte-rendu précédent.

Les tableaux statistiques donneront des renseignements plus exacts sur les cas de maladies et sur le fonctionnement de l'inspection de la viande.

Indholdsfortegnelse.

(S o m m a i r e.)

	Page
Résumé en français	III
I. Veterinærvæsenet i 1910.	
(Du service vétérinaire en 1910.)	
A. Almindelig oversikt (Vue générale)	1
Tabel I. Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter (Maladies par départements)	2
B. De enkelte sygdomme (Les maladies différentes)	3
1. Miltbrand (Charbon)	3
2. Katarrhalfeber (Fièvre catarrhale).	5
3. Raslesyke (Charbon symptomatique).	6
4. Bråset (Gastromyose du mouton)	7
5. Svinesyke og svinepest (Pneumo-entérite contagieuse, peste porcine)	8
6. Rødsyke og knuterosen (Rouget du porc)	9
7. Tuberkulose (Tuberculose)	9
Tabel II. Tuberkulinundersøkelser 1895—1911 (Les tuberculina- tions de 1895 à 1911).	10
— III. Tuberkulinundersøkelser i 1911 (Les tuberculinations en 1911)	14
8. Kværke (Gourme)	15
9. Smitsom kastning (Avortement épizootique).	17
10. Lungesyke hos hesten, influenza (Pneumonie contagieuse du cheval, influenza)	17
11. Ringorm (Trichophyton)	18
12. Forskjellige sygdomme (Maladies diverses): Lollandsk syke, smit- som katarrh hos heste, mundsyke hos heste, hvalpesyke, hæmo- globinuri, lungeorm, smitsomt læpentslet hos sauer, stivkrampe, opbinding av melken, coccidier hos kvæg, anæmi hos smågrise, diarrhé hos kvæg, smitsom jurbetændelse hos kvæg, «skarpt», cerebrospinal meningitis, epilepsi hos ko, septisk børbetændelse hos kvæg, slikkesyke, rachitis, kræft, asthma, forsinket fødsel, iktesyke, rygmarsvlidelse hos hester, sterilitet hos kjør, ren- sygdomme, forgiftninger	19-28
Kvaksalveri (Charlatanerie)	28
Retssaker (Questions de droit)	29
Husdyrbruket (L'élevage).	30
C. Bevilgninger i budgетterminen 1910—1911 (Budget du service vétérinaire)	40

	Page
D. Tabeller (Tableaux statistiques).	
Tabel IV. Husdyrsygdomme artsvis (Maladies par espèces) . . .	42
— V—XXIV. Husdyrsygdomme amtsvis (Maladies par départements)	48
— XXV. Antal dyrlæger i Norge 1911 (Nombre de vétérinaires en 1911)	158
E. Udførsel og indførsel af husdyr (Importation et exportation des animaux)	159

II. Kjødkontrollen i 1910.

(L'inspection de la viande en 1910).

Almindelig oversigt (Vue générale)	164
Tabel A. Antal slagt på stationerne (Nombre de viandes aux bureaux de contrôle)	166
— B. Antal slagt, 2den klasse, på stationerne (Nombre de viandes de II ^{me} classe)	168
— C. Antal slagt, kasseret på stationerne (Nombre de viandes saisies)	170
— D. Antal slagt kontrollert utenfor stationerne (Nombre de viandes contrôlés en dehors des bureaux)	172
— E. Antal slagt, 2den klasse, utenfor stationerne (Nombre de viandes de II ^{me} classe en dehors des bureaux)	173
— F. Antal slagt, kasserte utenfor stationerne (Nombre de viandes saisies en dehors des bureaux)	174
1. Ålesund	175
2. Arendal	177
3. Bergen	178
4. Bodø	181
5. Drammen	183
6. Fredrikshald	185
7. Fredrikstad	187
8. Gjøvik	190
9. Hamar	192
10. Haugesund	194
11. Horten	196
12. Hønefos	198
13. Kongsberg	200
14. Kragerø	201
15. Kristiania	202
16. Kristiansand	212
17. Kristiansund	213
18. Larvik	215
19. Lillehammer	218
20. Lillestrøm	220
21. Moss	220
22. Narvik	223
23. Porsgrund	224
24. Risør	226

	Page
25. Sandefjord	226
26. Sarpsborg	229
27. Skien	230
28. Stavanger	233
29. Tromsø	237
30. Trondhjem	238
31. Tønsberg	242

III. Offentlige bestemmelser.

(Dispositions publiques.)

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1910 (Décrets royaux, circulaires etc. en 1910)	244
1. Kongl. plakat av 11 februar 1910 angaaende forbud mot indførsel av visse husdyr fra Sverige. (Décret royal défendant l'importation des animaux domestiques de la Suède)	244
2. Kongl. resolution av 25 februar 1910 angaaende ophævelse av foranævnte forbud. (Révocation de la défense susmentionnée)	244
3. Kongl. resolution av 3 mars 1910 angaaende approbation av avgifter m. v. for undersøkelse av kjød utenfor kontrolstationen i Trondhjem. (Sur les impôts de la viande contrôlée au dehors de la station)	244
4. Cirkulære av 20 april 1910 angaaende indsendelse av pakker til veterinærlaboratoriet. (Sur l'envoi de paquets au laboratoire vétérinaire)	244
5. Lov av 25 juli 1910 angaaende forandringer i §§ 2, 3, 5 og 6 i kjødkontrolloven. (Sur les modifications de la loi sur l'inspection de la viande)	245
6. Kongl. resolution av 13 august 1910 angaaende sanktion av indkjøp av tomt for nyt veterinærlaboratorium og seruminstitut. (Sur l'achat du terrain pour la construction du laboratoire vétérinaire et de l'institut sérothérapique)	245
7. Cirkulære av 28 september 1910 angaaende indsendelse av præparater til Veterinærlaboratoriet. (Sur l'envoi de paquets au laboratoire vétérinaire)	245
8. Cirkulære av 29 september 1910 angaaende utlevering av spiritus til dyrlæger. (De la livraison de l'alcool aux vétérinaires)	245
9. Kongl. resolution av 7 oktober 1910 angaaende approbation av avgifter m. v. for stempling av kjød utenfor kjødkontrolstationen i Drammen. (Sur l'impôt de contrôle de la viande au dehors de la station)	246
10. Kongl. resolution av 14 oktober 1910 angaaende indførsel av kommunal kjødkontrol i Lillestrømmen. (Sur l'établissement de l'inspection de la viande en Lillestrømmen)	246
B. Gjældende love og bestemmelser (Lois et règlements en vigueur).	
Bilag 1 (Appendice 1) Lov af 14de juli 1894 m. v. om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant les mesures à prendre contre les maladies des animaux domestiques)	248
— 2 (— 2) Lov af 27de juni 1892 m. v. om kommunale slagtehus etc. (Loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs municipaux et sur l'inspection de la viande)	258

			Page
Bilag 3 (Appendice 3)	Regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjød av 4 august 1911. (Réglementation pour l'inspection de la viande)		260
— 4 (— 4)	Regler for indførsel og kontrol av fersk kjød (slagtekjød) av 4 august 1911. (Réglementation pour l'inspection de la viande de boucherie)		265
— 5 (— 5)	Nugjældende (1ste juli 1912) regler for indførsel av husdyr (De l'importation des animaux)		272
— 6 (— 6)	Nugjældende (1ste juli 1912) regler for utførsel av husdyr (De l'exportation des animaux)		275
— 7 (— 7)	Schema for ansøkning om tuberkulinundersøkelse (Formulaire de demandes de tuberculination)		276
— 8 (— 8)	Indberetningsschema for tuberkulinundersøkelse (Formulaire des rapports de tuberculination)		279
— 9 (— 9)	Anvisning til tuberkulinundersøkelser (Instruction pour la tuberculination)		280
— 10 (— 10)	Om kvægtuberkulosens bekjæmpelse (Sur la lutte contre la tuberculose bovine)		282
— 11 (— 11)	Ansøkning om erstatning for kvæg, der nedslagtes paa grund av tuberkulose (Formulaire de demandes de dédommagement aux propriétaires après l'abattage du bétail tuberculeux)		288
— 12 (— 12)	Indberetningsschema nr. 1 til amtmandene om smitsomme sygdomme (Rapport devant être adressé au préfet sur les cas de maladie contagieuse)		290
— 13 (— 13)	Indberetningsschema nr. 2 til veterinærdirektøren (Rapports devant être adressés au Directeur)		291
— 14 (— 14)	Utdrag af skyss- og kostloven (Extrait de la loi sur les frais de voyage)		292
— 15 (— 15)	Destruktionsverket i Kristiania 1910, av dyrlæge A. Lo. (La destruction des cadavres et des déchets animaux à Christiania, par A. Lo)		294
— 16 (— 16)	Regningsschemaer (Formulaires de notes)		296

Tillæg.

Anvisning til undersøkelse av fersk slagtekjød av 6 oktober 1911. (Instruction pour l'inspection des viandes de boucherie)	301
Anvisning til utførelse av kontrol med opdelt kjød av 6 oktober 1911. (Instruction pour l'inspection de la viande dépécée)	307
Veiledning til utførelse av kemisk undersøkelse av opdelt kjød. (Guide pour l'examen chimique de la viande dépécée)	309
En kaninseptikæmi. Av H. Horne. (D'une septicémie streptococcique du lapin, par H. Horne).	

I.

Om veterinærvæsenet 1910.

A. Almindelig oversigt.

Ifølge de fra dyrlægerne indkomne årsberetninger er der i årets løp behandlet hos:

Hesten	45 460	sygdomstilfælder.
Koen	77 365	—
Sauen	2 331	—
Gjeten	661	—
Svinet	15 302	—
Hunden	4 919	—
Katten	249	—
Fjærfæ	193	—
Andre dyr	57	—

Av de behandlede dyr angis at være døde eller dræpte:

Av hester	1 216
» køer	4 272
» sauer	299
» gjeter	28
» svin	1 311
» hunde	465
» katter	34
» fjærfæ	74
» andre dyr	36

Antallet av de av dyrlægerne behandlede sygdomstilfælder stiller sig i de sidste år således:

I 1903	79 841
- 1904	100 230
- 1905	103 617
- 1906	115 803
- 1907	129 501
- 1908	131 223
- 1909	127 577
- 1910	146 537

Tabel I.

Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter 1910.

(Relevé des diverses maladies par départements).

Amt (Département).	Miltbrand (Anthrax).	Raslesyke (Anthrax emphysematosus).	Bråset (Gastromycosis ovis).	Ondartet katarthaleber (Febris catarrhalis ma- ligna).	Lunksyke hos hesten (Pleuro-pneumonia con- tagiosa equi).	Influenza (Influenza).	Svinesyke og svinepest (Pneumo-enteritis conta- giosa suis).	Rødsyke og knuterosen (Morbus ruber).	Kværsil (Adenitis contagiosa equi).
Kristiania	7	-	-	-	256	19	8	5	394
Akershus	33	1	-	20	136	4	-	473	306
Smålenene	39	3	-	19	28	12	20	379	164
Buskerud	33	6	-	58	72	-	-	262	110
Jarlsberg og Larvik . . .	28	1	-	8	7	1	-	262	42
Hedemarken	31	2	-	105	19	2	82	640	347
Kristians	22	6	-	72	-	-	-	492	978
Bratsberg	28	-	3	24	-	-	-	161	42
Nedenes	20	1	-	13	-	-	-	97	57
Lister og Mandal	20	5	1	17	2	2	-	72	33
Stavanger	37	5	59	49	-	157	-	30	22
Søndre Bergenhus	78	33	60	40	-	-	-	62	10
Bergen	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus	6	10	3	28	-	-	-	29	20
Romsdal	16	-	-	21	-	-	-	70	52
Søndre Trondhjem	17	2	20	69	-	-	-	384	543
Nordre Trondhjem	5	-	13	58	-	-	5	381	20
Nordland	4	-	5	52	-	-	-	24	74
Tromsø	-	-	-	1	-	-	-	20	3
Finmarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	430	75	164	654	520	197	115	3 843	3 217

Den almindelige sundhetstilstand blandt landets husdyr har i 1910 været gjennemgående god. Farsotmæssig optræden av nogen ondartet sygdom har ikke fundet sted, om end, som vanlig, enkelte tilfælde er indtruffet av miltbrand, ondartet katarrhfeber, svinesyke, raslesyke og bråset. Intet tilfælde er forekommet av kvægpest, hundegalskap, snive, mund- og klovsyke, ondartet lungesyke hos kvæg eller koppper og skab hos sauer. (Se tabel I). Av de såkaldte mildere smitsomme sygdomme har særlig kværsil og smitsom halskatarrh optrådt over store dele av landet. — Traumatisk perikardit («skarpt») synes at bli mere og mere almindelig og forårsaker ikke ubetydelige tap. Av andre mere almindelig forekommende sygdomme nævnes fordøielseslidelser og fødselslidelser.

Av koppper og ringorm er der som vanlig iagttatt endel tilfælde overført til mennesker.

B. Om de enkelte sygdomme.

1. Miltbrand.

Denne sygdom optræder hvert år med et antal tilfælde av 400—500, nemlig:

1900	407	miltbrandstilfælde.
1901	470	—
1902	538	—
1903	560	—
1904	674	—
1905	522	—
1906	686	—
1907	554	—
1908	426	—
1909	383	—
1910	430	—

Av tabel I vil fremgå, at tilfældene i årets løp er spredt over det hele land undtagen Tromsø og Finmarkens amter. De fleste dødsfald meldes, som vanlig, fra Søndre Bergenhus amt (78 tilfælde), hvorefter kommer Smålenenes amt 39, Stavanger amt 37, Akershus og Buskerud 33. I byerne Kristiania og Bergen er påvist henholdsvis 7 og 6 tilfælder.

Angående smitekilden er kun litet oplyst og kun i få tilfælde er smittens opståen påvist. Som oftest anføres som årsak foring med utenlandske kraftfôr-stoffe og avfallsvarer; men i mange tilfælde er dette slags fôr ikke benyttet, mistanken har i sådanne tilfælde hyppig været rettet mot brukte sække, hvori fôrstoffene har været fragtet.

Dyrlæge *O. Enger*, Toten, omtaler, at han iagttok 5 tilfælde hos kvæg, hvorav 3 i samme besætning i løpet av en uke. Samtidig forekom der flere mistænkelige febertilfælde. Han meddeler:

«Da jeg har sterk mistanke om at smittekilden for disse 3 tilfældes vedkommende var at finde i naboens for ca 13 år siden nedgravede miltbrandskadaver, kan det muligens ha sin interesse litt nærmere at beskrive dette forhold.

Naboen «A» mistede for ca. 13 år siden 3 kjør av miltbrand. Disse kadavere blev så nedgravne i et hjørne av hans eiendom, like ind til en bygdevei, der fører tvers igjennem hans marker. Stedet blev indhegnet med et almindelig gjerde. Ivåres var dette nedfaldt ut mot veien og efter tæleløsningen og snesmeltningen stod utover sommeren endel vand i veigrøfterne like ut for miltbrandskirkegården.

«A»s nabo «B» slap ivår halvdelen av sin besætning ut i havnegangen omkring 20de mai; men for at komme til havnehagen måtte han drive kjørene den omtalte bygdevei forbi «A»s miltbrandskirkegård, og da gjerdet som anført var faldt ned ut mot veien, tok de sig jo gjerne en tur indom her, hvor der stod frodig græs og muligens drak de også en tår av vandet i veigrøfterne. Den 31te mai fandtes en kvie av «B»s besætning liggende død i havnegangen. Dødsårsaken viste sig at være miltbrand. Den utslupne halvdel av besætningen blev nu holdt på fjøset indtil videre og 6 dage efter forekom nok et dødsfald og dagen derefter et til, alle iblandt de kjør, der hadde været ute. Da jeg hadde mistanke om at dyrene måtte ha fått smitten i sig ute, tilrådet jeg eieren allerede efter det første tilfælde at indgi samtlige kjør, som hadde været ute, kreolinvand, desuten holdtes de avsondret fra den del av besætningen, som hadde stått inde, og blandt hvilken ingen tilfælder viste sig. Foruten disse 3 tilfælder, der medførte døden, forekom i løpet av de første 8 dage efter at den utslupne del av besætningen blev indsat igjen på fjøset, flere mistænkelige febertilfælde, idet dyrene fikk rystende frostanfald på op til 41,5° C. med hyppig puls og åndedræt. Hårlaget var hos disse strittende, blikket stirrende og øiets slimhinde blodfylt. Når eieren merket disse tilfælder gav han dyret store doser kreolinvand og resultatet var, at efter en dags forløp var dyrene friske igjen. Disse febertilfælder har vistnok været miltbrand i første stadium. De forekom også kun blandt de kjør, der hadde været ute.

Da sykdommen kun optrådte blandt den del av besætningen der hadde været ute, antar jeg, at «A»s miltbrandskirkegård har været smittekilden, idet miltbrandssporer i tæleskytningen med grundvandet er kommet op til overflaten og har inficert dyrene».

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, har i årets løp mottat indberetning om ialt 49 tilfælde av miltbrand. Omtrent samtlige dyrlæger antar, siger han, at smittestoffet i de aller fleste tilfælde er indført ved fóring med kraftfór, spesielt affaldsmel, men statsdyrlægen har likesålidt iår som i tidligere år kunnet finde miltbrandsbakterier i de tilsendte prøver av det mistenkte mel. Dette har dog som regel vist sig at være en meget uren, simpel vare. Av de 18 tilfælde, hvor han i mottagne præparater har konstatert miltbrandsbakterier, er dyret i 6 tilfælde blit angrepet, mens det gik på beite, eller det har ikke fått kraftfór av nogensomhelst art.

Amtsdyrlæge *S. Thygesen*, Høland, omtaler en besætning, hvor 4 dyr døde av miltbrand, mens dyrene endnu gik ute; indkjøpt kraftfór var ikke anvendt. Enkelte dyrlæger anfører, at kreolin i store doser og antifebrin har helbredende virkning på miltbrand, når midlerne anvendes ved sykdommens begyndelse.

Amtsdyrlæge *H. P. Jensen*, Haugesund, indberetter:

«På gården Sørhaug i Skåre fandtes en ko liggende død av miltbrand på hjemmehøen. Kadaveret blev straks nedgravet. Samme dags aften fandtes en anden ko av samme besætning angrepet av sygdommen. Symptomerne ytre sig ved sturenhet, feber (temp. 40,3) og sterk muskelsitren. Fuldstændig ophør av ætelyst og opbinding av melken. Sterk hævelse omkring luftrørshodet.

Koen blev bundet ved gjerdet, hvor den første lå nedgravet, og gaves 25 gram kreolin i en flaske vand hveranden time. Dagen efter var tilstanden bedre, og 3 dage efter sygdommens opståen var koen bra.»

Dyrlæge *Hvattum*, Fredrikstad, meddeler:

«Miltbrand forekom med 2 tilfælde på samme gård og med symptomer som man ikke skulde tiltro en sådan sygdom. I det ene tilfælde var temp. ca. 39,5, træg afføring, dårlige vombevægelser, noget hurtig og bankende puls; men forøvrigt tilsyneladende nok så godt almenbefindende. Billedet gav nærmest indtryk av en fordøielseslidelse. Dyret døde efter en dags forløp. Obduktionen viste miltsvulst og ved mikroskopisk undersøkelse miltbrandsbakterier i blodet. Næste dag var sidekoen dårlig under lignende symptomer som førstnævnte. Dyret blev behandlet med store og gjentagende doser av kreolin og kom sig efter nogle dages forløp.»

Amtsdyrlæge *Gundersen*, Ryfylke, meddeler:

«Et av miltbrandstilfældene har sin interesse derved, at det blev diagnosticert gjennem lægen på Nærstrand på den måte, at en kone kom til ham med en blodforgiftning i en arm. Mistanke om miltbrand opstod straks, og saken blev meldt mig. Ved undersøkelse av organerne av en nødslaget ko blev miltbrand diagnosticert. Kjøttet var nedsaltet til bruk i huset. En kat var død efter at ha slikket noget blod og hunden var meget syk, men kom sig igjen.»

*

*

*

Fra 1ste juli 1909 har landbruksdepartementet hat til raadighet en sum av 1000 kr., som skal anvendes til *erstatningsbidrag* til fattige kvægeiere for tap paa grund av miltbrand. Der har i budgетterminen 1909—1910 og 1910—1911 inkommet andragender om erstatning fra henholdsvis 4 og 12 kvægeiere og bidrag er ydet til henholdsvis 4 og 8 med kr. 1 000,00 hvert år.

Av de i årets løp konstaterte miltbrandstilfælder indtraf hos

Hesten	50 tilfælder
Koen	326 —
Sau	8 —
Svin	41 —
Hund	3 —
Kat	2 —

2. Ondartet katarrhalfeber.

Katarrhalfeber hos kvæg er konstateret i 654 tilfælde mot 624 og 533 henholdsvis i 1909 og 1908; sygdommen optrådte i alle landamter med undtagelse av Finmarkens amt og hyppigst i Hedemarkens og Kristians amter (henholdsvis 105 og 72 tilfælder).

Amtsdyrlæge *Taraldrud*, Nordre Valdres, meddeler :

«Av ondartet katarrhalfeber har ialt forekommet 6 tilfælde, hvorav et dyr døde og tre dræptes. Sygdommen er godt kjendt her i distriktet, men det har bare hændt et par gange, at smitte har været overført til andre besætninger og da strøk hele besætningen med på de to steder. Sygdommen synes på enkelte steder at være stationær; således har det forekommet 4 tilfælde på 5 år hos en gårdbruker i Røn. Likeledes fortæller folk her om en meget ondartet øiensygdom, som flere gange har optrådt på Sundin sæter i Slidre vestfjeld. De angrepne kuer blir som regel blinde og prognosen er i dette distrikt dårlig. Svær kroupbelægning i næsen med snorkende åndedræt er et meget almindelig symptom.»

Amtsdyrlæge *Mossige*, Sogndal i Sogn, anfører at i Vigdalen, en avsidesliggende fjelddal i Lyster, optrådte i april måned *katarrhalfeber* på en meget ondartet måte. Av besætningens 13 dyr blev 6 angrepne av sygdommen og herav døde 5. Der hadde ikke været fremmede folk inde i fjøset på flere måneder, man hadde ikke brugt indkjøpt kraftfôr, og man kjendte ikke til, at sygdommen tidligere hadde optrådt i dalen.

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Førde, omtaler ondartet katarrhalfeber som en almindelig forekommende sygdom, der er stationær i distriktet i enkelte bygdelag, hvor den fra tid til anden i lange tider formelig har «gjort rent bord» i fjøset; særlig forekommer dette i avsidesliggende dalfører og på fjeldgårde, hvor uthusbygningernes hygieniske tilstand i sin almindelighet og fjøsenes i særdeleshet ikke tilfredsstiller selv de beskedneste hygieniske krav. Sygdommen forekommer også spredt med et tilfælde nu og da i det øvrige distrikt. I beretningsåret har 20 tilfælde været behandlet.

3. Raslesyke.

Av raslesyke (miltbrandsemfysem) er anmeldt ialt 75 tilfælder, hvorav de 33 indtraf i Søndre Bergenhus amt; fra Bratsbergs, Romsdals, Nordre Trondhjem og amterne nordenfor er intet tilfælde anmeldt.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler :

«Jeg har i år efter anmodning foretat et par reiser til distrikter i Hardanger, hvor denne sygdom optrær hvert år og dræper flere ungdyr og kalver, for at veilede befolkningen og muligens få påpekt de steder i beitesmarken, som var særlig farlige. Sygdommen forekommer almindeligst om våren, men så forefaldt i Lindås et par tilfælder, som utvilsomt skyldtes den usedvanlige tørke i år. Her var den ikke tidligere kjendt; folk sa iallefald, at de aldrig før hadde hørt den omtale, men det tilfælde jeg fik anledning til at obdusere, viste typisk raslesyke. Sygdommen indtraf omkring slutninden av august, og dyrene beitet på en stor myr med et litet vand i midten. Under den langvarige tørke faldt vandet i dette, således at dyrene kunde nå at beite på en temmelig stor, tørlagt strækning, og det var efter at de var begyndt at gå her, at ungdyrene fik *sygdommen*. Saavidt vidstes, hadde det aldrig i mands minde hændt, at det hadde været så litet vand i dette tjern.»

I det sidste år er følgende antal raslesyketilfælder behandlet:

1909	71 tilfælder.
1908	70 —
1907	48 —
1906	31 —
1905	45 —
1904	59 —
1903	34 —

4. Brå s o t.

Av tabel 1 vil sees, at av brå sot er påtruffet 164 tilfælder, hvorav det overveiende antal i Stavanger og Søndre Bergenhus amter (henholdsvis 59 og 60 tilfælder); i Søndre og Nordre Trondhjems amter forekom henholdsvis 20 og 13 tilfælder, i Nordland 5, i Bratsberg og Nordre Bergenhus hver 3 og i Lister og Mandals amt 1 tilfælde.

De indberettende dyrlæger antar, at der indtræffer mange tilfælder av denne sygdom, som ikke blir anmeldt.

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Førde, meddeler, at brå sot er en almindelig infektionssygdom, særlig i kystherrederne. I 1910 har han utført 114 brå sot-vaksinationer med trådvaksine. Resultatet har været tilfredsstillende.

Amtsdyrlæge *I. Flønæs*, Rissen, anfører:

«Brå sot er anmeldt med 7 tilfælder, men dette er neppe fjerdedelen av de virkelige forekommende; man kan underhånden senere høre, at den eller den gårdbruker har mistet alle sine lam og de fleste voksne sauer på havnegangen.

Sygdommen kaldes av befolkningen for «tullsyke», på grund av det sygdomsbillede, som karakteriserer den — slap, ustø gang med krampe, derpå lamhet — særlig i bakparten — og så døden.

De mest akutte tilfælder varer 1 à 2 dage, før døden indtræer; dette er særlig hos lammene. Hos de voksne er forløpet ofte mere langsomt, og de kan efter nogle dage igjen spise ganske godt, men vedblir som regel at være lamme i bakparten og indtar derfor en sittende stilling.

Ved obduktionen findes blodet ganske godt koagulert; men milt og lever er som regel lidt forstørret og mør; musklerne føles svampet.

Lidelsen forekommer kun i Stadsbygdens herred og særlig i mai og juni. Den har været kjendt i mange år; men nu synes den stadig at tilta. Fra først av døde sauene kun i gårdene Kvidals utmark; men sygdommen har nu bredt sig på en dermed sammenhengende strækning til Bælling, Hårsakre og Varum.

Dels blir sauedokkene daarlig passet, og dels vil ingen vedkjende sig kadavrene, hvorfor disse ofte blir liggende ubegravet i lang tid, forpestende luften og inficerende havnegang og bække.

Beitestrækningen er blit omtrent ubrukelig, og flere eiere holder sine sauer hjemme eller sender dem på en anden kant.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler:

«Der er fra mit laboratorium efter modtagen rekvisition utsendt ialt 1 060 stk. trådvaksine. Pulvervaksine er hverken rekvirert eller sendt. Men der er — trods den indstændigste opfordring — ikke kommet beretning om resultatet fra mere end 77 podninger. Samtlige disse viste et meget tilfredsstillende resultat; intet dødsfald efter podningen. Men fra en av rekvirenterne indløp, straks efter at vaksinen var sendt, meddelelse om at et dyr var død umiddelbart efter podningen, og at flere andre dyr var syge, et så meget merkeligere tilfælde, som vaksinen var akkurat den samme som den, der var sendt de øvrige rekvirenter, og den samme som vedkommende nu har fåt utlevert i flere år; han er nemlig en av de få, som omtrent helt siden min ankomst hit for 9 år siden hvert år har fåt sine lam vaksinert eller selv har gjort det. Jeg kan ikke forklare mig det på anden måte, end at der ikke har været iagtat den fornødne renslighet ved podningen, skjønt vedkommende er en av de i den henseende mest pålitelige vaksinatorer, jeg har hat at bestille med. Det hele viser, at vaksinationen trods al forsighet kan være meget risikabel.

Jeg har forevrig hørt merkelig litet til bråсот i år. Antageligvis skyldes dette det sjeldent tørre og gode veir sidst sommer. Våren 1910 fik jeg fra flere steder melding om, at bråсот optrådte, og det meget ondartet, men på alle de steder, hvor jeg selv fik anledning til at undersøke tilfældene, nemlig i Masfjorden, i Gulen og på to steder i Fane, viste det sig ikke at være bråсот. På de 3 steder var det typisk den meget almindelige såkaldte sauens «katarrhalfeber» med flod av næse og øine, tildels keratit og sammesteder papillomalest utslet langs læber og næsebor, samt hyperæmi i lungerne. Men på et sted — i Fane — hvor der forevrig kun var angrepet 2 dyr, som begge døde, så tilfældet ved første øiekast ut som typisk bråсот, den samme opsvulmning med blåfarvet buk, den sterkt injicerte subcutis og den store ansamling av portvinsfarvet, serøs vædske i bukhulen. Ved åpningen av kadaveret kjendtes også en eiendommelig, sterk, ubehagelig lugt, men det slog mig straks, at denne ikke var den samme som ved typisk bråсот; heller ikke såes de sedvanlige forandringer i løben, lungerne var sterkt hyperæmiske og både pericardiet og mediastinalrummet var helt fylldt med en bævrende, gelatinøs, manøtagtig masse, noget som jeg iallefald hidtil ikke har seet ved bråсот. Sygdommen angrep desuten kun voksne sauer — lammesauer; lammene skåntes og der var ved den mikroskopiske undersøkelse merkelig få bakterier at finde; de der fandtes kunde jeg ikke finde var andet end sedvanlige kadaverbakterier. I de geléagtige masser var der absolut ingen bakterier at finde. Da næseskilleveggen også var sterkt hyperæmisk er jeg — trods der hverken har været flod av næse eller øiensymptomer — tilbøielig til at tro, at sykdommen også her var en form ar katarrhalfeber. Over hele Stavanger amt, men især på Jæderen er det meget almindelig, at der på vårparten blandt lammesauerne forekommer peracut forløpende, ofte tilsynelatende smitsomme sygdomme med dødelig utfald, som ikke lar sig indrangere under de kjendte sygdomme, men som utvilsomt er foranlediget ved kraftføret. Det er mulig at denne kraftførforgiftning i nogle tilfælder kan antas for at ha været bråсот».

5. Svinesyke og svinepest.

Av lungesyke eller svinesyke hos svinet er opført 8 tilfælder i Kristiania, 20 i Smålenenes amt, 82 i Hedemarkens og 5 i Nordre Trondhjems amt.

Amtsdyrlæge *Stenersen*, Sarpsborg, meddeler, at endel tilfælder av svinesyke indtraf hos smaagriser i en svinebesætning paa 85 stkr.; sykdommen viste sig som smitsom pneumoni tildels med dødelig forløp; ialt angrepes 20 svin.

Amtsdyrlæge *Blystad*, Kongsvinger, anfører, at der i Grue indtraf 26 dødsfald av svinesyke i en besætning og at flere tilfælder sandsynligvis av samme art optrådte i nabobesætningerne.

6. Rødsyke og knuterosen.

Av rødsyke og knuterosen hos svin er behandlet ialt 3 843 tilfælder,¹⁾ hvorav 95 dyr dræptes og 297 døde. Sygdommen forekom almindelig utbredt; kun fra Finmarkens amt og Bergens by er intet tilfælde anmeldt. Den behandlingsmaate som nu mest anvendes mot denne sygdom er serum; som i tidligere årsberetninger omhandlet anvendes serumet nu av næsten alle dyrlæger med avgjort held såvel i kurativ som profylaktisk øiemed. Men det betones, at resultatet er bedre jo tidligere i sygdomsforløpet indsprøitningen finder sted, likesom der bør anvendes store doser.

Amtsdyrlæge *Julsrud*, Kløften, skriver:

«Rødsyke og knuterosen forekom i høstmånederne med flere tilfælder end almindelig og ofte temmelig ondartet; jeg tror at kunne tilskrive rødsykeserumet æren for, at sygdommen ikke antok almindelig utbredelse. Rødsykeserumet er efter min erfaring, anvendt i rette tid, av næsten ufeilbarlig kurativ virkning og indsprøitet som forebyggende middel absolut pålidelig, selv om sygdommen allerede er kommen til utbrud i besætningen. At dette serum virkelig er av betydning i terapien er, foruten at være en trøst og tilfredsstillelse for dyrlægen, en likefrem økonomisk vinding for landmanden, som heri har midlet til at værgе sin værdifulde svinebesætning for dennes, i ethvertfald her i distriktet, største fare. Der er kun den omstændighet tilbake, at enkelte av egoistisk mistro til alt nyt heller lar syke svin ligge i tro på at «dette går nok over» end at benytte et hjelpemiddel, som er så sikkert. Overfor rødsykeserum skal da heller ikke prisen virke avskrækkende, når man husker litt på tidens fleskepris».

Stadsdyrlæge *Hanson*, Drammen, meddeler:

«Av de mildere smitsomme sygdomme forekom der utover høsten ifjor en ren epidemisk utbredelse av rødsyke (knuterosen), ialt behandledes ca. 80 tilfælde foruten en del preventivt. De allerfleste behandledes med serumindsprøitning med utmerkede resultater.

Kun nogle få dødsfald, hvor det enten var for sent eller hvor serum ikke kunde anvendes.

Preventivt virker serumet likeså sikkert. I en svinebesætning på 11 griser fik efterhvert 3 griser rødsyke; alle sprøitedes efterhvert som de blev syke. Da imidlertid 3dje sygdomstilfælde fremkom, sprøitedes samtidig de øvrige 8, og sygdommen ophørte i besætningen».

7. Tuberkulose.

I fortsættelse av tidligere beretninger opføres her resultatet av de offentlige tuberkulinprøver for 1911. Angående denne saks stilling forøvrig indeholder den kongelige proposition om veterinærbudgettet fornøden oplysning.

¹⁾ 1 821 rødsyke og 2 022 knuterosen.

Tabel II.

Resultat av de offentlige kvæg-tuberkulinprøver 1895—1911.
*(Compte-rendu sur le résultat des recherches aux frais publiques faites
 chez le bétail, par la tuberculine, pendant les années 1895—1911).*

År.	Antal undersøkte besætninger. (Nombre des étables examinées).	Derav tuberkuløse (Dont tubercu- leuses).	pCt. tuberkuløse (pCt.).	Antal undersøkte dyr (Nombres des ani- maux tuberculines).	Derav mistænkte og tuberkuløse (Dont suspects & tuberculeux).	pCt. tuberkuløse (pCt.).
1895 }	2 195	573	26.1	30 787	2 538	8.4
1896 }						
1897.	2 136	577	27.0	24 755	2 056	8.3
1898.	1 465	331	22.6	14 740	725	4.9
1899.	1 337	274	20.5	11 919	678	5.7
1900.	2 072	368	17.8	15 513	779	5.0
1901.	2 889	311	10.8	20 051	701	3.2
1902.	2 227	255	11.5	14 230	502	3.5
1903.	2 027	276	13.6	13 846	672	4.9
1904.	2 335	328	14.0	18 519	1 060	5.7
1905.	1 802	223	12.4	13 566	623	4.6
1906.	1 888	227	12.0	14 622	890	6.1
1907.	1 626	218	13.4	12 734	840	6.6
1908.	1 833	256	13.9	14 643	709	4.8
1909.	2 546	312	12.3	20 623	869	4.2
1910.	3 038	332	10.9	21 109	1 167	5.5
1911.	3 047	423	13.8	26 937	1 291	4.8
1895—1911. . .	34 463	5 284	15.3	288 594	16 150	5.6

Som det av ovenstående tabel vil sees er undersøkelserne i de senere år tiltat i antal.

Av særlige bemærkninger vedrørende tuberkulosen anføres, at statsdyrlæge Tillier konstaterede tuberkulose i en hønsebesætning i Bergen. Tillier tror at de slette fjøsforhold på vestlandet, hvor rummet er lavt, lidet, slet ventileret og

kvælende kvalmt, kan betinge temperaturstigninger hos dyrene som kan lede til forveksling med en tuberkulinreaktion, navnlig om høsten, når høet er friskt og der fodres rikelig og før fjøset er luftet om morgenen. Han har i saadanne fjøs konstatert temperaturer hos dyr, navnlig gode melkedyr, like op til $40,7^{\circ}$ C. uten at tuberkulose eller nogen anden påviselig sykdom har foreligget og uten at tuberkulinindsprøitning har været gjort.

Som eksempel på godt resultat av systematiske tuberkulinprøver hitsættes utdrag av prøverne ved Rotvold sindssykeasyll ved Trondhjem.

				Antal dyr.	Reagerende.	Mistænkte.
1ste prøve	28de—29de november	1905	80	65	%	
2den —	22de —	1906	64	39	%	
3die —	27de —	1907	64	18,7	%	
4de —	13de —	1908	61	9,8	%	
5te —	30te —	1909	76	2,6	%	4 %
6te —	30te —	1910	68	0		1 dyr.
		*	*	*		

Til belysning av utgifterne ved de offentlige tuberkulinprøver hitsættes følgende tabel (cfr. bilag 2 til St. prp. no. 1, hovedpost VIII, 1908, kap. 4):

År.	Skyss- og kostutgifter til dyr- lægerne.	Honorarer etc.	
		bevilget.	medgået.
	Kr.	Kr.	Kr.
		bevilgning 10 000,00 tillægsbevilgn. 2 000,00	
1895—1896	8 263,48	12 000,00	10 895,00
1896—1897	15 316,43	15 000,00	14 873,00
1897—1898	15 864,06	18 000,00	18 000,00
1898—1899	10 943,89	20 000,00	13 848,00
1899—1900	10 908,82	15 000,00	11 807,00
1900—1901	17 286,58	20 000,00	18 323,90
1901—1902	21 847,72	20 000,00	20 868,20
1902—1903	19 179,53	20 000,00	19 623,90
1903—1904	17 632,55	20 000,00	17 331,55
1904—1905	20 538,93	15 000,00	20 252,65
1905—1906	15 933,04	20 000,00	16 773,45
1906—1907	17 260,60	20 000,00	16 074,38
1907—1908	16 177,18	18 000,00	16 300,90
1908—1909	26 742,27	20 000,00	25 888,40
1909—1910	23 573,94	16 000,00	21 774,40

Nedslagningsbidrag		Leveret tuberkulin gram.	Anmerkninger.
bevilget.	medgået.		
Kr.	Kr.		
		1903 93,5 gr.	$\frac{9}{10} - \frac{31}{12}$
		1904 605,30 »	
		(1895)	
		4 166	
		(1896)	
		12 865,5	
		(1897)	
		14 308,5	
		(1898)	
10 000,00	4 484,25	10 422	
overført 5 515,75			
bevilget 7 500,00			
13 015,75	12 414,73	(1899)	$\frac{3}{4}$ år.
overført 655,02		9 572	
bevilget 10 000,00			
efterbevilg. 5 000,00			
15 655,02	14 647,93	($\frac{1}{1}$ 1900— $\frac{31}{3}$ 1901)	(Herav 4000 til Stockholm).
overført 1 504,59		20 247,5	
bevilget 10 000,00			
11 504,59	12 075,59	13 737	
bevilget 10 000,00			
÷ 571,00			
9 429,00	11 354,29	12 355,5	
efterbevilg. 9 627,60			
bevilget 10 000,00			
19 627,60	19 627,60	13 578,5	
efterbevilg. 5 878,52			
efterbevilg. 10 000,00			
bevilget 10 000,00			
25 878,52	25 878,52	17 185	
efterbevilg. 8 000,00			
bevilget 10 000,00			
18 000,00	12 629,09	11 254	
overført 5 370,91			
bevilget 12 000,00			
17 370,91	13 902,75	13 885	
12 000,00	10 692,73	14 304	
overført 1 307,27			
bevilget 17 500,00			
18 807,27	18 791,61	22 932	$\frac{5}{4}$ år.
bevilget 14 000,00			
efterbevilg. 28 022,33	42 024,60	20 774	

Tabel III.

Resultat

av de offentlige kvæg-tuberkulinprøver i året 1911.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberculine, pendant l'année 1911).

A m t (Département).	Antal undersøgte dyr. (Nombre des animaux tuberculines).	Derav mistænkte og tuberkuløse (dont suspects & tuberculeux).	pCt. tuberkuløse (pCt.).	Antal prøvede besæt- ninger. (Nombre des étables examinées).	Derav tuberkuløse (dont tuberculeuses).	pCt. tuberkuløse (pCt.).	Omsprøitede besætninger. (Inoculations répétées).	
							Antal besætninger.	Tuberkuløse.
Akershus	1 384	204	14.7	64	22	34.4	5	3
Smålenene	1 368	254	18.6	77	42	54.5	15	11
Buskerud	1 976	96	4.8	218	40	18.3	20	8
Jarlsberg og Larvik .	889	72	8.1	63	14	22.2	5	2
Hedemarken	4 632	297	6.4	400	104	26.0	41	15
Kristians	1 202	116	9.6	55	15	27.3	11	5
Bratsberg	668	18	2.7	75	11	14.7	2	1
Nedenes	704	7	0.9	165	7	4.2	6	-
Lister og Mandal . .	141	2	1.4	21	2	9.5	2	1
Stavanger	142	4	2.8	9	3	33.3	7	3
Søndre Bergenhus .	1 068	10	9.4	174	9	5.2	7	0
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus .	997	31	3.1	140	23	16.4	16	1
Romsdals	654	2	0.3	68	2	2.9	1	-
Søndre Trondhjem .	6 946	107	1.5	862	82	9.5	15	2
Nordre Trondhjem .	1 996	50	2.5	290	27	9.3	14	3
Nordlands	1 770	19	1.1	282	19	6.7	30	4
Tromsø	280	2	0.7	55	1	1.8	1	-
Finmarken	120	0	0.0	29	0	0.0	0	-
Tilsammen	26 937	1 291	4.8	3 047	423	13.8	198	59

8. K v æ r k e.

Kværken har, særlig i visse distrikter, hat sterk utbredelse. Efter dyrlægernes indberetninger kjendes ialt 3217 tilfælde, men det virkelige antal har vistnok været meget større. Der omtales dels forut for dels samtidig med kværken i visse landsdele en meget smitsom og sterkt utbredt luftveiskatarrh. Antallet av kværkesyke hester har i de senere år utgjort:

I 1904	1051 tilfælder
- 1905	2142 —
- 1906	2539 —
- 1907	1740 —
- 1908	1136 —
- 1909	899 —
- 1910	3217 —

De fleste tilfælde i 1910 var i Kristians amt (978), derefter kommer Søndre Trondhjems amt (543), Kristiania by (394), Hedemarkens (347), Akershus (306).

Sygdommens forløp var i flere tilfælde ganske ondartet (23 dræpte, 85 døde o: en dødelighet av ca. 3,4 %).

Kværkeserum har været anvendt av flere dyrlæger; uttalelserne om dets virkning er motstridende.

Av veterinærkaptein *Brulands* beretning hitsættes:

«Kværke har efter 3 års forløp tat et videre omfang end vanlig i bygden (Stange). Den begyndte tidlig på vinteren som en smitsom katarrh, der angrep yngre og ældre heste på stalden. Kun få fik abscesser. Om sommeren meldtes om kværke blandt hester i fjeldet og om høsten tok sygdommen fat for alvor efter indsætningen. Den var da ondartet nok med svære og talrike abscesser i de fleste lymfekjertel grupper på hodet, halsen, bringen, juret, over endetarmen etc., tildels ledsaget av abscesser i indre organer, i lungerne, krøset etc. Nu utover våren 1911 er sygdommens optræden mere i formen smitsom katarrh med uttalt ømhet om svelget og høj initialtemperatur; dog forekommer mange typiske abscederende tilfælder fremdeles. Da sygdommen utover høsten tok et så ondartet forløp, var det en selvfølge, at nyere terapeutiske midler måtte forsøkes. Jeg begyndte med Druse-Streptokok-serum (Jess-Piorkowski), men forlot det snart for at ta fat paa opsoninbehandling (fra prof. C. O. Jensen). Med dette middel har jeg nu behandlet ca. 60 hester og er fornøiet med det. Jeg har i mange tilfælde seet avgjort virkning med hensyn til sygdommens forløp. Det synes som om temperaturen holder sig inden rimeligere grænser, at almenbefindendet er bedre og at abscesserne lettere modnes ved bruken av opsonin. Således vil jeg anføre, at et lite og svakt føl vedblev at spise godt under sygdommens forløp, medens ialt 7 abscesser mellem kjæverne, paa halsen, i juret og over anus blev fuldt fluktuierende og uttømtes. Føllet fik 2×10 cm.³ opsonin, iøvrigt kun pulv. anticatarrh. og varme omslag om halsen. Jeg har heller ikke havt et eneste dødsfald siden opsoninbehandlingen begyndte, medens førnævnte tyske serum anvendtes i en smittet stald, hvor 1 føl døde med svære abscesser i lunger og krøs. I en anden stald, hvor samme serum anvendtes, blev en 2 års hoppe voldsomt ophovnet omkring svelget, fik åndenød og dette blev avhjulpet ved tracheotomi. Hoppen fik utbredte gangræner i tungeroten og hele partiet omkring underkjævens bakerste indvendige og tildels utvendige muskulatur.

Trods talrige forsøk på at finde abscesser i dette voldsomme ødematøse parti, blev kun lite pus at finde. Hoppen endte med en «Schluckpneumonie» efter 4 ukers sygdom. En anden hoppe i samme stald, også behandlet med samme tyske serum, fik en menneskehodestor absces, fibrøs — fortykket i omfanget i krøset, slagtedes grundet stadig tilbakevendende kollik. I ovennævnte tilfælde var serum anvendt i god tid, — hos de 2 sidstnævnte tilfælde 8 dage før sygdommen brøt ut og 1 gang, medens de var i sygdommens første dage. I endnu 2 stalde anvendtes tysk serum uten spor av virkning. Også her forekom et tilfælde av voldsomt glottis-ødem, hvorfor tracheotomi; dyret kom sig efter en langvarig sygdom.

Amtsdyrlæge *Flesvik*, Lillehammer, anfører:

«Høsten 1910 begyndte der en kværkeepzooti, som i vinterens løp bredte sig til omtrent alle dyr, der ikke hadde hat sygdommen før. Smitten kom til Faaberg ad 2 veie, nemlig fra hester, der hadde gåt i havn i Faaberg vestfjeld, og fra dyr, der kom fra markedet på Stav i Øier. Denne smitte skrev sig fra fjordingshester fra Romsdalen, hvor der hadde optrådt kværke om sommeren og vinteren før. Kværken fra disse 2 smitekilder var meget forskjellig og kunde i begynnelsen av epidemien holdes ut fra hinanden. Den første hadde et godartet forløp uten komplikationer. Den anden begyndte med høi feber, gjerne sterk halsbetændelse med åndenød og svære abscesdannelser og i det hele taget tilbøielighet til komplikationer. Som et sjeldent forløp av kværke kan meddeles, at jeg tilså en hest i Øier, som for ca. 6 uker siden var bleven syk. Ved mit besøk konstaterte jeg feber og dårlig almenbefindende. Ved undersøkelse pr. rectum følte en håndstor svulst i mesenteriet. Da hesten var forsikret i «Odin» og jeg anså prognosen for slet, fik jeg selskapets tilladelse til at la dyret dræpe; men da jeg ca. 8 dage senere atter tilså dyret, hadde tilstanden bedret sig betydelig og svulsten var betydelig mindre. Her måtte der vistnok ha skedd en åpning av kværkeabscessen ind i tarmen. Tilstanden bedret sig hurtig, og da jeg så dyret ca. 3 måneder efter, var det i godt huld og ganske friskt, og svulsten var helt forsvunden.»

Amtsdyrlæge *Taraldrud*, Nordre Valdres, meddeler:

«En meget smitsom halskatarr hos hesten bredte sig meget hurtig over distriktet i mai og juni måned. Den kom over fjeldet med vognmænd fra Lærdal. Lidelsen var mild og medførte ikke nogen synderlig innskrænkning i dyrenes brukbarhet. Den ytret sig ved sterk hoste, der holdt sig en 8 dagss tid; i enkelte tilfælde var der litt slimavsondring fra næsen og svulst av kjertlerne med ømhet ved beføling, men forløp altid uten abscesdannelse. Skydshestene led mest, idet de ikke tålte travet på støvet vei. Enkelte av disse blev også steikt syke og stod med bronkøs respiration og purulent flod fra næsen en tre ukers tid.

Ut på høsten begyndte der at optræde enkelte tilfælde av typisk kværke, der bredte sig mere og mere til den ved juletider omfattet hele nordre Valdres. Denne farsot var ganske ondartet. Av 68 behandlede tilfælde er 2 døde og 3 dræpte. Sygdommen hadde let for at metastasere, likesom lungeaffektioner forekom påfaldende ofte, Pneumoni og pleurit var årsaken til de to dødsfald. Et eiendommelig tilfælde av metastase til mesenterialgl. forekom på en 3 år gammel meget værdifuld hingst. Ved undersøkelsen (ca. 1 måned efter den akute kværke var over) fandtes dyret i hoieste grad avmagret og så svagt, at det vanskelig kunde holde sig på benene. Ingen æte lyst og løs stinkende afføring, temp. 40,5. Pr. rect. følte en vældig tumor, strækkende sig fra hvirvelsoilen og så dypt ned i bukhalen, som man kunde føle. Prognosen forekom mig avgjørende slet, og dødsdommen blev derpå avsaagt. Dyret blev imidlertid ikke straks slagtet, da eieren var fraværende. Et par dage efter undersøkelsen gik

der hul under buken med et utfloed av en mængde lys materie; eieren påstod, at det mindst måtte være 15 liter. Efter dette begyndte hesten at spise, og efter en måneds forløp var den arbeidsdygtig og i godt huld.

9. Smitsom kastning.

Sygdommen har fremdeles stor utbredelse. Den er vistnok i tilbakegang i enkelte egne, men vinder på den anden side indpas i andre distrikter. Der uttales fra mange hold ønske om forbud mot at dyr fra kastesmittede besætninger tillates ført på fellesbeite. Fra Ringeby anfører amtsdyrlæge *H. Olsen*, at 4 kvægeiere vedtok en mulkt av kr. 30,00 for at ha sluppet okse fra smittet besætning på fellesbeite. En anden dyrlæge (*Kjoss-Hansen*, Egersund), anfører, at en kreaturhandler fra Hægebostad ved Stavanger lagmandsret blev idømt 200 kroners mulkt for at ha solgt en «kasteko» som normal kalver og overtrådt husdyrlovens bestemmelser om smitsom kastning.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, uttaler:

«Kalvekastning og dens følgelidelser, manglende brunst, sterilitet og mastiter er fremdeles overmåde almindelig; men jeg har indtrykket av, at i det store og hele har sykdommen her på Vestlandet kulminert, og jeg er tilbøielig til at tro, at der vil komme nedgang i tilfældene i de førstkommande år. Det hænder nemlig meget sjeldnere nu at få anmeldt eller at få hørt om kastning av hele besætninger; tilfældene optræder mere enkeltvis. Kun meget unge dyr kaster tidlig, de fleste jeg nu har hørt om kaster først sent, har fuldbåret foster, eller kaster egentlig ikke, men blir bare stående med efterbyrden eller vil nødig ta kalv. Jeg skulde derfor tro, at de fleste besætninger nu — iallefall i store dele av Vestlandet — begynder at bli immuniserte. Jeg har et par gange fåt meddelelse fra eiere av større svinebesætninger om, at flere av deres griser hadde kastet, og anmodning om at undersøke, hvorvidt det her dreiet sig om infektion med smitsom kastning. Begge gange viste det sig imidlertid, at så neppe kunde være tilfælde. Kastningen måtte skyldes andre årsaker. I begge besætninger indskrænket det sig også til få tilfælde, som senere ikke har gjentat sig».

10. Lungesyke og influenza hos hesten.

Av lungesyke hos hesten opføres ialt 520 tilfælder (mot 616 i 1909); av disse indtraf de 256 i Kristiania by, 136, 28, 72, 7 og 19 henholdsvis i Akershus, Smålenene, Buskerud, Jarlsberg og Larvik og Hedemarkens amter samt 2 tilfælder i Lister og Mandals amt.

For Kristiania bys vedkommende meddeles, at den i 1909 i byen herskende lungesyke blandt hestene fortsatte i 1910, men standset omtrent helt ut på sommeren.

Dyrlæge *O. G. Løken*, Elverum, meddeler, at av lungesyke forekom et enkelt tilfælde hos en fra Kristiania indkjøpt hest. Heldigvis var eieren så forsiktig at isolere hesten straks ved hjemkomsten, hvorved det lykkedes at begrense sykdommen. Ved senere undersøkelser viste det sig, at sykdommen hadde optrådt på den stald hvorfra hesten kom.

Amtsdyrlæge *Jessen*, Stavanger, anfører:

«Av influenza hos hesten behandledes 154 tilfælder. 5 heste døde. Sygdommen begyndte i de første dage av mai og i løpet av en ganske kort tid blev vistnok de fleste heste i Stavanger by angrepet. Herfra spredte den sig ut over Jæderen og tildels til enkelte steder i Fjordene. Sygdommen ytret sig som oftest som en almindelig katarrh med næseflod og hoste; men hos endel av dyrene var den forbundet med stor mathet, dinglende gang, hævelser på krop og i et enkelt eller på alle ben, lungebetændelse, bukhindebetændelse samt hjernelidelse, der hos 3 av dyrene viste sig som bjørnerokken. Hos enkelte dyr optrådte samtidig øienbetændelse.

Hos størsteparten av dyrene varede sygdommen kun en nkes tid, hos andre dyr derimot i flere måneder; og efterat sygdommen kunde ansees for overstået, viste et større antal av dyrene sig at være asthmatiske. Hos enkelte dyr ledsagedes sygdommen av en temperatur av 41,5°. Sygdommen kom og forsvandt pludselig. Den ophørte omtrent fuldstændig efter 4 måneders forløp. Smitten antages indført med en fra England den 30te april ankommen hest, som ved ilandsættelsen her viste sig lidende av litt næseflod, men som iøvrig viste sig sund og frisk i enhver henseende».

11. Ringorm.

Ringorm hos kvæg omtales av flere dyrlæger som meget hyppig, navnlig i enkelte fjelddale. Med driftefæ føres lidelsen ikke sjelden til besætningerne på østlandet. Smitte til mennesker nævnes ikke sjelden.

Amtsdyrlæge *Thygesen*, Høland, meddeler:

«Ringorm (herpes tonsurans) fik utover høsten en meget stor utbredelse, og smitten skrev sig fra en del ungfæ fra forskjellige gårde, som hele sommeren hadde gåt sammen i fjeldhavn. Nogle av disse måtte rimeligvis ha hat sygdommen allerede ved slipningen på havn, eller mulig der kan foreligge en infektion fra vilde dyr. Efter folks sigende har sygdommen ikke været kjendt her i distriktet tidligere, og de angrepete dyr sattes derfor på fjøs med de sunde uten forsigtighetsregler og uten at råd søktes i tide. Sygdommen fik således god tid til at brede sig såvel på de enkelte dyr som inden de forskjellige besætninger. På 2—3 dyr, som ikke fandtes igjen i rette tid på havnegangen, men blev gående ute noget længer, utbredtes sygdommen over hele kroppen, så de blev så at si hårløse. Hvad behandlingen angår har efter min erfaring ungventum chloreti hydrargyrici corrosivi (1 %) vist sig som det bedste middel. Efter en grundig grønsåpevask indgnides salven 1 gang daglig i 4 dage, og helbredelse vil da indtræde i så godt som alle tilfælder. Forgiftning er aldrig set, selv om salven er indgnedet på større partier av kroppen; kun bør det påsees, at dyrene ikke får adgang til at slikke salven i sig.

På grund av ubekjendtskap med sygdommen inficertes også mange mennesker særlig budeier og røktene, og ialt er 16 sådanne tilfælder kommen til min kundskap».

En anden dyrlæge meddeler om 15 tilfælder av ringormsmitte til mennesker.

Amtsdyrlæg *Gundersen*, Jelsa, anfører, at ringorm blev overført til flere familier og i temmelig alvorlig grad. Et litet barn blev meget sykt med feber og ildebefindende og store utslet på arme og ben.

Amtsdyrlæge *Thorshaug*, Løiten, meddeler:

«En hos kvæget optrædende hudlidelse, der vel nærmest må betegnes som ringorm, optrår mere og mere almindelig. Den er meget smitsom. Er først et dyr i besætningen angrepet, brer den sig hurtig over det hele. Som regel er den godartet, d. v. s. den lar sig ved energisk behandling paa rimelig tid helbrede. De bedste resultater er nådd ved behandling med hepar sulphuris-opløsning, 15 — 1 000 + 20 formalin — til indgnidning av de angrepne partier 2 ganger daglig. Sygdommen overføres ofte til mennesket og er da i mange tilfælder både meget plagsom og langvarig».

Amtsdyrlæge *Lunde*, Surendalen, meddeler:

«Av mildere smittomme sygdomme er fremdeles ringorm meget brysom. Kun de dyperegående blandingsinfektioner kommer under behandling, dog oftest ikke før smitteoverførelse til mennesket har fundet sted. Vaskning og desinfektion av hvert angrepet fjøs blir påkrævet, skal en stopper sættes for denne sygdom, der nu foruten sine store ulemper også i betragtelig grad nedsætter melkeproduktionen og påfører eieren store tap.

Amtsdyrlæge *Skjævestad*, Stranden, meddeler, at han i Ørskog (Vaksvik) fandt ca. 20 angrepne besætninger, likesom 4 hester og 1 svin var angrepet. Sygdommen var overført til 11 mennesker. — Amtsdylæge *Hogstad*, Molde, indberetter om stor utbredelse av ringorm i visse dele av sit distrikt.

12. Forskjellige sygdomme.

Av «lollandsk syke» eller kronisk smitsom tarmbetændelse hos kvæg omtales ialt 27 tilfælder; 11 kjoer dræptes. 2 tilfælder indtraf i Hedemarkens, 23 i Kristians og 2 i Bratsbergs amt.

Dyrlæge *Nordrum*, Ringeby, meddeler, at den lollandske syke ikke volder litet bryderi og tap der i distriktet, hvor sygdommen vistnok har større utbredelse end hittil antat, især på enkelte gårde.

Amtsdyrlæge *Norstrand*, Lom, meddeler, at kronisk diarré hos kvæget har været plagsom der i distriktet, men den synes nu i avtagende; intet hjælper mot sygdommen, og på gårde, hvor sygdommen særlig har optrådt, slagtes dyrene. Det er dog ikke bakteriologisk konstatert, at det er lollandsk syke det her dreier sig om.

Dyrlæge *H. Gjorud*, Ål og Hol, meddeler:

«Blandt kjørene har der siden i høst forekommet mange tilfælder av hårdnakket og langvarig diarré. De angrepne dyr magres av, men ser forøvrig nokså livlige og friske ut. Almenbefindendet er uforstyrret med normal temperatur, puls og respiration. I mange tilfælder kan det lykkes at opnå bedring — ialfald for en tid — ved bruk av stoppende midler og regulering av føringen; men andre gange har al behandling været forgjæves, og dyrene er efterhånden blit avkræftet i den grad, at de måtte slagtes. Sygdomsbilledet ligner meget «lollandsk syke», men omstændighetene har gjort, at jeg ikke av de dyr, som jeg ved er slagtet, har kunnet erholde materiale til nøiere undersøkelse. Tilfældene er optrådt spredt uten påviselig forbindelse mellem

de angrepne besætninger. Heller ikke har jeg set to tilfælder samtidig i en besætning; men på enkelte gårde opgives at være forekommet flere tilfælder av samme slags i årenes løp, og omtrent alle har medført en tvungen nedslagtning.

Smittsom katarrh, navnlig halskatarrh hos hesten, har hat stor utbredelse i forskjellige dele av landet. Sygdommen er optrådt samtidig med eller som forløper for kværke, men omtales også som en mere selvstændig lidelse.

Mundsyke blev tilført to hestebesætninger på Voss med hjemsendte tjenestehester fra ingeniørvåbenet, meddeler *C. Dahl*. I det ene tilfælde blev hele besætningen, ca. 20 hester, smittet før sygdommen blev opdaget og kom under behandling.

Hvalpesyke. Amtsyrlæge *A. Lund*, Hiterdal, meddeler, at hvalpesyke i den sidste tid har herjet slemt der i distriktet, særlig på Notodden, hvor der er mange hunde. Amtsyrlæge *Gundersen*, Jelsa, anfører, at sygdommen gik over flere bygder, således Jelsa og Hjelmeland; den var temmelig ondartet; på Jelsa strøk næsten alle hunde med. I omegnen av Bergen var sygdommen nokså utbredt (*Lekven*, Bergen); amtsyrlæge *Sjaastad*, Namsos, omtaler, at sygdommen der i nogle tilfælder efterfulgtes av et pustuløst utslet, særlig omkring læberne, i enkelte tilfælder hornhindebetændelse.

Hæmoglobinuri. Amtsyrlæge *Gundersen*, Jelsa, anfører, at «rausot» eller «blodurin» er en konstant plage i Ryfylke. Sygdommen optræder i en ganske ondartet form, særlig i enkelte herreder. I Saude, hvor den kaldes «sjedågg», er der i år mistet sørgelig mange dyr i sygdommen.

Fra Rissen meddeler amtsyrlæge *I. Flønæs*,

«at hæmoglobinuri hos kjøer, som der kaldes «busot», er den mest dræpende kvægsygd. Den optræder særlig i mai, juni og juli. Sidste sommer behandledes ialt 36 tilfælder med 3 dødsfald, men det er neppe halvdelen av den slags dyr, som kommer under dyrlægebehandling, da nogen hver gir sig av med at kurere «busot». Det er især nybærkjør og ungdyr som angripes. I begyndelsen er ofte sterk diarrhoe, der også kan være litt blodfarvet likesom blod av og til findes i melken. Kmin indtil 20 gr. indtil 3 gange synes bedst, men er ikke absolut probat. Det har vistnok også stor betydning, at holde «maven» i orden, men hverken mot den tynde avføring i begyndelsen eller mot den svært tørre og træge senerehen er sterkt virkende midler på sin plads, da dyrets kræfter ikke er store.

De fleste dødsfald indtræder i «svakhetsstadiet», efter at urinen er helt klarnet.

Amtsyrlæge *Morseth*, Stjørdalen, meddeler:

«Blodurin optrådte med nokså mange tilfælder blandt voksne kjøer på efter-sommeren og høsten.

Sygdommen forekom ganske konstant 14 dage efter kalvningen og var som regel nokså ondartet. Den vides ikke tidligere at ha hat så stor utbredelse her i distriktet og det er derfor meget som tyder på, at dens optræden står i forbindelse med den tørre og varme sommer».

Lungeorm. Amdsdyrlæge *Fretheim*, Lesje, meddeler:

«På en gård på Lesje optrådte i september lungeorm hos alle kalvene — 8 i tallet. Kalvene hadde om sommeren gått i en myrlænt havneløkke, som man tidligere kun hadde benyttet til hestene. Alle kalve var temmelig sterk angrepet. De hadde et meget utrivelig utseende, var betydelig avmagret, hadde sterke hosteanfald, pipen og rallen i lungerne, åndedrættet meget hurtig, hos et par likefrem åndenød under og like efter hosteanfaldene. Behandlingen bestod i dampning 3 gange daglig med en blanding av kreolin og ætherol. terebint. Efter omtrent en måneds behandling var dyrene helbredet. Desværre blev en kalv slagtet like efterat kuren påbegyndtes, uten at jeg blev underrettet derom. Jeg fik derfor ikke anledning til at foreta obduktion av dyret. Det blev oplyst, at man først intet fandt ved at skjære i lungerne; men da disse hadde ligget en stund, «væltet» det bundter av trådformig mark ut av bronchieerne. Det kan derfor ikke være nogen tvil om, at årsaken var en strongylide, sandsynligvis *Str. micrurus*».

«Lungeorm hos sau optrådte temmelig ondartet i en besætning i Ogne», anfører amdsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund. «Besætningen talte fra høsten av 72 sauer. Utover vinteren begyndte dyrene at magre av, blev kortpustet, fik efterhånden sterk hoste og litt «snott» i næsen; i slutningen av mars begyndte de at krepere. I løpet av 6 uker døde der 42 sauer. Da besætningen tillike blev vanrøktet, blev eieren anmeldt for dyrplageri, og da først blev det opklart, hvad dyrene feilte. Hele besætningen, som da var reducert til 30 sauer, var angrepen av lungeorm. Dyrene blev behandlet og kom sig på 1 nær, som måtte dræpes. Naboen oplyste, at der for ca. 20 år siden hadde været lungeorm på den samme gård i hans besætning; (dengang døde der 6 av 40 sauer), men jorden var nu, specielt utmarken, ved utskiftning i 1905 kommen over i den anden mands eie».

Amdsdyrlæge *Selnæs* (Stord) meddeler likeledes om lungeorm hos gjet.

Smitsom læpe-utslet hos sauer (diffust papillomatøst ekzem) viste sig hos 40 sauer i 2 besætninger med flere miles avstand, (*Kjoss-Hansen*, Egersund). I den ene besætning var det temmelig ondartet, idet nydannelserne vegeterte til store klumper rundt næse og mund. Det forårsaket åndenød, så der måtte gjøres luftrørssnit og hindret tilslut enhver føroptagelse, så at 3—4 sauer måtte dræpes.

Stivkrampe hos en ko som følge av tilbakeholdt efterbyrd og hos en sau efter et inficert stiksår, er iagttatt av amdsdyrlæge *Holmboe*, Jelsa.

Opbinding av melken. Amdsdyrlæge *Nissen*, Flekkefjord, meddeler:

«Som et tilfælde av interesse skal jeg anføre følgende. En mand kom en dag til mig for at beklage sig over en ko, som efter hans mening holdt på melken; når han nemlig hadde melket en kort tid (2—3 liter), blev det ganske slut, uten at juret syntes tomt. Jeg ga ham nu to pulver på 30 gr. folia belladonnæ, at indgi et par timer før melkningen. Nogle måneder efter fortalte han mig at pulveret hadde virket udmerket. Først hadde han melket om morgenen de sedvanlige 2—3 liter, men efter at han på formiddagen hadde git et pulver, hadde han om middagen fåt en stor pøs fuld av melk og siden hadde koen melket udmerket, samtidig var den blit from og blid,

mens den før hadde været ondskapsfull og sint, så at det var som en ganske ny ko han hadde fåt».

Coccidier i tarmen. Amtsdrylæge *Chr. Dahl* (Gjøvik) meddeler følgende:

«Av særskilte kvægsygdomme skal jeg nævne dysenteria coccidiosa. Det 1ste tilfælde kom til behandling den 29de juli. Patienten var en 3 år gammel kraftig ko av telemarksrace som hadde hat diarrhé en dags tid. Symptomer: Koen var ret livlig og åd ganske godt. Melkemængden noget mindre end vanlig. Temp. 39,4. Pulsen kraftig, respiration normal. Sterke vombevægelser ca 3 i minuttet. I høire side sterke perilstaltiske lyde tildels klukkende. Ved palpation av baglivet hørtes ret sterke plaskende lyd. Bak koen fandtes litt vandagtig mørk-brunfarvet gjødning iblandet flere små og et par større blodkoagler. Desuten ganske fine strimer av frisk blod. Ved undersøkelse pr. rektum fandtes endetarmen fylt av gjødning av lignende farve og konsistens, men desuten var her rigeligere med koagler, der kunde være op til 7 à 9 cm. lange og 1 à 2 cm. tykke.

Endetarmens slimhinde svullen, fortrykt og ganske underlig rynket på langs og på tvers og helt ru på overflaten. Gjødningen avsattes under ganske svake trængninger.

Ved mikroskopisk undersøkelse av prøve fra de største koagler påvistes masser av coccidier i ufarvet præparat».

Anæmi. Amtsdrylæge *Taraldrud*, Nordre Valdres, meddeler:

«En eiendommelig anæmisk lidelse hos smågriser iagttoges på en gård i Vang. Et kuld på 10 grise begynte litt efter litt at magres av og holde op at spise. Huden blev gråagtig, sterk foldet og vissen. Ørene og halen tørket ind, så der nogle dage før døden omtrent ikke fandtes en dråpe blod i dem. Under sygdommen var temp. og resp. normal. Ingen mavesyke. Konjunktiva anæmisk. Grisene døde i løpet av 10 à 14 dage. Behandling med jerntinktur hadde ingen virkning. Ved obduktionen fandtes organerne påfaldende bleke og blodtomme ellers kunde mikroskopisk intet patologisk påvises.

Diarrhé. Amtsdrylæge *Flesvik*, Lillehammer, meddeler at der sommeren 1910 i visse egne av hans distrikt (i Fåberg Vestfjeld) optrådte en masse tilfælder av diarrhé hos kvæget.

«Dyrene fik feber og vandig diarrhé, enkelte gange var der også blod i gjødselen, forløpet var godartet og dyrene kom sig gjerne i løpet av 8—14 dage, de magret dog sterkt av. Jeg hørte flere fortælle, at det hadde været sådanne tilfælder efter forrige lemænår, og påfaldende var det at ingen steder hadde lemæn optrådt i sådanne masser i 1909, som netop i dette strøk. I samme strøk var der også, som det syntes, en smitsom betændelse i klovspalten hos kvæget, hvilken også forløp godartet».

Jurbetændelse. Amtsdrylæge *A. Løken*, Kongsberg, nævner talrike tilfælder av smitsom jurbetændelse. Amtsdrylægen skriver:

«Sygdomstilfældene utmerket sig ved sit usædvanlig voldsomme og ondartede forløp med tendens til brandig henfald av kjertlerne, høi feber og sterk almenliden idetheletat. Som direkte følge av sygdommen har jeg notert 3 dødsfald av 48 behandlede, men desforuten var der flere dyr hvis jurkjertler blev mere eller mindre ødelagt. Syken var smitsom, da der optrådte flere tilfælder i samme besætning. Årsaken var i enkelte tilfælder påviselig kopper, men i de fleste tilfælder var sygdommen forårsaket ved infektion av anden art».

«Skarpt» (traumatisk indigestion), omtales av mange dyrlæger som en hyppig forekommende lidelse hos kvæg med talrike dødsfald eller slagtninger, særlig i distrikter, som får gjødsel fra byernes avfald. Den tiltagende bruk av jerltråd til hæsjer og presning og sammenbinding av fôr og halm bidrar til, at sykdommen snarere er i tiltagende end i avtagende.

Cerebrospinal-meningitis er optrådt med nogle få tilfælder i september, anfører amtsdyrlæge *Selnæs*, Lervik (Stord).

«En 1½ år gammel hest fandtes syk i utmarken om morgenen og kunde såvidt føres hjem, en avstand på ca. 1 km. Kommen hjem fik den med korte mellemrum krampetrækninger, fråde om munden, gik overende og blev liggende på siden og sparke uten at kunne reise sig.

Anfaldene varte fra nogle få minutter til ¼ time. Ved mit tilsyn samme dag iagttoges følgende:

Temp. 38,6, puls 60, resp. 20. Mellem krampeanfaldene lå hesten rolig uten at spise, hodet bøiet til den ene side, ødem i underhalsen, vanskelig at åpne munden (trismus), men ingen andre tegn på tetanus, ikke fremfald av blinkhinden, øiets slimhinde sterk injisert.

Under krampeanfaldene sterk tyggekrampe — ikke mulig at åpne munden —, opisthotonus og stivhet i halsen, skum fra munden; dyret ligger på siden, sparker med forbenene og dreier sig rundt i den rummelige stall med bakparten som centrum, sveder sterkt.

Anfaldene gjentar sig med ¼ times mellomrum. Efter at ha foretatt kloralinfusion pr. rectum og kolde badninger på hodet blev den roligere og kunde med litt hjelp fåes på benene og ut av stalden.

Når en mand holdt den i grimen og en i halen kunde den gå ganske bra, men stadig i ring til venstre. Slap man halen vilde den ved minste ujevnhed gå overende til motsatt side (høire). På eierens ønske foretoges en åreladning, uten at det syntes at ha nogen indflydelse.

Hesten var nu rolig uten krampeanfald ca 2 timer. Senere meddelte eieren, at krampeanfaldene fra den tid optrådte påny og blev heftigere og mere langvarig, hvorfor han lot hesten slagte. Obduktion fik jeg ikke anledning til at foreta.

Kort tid efter blev en gris syk (på samme måte) hos samme eier, gik i ring og krampetrækninger på samme måte som hesten. Grisen var en dags tid iforveien sluppet ut og hadde gått og rotet på det sted, hvor hesten blev slagtet. Ved sektion av grisen fandtes den lille hjernes hinder og det øverste stykke av rygmargen sterkt blodoverfylt.

Epilepsi. I begyndelsen av november tilsåes en ko, som angaves at ha lidt av epileptiske anfald, meddeler amtsdyrlæge *Selnæs* (Stord).

«Sykdommen iagttoges første gang midsommers under den sterke sommervarme og ytret sig ved, at koen pludselig faldt ned og blev liggende nogle minutter og sparke med benene, stod så op og begyndte at spise tilsyneladende helt frisk.

Disse anfald har gjentatt sig utover sommeren og høsten med 8 à 14 dages mellomrum og vedvart fra nogle minutter til ½ time».

Septisk børbetændelse. Amtsdyrlæge *Gjørud*, Orkedalen, meddeler:

«I tiden april—august indtraf en række tilfælder, ialt 7, av septisk børbetændelse hos kvæget. Denne sykdom er ikke forekommet her i min praksis før; alle til-

fælder indtraf midt i dalføret over en strækning av ca. en halv mil. Sygdommen hadde en nokså ondartet karakter og endte i regelen dødelig; var sommetider ledsaget av meget slemme komplikationer, brandig jurbetændelse, lungebetændelse samt i ett tilfælde pyæmi. Om årsaken til sykdommen kan intet opplyses; den forekom kun sporadisk, aldrig med mere end ett tilfælde i hvert fjøs.

Slikkesyke. Amtsdrylæge *J. Aursand*, Aafjorden, meddeler:

«Efter at kjørene blev sat på bås høsten 1910 blev mange besætninger i sin helhet angrepet av slikkesyke, og da især besætninger langt oppe i dalene. Mange steder åt kvæget op alt hvad det kunde få fat på av træverk: krybber, bøtter o. lign., sine egne rumper o. s. v. Lidelsen skyldtes det elendige, fordærvede fôr vinteren i forveien i forbindelse med en meget tør sommer 1910. Den bedste behandling var apomorfinsubcutant. Alle kom sig dog ikke».

Drylæge *J. Nordang*, Trondhjem, omtaler også, at en hel del kvægbesætninger utøver høsten og vinteren blev angrepet av slikkesyke.

Amtsdrylæge *Langballe*, Overhallen, anfører:

«Gammel erfaring i distriktet siger, at når føret kommer svært tørt og grønt i hus, så blir der meget benskjørhet; dette er nok riktig, ti siden 1904 har her intet år været på langt nær så meget benskjørhet og slikkesyke som nu. Chloret. apomorphinsubcutant har vist sig som et udmerket middel ved uldæden hos sau og tildels ved slikkesyke, men jeg har også hat gode resultater med acid. hydrochlorat. og phosphas natricus, mens præparert benmel har liten virkning. Sygdommen begynder i september i Lierne er det rent galt, da der i hver besætning næsten er flere eller færre syke dyr, og da drylægen kun reiser en tur til Lierne om våren, så blir dyrene gående hele vinteren med sykdommen og blir magre og utrivelige og sauene ofte aldeles uten uld. Jeg foreslog en tur til Sørli i oktober, men herredsstyret mente ikke at ha bruk for drylæge mere end en gang årlig, nemlig om våren».

Rachitis. Amtsdrylæge *Schjeflo*, Inderøen, meddeler:

«Rachitis hos svin er en sykdom, som her er meget utbredt og virker i høi grad hæmmende. I fosfortran har man dog et fortreffelig kurativt middel og mange steder brukes det nu at gi de unge grise nævnte medicin forinden de blir synlig angrepet. Dette må ansees som det rigtigste. I landbruksblade anbefales, at kun behandling med tran (altså uten fosfor) skulde virke like godt, men min erfaring taler avgjort herimot. På et større bruk med flere hundrede svin foretokes forsøk i den retning. Av 100 smågriser i 6 ukers alderen gaves kun tran til de 50, mens de andre 50 fik fosfortran. Ingen av de 100 griser viste tegn på rachitis før forsøkets begyndelse, men i 10—12 ukers alderen var samtlige av de 50 der kun fik tran mer og mindre rachitiske, mens de 50 der fik fosfortran samtlige holdt sig sunde og trivelige».

Kræft (Sarkom). Amtsdrylæge *Østby*, Frosta, meddeler:

«Den 23de oktober tilsåes en ko, som man for 3 à 4 dage siden hadde lagt merke til stod og hostet og så ut som den hadde noget i halsen. Tidligere hadde den intet feilet, ialfald som man kunde bli opmerksom på. Den dag koen blev undersøkt vilde den intet æde, stod likesom den hadde noget i halsen, og der bemerkedes også en knute ved spiserøret midt på halsen. For at undersøke om passagen gjennom spiserøret var fri, førtes mavesonden ind, men kunde herved ingen motstand bemerkes. Den stod og skjalv, men viste sig nu at kunne svelge maten og drak litt vand. Dagen efter blev koen slagtet. Ved obduktionen bemerkedes følgende: En svulst av en liten

potets størrelse på høire side og en av lignende størrelse på venstre side av tungeroden. På overflaten av den første et sår av en tokrones størrelse. På den anden også et mindre sår. 3 svulster av en liten potets størrelse fandtes mellom spiserøret og luft-røret ved siden av hinanden og i en 6 tommeres avstand fra luftørshovedet. 3 lignende svulster bemerkedes langs spiserørets brystavdeling i en 6 tommeres avstand fra hinanden. I vommens væg fandtes talrike små svulster, som var flate. På grænsen av kongehættan og vommen i dennes væg fandtes en stor flat svulst. Desuten i vommens væg fandtes en svulstmasse, hvis overflate var ca. 6 tommer i diameter. Væggen var her betydelig fortykket, op til 2 tommers — desuten fandtes på overflaten av vommen et tyndt belæg av svulstvæv, lignende på venstre side av brysthinden og bukhinden. Desuten var der svulstvæv omkring venstre nyre. Svulsten viste sig ved histologisk undersøkelse at være typisk rundcellesarkom (Stadsdyrlæge *Tuff*).

A s t h m a. Amtsdryrlæge *Dahler*, Leknes i Lofoten, indberetter:

«Her forekommer meget almindelig en hestesygdom, en kronisk interstitiel — lungebetændelse — som kaldes «kjøve». Lidelsen begynder som en almindelig bronchialkatarrh, som under ugunstige forhold forårsaker en nydannelse av lungens bindevæv. Så længe hester, lidende av denne sygdom, går på græs eller får saftigt og letfordøieligt fôr, klarer de sig godt, og symptomerne er mindre fremtrædende; men om vinteren, når de får tørt høi, og særlig når dette er muggent eller støvfuldt, kan åndenoden bli så stor, at de er litet tjenlige til bruk. Da sygdommen i det første stadium er litet fremtrædende, kommer ialmindelighet slike dyr først under behandling i de senere stadier, når åndenoden blir tydelig, og den tørre hoste sterkere, og da er det ikke meget at stille op imot sygdommen, men jeg har, i de få tilfælde jeg har fåt sygdommen under behandling i det første stadium, set utmerket virkning av arsenik i store doser. Sygdommen skriver sig rimeligvis fra det fugtige klima i forbindelse med usunde, trækfulde staldrum og det faktum, at hestedækken er en ytterst sjelden foreteelse.»

Amtsdryrlæge *Tellefsen*, Hemnes, omtaler en lignende hestesygdom fra sit distrikt.

F o r s i n k e t f ø d s e l. Dryrlæge *Mæhre*, Narvik, meddeler:

«Blandt kjørene forekom en del sygelighet i forbindelse med kalvningen. Det fødtes et stort antal dels døde og dels lite levedygtige kalve. Kjørene gik «over tiden» med kalvene, ofte stod de med tilbakeholdt efterbyrd. Hyppigt stod dyrene i dagevis og var kalvesyke, uten at de egentlige veer indfandt sig eller disse var meget svake. Der var grønder, hvorav 6—7 fødte kalve kun den ene var levedygtig. Disse tilfælde indtraf uten undtagelse på steder, hvor der fodredes med bedærvt sild. Det var almindeligt at se hauger med usaltet, halvrådden sild ligge omkring på gårdene til sidst i marts måned fra foregående høst. Denne sild var i høi grad bedærvt og stank avskyeligt; men de fleste meddelte, at dyrene trods dette merkelig nok spiste den bra; men luften i fjøsene var meget uappetlig.»

I k t e s y k e. Statsdryrlæge *Tillier*, Bergen, anfører:

«Lensmanden i Herlø meldte våren 1910 til politimesteren, at sandsynlig sulteføring av sauene gik sterkt isvang ute i Øigaren. Der indløp i det hele flere sådanne anmeldelser om tilfælde av sulteføring omtrent samtidig fra distrikterne omkring i Nordhordland, en rimelig følge av den dårlige høst i 1909. Amtsdryrlægen fik ordre til at undersøke forholdene og efter hans opfordring ledsaget jeg ham. Det viste sig da, at rigtignok lot forstanden det adskillig tilbake at ønske, men hovedårsaken til

dyrenes ofte meget dårlige utseende skyldtes distomatose («Vassot»), som især hadde faret slem med lammene og de unge dyr. Mærkeligt nok var det de såkaldte «hjemmesauer» — de der holdtes paa stald om vinteren, som viste sig syke; utgangssauene — dette er nemlig et av de nu sjeldnere steder, hvor sådanne holdes — sagdes at være ganske sunde og friske, og såvidt vi på avstand kunde se, måtte dette være riktig. De er nemlig så sky og vilde, at det var umuligt at komme synderligt nær dem; det kunde vi bare, når de stod på stranden og vi var i båt. Årsaken til dette forhold er sandsynligvis, at disse sidste — vildsauene som de kaldes —, som går frit omkring, hele sommeren holder sig mest mulig på de tørre lyngrabber og skråningerne, og kun om vinteren søker ned på myrene og de sidlændte steder, mens hjemmesauene går i hjemmemarken og høst og vår på bøene, som nok er ryddet for sten, men som alltid og især på disse tider er rå og våte som myrer, da avgjøftning derute vistnok er et fullstændig ukjent begrep.»

Rygmarvslidelse hos hester. Konstituert statsdyrlæge *Abel*, Maalsnes, meddeler :

«Av interessante tilfælder kan nævnes et tilfælde av den her nordpå så ofte forekommende rygmarvsbetændelse hos hester. Denne gådefulde sygdom optræder, efter hvad folk deroppe påstår, især om våren, når fôret begynner at bli gammelt og angriper hester i alle aldere. Hesten begynner at slingre under gangen, spyttet flyter ut av munden, senere indtræder sterkere nervøse symptomer. I det tilfælde, som jeg hadde anledning til at iagtta, fik dyret ved et av mine besøk et raserianfald, det sparket i jorden, gav ifra sig nogle uhyggelige brøl, fik kramper i ansigtsmuskulaturen og kastet sig ned. Da hesten hadde cyanotiske slimhinder og led av dyspnoe, blev der med en almindelig lommekniv (andet fandtes ikke i nærheten) gjort trachetomi; dette lettet patienten betydelig; men eieren slagtet den umiddelbart efter. Den blev obducert, hjernebassen og en del av hvirvelsøilen blev opmeislet; men der var intet abnormt at påvise.»

Sterilitet hos melkekvæget er en temmelig slem plage i mange besætninger, meddeler dyrlæge *Nordrum*, Ringeby.

«Denne lidelse optræder likesåvel i «sunde» som kastesmittede besætninger, om end hyppigst i de sidste; det er især i de sterkt producerende besætninger at lidelsen optræder.

Årsaken er gule legemer eller cyster i ovarierne, metriter og katarrh i cervix.

Behandlingen har dels været utklempning av ovarierne, dels behandling med Albrechtsens apparat. Resultatet er i almindelighet godt og medfører, at flere og flere kvægeiere vil ha sin besætning under kontrol av dyrlægen.»

Rensygdomme.

Amtsdyrlæge *Taraldrud*, nordre Valdres, indberetter :

«I april måned blev jeg tilkaldt for at undersøke 10 døde rensdyr i Bygdin renselskap. Dyrene fandtes døde uten at man vidste om forutgaaende sygdom. Hele flokken (ca. 2000 ren) var avmagret på grund av den hårde sne, der vanskeliggjorde optagelsen av mosen. Det blev konstatert, at fremmede hunde hadde jaget flokken og dyrene var døde av overanstrengelse. Seks av kadaverne var opspist av raven, kun det nøkne skelet lå igjen fullstændig avpillet.»

Den ofte tidligere omhandlede sygdom **slubbo** omtales også iår, idet et par renbyer i Karasjøk i september måned var angrepenne. (Amtsdyrlæge *Seglem*, Vadso).

Forgiftninger.

Fra Gardermoen indberetter dyrlæge *Hveem* om et par tilfælde av urinforgiftning av kvæg, idet disse i tørre sømre drikker av de på moen opstillede urintønder.

Forgiftning efter fóring med havarert hvete iagttoges hos en besætning på 20 dyr av amtsdyrlæge *Finstad*, Moss.

Strykninforgiftning hos hund omtales av amtsdyrlæge *Løken*, Kongsberg.

«Dette tilfælde er nævneværdig, da det ved stadskemiker Schmelcks undersøkelse kunde påvises en betydelig mængde stryknin i den obducerede hunds mave og tarm og desuten i de stykker talg, som fandtes henslængt på den gårdsplads, hvor hunden hadde stået bundet. I visse dele av distriktet synes behandlingen av den farlige gift at være utilladelig skjodesløs; der har også før været påvist stryknin i hundekadavere, og folk er blevet tilbøielige til at skyldte på strykninforgiftning, når et eller andet dyr er død pludselig, og særlig da når obduktionsfundet er negativt og dødsårsaken ikke kan påvises. Stryknin skal ifølge loven nu kun utleveres gjennom politiet, men der fortælles med krav på pålidelighet, at hjemvendte amerikanere skal ha rikelig forsyning med sig og gavmildt utdeler større eller mindre doser av rævegift til slægt og venner. At det så iblandt findes en eller anden ugjerningsmand, som er skyld i disse hundemord, er sikkert nok».

Dyrlæge *Koren Lund*, Skien, meddeler:

«I det forløpne år har jeg behandlet nogle hunde, forgiftet med stryknin, Hvorledes den utlagte gift ikke altid virker dødelig momentant på dyr eller også må være av dårlig kvalitet kan følgende eksempler vise:

I november 1910 blev jeg tilkaldt til en setter med svære krampeanfald; hodet bøiedes bakover og ryggen stod som i bue, fremtrædende tyggekrampe med fråde om munden, stivt stirrende blik med utvidede pupiller.

Kramperne kom anfaldsvis og altid ved støi eller berøring; av og til kunde den sjangle lidt omkring på gulvet.

Den blev injicert med et gram apomorfinoopløsning og leverte hele maveindholdet efter nogle minutters forløp. I maveindholdet fandtes 3 leverstykker sammen med andet fôr. Lever var den aldrig blevet føret med på gården; men i den tilstøtende skog var dagen iforveien utlagt ræveåte i lever fra en ko, som blev slagtet for «skarpt», på en gård ca. 2 km. borte fra hundens hjemsted.

Hunden hadde om eftermiddagen ved 4 $\frac{1}{2}$ tiden i følge med sin herre passert nævnte skog, hvor rævegiften var nedlagt; først ved hjemkomsten kl. 6.³⁰ begyndte kramperne, kl. 8 aften blev den indsprøjet med apomorfino.

Ca. $\frac{1}{2}$ times tid efter uttømmelsen av mavesækken blev hunden roligere og kramperne avtok i voldsomhet og længde. Litt nysilet melk heldtes i den, og allerede næste dag kunde den færdes ute, men var dog litt ustø og svak; den er nu helt frisk.

2 dage efter ovennævnte tilfælde blev jeg tilkaldt til en harehund, som holdtes på en gård, som ligger like op til før omtalte skog. Den hadde voldsomme kramper — som første hund; denne hund hadde også løpet om i skogen og hadde fåt krampeanfald efter at den var kommet hjem. Den lå først i 2 dage med kramper. 3dje dag blev jeg hentet og anvendte apomorfino, men hunden kastede blot op noget gult slim, den var komatøs og svak med vaklende gang; da hunden ikke blev bedre, blev den skutt den 5te dag.

Uten tvil hadde også denne hund smagt på den utlagte lever.

Amtsdyrlæge *Rolfsjord*, Hiteren, omtaler 8 tilfælder av indigestion hos heste på nogle nær hinanden liggende gårde, øiensynlig forårsakede av visse eiendommeligheter ved føret; en hest på en gård i en anden egn, som fik av samme før, angrepes også. Dyrene stod uten at røre føret i indtil 6 dage; der var ingen feber, kun appetitmangel og enkelte muskeltrækkninger.

Fra Stai meddeler amtsdyrlæge *Matthiesen* om forgiftning hos 4 heste med *equisetum*.

«En hest dræptes. De øvrige lang rekonescens, men bedredes efterhånden. Blev hestene bevæget i det fri, ravet de som om de var drukne. De faldt omkuld, hvis de ikke fandt noget at støtte sig til.

På stalden viste de en ophidset, nervøs og frygtssom opførsel. Almenbefindendet i begyndelsen av sygdommen og ved lettere angrepne ikke særlig forstyrret. Hos den ene hadde lamheten allerede på kort tid tat så overhånd, at den ikke senere blev istand til at reise sig og blev liggende i en komatøs tilstand, hvorfor den efter et par dages forløp blev dræpt.

Hos de lettere angrepne var lamhetssymptomerne mindre uttalt. Nogen nytte av medicinsk behandling såes ikke. Der skaffedes nyt og godt før; hestene fik også meget skummet melk. Føret indeholdt meget *equisetum* og var indhøstet under særlig uheldige veirforhold, det hadde ligget ute meget længe og været utsat både for regn og sterk sol og vind. Muligens har dette bidrat til dannelse av giftige stoffe. Ti disse planters tilstedeværelse i høiet er ingen sjeldenhet på disse kanter. Folk nærer i almindelighet ingen frygt for at de skal fremkalde sykdommer hos dyrene og det er også muligens så, at det kun er under visse eiendommelige forhold, at det giftige agens i planterne utvikles i så stor mængde, at det blir farlig som før.

Om arsenikforgiftning på grund av for stor dose ved vaskning av kvæg indberetter amtsdyrlæge *Onstad* i Valdres.

Kvaksalveriet.

Fra Nordlandet og Vestlandet omtales fremdeles kvaksalveri, mens det for det østenfjeldske Norge siges, at folk taper troen på kvaksalverne. Fra Valdres meddeler amtsdyrlæge *Onstad*:

«På et sted hadde en kvaksalver revet børen under fødselen således istykker at koen måtte slagtes. Dette gav støtet til, at næsten hele bygden ikke vilde bruke kvaksalveren mer».

Amtsdyrlæge *Lund*, Hiterdal, meddeler:

«Hvad kvaksalveriet angår er dette i avtagende; dog kan der endnu av og til i de øvre fjeldbygder, hvor der er lang vei til dyrlæge, hende at enkelte befatter sig med at kurere på syke dyr. Kuren består da omtrent altid i at man enten årelater dyret, borer det i overlæben med en syl eller skjærer det i halen».

Dyrlæge *Jørgensen*, Farsund, meddeler:

«Kvaksalveriet er sterkt utbredt. Hvert herred omtrent har sin «kyndige mand». Flere lokale husdyrassurancer betaler fast honorar til kvaksalver for behandling av assurerte dyr. Oppumpning for melkefeber anvendes ofte blindt. Jeg har været tilkaldt til syke dyr, på hvilke kvaksalverbehandlingen ikke har hat den forønskede virkning, og jeg har da fundet dyr, der har været behandlet med oppumpning av juret

for melkefeber, lidende av en ganske anden sygdom, som bækkenbrudd, tarmkatarrh, forstoppelse og jurbetændelse.

Jurbetændelse er ofte en følge av menigmands melkefeberbehandling.

Av kuriøse husråd skal nævnes enkelte som vides anvendte. Mot blodurin hos ko har været brukt haneblod, hesteekskremer eller dyrets egen urin. Mot forstoppelse brukes stykker av en kake lavet av galde og mel. Er ikke dette tilstrækkelig, skrapes man hogtrærne på en hestesæle; det avskrapede, der består av støv, sved og overhudsceller, indgives det syke dyr. Når kjøer får benverk vil halen ofte bli mykere og bøieligere end vanlig. Dette symptom antas for en selvstændig lidelse og benævnes «rumperisk». Behandlingen består i, at der med kniv lægges et dypt snit på begge sider av halespidsen; derefter indgives sårene med salt. På indersiden av koens kind sitter en mængde større eller mindre hudvorter, som folk her kalder for «laksetænder». Disse mener folk kan bli for lange, og man tar og klipper av de længste med saks. Denne behandling bevirker ikke hvad den tilsigter, forøket ædelyst, da dyret tilføies læsioner i mundhulen og kan da vanskelig opta andet end blødt fôr.

Disse husråd har jeg fundet anvendte. Behandlingen for benverk er ikke ualmindelig benyttet.

Dyrlæge *Henaug*, Kvinnherred, meddeler:

«Kvaksalveriet er i tilbakegang, men ukyndig assistanse brukes ofte. Som kvaksalvere praktiserer enhver her som har besøkt en landbruksskole. Jeg har neppe her endnu forløst en ko uten at en agronom først har forsøkt sine kunster på den og derved vanskeliggjort arbeidet».

Amtsdyrlæge *I. Flønæs*, Rissen, meddeler:

«Kvaksalveriet er der noget av, men det er nu i sterk avtagende. Eiendommelig nok var en av de mest benyttede kvaksalvere en spedalsk mand, som bl. a. gav medicin til grisene for at de skulde vokse i kropslængde, gav store doser terpentintil blodurin hos kjøer og årelød for næsten alle sygdomme med en syl under haleroten. En anden mand blev før jul hentet til en ko, som hadde været syk i vel 14 dage. Koen var rødflekket av farve, og nu påstod manden, at det var under en av disse håndflatestore flekker på høire side av brystet at sykdommen lå. Dyrlægen blev hentet nogle dage senere, fandt at dyret led av sterkt fremskreden hæmoglobinuri og prognosen slet. Koen døde natten efter. Den havde kalvet for ca. 3 uker siden, og det kunde bringes på det rene, at urinen var blodig allerede da.

En tater kom til en gård, hvor en ko stod og viste tegn til at kaste. Han gikk bort i en bæk og fandt en padde som han gav koen, og forsikret eieren, at nu skulde kalven bli i koen; men kalven kom ut før tateren kom avsted, skjønt han også var ganske snar».

Fra Målselven anfører dyrlæge *Abel*:

«På grund av de store avstande blir den meste praksis indskrænket til de nærmeste bygder Målselven og Lenvik; følgen derav er, at kvaksalveriet deroppe har en meget gunstig jordbund. I de fleste tilfælder blir kvaksalver hentet fordi folk kan få denne så meget hurtigere og billigere end dyrlægen. Yderst sjelden er det, at kvaksalver blir hentet fordi man har bedre tro på denne end dyrlægen. Dyrlægerne nordpå er meget godt anskrevne og folk har god tiltro til dem».

Retssaker.

Amtsdyrlæge *Nissen*, Flekkefjord nævner en bedragerisak, hvor en hest, som led av engbrystighet og var 8 à 9 år gammel, solgtes som feilfri og angaves for 6 år. Sælgeren dømtes til 50 kroners mulkt og skadeserstatning.

Amtsdyrlæge *Selnæs*, Stord, meddeler:

«Utpå vinteren og vårparten foretoges endel inspektionsreiser i anledning mistanke om sultefóring. På et enkelt sted fandtes hestene i en sørgelig avmagret tilstand, og da tilstanden ikke blev ændret grundet vrangvillighet hos eieren blev en av hestene bortsat på bedre forpleining.

På de øvrige inspektionsreiser fandtes dyrene i dårlig forstand og fórbeholdningerne knappe.

Eierne fik på de fleste steder pålæg om at foreta nødvendig indkjøb av straa og kraftfór til en bedre fóring».

Amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, Egersund anfører, at der blev statuert et avskrækkende eksempel ved Stavanger lagmandsret, idet en kreaturhandler fra Hægebostad blev idømt 200 kroners mulkt for bedrageri i kohandel, idet han hadde solgt en «kaste-ko» for normal kalver og samtidig overtrådt husdyrlovens bestemmelser om den smitsomme kalvekastning.

Dyrlæge *Toenberg*, Ålesund, klager i sin indberetning over det forhold, at han som dyrlæge blir stevnet for retten til at vidne i en sak, hvor han kun har hat befatning med det omhandlede saksobjekt som praktiserende dyrlæge, altså som sakkyndig. Han meddeler således, at han ingen godtgjørelse fik som vidne skjønt hans forklaring for retten kun indeholdt sakkyndige opplysninger om en hests sykdom før og efter en handel. Vidneprovet foranlediget dyrlægen en utgift av henved 20 kroner.

Husdyrbruket.

Ialmindelighet fremhæver dyrlægerne i sine indberetninger, at husdyrbruket utover landet er i jevn fremgang og at de offentlige foranstaltninger virker gunstig. Fra Spydeberg anfører amtsdyrlæge *Skjolden*, at hesteavlen der omfattes med megen interesse og er i god fremgang likesom staldene forbedres hvad rum og lys angår. Kvægavlen går vistnok også frem, men i mindre målestok. Rødkollerne foretrakkes decidert. Ved nybygning av fjøs og uthus benyttes nu altid amtsagronomens bistand. Svineavlen er sterkt tiltat, således at distriktet forsyner sig med smågriser selv. Også hønseholdet er i betydelig fremgang.

Amtsdyrlæge *Furuholmen*, Larvik, meddeler:

«Hesteavlen, der for ca 10 à 15 år siden var temmelig ubetydelig her i distriktet, er i de senere år atter i opkomst, og der må siges at være gjort betydelige fremskridt både hvad kvalitet og størrelse angår. Der søkes nu væsentlig efter sterke forbyggede hester til avlsbruk, sjelden efter lettere hester og vestlandshester. Dog anvendes fremdeles en hel del hopper av blandet herkomst, men deres tal er øiensynlig i avtagende. Av hingster benyttes utelukkende dyr av ren Gudbrandsdalsrace, idet der, foruten en ved landhusholdningsselskapets foranstaltning i 1907 indkjøpt amts-hingst, der benyttes en del, også findes flere hingste i privat eie, hvilke blir meget anvendt. At der fortiden er sterk interesse for hesteavlen, derom viduer også det, at en stor del av de gjennom landhusholdningsselskapet indkjøpte unghopper i de senere år går til dette distrikt. Hesteavlen er uten tvil i det rette spor, og hvis intet ufor-

utseet omslag indtræffer, skulde man ha lov til at håpe, at der ikke alene vil bli opdrættet hester tilstrækkeligt til eget behov, men ogsaa til salg.

Dette distrikt har altid været bekjendt for sin travsport, og det ser ut som om interessen for denne endnu er like stor tiltrods for, at der nu lægges an på avl av større og sværere hester end før. Tallet av unghester, der møter på travstevnerne, blir større år for år, og hurtigheten ser ut til at holde sig. Det langt overveiende antal er hester av ren norsk race, men fra byerne møter dog enkelte dyr av fremmed avstamning, væsentlig efter den amerikanske travhingst «Jordan». Halvblodsavl eller avl av fremmed avstamning drives forøvrigt ikke.

For kvægavlen her i amtet blev der i året 1900 truffet en meget vigtig avgjørelse, idet amtet deltes i 2 racedistrikter — et kystdistrikt for enlet, rødt, kollet østlandsfæ — og et indlandsdistrikt for telemarksfæ. For hvert av disse racedistrikter holdes en statsutstilling hvert andet år — for rødt kollet fæ i umiddelbar nærhet av Tønsberg og for telemarksfæ i Hof.

Denne deling, der således også gjælder for dette distrikt, har havt sterk indflydelse på avlen, idet der er bleven optrukket rene linjer for racevalget, og følgen er vistnok også den, at de fleste interesserte har lagt sin avl an i overensstemmelse hermed.

Megen planløs avl med fæ, dels av blandet bygderace og telemarksfæ, dels med fremmed fæslag og da væsentlig airshireblandinger, finder dog fremdeles sted om end i mindre utstrækning end før.

Mens «telemarksdistriktet» i flere år har indskrænket sit indkjøp av avlsdyr til kun at omfatte den nødvendige anskaffelse av stamokser, foretas der stadig indkjøp både av okser og kjøer i rødkoldistrikterne. Særlig skal nævnes, at der til Fritzøehus er indkjøpt en meget kostbar stambesætning av rødkoller, væsentlig høit præmierte kjøer samt en del ungdyr og et par okser.

Besætningen på Fritzøehus — ca 180 dyr —, der for 10 à 15 år siden bestod av en meget broket samling av alle slags blandinger, hvoriblandt en hel del dyr av hollandsk avstamning og forresten temmelig mange telemarkskjøer —, har nu fuldstændig skiftet karakter og har allerede ca. 110 rene rødkoller, hvorav en flerhet er meget fremragende melkere. Med disse agtes drevet renavl, indtil hele besætningen er fuldt rekruttert av rødkoller, og efterhånden vil denne store besætning, der holdes under den mest rationelle føring og pleie forhåpentlig kunne avgi en stor del gode dyr til salg som avlsdyr og således komme til i fortrinlig grad at hjelpe og fremme kvægavlen i de nærmeste distrikter. Allerede nu er der sterk efterspørsel efter kalve derfra.

I Tjølling og tildels på Brunlanæs kan også noteres merkbar fremgang inden de kredse, der befatter sig med avl av rødkoller, og der findes enkeste besætninger, der utmerker sig ved meget gode, velformede og ensartede dyr med ikke ringe melkeevne.

I Sandeherred findes likeledes enkelte meget gode besætninger og mangesteds enkelte fremragende melkedyr, men det kan neppe siges, at rødkollerne her endnu har naadd længer end til en god begyndelse. Til Sandeherred er i de senere år indført nogle få kjøer fra Holland, utmerket gode, meget høitmelkende dyr, der har vist sig meget lønnende, men der drives ikke nogen særlig avl, hverken med disse eller med kjøer av anden fremmed avstamning.

I store træk er stillingen den, at inden telemarksdistriktet raader der enighet om racespøragsmaalet, og man finder sig godt tjent med det fæ, man derved har erhvervet sig, og der kan vistnok også noteres en god fremgang overalt.

I rødkoldistriktet derimot er der endnu delte meninger om racens fortinlighet og skikkelighet og endnu er der en nokså stor neutral zone, hvor der ikke tages så store hensyn til, hvilken race der benyttes og hvor der brukes den okse, der haves nærmest forhånden.

Rødkollerne vinder dog mere og mere terræn for hvert år og avlen gjør visselig fremgang om ikke saa hurtig som ønskeligt kunde være. Hertil vil der altid være flere grunde.

Først må det erindres, at de mindre gårde og små jordbruk er i sterkt flertal over hele distriktet, og at der av disse ikke altid kan ydes så store ofre ved dannelsen og forbedringen av en ny race som under større forhold. Dernæst drives der næsten overalt melkeproduksjon med salg av melken, og da blir der knapt om melken til opdrættet — utvalget blir vanskeligere og utviklingen gaar i det hele tatt mere småt end der, hvor der ikke behøves at spare på melken.

Dette gjælder ikke blot rødkollerne, men avlen i sin helhet og vil nok også i lange tider fremover virke som en hemsko på al kvægavl. En feil, som også gjør sig meget gjældende er den, at okserne slagtes for tidlig, som oftest længe inden der kan være fæddet nogen avgjørende dom om deres avkom og derigjennem om deres avlsverdi — og der er endnu langt igjen til målet: utelukkende lønsomme, verdifulde, ensartede kjør på fjøset, enten det så er av telemarks- eller rødkolrace.

Da pladserne for statens kvægtstillinger her i amtet ligger temmelig langt borte for en stor del av distriktet og derved har vanskeliggjort fremmøtet, særlig med fuldt melkende kjør, så har disse utstillinger heller ikke kunnet bidra så meget til kvægavlens fremme, som ønskelig kunde været. Da der nu påtænkes at indføre Flachs utstillingssystem her i amtet, håper man på, at dette vil virke til fordel for kvægavlen også for dette distrikt.

Av kontrollforeninger har der kun været 2, nemlig Larviks kontrollforening og Sande herredskontrollforening. Begge virkede omtrent samtidig — fra 1904—1907 — og ingen av dem lot foreta fettbestemmelse av melken, så deres virksomhet forsåvidt var av mindre interesse for avlen. Derimot har de nok bidratt til at fremme forståelsen av, at det er nyttigt at føre regnskap over fjøsdriften og at lære at fodre økonomisk.

Endelig skal nævnes, at der er avholdt endel kurser av selskapet for Norges vels vandrelærere i melkning og av disse er der draget megen nytte, efter hvad jeg i min stilling har havt rik leilighet til at bringe i erfaring. Det vilde derfor sikkert være meget formålstjenligt, om sådanne i fremtiden blir avholdt oftere, så meget mere som der viste sig at være meget god tilslutning og megen interesse for arbeidet.

Svineholdet er gått frem om end ikke så meget, som man skulde vente efter de sidste års høie fleskepriser. Rachitis herjer endnu en hel del og er særlig slem hos høstgriser. Da der avles efter rachitiske dyr, blir medfødt svakhet og utrivelighet hos smågrisene temmelig almindelig, og ikke sjelden fødes hele kuld av dødfødte griser.

Også på svineavlen virker melkesalget hæmmende, da det blir vanskelig at drive svinehold i nogen større skala uten rikelig anvendelse av skummet melk eller melkeaffald. Grønføret kan heller ikke utnyttes så godt, når der ikke kan brukes melk ved siden av. Det er øiensynligt, at disse forhold øver sin indflydelse, da der fra de steder her i distriktet, hvor melken behandles hjemme på gården, holdes flere svin end på andre steder, og svinene holder sig også der gjennomgående friskere og triveligere.

Sau e a v l e n gjør, såvidt man kan skjønne, gode fremskritt gjennom de sidste år og der indkjøpes endel avlsdyr.

Gjeter holdes ikke for tiden her i distriktet.

Om fjærfæet kan det noteres, at der er utmerket fremgang, idet der holdes flere og flere høns, og i de sidste år er gjæs og ænder også kommet godt med. Det er en fornøielse at se, hvilken interesse der lægges for dagen på dette område.

Amtsdyrlæge *Blystad*, Kongsvinger, meddeler:

«Som vanlig i de større utprægede skogdistrikter står jord- og husdyrbruket meget tilbake, idet skogdriften mer står som en konkurrent til jordbruket end som

dettes støtte. Vinterens tømmertrafik kræver flere hester end jordbruket trenger. Disse indkøpes for en væsentlig del enten av omreisende vestlandske hestehandlere, der gjerne fremmøter ved Kongsvinger marked, dels for de større hestes vedkommende fra Gudbrandsdalen eller oplandene, mens kun et mindre antal avles og opfødes, skjønt den stedlige hesteavl er en del øket i den senere tid, efterat der i flere herreder er utstationert tildels ret gode avlshingster. Men som helhet betragtet er interessen for hesteavl ringe, omend i stigende. Derimot synes hesteholdet, navnlig hos husmænd og mindre selveiere at være større end økonomisk heldig, da småbrukernes trang til trækraft til sit jordbruk i forbindelse med fortjenesten ved tømmertrafikken lokker mange til at holde hester, hvor de små gårdsbruk vanskelig kan ernære disse, hvorved kvægets føring let vil tilsidesettes. Heldigere vilde det være, om en del av disse småbrukere kom i gjænge med anvendelse av kjøer og trækokser til sine bruks behov, noget der i andre lande tildels er almindelig, men hos os synes at være for simpelt.

Hestepriserne har de senere år været temmelig høie, idet trækhester er betalt med 500-800 kroner.

Kvægavlen står også tilbake på mange steder, idet det stedlige kvæg oftest er små, uensartede og tildels litet producerende dyr, der ret ofte er plaget sterkt av utøi. På den anden side er der navnlig i de senere år gjort gode tillop til forbedringer, først ved anskaffelse av telemarksbesætninger særlig i Odalen og Solør, senere ved rødkoller. Imidlertid er de høist forskjellige vilkår kvæget kan hydes på de større gårder med 40-70 stykker kvæg i motsætning til de i skogen spredt liggende husmandspladser på 1-5 kjøer en hindring for en almindelig fremgang. Således ser man, at flere av de startede oksehøldsföreninger har så stor vanskelighet for at vinde tilslutning, at de fører en kummerlig og ofte meget kort tilværelse, hvorimot enkelte av de større gårder kan opvise mønstergyldige besætninger av telemarks- og rødkolrace.

De vekslende strømninger i avlens ledelse blir også en hemning, idet den omstændighet, at de ledende mænd til en tid anbefaler en race f. eks. telemark som det ypperste, få år senere en anden race som rødkoller, frembringer vaklen, stagnation og generende strid om racespørsmål.

Kvægutstillingernes fordring om præmiering kun av ren race udelukker de fleste mindre gårdbrukere fra at konkurrere om præmier med sine stedlige, oftest fra blandet type stammende dyr. Savnet av gode avsetningsforholde for melken som f. eks. økonomisk drevne smørmeierier er også en væsentlig hemning for kvægbrukets almindelige fremgang de fleste steder i distriktet.

Salg av slagtekvæg har hittil foregått for en væsentlig del ved omreisende opkjøpere, eller ved innsendelse av hele slagttil kommissionærer i Kristiania. En mindre del selges til slagtere på Kongsvinger.

Føringen er selv på de bedre gårde ikke sterk, idet anvendelsen av kraftfôr er tat betydelig av. På de mindre steder er føringen tarvelig og primitiv.

Tuberkulosen blandt kvæget synes efter de hittil foretagne prøver at ha en sjelden ringe utbredelse, idet den kun er påvist i et par større besætninger med oprindelig indkjøpt kvæg.

Svineavlén står derimot ret godt flere steder, tildels på grund av den lette adgang til gode avlsdyr fra avlscentrene i Solør.

Sauéavlén ligger nede, men tilløp til forbedring ved indkjøp av cheviotsauer er igangsatt, likesom forbud mot at slippe ukårede springvædre på fælles beite er vedtatt av flere herreder.

Skjønt utførsel av heste over Kongsvinger toldsted er et av landets største, har jeg intet dermed at gjøre, da utførselen finder sted pr. jernbane eller landevei.

Amtsdyrlæge *Chr. Dahl*, Gjøvik meddeler :

«I Vardal må husdyrbruket siges at stå ret høit for alle husdyrgrenes vedkommende.

For kvægets vedkommende består det overveiende flertal av blandingskvæg, da her indkjøpes driftfæ hvert år, især til de små besætninger. Dette er kvæg fra Land og Valdres og Vestlandets fjorde. Men i de fleste tilfælder er der dog mere eller mindre telemarksblod i kvægbesætningerne. Der findes også flere større rene telemarksbesætninger, hvorav enkelte er helt fine med utvalgte dyr. Der findes en okseholdsforening som arbeider med en fin præmiert okse av telemarksrace, likesom der for de mindre kvægeiere er anledning til at få sine kjøer bedækket med gode okser hos de større gårdbrukere. Av rødkoller og gudbrandsdalsfæ findes kun få stykker spredt rundtom. En enkelt gårdbruker arbeider med ayrshyrekvæg, dels renavl og dels krydsning. Denne avl har dog ingen utsigt til at holde sig, da kvæget ikke egner sig til de knappe beiter og ulændte havceganger som findes her.

Hesteracen som benyttes til avl er utelukkende østlandshest, men av en noget lettere type end hestene på Hedemarken og Hadeland. Hoppematerialet er gjennomgående godt, skjønt der kun er få fremragende dyr. Av hingster findes der for tiden ingen fast stationert i bygden, og da hingster av den type, som befolkningen bedst liker, stationeres utenfor distriktet i de mere hesterike egne, falder det vanskelig at få hopperne bedækket med 1ste klasses dyr.

Her findes endel avkom efter en ældre amerikansk traver. Dette er ret vakkert byggede dyr, utholdende og ret raske som kjøreheste, men av et vanskelig gemyt, hvilket dog vistnok utelukkende er en arv fra hingsten, og ikke en almindelig racefeil.

Av svineracer benyttes særlig landracedyr som findes i flere fine besætninger. Hertil bidrager vel for en stor del den lette adgang til avsdyr, da her findes en avlstation for svin av landrace. Denne besætning består av utsøgt fine dyr, og råner herfra benyttes i stor utstrækning, likesom der sælges mange smågriser til avl herfra.

Av yorkshiresvin findes der ingen helt rene besætninger, men her har været stationert enkelte råner av denne race, så at der findes rundt om en hel del blandingsvin, der gir gode slagtedy. r.

Sau e a v l drives ikke i nogen større utstrækning. Cheviotsauer og blandinger herav er almindeligst benyttet. Enkelte rene cheviotbesætninger findes. G j e t e a v l drives ikke.

Husdyrbruket her må siges at gi et godt utbytte, da der er gode avsetningsvilkår for alle produkter. Melken leveres til meierier, for størstedelen til Gjøvik, men en del til andre meierier. Prisen er i gjennemsnit 8 à 10 øre pr. liter. Slagt av alle slags har man let avsetning på, til gode priser, dels til Gjøvik, dels til Kristiania.

Dyrene passes gjennomgående meget godt, tildels udmerket. Føringen består på de større gårde av høi, halm, rotfrugter og kraftfôr. På de mindre bruk benyttes som regel kun høi, halm og rotfrugter (turnips og poteter), men enkelte steder dog til like kraftfôr. Føringen er alle steder god og dyrene i godt huld. På de fleste gårde er føringen av kvæget svært kraftig med anvendelse av meget kraftfôr for at presse melkeydelsen så høit som mulig.

Hestene føres med høi og hakkelse og i de travle tider gives endel havre og mel, så hestene her er altid i god stand.

Fjøsene her er for størsteparten store, luftige og lyse og altid rent holdte. Kjørene alltid velpudsede og rene. På enkelte steder er fjøsbygningerne endog særlig store og fine. Sjelden træffes små dårlige fjøs med litet luft og lystilgang om de end findes i den mest avsidesliggende del av distriktet. Her brukes ikke så litet torvstro til strøelse, hvorved gulvene holdes tørre og fjøslugten fri for ammoniakluft.

Svinehusene er mange gange små, fugtige og mørke, især rundt om hos de talrige fabrikarbeidere som holder griser i stor utstrækning. Rundt om på gårdene findes dog mange pene godt indredede svinehuse.

Staldene er som regel store og luftige og ganske lyse; dog er staldene ikke så godt indredet som fjøsene gennemgående er.

Av amtsdyrlæge *I. Flønæs's* indberetning hitsættes:

«Rissen må siges at være et godt hesteavlsdistrikt. I Stadsbygden har en samlagshingst årlig bedækket 70 à 80 hopper, og 2 præmierede hingste, tilhørende et samlag i Rissen, bedækker årlig 120—140. En privat hest har i de sidste år været brukt i Lensviken og havt ca. 50 hopper. Amtets landhusholdningsselskaps hingst «Breifot» har været herute i 2 år, amtshingsten «Tryg» og Guldalshesten «Fridtjof» hver 1 år. Distriktets samlagshingster er av ganske grov gudbrandsdalsk race, indkjøpt på Lillehammer. «Gullyn» og «Bergtor» har også erholdt præmie ved travkjøring.

Hoppematerialet er ganske bra og av temmelig ublandet østlandsrace, enkelte er dog små og noget vestlandsk præg kan av og til spores. Flere hopper har opnådd utmerkelser ved utstilling.

Da her årlig fødes godt og vel 200 føl, kan distriktet avgi en ikke ringe del til salg. Mange går ut allerede første høst til en pris av 120—200 kr., men de fleste beholdes til 2 års alderen, og da er 400 og lidt derover det sædvanlige. Endel sælges som voksne, og de betales med fra 500—700 kr. Unghesterne går særlig til bygderne på den søndre side av Trondhjemsfjorden, Strinden, Bynasset, Leinstranden, Børsen, Hevne og andre steder, de voksne ofte til Sverige.

Handelen foregår gjennom hele året, og kun få hester bringes til de egentlige markeder i Trondhjem.

Hesteavl en må i det hele siges at være av stor og tiltagende betydning for distriktet.

Kvægbestanden er temmelig uensartet og der findes ikke mange racerene dyr. Ayrshirekvæget er dog mest fremtrædende, men telemarkshorn og brandede sider er også almindelig. Størrelse og let varierer meget, dog er helt røde og rødsidede i majoritet. Hornede og kollede kjøer er omtrent like sterkt repræsentert. For tiden virker 2 stamokser i Rissen, 2 i Stadsbygden og 3 i Lensviken. Disse er alle røde og 3 er av ren trønderrase, indkjøpt paa Frosta og i Stjørdalen. De andre er født i distriktet.

Et dampmeieri findes i hver av de 3 bygder, og disse mottar næsten al melk. På Stadsbygden er den største melkemængde og det bedste uthytte. Fra øvre Skaugdalen i Rissen leveres ikke melk, da avstanden fra meieriet er nokså stor. Deroppe lages smør og ost, som sælges hos bygdens kjøpmænd eller bringes til Trondhjem.

Høi er hovedfôret både til hester og kjøer. Med korn og mel er det sparsomt, da kun lidet pløies op til aker. Besætningerne er som regel vel store i forhold til avlingen, så der særlig på vårparten kjøpes endel fôr fra byen og da især mel. Fôringen blir dog stadig bedre og må siges at være ganske bra i det store og hele. Dyrenes hudpleie og renslighet i stald og fjøs står mere tilbake at ønske.

Turnipsdyrkningen tiltar år for år, og enkelte har indtil 1 mål pr. ko, men de fleste meget mindre og endel slet intet.

Oljekakemel brukes endel på Stadsbygden, men omtrent ikke i Rissen. Lønsheten ved dets anvendelse i nogen betydelig grad kan også være tvilsomt, naar der kun utbetales ca. 6 øre pr. liter nysilet melk (skummetmelken leveres tilbake).

Der sælges adskillig av nybærkjør og slagt, væsentlig til og omkring Trondhjem, men endel går også til Kristiania.

Av fleisk selges endel, men smågriser kjøpes ofte andetstetsfra. Sau- og gjetehold er av ringe betydning, likeså eggssalg.

Amtsdyrlæge *K. Myran*, ytre Namdalen, meddeler :

«Husdyrbrukets stilling inden distriktet er endnu ikke så god, som ønskelig kunde være, og det har også vanskelighet med at holde skridt med utviklingen i landbruket forøvrigt.

Der merkes dog nogen fremgang for hvert år som går. Der er således en stigende interesse og forståelse av betydningen av at ha gode rentable husdyr og mange forsøker også at ta hensyn i den retning ved utvalget av avlsdyr, men som helhet betragtet må det siges, at man endnu famler meget i blinde og der mangler en ordentlig plan i arbeidet.

De naturlige forhold gjør også meget til, at det går så sent med dette arbeide. Gårdsbrukene er små — på 1 hest og 3—4—5 kjøer — og ligger mange steder nokså langt fra hverandre og adskilte ved fjorde og sund. Følgen er, at det blir vanskelig og bekostelig at samarbeide om foranstaltninger til husdyrbrukets fremme f. eks. at få dannet kvægavls- eller kontrollforeninger. På den anden side er det jo også så, at den enkelte småbruker så lite formår, når han skal forsøke helt på egen hånd.

Avsætningsforholdene er heller ikke så gode endnu og opmuntrer ikke til at ta fat med liv og lyst.

Endelig kommer hertil, at så mange endnu har mest interesse av fiskeribedriften og lar gårdsbruket skjøtte sig selv.

Hesteavlens ligger mest tilbake. Der findes neppe nok en eneste brukbar hingst i distriktet og hoppemateriellet er det også småt beventd med.

Hestebestanden er en blanding av døl, fjording og nordlandshest. Mest er den påvirket av dølen og mindst av nordlandshesten.

De er gjennemgående fra $9\frac{1}{4}$ — $9\frac{3}{4}$ kv. høi, noget spidskrydset og forøvrigt også mindre harmonisk bygget. Oftest er de nokså hårdføre og rappe på foten.

I vintertiden, mens mændene er ute i fiskeværerne, står hestene på stalden uten motion og de er da om våren mere eller mindre «gjødte». Følgen er, at de har så meget lettere for at ta skade, når de skal tas i bruk.

Man er i almindelighet snil mot hestene og de føres og stelles med omhu.

Staldene er gjennemgående noget små, men ganske praktisk indredet. Mange steder står også hesten i fjøset sammen med kjørene.

Hudpleien er det ikke meget at si på. Hovpleie og beslag er gjennemgående mindre bra.

Nogen nævneværdig hestehandel med nabadistrikterne foregår ikke. Der avles dog såmeget, at det omtrent er tilstrækkelig til eget behov.

Priserne varierer meget fra år til andet. 350—500 kroner for en yngre fuld-voksen hest.

Distriktet har i det hele taget ikke betingelser for at drive nogen større hesteavl. Dertil er gårdsbrukene for små.

For kvægavl har distriktet ganske gode betingelser, forsåvidt som fôringsforholdene kan bli meget gode.

Havnegangene er i almindelighet tilstrækkelige. Ialfald når somrene ikke er altfor våte. Der er gjennemgående gode høavlinger og jorden egner sig også utmerket til dyrkning av rotfrugter. Hertil kommer, at der som regel er adgang til at forskaffe småsild og fiskeaffald. De sidste stoffer sammen med turnips og stråfôr er aldeles utmerket til melkekvæget og står fuldt på høide med de forholdsvis saa langt kostbarere kunstige kraftfôrstofer.

Der mangler dog endnu meget på at disse chancer blir ordentlig utnyttet.

Arbeidet forat få en bedre kvægbestand har det hittil gått noget småt med. Dog merkes der i de seneste år en betydelig fremgang.

Det stedegne fæslag er der nu ikke meget tilbage av. Der findes dog endel i de mere avsidesliggende fjeldgårde.

De er små men harmonisk utviklet, kortstammet og av stor dybde med en fin hud og et utmerket jurstel. I det hele tat meget tiltalende dyr. De er enten helt sort eller hvit eller sortsidet og kollet. Det øvrige kvæg er av blandet race. Foruten litt præg av det stedlige, finder man påvirkning av telemark-, airshire- og budstod-race m. fl.

De er i almindelighet noget langbenet; mangler i dybde og er forøvrig også mindre velbygget. Der findes dog mange gode melkere blandt dem.

I de sidste år er der dannet 3 kvægavlsforeninger.

Fóringen av kjørene er på de fleste steder ganske bra, men dog langt fra at være tidsmessig eller sortdrivende. Turnips benyttes endnu ikke såmeget som ønskelig kunde være og det gjælder endnu mere om kraftfórstoffene fra sjøen. Men her merkes dog en betydelig fremgang for hvert år som går. Det samme gjælder om stellet av dyrene forøvrig.

Forståelsen av hudpleiens betydning er øket betydelig og utøi og hudsygdomme avtar.

Sultefóring og ren vanrøkt hører med til sjeldenheterne.

Fjøsene er ofte for små og kvalme, og indredningen er primitiv og mange steder mindre praktisk.

Efterhvert som der nybygges tages dog mere hensyn i retning av at søke disse mangler rettet.

Der bygges i almindelighet av træ helt igjennem. Stengulv er mere sjelden.

Ute i fiskeværene kan man endnu finde nogen enkelte av de gammeldagse små torvfjøs.

Melkningen og den videre behandling av melken foregår i almindelighet korrekt og renslig. Separatorer findes i næsten hver gård.

Distriktet har fortiden 5 mindre meierier igang og der sælges smør for flere tusen kroner året.

For nogen år siden var man svært hippen på meierier og der startedes med sådanne i anden hver grend, men det viste sig at være galt. Driftsomkostningerne blev så uforholdsmæssig store, at de fleste måtte gå ind igjen og med stort tap. Dette eksperiment skapte en hel del mismot.

Foruten smørproduksjon drives der også noget med slagtedyr. De avhændes dels til de nærmestliggende byer og dels til en inden distriktet værende hermetik-fabrik.

Svineavlen er ikke saa helt ubetydelig og foruten produksjon til eget bruk sendes der årligårs adskillig hundrede slagt til byerne.

Svinebestanden er en blanding av mellemstor yorkshire og det almindelige landsvin. De er gjennomgående pene, tette og trivelige dyr og har i 10 måneders alderen en gjennomsnittsvegt på ca. 100 kg.

Fóringen er på de fleste steder tilstrækkelig og samtidig økonomisk og med skille mellom fóring til vekst og den egentlige fedning.

Turnips benyttes der ikke så litet av. Sild, grakse og denslags som i og for sig selv er utmerkede fórstoffe også til svinene, kan desværre ikke brukes, da de har så altfor let forat gi flesket avsmak.

Særskilt byggede svinehus findes sjelden, men der indredes til grisene i fjøset eller et rum ved siden av. Det hele er nokså primitivt, men det er dog merkelig, hvor godt dyrene trives der.

Der findes nok også endel mere moderne svinehus, bygget av sten, men dyrene vil ikke trives der. De er pjudsket og utrivelige, får fotsyke, krampe osv., og eieren får litet igjen for sine utlæg.

Sau e a v l e n er ganske betydelig, forsåvidt som der holdes et stort antal dyr. De er dog endnu noget små og mindre kjøtrike.

I de senere år er der indført flere springvædere av mere kjøtrik race, og lovbestemmelsen om forbud med hensyn at slippe upræmierte springvædere på felles beitningsplads er de fleste steder bragt i anvendelse.

Distriktet har mange steder store beitningspladse og der er forholdsvis rikelig anledning for sauene at finde næring ute også om vinteren.

Nå bortsees fra hesteavlen har distriktet på mange måter nokså god betingelse for et lønsomt husdyrhold, og vinder det at holde skridt med utviklingen i landbruket forøvrig, så vil neppe den tid være så fjern, da en flerhet av Ytre Namdalens jordbrukere kan sutinere på sine gårde uten biindtægt gjennom fiskerierne».

Amtsdyrlæge *K. G. Mæhre*, Narvik, anfører:

«Våren kom tidlig iår, så sultefodring i likhet med foregående år fandt ikke sted. Efter ordre fra politimesteren foretok jeg et par reiser til Tysfjorden, bl. a. til Hellemofjorden, hvor hver eneste besætning blev besigtiget; men forholdene viste sig her ganske gode. På et par andre gårde blev eierne anmeldte. Dyrene der, særlig på den ene gård, var i en utmagret og ynkelig tilstand.

K v æ g a v l e n befinder sig på samme standpunkt som før. Kun der, hvor en grænd kan enes om at holde en bra avlsokse, kan man merke fremgang. Ungdyrene der blir større, vakrere og mere ensartet. Ved nogle utvalgsmøter, som i sommer holdtes i Ankenes, var det stor forskjel på de steder, hvor det var lykkedes okseholdsforeningen at arbeide nogle år og de steder, hvor den første den bedste ungokse var anvendt i avlen. På de sidste steder var kreaturerne små og dårlige og vidnede tydelig om manglende interesse. Det er sørgelig at vore gårdbrukere fremdeles ikke kan lære den kunst at holde sammen og benytte sig av de store fordele, som bydes gjennom de store bidrag til indkjøp og underhold av kvægavlsforeningsokser.

Når undtages Evenes, der har avlshingst som brukes meget, så gjøres der i den øvrige del av distriktet intet for h e s t e a v l e n. Hestebestanden er derfor også meget dårlig. For militæravdelingen på Elvegårdsmoen i Harjangen i sommer var det derfor også vanskelig at skaffe heste, og av de som endelig kom var de fleste meget gamle og utslidte og derfor alt andet end brukbare for øiemedet.

Den del av husdyrbruket, som kan siges at ha godt frem, særlig i Ofoten, er s v i n e h o l d e t; men den vanskelige adgang til at erholde smågrise har her igjen stillet sig hindrende for fleskeproduksjonen, der ellers har været omfattet med stigende interesse. Den utstrakte anvendelse av sild til svinene skrømmer dog mange mennesker fra at kjøpe flesk av frygt for den avskyelige sildesmak.

Av foranstaltninger til husdyrbrukets fremme inden distriktet blev holdt 5 utvalgsmøter i Ankenes og for første gang et statsdyrskue på Liland. På disse steder deltok jeg som prisdommer. Samtidig med statsdyrskuet holdtes for Evenes's vedkommende et hoppeskue.

Interessen for f j æ r f æ a v l er desværre liten. Det hele indskrænker sig til, at man holder nogle få, gamle høns, som langt ut på sommeren pludselig allesammen tar til at lægge egg, så prisen på disse synker ned til 5 ja endog til 4 øre pr. stk., mens det næsten ikke er til at få kjøpt egg de 8-9 måneder av året. Om vinteren er prisen i allefald i Narvik 10 og op til 12 øre pr. stk. Årsaken til det ringe utbytte av hønsene er dels mangelen på gode hus. At holde høns sammen med kjø og svin er ikke bra. Der burde opmuntres mere til avl av gjæs og ænder. Disse forlanger

ikke så varmt hus om vinteren og heller ikke så stor plads. Ænderne finder størsteparten av sin føde i fjæren; men de må selvfølgelig tages ind mot fetningen. Hvad gjæssene angår så tar disse sin føde den hele sommer på et begrænset stykke græsmark og er selv om vinteren billige at føde med kokte poteter og høifrø. En om våren nogenlunde tidlig utruget gåsunge av de større racer veier om høsten 5—6 kg. og prisen er kr. 1,80 til kr. 2,00 pr. kg. Dertil kommer fjer og dun.»

Amtsdyrlæge *Buck*, Harstad, meddeler:

«Husdyravlen går jevnt fremad og føringen og stel bedres, dette har væsentlig kvægavlsforeningerne og meierierne bevirket, samtidig som der ved foredrag er søkt at nå flere avsidesliggende steder.

Hesteavlen er i god fremgang, navnlig i indlandsdistrikterne, hvor der holdes gudbrandsdalsrace, hvorimot i kystdistrikterne nordfjordhesten.

Vinteren 1910 heroppe har udmerket sig med en ualmindelig stor snemængde, så der var frygt for en sen vår, hvilket også har slått ind, og da sommeren 1910 var svært tør, blev der litet med hø, hvorfor førmangel til våren befrygtedes; dette har også vist at slå til, så der har været drevet sulteføring i sådan grad enkelte steder, som man ellers kun har hørt fortælle om fra gamle dage. Således har jeg undersøkt og fundet et par tilfælde som var helt graverende, der blev også ved politiets foranstaltninger foretat nedslagting.

Som et eksempel på fjøsutbyttet her kan nævnes en besætning på 6 melkekjør, som alle hadde kalvet efter nytår. Eieren leverte melken på meieriet, og ved undersøkelse der viste det sig at melkemængden varierte fra 5—9 liter pr. dag, altså ikke så meget utbytte som en ko skulde gi. Da dette tilfælde av sulteføring var det værste jeg hadde set heroppe, lot jeg et av dyrene fotografere før det blev nedslagtet; billedet blev forevist i Trondenes herredsstyre og gjorde det sådant indtrykk, at de besluttet at kommunen skulde træde hjælpende til hvor det trængtes i Trondenes. Tilfældet forekom forresten ikke i Trondenes, men i Kvædfjord».

**C. Bevilgninger til det civile veterinærvæsen i budgetterminen
1ste juli 1910—30te juni 1911.**

	Bevilget.	Medgåt.
1. Til amtsdyrlægenes avlønning m. v. kr.	74 000,00	kr. 75 248,33
2. Det veterinær-patologiske laboratorium . . . »	9 000,00	» 9 272,35
3. Reisestipendier for dyrlæger »	2 000,00	» 2 000,00
4. Tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger:		
a) bevilget kr.	16 000,00	
b) overført fra forrige termin »	9 054,97	
	25 054,97	» 24 275,60
5. Erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg »	30 000,00	» 34 148,43
6. Avlønning av statsdyrlægerne »	6 800,00	» 6 800,00
7. Studiestipendier for veterinærstuderende . . . »	4 000,00	» 4 000,00
8. Skyss- og kostutgifter »	44 000,00	» 46 494,55
9. Forskjellige og tilfældige utgifter »	3 000,00	» 4 032,22
10. Bidrag til «Norsk veterinærtidsskrift» . . . »	1 000,00	» 1 000,00
11. Karantænestationen Ytre Voulén »	400,00	» 400,00
12. Veterinært seruminstitut (ekstraordinært):		
a) bevilget kr.	25 000,00	
b) overført fra forrige termin »	3 063,21	
	28 063,21	» 17 655,67
13. Erstatning til fattige kvægeiere for tap ved miltbrand »	1 000,00	» 1 000,00
Tilsammen	kr. 228 318,18	kr. 226 327,15

D.

Tabeller.

Tabel IV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Relevé des divers cas de maladies des animaux)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	50	1	49	326	1	314	8	-	8
Raslesyke, Miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	1	-	1	75	3	70	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malign- um</i>)	5	1	1	12	3	6	1	1	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	161	9	118
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	654	211	228	11	-	7
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	520	3	22	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	197	-	6	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetæn- delse) (<i>Broncho-pneumonia con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	894	3	3	60	2	-	3	-	3
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo- tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	27	11	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	58	1	18	2	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	3217	23	85	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	3	3	-	905	576	4	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomyco-sis</i>)	35	-	-	200	52	1	3	2	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	386	7	-	5	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	76	11	42	24	14	9	5	1	3
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Overføres	5442	53	227	2291	874	632	195	13	169

i Norge i 1910, artsvis ordnet.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anneldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	41	-	39	3	-	1	2	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	115	10	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1821	85	254	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2022	98	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	36	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	4	-	3	2	1	-	-	-	21	21	-	-
-	-	-	18	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	11	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	898	78	179	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	2	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	23	12	4	-
2	1	1	4070	203	398	920	81	184	2	-	2	44	33	4	-

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	5442	53	227	2291	874	632	195	13	169
Kopper (Variola, Vaccina et Ovina)	-	-	-	1857	4	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (Stomatitis contagiosa pustulosa equi)	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	3245	15	7	261	6	2	15	-	2
Lunge- og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis) . . .	135	10	20	248	71	32	5	-	3
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (Gastritis. Diarrhoë)	3106	17	19	8425	352	127	84	2	2
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	2421	40	158	965	67	30	31	1	4
Akut diarrhé og blodgang (Diarrhoëa acuta et dysenteria) .	126	2	15	805	42	65	10	-	1
Trommesyke (Tympaanitis) . . .	-	-	-	1123	41	87	17	3	5
Forgiftning ¹⁾ (Intoxicaciones) .	37	-	6	322	13	50	4	1	3
Indvoldsorme (Helminthiasis) .	757	-	1	4	-	-	46	2	3
Dreiesyke (Hydrocephalus hydatideus)	1	-	-	1	1	-	8	4	4
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	45	6	11	77	38	13	8	2	3
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (Fatuitas)	24	11	-	3	2	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	479	34	51	1124	35	112	1	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	23	-	-	157	86	5	32	-	-
Sveksot (Rachitis)	27	-	-	131	4	-	12	-	-
Hudutslet (Eczema)	1578	-	-	1277	1	-	65	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	57	-	-	2976	7	-	4	-	-
Skurv (Favus)	31	-	-	73	-	-	6	-	-
Skab (Scabies)	37	1	-	31	-	-	-	-	-
Lus (Pediculina)	1273	-	-	29026	-	-	445	-	-
Overføres	18944	189	515	51177	1647	1155	988	28	199

¹⁾ Aconitin, arsenik, bomuldsfrømel, bly, bønner (indiske), chilisalpeter, fosfor, kalk, petroleum, ranunkel, rottegift, salpeter, salt, sild, sildelake, slangebit, solanin, stryknin, svovl-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
2	1	1	4070	203	398	920	81	184	2	-	2	44	33	4	-
242	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	45	1	1	115	-	-	3	-	-	-	-	-	-
2	2	-	57	15	21	41	1	3	-	-	-	²⁾ 2	2	-	-
44	1	4	537	34	37	402	10	14	3	-	-	2	2	-	-
3	-	-	194	11	13	6	-	-	-	-	-	1	1	³⁾ 1	1
-	-	-	57	-	9	54	2	8	2	1	1	2	2	-	-
2	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	3	116	17	43	41	1	21	3	-	3	38	34	-	-
-	-	-	31	-	-	457	3	-	7	-	3	-	-	-	-
2	2	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	99	26	14	7	2	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	110	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2495	80	11	192	1	11	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	154	-	53	600	11	1	2	1	-	2	-	-	-
-	-	-	22	-	-	15	2	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	1	-	110	15	-	13	13	-	-	-	-	-
220	-	-	745	-	-	453	-	-	5	-	-	38	-	-	-
531	6	9	8766	395	602	3415	129	216	40	15	9	129	74	5	1

kobber, kviksølv, kviksølvsalve, kjøkkenavfald, lupiner, mønje, mug, muggent fôr, planter, syriling, sur myse, tran, trimethylamin, urin. ²⁾ Fasaner. ³⁾ Rådyr.

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	18944	189	515	51177	1647	1155	988	28	199
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	66	5	3	2245	89	12	78	4	3
Misfostre (<i>Monstra</i>)	2	1	-	89	11	5	1	-	1
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	3	2	-	448	30	8	9	2	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	501	26	3	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	48	-	1	4192	27	22	11	-	1
Kastning (<i>Abortus</i>)	44	-	-	2185	58	7	1	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	2464	19	27	2	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	13	-	1	930	42	78	6	1	1
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	105	-	-	3958	90	32	50	5	1
Forfængenhet (<i>Hordeatio. Kri- thiasis</i>)	312	11	-	95	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>)	131	-	1	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	3784	-	7	110	-	-	928	-	2
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) . . .	21	10	3	23	13	1	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	3681	16	2	712	6	2	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	524	-	-	256	3	1	51	4	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	4538	107	14	248	67	6	1	1	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contu- siones, abscessus etc.</i>)	8808	116	27	2800	120	18	35	3	-
Cerebro-spinal-meningit (<i>Menin- gitis cerebro-spinalis</i>)	1	-	1	10	-	7	-	-	-
Lungeorm (<i>Pneumonia vermino- sum</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Godartet beskekersyke (<i>Exan- thema genitalium benignum</i>) . . .	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Papillomatose (<i>Papillomatosis</i>) .	-	-	-	-	-	-	40	3	-
Leukæmi (<i>Leukæmia</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gregariner (<i>Coccidiosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	4428	98	86	4922	574	66	128	10	28
Ialt (total)	45460	555	661	77365	2822	1450	2331	61	238

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
531	6	9	8766	395	602	3415	199	246	40	15	9	129	74	5	1
-	-	-	170	38	6	27	2	2	3	-	1	-	-	-	-
-	-	-	5	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	40	19	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	4	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	40	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	34	1	4	12	-	2	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	98	6	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
59	-	-	4986	1	6	130	-	1	101	-	-	43	-	5	-
-	-	-	2	1	1	58	21	2	1	-	-	-	-	-	-
1	-	-	22	1	-	15	3	-	4	-	-	-	-	-	-
1	-	-	3	-	-	186	2	1	14	-	-	2	-	1	-
-	-	-	116	8	1	65	-	-	4	-	-	4	-	-	-
13	1	-	260	34	8	783	28	-	54	-	-	2	-	1	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1) 35	35
28	1	2	724	100	63	202	11	11	28	8	1	13	-	2) 10	-
661	9	19	15302	607	704	4919	198	267	249	23	11	193	74	57	36

1) Kaniner. 2) Rensdyr; nekrose i klovene.

Tabel V.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav	
		dræpte (abatius)	døde (morts)		dræpte (abatius)	døde (morts)		dræpte (abatius)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	3	-	3	4	-	4	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	256	-	10	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	41	1	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	394	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	34	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	9	2	6	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	45	-	-	-	-	-
Luftveiskataarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	315	-	-	3	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	7	-	1	7	-	2	-	-	-
Fordiøielse sygdomme (indigestion, mave- og tarmkataarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	173	2	-	120	9	1	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	204	-	12	19	-	-	1	-	-
Overføres	1462	5	34	198	9	7	2	-	-

i Kristiania by i 1910.

ville de Kristiania, signalés en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)
	dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	166	14	32	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	32	-	19	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	295	6	10	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	43	3	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	1	-	602	25	63	-	-	-	8	8	-	-

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Kristiania.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1462	5	34	198	9	7	2	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) . .	15	-	-	12	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	20	3	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>) . .	11	-	-	18	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	-	-	7	5	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	49	4	4	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	133	-	-	14	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	5	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	²⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculine</i>)	12	-	-	43	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	11	1	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	36	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	22	1	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	21	1	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	59	3	-	-	-	-
Forfængenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	21	2	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	1756	12	38	479	25	10	2	-	-

¹⁾ Kalk, fosfor. ²⁾ Hårsækmiddel.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	14	1	-	602	25	63	-	-	-	8	8	-	-
-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	3	11	-	5	-	-	-	12	12	-	-
-	-	-	-	-	-	233	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	155	-	10	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	400	7	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	93	11	-	10	9	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	381	-	-	-	-	-	30	-	-	-
-	-	-	-	-	-	15	1	1	7	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	87	-	-	23	-	1	20	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	37	15	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	124	1	3	1988	63	87	39	11	-	50	20	-	-

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Kristiania.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	1756	12	38	479	25	10	2	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	575	4	-	2	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	21	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og Slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	522	8	-	12	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	761	14	1	18	-	-	-	-	-
Leukæmi (<i>Leukæmia</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gregariner (<i>Coccidium</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	163	-	-	6	-	-	-	-	-
Ialt (total)	3798	38	39	520	25	10	2	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	124	1	3	1988	63	87	39	11	-	50	20	-	-
-	-	-	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	91	1	1	2	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	517	17	-	10	9	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1) 35	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	27	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	124	1	3	2670	85	89	51	22	-	50	20	35	25

1) Kaniner.

Tabel VI.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	28	2	25	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	20	6	11	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	136	-	4	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	122	-	-	7	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	7	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	3, 6	3	7	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	24	17	-	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	5	-	-	18	7	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	75	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	16	5	5	7	3	4	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	374	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stoma- titis contagiosa pustulosa equi</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	393	2	-	28	1	-	-	-	-
Overføres	1077	10	18	509	36	42	-	-	-

i Akershus amt i 1910.

dans le département d'Akershus en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	215	6	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	258	9	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	102	14	19	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	23	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	493	17	21	127	15	19	2	-	-	4	-	-	-

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1077	10	18	509	36	42	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis) . . .	24	-	5	46	13	5	-	-	-
Fordøielssygdomme (Indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (Gastritis. Diarrhoë)	323	2	2	1073	52	12	1	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	264	6	24	163	17	4	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (Diarrhoëa acuta et dysenteria) .	10	-	1	80	2	4	-	-	-
Trommesyke (Tympaanitis)	1	-	-	135	9	18	-	-	-
Forgiftninger ¹ (Intoxicaciones) . .	6	-	2	61	3	22	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis) . . .	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	7	2	2	7	6	-	2	-	1
Kronisk hjernebetændelse (koller) (Fatuitas)	7	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	48	2	8	30	-	3	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	95	4	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	210	-	-	76	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	7	-	-	384	-	-	-	-	-
Skab (Scabies).	14	-	-	8	-	-	-	-	-
Lus (Pediculine)	73	-	-	2623	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	13	-	-	244	5	2	-	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri) . . .	-	-	-	71	-	-	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	74	6	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	5	-	-	502	1	3	1	-	-
Kastning (Abortus)	7	-	-	276	3	2	-	-	-
Overføres	2113	24	62	6466	157	117	4	-	1

¹) Bomuldsfrømel, frø, fosfor, hugormbit, kobber, mug, møjje, salt, solanin, urin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)
	dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	493	17	21	127	15	19	2	-	-	4	-	-	-
-	-	-	7	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	87	8	8	18	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	1	-	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	15	-	5	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	3	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	159	7	1	14	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	3	-	7	7	-	-	-	-	-
-	-	-	48	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	4	2	4	-	1	2	-	1	-	-	-	-
-	-	-	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	891	49	43	257	20	27	11	7	1	4	-	-	-

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2113	24	62	6466	157	117	4	-	1
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	372	2	5	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	1	-	-	90	3	13	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	4	-	-	474	7	3	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>)	39	2	-	3	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>) . .	34	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	283	-	2	2	-	-	20	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	3	1	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	415	1	-	97	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	43	-	-	29	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articu-</i> <i>litis et bursitis</i>)	497	13	-	99	2	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, konta- sioner, absces etc.) (<i>Vulnera,</i> <i>contusiones, abscessus etc.</i>) . .	1283	15	1	332	50	2	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	234	4	12	377	41	29	5	3	-
Ialt (total)	4949	60	77	8343	247	169	29	3	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	891	49	43	257	20	27	11	7	1	4	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	742	-	1	17	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	29	2	1	27	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	110	10	15	11	2	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1812	62	60	348	27	28	14	7	1	4	-	-	-

Tabel VII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	6	-	6	28	1	25	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	19	7	3	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitte lungebetæn- delse) (<i>Broncho-pneumonia con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	70	-	-	6	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	164	-	7	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	350	93	1	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	7	-	-	13	6	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	35	1	-	5	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	8	-	5	3	2	1	1	1	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	250	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stoma- titis contagiosa pustulosa equi</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	338	1	19	679	110	32	1	1	-

i Smålenenes amt i 1910.

dans le département de Smålenene en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	109	5	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	270	10	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	63	4	13	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	408	16	55	63	4	13	-	-	-	-	-	-	-

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Smålenene.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	338	1	19	679	110	32	1	1	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	280	2	-	12	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	37	2	1	49	25	3	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	277	3	2	639	36	5	1	1	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	220	7	19	49	4	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	8	-	-	43	8	7	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	7	-	4	89	5	5	2	-	1
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>)	3	-	-	37	1	13	1	-	1
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	8	-	4	8	3	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	57	6	4	44	2	3	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	69	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	119	-	-	57	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	4	-	-	148	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	46	-	-	4122	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	5	-	-	156	3	-	2	-	1
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	64	4	1	1	-	-
Bordreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	51	1	-	-	-	-
Overføres	1425	22	53	6323	204	71	8	2	3

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	408	16	55	63	4	13	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	6	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	28	3	-	11	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	1	4	1	-	2	1	1	2	2	-	-
-	-	-	16	6	5	2	-	1	2	-	2	20	20	-	-
-	-	-	-	-	-	10	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	15	4	4	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	40	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	83	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	19	1	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	68	-	-	17	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	703	43	71	152	8	18	7	1	4	22	22	-	-

Tabel VII. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1425	22	53	6323	204	71	8	2	3
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	2	-	-	382	3	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	90	3	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	246	2	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	4	-	-	52	8	10	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	316	22	2	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri thiasis</i>)	32	-	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera tiones ob Kryptorchismum</i>) . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	317	-	-	1	-	-	10	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) . .	3	1	-	4	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	240	4	-	102	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	54	-	-	18	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti culitis et bursitis</i>)	423	17	-	76	9	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contu siones, abscessus etc.</i>)	703	15	2	272	19	6	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil fælde (<i>Casus ceteri</i>)	433	19	10	353	44	16	1	-	-
Ialt (<i>total</i>)	3650	78	65	8237	315	107	19	2	3

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	703	43	71	152	8	18	7	1	4	22	22	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	393	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	1	1	1	-
-	-	-	10	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	30	7	-	52	3	-	4	1	-	2	-	-	-
-	-	-	49	9	-	30	10	-	5	4	-	-	-	-	-
-	-	-	1207	60	72	255	21	18	16	6	4	25	23	1	-

Tabel VIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaless)	derav		anmeldte (signaless)	derav		anmeldte (signaless)	derav	
		dræpte (abatius)	døde (mortis)		dræpte (abatius)	døde (mortis)		dræpte (abatius)	døde (mortis)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	33	-	33	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	6	1	5	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	58	21	15	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	72	-	6	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	98	-	-	15	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>) Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	5 110	- -	3 1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	94	78	1	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>) Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	2 46	- -	- -	11 -	2 -	- -	- -	- -	- -
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	7	-	4	1	1	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	160	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>) Lunge- og Brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	22 233 10	- 2 3	- - -	- 17 38	- - 13	- - 11	- - -	- - -	- - -
Overføres	606	5	14	434	116	66	-	-	-

i Buskeruds amt i 1910.

dans le département de Buskerud en 1910).

Gjet <i>(Espèce caprine)</i>			Svin <i>(Espèce porcine)</i>			Hund <i>(Chiens)</i>			Kat <i>(Chats)</i>			Fjærfæ <i>(Volailles)</i>		Andre dyr <i>(Animaux divers)</i>	
anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	dræpte og døde <i>(abattus et morts)</i>	anmeldte <i>(signalés)</i>	dræpte og døde <i>(abattus et morts)</i>
	dræpte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræpte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræpte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræpte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	.	.	. 134 128	. 8 13	. 15 2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	55	2	12	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	267	22	17	56	2	12	-	-	-	7	-	4	-

Tabel VIII. (Forts). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	606	5	14	434	116	66	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	368	4	-	557	48	4	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	201	3	8	111	3	2	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	3	1	-	72	10	4	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	78	3	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	29	1	11	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	23	-	-	2	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	-	-	5	2	1	1	-	1
Kronisk hjernebetændelse (kol-ler) (<i>Fatuitas</i>)	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	42	2	1	23	3	1	1	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	78	10	1	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	3	-	-	5	-	-	2	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	134	-	-	114	-	-	6	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	2	-	-	169	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	4	-	-	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	81	-	-	2083	-	-	36	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	6	1	-	191	10	2	5	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	8	1	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	30	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	44	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	4	-	-	441	4	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	3	-	-	240	-	-	-	-	-
Overføres	1488	17	23	4719	213	94	52	1	1

¹⁾ Arsenik, koksalt, linnel, stryknin, planter, trimethylamin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	1	-	267	22	17	56	2	12	-	-	-	7	-	4	-
-	-	-	22	1	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	2	11	2	2	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	85	6	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	20	-	-	13	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68	1	2	478	35	23	101	2	16	1	-	-	7	-	4	-

Tabel VIII. (Forts.) (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1488	17	23	4719	213	94	52	1	1
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	278	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	-	-	-	123	8	8	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	6	-	-	412	11	4	4	-	1
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>).	31	1	-	18	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>) .	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	242	-	-	15	-	-	35	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	267	-	-	49	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	51	-	-	14	-	-	1	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articu-</i> <i>litis et bursitis</i>)	268	6	-	144	8	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc. (<i>Vulnera, contu-</i> <i>siones, abscessus etc.</i>)	663	11	3	309	14	-	2	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	186	3	8	265	56	9	1	-	1
Ialt (total)	3212	38	34	6347	311	116	96	1	3

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
68	1	2	478	35	23	101	2	16	1	-	-	7	-	4	-
-	-	-	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	11	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	288	1	-	2	-	-	4	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	-	44	4	-	54	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	8	2	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-
78	2	2	860	50	26	197	4	17	5	-	-	7	-	5	-

Tabel IX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	28	-	28	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	4	1	3	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	8	4	4	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	7	-	1	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	69	1	-	11	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	42	-	1	-	-	-	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	2	2	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	52	1	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	93	3	-	10	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et pleuritis</i>)	-	-	-	22	4	1	-	-	-
Overføres	236	6	4	140	11	38	-	-	-

i Jarlsberg og Larviks amt i 1910.

dans le département de Jarlsberg et Larvik en 1910).

[illegible]

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	236	6	4	140	11	38	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	158	-	2	553	21	14	2	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	151	4	10	100	8	2	3	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	15	-	4	43	2	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	3	-	-	56	4	2	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	28	1	4	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	23	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	9	1	1	4	-	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	27	3	2	48	1	2	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	1	-	-	85	11	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	124	-	-	116	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	4	-	-	169	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	17	-	-	405	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	3	1	-	117	3	-	1	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	1	1	-	31	1	2	1	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	28	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	2	-	-	263	2	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	2	-	-	55	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	160	-	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	116	6	6	-	-	-
Overføres	779	17	23	2521	75	74	7	2	1

¹⁾ Arsenik, stryknin, før, indiske bønner.

Larvik.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
-	-	-	300	6	23	40	4	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	43	3	-	10	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	28	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	3	3	-	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	27	3	-	19	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	501	21	35	88	8	7	2	-	-	-	-	-	-

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morti)		dræpte (abatús)	døde (morti)		dræpte (abatús)	døde (morti)
Overført (transport)	779	17	23	2521	75	74	7	2	1
Jurbetændelse (Mastitis)	5	-	-	307	6	4	-	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- thiasis)	11	-	-	4	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	133	-	-	19	-	-	7	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma) .	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	154	2	-	27	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum) . .	21	-	-	7	1	1	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Arti- culitis et bursitis)	232	4	2	50	7	3	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera contu- siones, abscessus etc.)	491	8	3	143	10	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	272	13	18	464	54	52	14	-	2
Ialt (total)	2100	44	46	3544	154	134	28	2	3

Larvik.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volaïlles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	-	501	21	35	88	8	7	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	290	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	67	17	7	16	4	1	1	-	1	-	-	-	-
1	-	-	875	42	42	132	12	8	3	-	1	-	-	-	-

Tabel X.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		dræpte (abatues)	døde (morts)		dræpte (abatues)	døde (morts)		dræpte (abatues)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	27	-	26	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	1	-	1	2	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	105	61	25	-	-	-
Lungesyke (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	19	3	1	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetæn- delse) (<i>Broncho-Pneumonia con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	10	-	1	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodo- sum</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	141	-	-	2	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis chronica hyperthrofic. bov.</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	347	2	9	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	143	127	1	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomy- cosis</i>)	-	-	-	58	14	1	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	51	2	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	1	3	1	1	-	1	-	1
Overføres	592	8	18	341	206	55	1	-	1

i Hedemarkens amt i 1910.

dans le département de Hedemarken en 1910).-

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)
	dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)				
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	82	8	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	222	13	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	418	21	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	50	6	12	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	1	732	42	74	50	6	12	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	592	8	18	341	206	55	1	-	1
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	229	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	504	-	1	27	-	-	4	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	6	1	-	8	2	1	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	247	-	1	884	40	3	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	243	3	10	111	5	2	2	1	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>) . .	16	-	2	90	5	14	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	160	7	20	3	1	1
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	4	-	1	18	3	5	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	21	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	1	-	6	5	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Fatuitas</i>)	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinaemia. Hæmoglobinaemia</i>)	75	8	5	40	1	1	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	98	1	1	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Hudtilet (<i>Eczema</i>)	148	-	-	298	-	-	30	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	325	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	9	-	-	57	-	-	6	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	7	-	-	17	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	104	-	-	4363	-	-	25	-	-
Overføres	1984	24	38	7085	275	102	71	2	1

¹⁾ Arsenik, fosfor, kviksløv, stryknin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
2	1	1	732	42	74	50	6	12	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	64	9	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	1	5	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	-	-	26	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	372	12	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	30	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	277	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-
9	1	2	1593	69	87	106	6	16	4	-	-	3	3	-	-

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1984	24	38	7085	275	102	71	2	1
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	9	1	2	267	8	2	5	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	14	1	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	1	-	-	49	5	1	-	-	-
Bordreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	54	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	1	606	3	4	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	10	-	-	232	36	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	166	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	186	9	6	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	15	-	-	476	8	1	5	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- thiasis</i>)	22	-	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>) . . .	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	376	-	-	3	-	-	123	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	7	5	2	5	5	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	424	-	-	123	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	52	-	-	36	-	-	5	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	561	8	2	156	9	2	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc. (<i>Vulnera, contu- siones, abscessus etc.</i>)	1091	4	3	339	6	1	3	1	-
Ondartet anæmi (<i>Anaemia ma- lign.</i>)	15	1	4	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	858	20	4	618	84	11	4	1	-
Ialt (total)	5441	63	56	10416	450	132	217	6	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dreppte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreppte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dreppte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dreppte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dreppte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dreppte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
9	1	2	1593	69	87	106	6	16	4	-	-	3	3	-	-
-	-	-	27	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	718	-	1	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	40	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	34	1	3	21	-	-	4	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	3	11	69	13	4	32	-	4	1	-	-	-	-	¹⁾ 10	-
40	4	13	2518	96	101	168	6	20	11	-	-	3	3	10	-

¹⁾ Ren, nekrose i klovne.

Tabel XI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	1	1	20	1	19	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	6	1	5	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	72	42	11	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	94	-	2	2	-	-	3	-	3
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo- tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	23	7	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	21	-	9	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	978	10	37	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	41	40	-	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomyces</i>) .	3	-	-	21	5	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	38	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	160	1	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . . .	50	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	462	-	-	47	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	9	-	1	21	-	-	-	-	-
Overføres	1658	11	50	415	99	35	4	1	3

i Kristians amt i 1910.

dans le département de Kristians en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	266	21	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	226	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	10	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	49	2	5	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	1	1	514	31	60	62	2	7	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	1658	11	50	415	99	35	4	1	3
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	372	1	2	1160	41	12	4	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	263	8	10	230	6	4	5	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>) .	22	-	7	75	8	7	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	2	-	-	185	5	15	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	2	-	-	44	-	6	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	91	-	1	-	-	-	6	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	-	-	4	2	1	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	72	2	2	85	-	11	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	18	-	-	190	18	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	11	-	-	32	1	-	9	-	-
Hudtslet (<i>Eczema</i>)	236	-	-	117	-	-	16	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	16	-	-	511	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculæ</i>)	340	-	-	265	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	9	2	-	265	14	1	8	-	1
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	-	-	15	1	2	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	60	2	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	82	5	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	12	-	-	631	3	5	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	7	-	-	321	2	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	331	1	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	3	-	-	161	-	11	2	-	1
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	27	-	-	610	12	3	3	2	-
Overføres.	3164	24	72	5789	220	116	59	3	5

¹⁾ Arsenik, bly, fosfor, koksalt, salpeter, bomuldsfremel, aconitum.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
14	1	1	514	31	60	62	2	7	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	96	3	2	10	1	-	1	-	-	2	2	-	-
-	-	-	54	1	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	3	12	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	31	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	431	16	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	74	2	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
320	-	-	223	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	37	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	33	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
343	1	1	1548	71	85	151	3	8	2	-	1	2	2	-	-

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	3164	24	72	5789	220	116	59	3	5
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>)	26	1	-	45	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>) . .	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	563	-	1	32	-	-	104	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	714	1	-	93	2	1	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	128	-	-	66	1	-	3	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articu-</i> <i>litis et bursitis</i>)	538	10	1	241	23	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contu-</i> <i>siones, abscessus etc.</i>)	1131	22	2	347	15	1	2	-	-
Lungeorm (<i>Pneumonia vermino-</i> <i>sum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	805	13	9	771	137	7	14	1	3
Ialt (totalt)	7084	71	85	7385	398	126	182	4	8

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
343	1	1	1548	71	85	151	3	8	2	-	1	2	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	759	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	6	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	37	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	54	10	4	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	1	-	86	17	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
369	3	1	2492	100	91	191	4	9	2	-	1	3	2	-	-

Tabel XII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (mort)		dræpte (abatús)	døde (mort)		dræpte (abatús)	døde (mort)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	5	-	5	22	-	22	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	24	4	16	-	-	-
Rodsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knutoosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis chronica pseudotuberculosis bovis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	42	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	2	2	-	4	3	1	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	15	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	43	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	83	-	2	25	-	-	1	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	4	1	1	9	3	2	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	151	-	1	458	16	12	1	1	-
Overføres	325	4	11	593	30	54	5	1	3

i Bratsberg amt i 1910.

dans le département de Bratsberg en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	56	4	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	105	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	42	1	7	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	37	3	4	9	-	1	1	-	-	-	-	-	-
1	-	-	214	18	30	53	1	8	2	-	-	-	-	-	-

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	325	4	11	593	30	54	5	1	3
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	164	1	7	65	-	4	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	27	1	5	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	2	-	-	68	2	6	1	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	5	-	-	4	-	3	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	14	2	-	24	-	1	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	86	7	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	7	2	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	90	-	-	74	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	16	-	-	10	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	16	-	-	295	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	-	311	7	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	6	2	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	14	2	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	20	2	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	224	2	3	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	3	-	-	277	3	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	177	1	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	28	-	9	1	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	3	-	-	295	2	2	1	-	-
Overføres	647	7	18	2620	63	91	8	1	3

¹⁾ Strýknin, koksalt, sur myse, muggent hoi, ranunkel, fôr, hugormbit.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	-	214	18	30	53	1	8	2	-	-	-	-	-	-
1	-	-	10	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	2	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	48	1	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	32	-	3	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	34	-	-	1	-	-	1	-	-	8	-	-	-
-	-	-	16	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	9	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	9	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	1	-	397	26	39	115	3	12	3	-	-	8	-	-	-

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	647	7	18	2620	63	91	8	1	3
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>)	12	1	-	3	-	-	-	-	-
Klaphingstopperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	130	-	-	1	-	-	8	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	93	1	1	35	-	-	-	-	-
Øjidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	18	-	-	18	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-</i> <i>culitis et bursitis</i>)	208	4	7	61	1	1	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contu-</i> <i>siones, abscessus etc.</i>)	248	5	-	102	3	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- felde (<i>Casus ceteri</i>)	116	3	-	221	16	1	2	-	1
Ialt (total)	1475	21	27	3061	83	93	18	1	4

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)	anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)
	dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
6	1	-	397	26	39	115	3	12	3	-	-	8	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	216	-	3	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	10	-	-	-	-	-	4	-	-	-
3	-	-	20	5	-	34	-	-	3	-	-	-	-	1	-
3	-	-	40	6	3	10	-	-	-	-	-	2	-	-	-
23	1	-	680	39	46	186	5	12	12	-	-	14	-	1	-

Tabel XIII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>).	1	-	1	17	1	16	-	-	-
Rasleyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>).	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>).	-	-	-	13	2	9	2	-	2
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodo- sum</i>).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>).	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>).	4	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>).	57	-	3	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>).	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>).	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>).	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>).	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>).	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>).	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	50	-	-	262	3	5	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>).	82	-	10	26	1	-	1	-	-
Overføres	221	-	16	341	8	30	3	-	2

i Nedenes amt i 1910.

dans le département de Nedenes en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et mortís)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et mortís)
	dræpte (abatús)	døde (mortís)		dræpte (abatús)	døde (mortís)		dræpte (abatús)	døde (mortís)		dræpte (abatús)	døde (mortís)				
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	35	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	62	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	127	7	15	10	-	1	-	-	-	1	1	-	-

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	221	-	16	341	8	30	3	-	2
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>) . .	-	-	-	27	-	2	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	18	1	2	5	-	2
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>) . .	-	-	-	11	5	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	4	-	2	104	-	6	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	26	-	-	22	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculina</i>)	3	-	-	236	-	-	6	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	-	82	2	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	-	-	-	11	2	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	126	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	49	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	118	-	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	13	-	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	96	-	2	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kriethiasis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	304	-	18	1290	19	47	14	-	4

¹⁾ Arsenik, kviksølv, fosfor, møjje, plantegift, ormbit.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	127	7	15	10	-	1	-	-	-	1	1	-	-
1	-	-	8	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	-	2	-	-	6	6	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	31	-	-	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	229	14	17	29	-	1	11	6	-	1	1	-	-

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	304	-	18	1290	19	47	14	-	4
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	34	-	-	3	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	11	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og slimsækklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	58	1	-	7	-	-	1	1	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	125	-	1	65	3	1	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	47	-	-	95	1	3	-	-	-
Ialt (total)	579	1	19	1463	23	51	15	1	4

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
3	-	-	229	14	17	29	-	1	11	6	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	-	-	27	-	2	2	-	-	5	2	-	1	-	-	-
4	-	-	259	14	19	36	-	1	17	8	-	2	1	-	-

Tabel XIV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	13	-	12	1	-	1
Raslesyke, miltbrandsemfysem («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	17	3	2	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuro pneumonia contagiosa equi</i>) .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	7	-	-	3	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	33	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	1	1	-	2	2	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	1	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	37	-	-	15	2	1	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	4	-	3	3	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indige- station, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhœ</i>)	7	-	-	127	2	3	1	-	-
Overføres	107	2	7	213	10	23	3	-	2

i Lister og Mandals amt i 1910.

dans le département de Lister et Mandal en 1910).

[illegible]

Tabel XIV. (Forts.) (Continuation).

Lister og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	107	2	7	213	10	23	3	-	2
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	17	1	-	17	-	2	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	7	1	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Falutias</i>)	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	86	1	7	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	19	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	8	-	-	6	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	3	-	-	23	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	39	1	-	2	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	10	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	13	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	29	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	72	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	8	-	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	2	-	-	51	2	-	-	-	-
Forfængenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	5	-	-	4	-	-	-	-	-
Overføres	143	4	7	683	18	39	5	-	2

¹⁾ Chilisalpeter.

Mandal.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	77	3	4	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	14	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	105	6	4	26	1	1	3	1	-	-	-	-	-

Tabel XIV. (Forts.) (Continuation).

Lister og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	143	4	7	683	18	39	5	-	2
Kastrationer (Castrationes) . . .	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ ungvis)	38	-	-	3	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitæ oculorum) . . .	8	-	-	7	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Arti- culitis et bursitis)	33	-	-	21	2	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	68	2	-	36	1	-	1	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	15	-	-	64	4	5	-	-	-
Ialt (total)	363	6	7	814	25	44	6	-	2

Mandal.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	1	-	105	6	4	26	1	1	3	1	-	-	-	-	-
-	-	-	11	-	-	5	-	-	20	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	116	6	4	54	1	1	23	1	-	-	-	-	-

Tabel XV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	8	-	8	28	-	27	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	59	9	49
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	49	1	38	4	-	2
Influenza (<i>Influenza</i>)	157	-	6	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	12	-	-	3	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . .	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	10	4	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	-	2	1	1	-	2	-	2
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	82	2	2	11	-	1	6	-	2
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	9	1	6	1	1	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	91	-	3	200	13	6	11	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	144	2	16	32	-	-	1	-	-
Overføres	538	5	43	351	25	77	83	9	55

i Stavanger amt i 1910.

dans le département de Stavanger en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	16	2	5	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	-	-	45	-	6	22	2	5	1	-	-	1	1	-	-

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	538	5	43	351	25	77	83	9	55
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>) . .	11	-	-	9	-	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	29	1	4	-	-	-
Forgiftninger ¹ (<i>Intoxicaciones</i>) .	1	-	-	9	-	4	2	-	2
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	19	-	-	-	-	-	30	-	1
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	-	1	6	1	1	-	-	-
Blødurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	9	1	2	53	-	8	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	8	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	6	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	38	-	-	7	-	-	3	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	56	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	59	-	-	1090	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	3	-	1	65	6	1	11	1	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	-	-	-	17	2	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	11	3	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	-	74	-	-	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	119	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	136	2	8	2	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	3	-	1	10	-	3	1	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	9	-	-	79	-	1	6	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	15	-	-	3	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	239	-	1	4	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	960	7	49	2142	42	110	140	10	58

¹) Arsenik, rottegift, slangebit, køkkenaffald.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
-	-	-	45	-	6	22	2	5	1	-	-	1	1	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	5	2	-	-
-	-	-	-	-	-	11	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	56	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	144	4	8	57	3	6	3	-	2	6	3	-	-

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	960	7	49	2142	42	110	140	10	58
Hov og klovlidelser (Vitæ ungvis)	73	1	-	8	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitæ oculorum) . .	7	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Arti- culitis et bursitis)	100	5	-	27	4	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	365	2	2	137	2	-	4	1	-
Beskelersyke, godartet (Exan- thema genitalium benignum) .	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebro-spinal - meningitis (Me- ningitis cerebro-spinalis) . . .	-	-	-	8	-	5	-	-	-
Vortesygdom (Papillomatosis) .	-	-	-	-	-	-	40	3	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Causus ceteri)	134	1	12	158	16	5	23	-	10
Ialt (total)	1646	16	63	2483	64	120	207	14	68

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	144	4	8	57	3	6	3	-	2	6	3	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	1	1	18	-	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	46	2	18	13	3	-	1	1	-	8	-	-	-
1	-	-	199	7	27	94	6	6	5	2	2	14	3	-	-

Tabel XVI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	9	-	9	45	-	45	7	-	7
Rasleyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	33	-	33	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	60	-	57
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	40	3	19	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	10	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	38	11	-	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	16	-	-	4	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	8	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	7	-	6	3	1	2	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	78	2	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	64	2	-	13	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	8	-	1	16	2	2	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	111	2	2	425	21	17	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	42	1	2	25	1	1	4	-	3
Akut diarrhè og blodgang (<i>Diarr- hoëa acuta et dysenteria</i>) . .	9	-	-	92	1	7	2	-	1
Overføres	297	6	21	812	43	126	74	-	68

i Søndre Bergenhuss amt i 1910.

dans le département de Søndre Bergenhuss en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	12	-	12	3	-	1	2	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	48	3	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	33	6	12	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	-	-	90	5	38	38	6	14	2	-	2	18	18	-	-

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation)

Søndre Bergenhus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	297	6	21	812	43	126	74	-	68
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	50	2	6	1	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . . .	57	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreieyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	3	2	1
Akut hjernebetændelse. (<i>Menigitis acuta</i>) . . .	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>) . . .	11	1	2	171	8	25	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>) . . .	-	-	-	45	5	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>) . . .	26	-	-	18	1	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>) . . .	10	-	-	322	6	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>) . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>) . . .	84	-	-	2465	-	-	55	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>) . . .	1	-	-	54	3	-	8	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . . .	-	-	-	19	3	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>) . . .	1	-	-	105	4	2	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>) . . .	-	-	-	274	11	4	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	84	2	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	-	-	-	19	1	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	4	-	-	145	4	4	2	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>) . . .	20	1	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . . .	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	227	-	2	18	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) . . .	1	1	-	4	-	-	-	-	-
Overføres	747	9	25	4623	96	170	143	2	69

¹⁾ Fosfor, sildelake.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
50	-	-	90	5	38	38	6	14	2	-	2	18	18	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	-	57	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	23	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-
94	-	-	184	14	40	51	7	16	3	-	2	18	18	-	-

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation).

Søndre Bergenhus.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	747	9	25	4623	96	170	143	2	69
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	79	-	-	31	2	-	-	-	-
Øjelidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	2	-	-	6	1	-	30	4	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	96	5	-	19	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc</i>)	146	3	2	56	3	3	2	-	-
Cerebro-spinal meningit (<i>Menigitis cerebro-spinalis</i>)	1	-	1	2	-	2	-	-	-
Lungeorm (<i>Pneumonia verminosum</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	71	4	4	198	17	5	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	1142	21	32	4935	119	180	177	6	71

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
94	-	-	184	14	40	51	7	16	3	-	2	18	18	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	15	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
103	-	8	202	14	43	69	9	17	3	-	2	18	18	-	-

Tabel XVII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	6	-	6	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster. (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	68	1	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	48	-	2	10	-	1	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	69	2	4	-	-	-	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	2	-	-	1	1	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculince</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	8	-	-	-	-	-
Overføres	238	4	13	43	1	1	1	-	-

ville de Bergen, signalés en 1910).

[illegible]

Tabel XVII. (Forts.) (Continuation).

Bergen.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	238	4	13	43	1	1	1	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- thiasis)	21	2	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	63	1	-	-	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum) . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Arti- culitis et bursitis)	94	4	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	118	2	-	-	-	-	1	1	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (total)	553	13	13	43	1	1	2	1	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	-	-	-	62	4	8	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	12	-	-	43	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	24	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	1	-	8	1	-	1	-	-	-
-	-	-	2	-	-	116	6	8	51	1	-	1	-	-	-

Tabel XVIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	6	-	6	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	10	-	10	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	1	-	1	-	-	-	3	-	3
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhaleber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	28	1	21	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodo- sum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	17	-	-	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	20	-	3	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	40	40	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke. (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	87	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	66	-	1	24	2	-	1	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	-	6	-	1	4	-	2
Fordøielsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis, Diarrhoe</i>)	124	2	-	182	5	4	24	-	-
Overføres	234	2	6	385	48	43	32	-	5

i Nordre Bergenhus amt i 1910.

dans le département de Nordre Bergenhus en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	23	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	11	-	3	-	-	-	-	-	-	-
179	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38	-	4	21	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
217	-	4	50	3	8	12	-	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XVIII. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	234	2	6	385	48	43	32	-	5
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	37	-	2	21	-	2	5	-	-
Akut diarrhé og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria) . .	6	-	1	5	-	-	-	-	-
Trommesyke (Tympaanitis) . . .	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxicaciones) .	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis) .	89	-	-	-	-	-	1	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydatideus)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	-	-	-	5	-	4	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	11	-	6	89	-	10	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia)	1	-	-	71	1	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	16	-	-	3	-	-	8	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	2	-	-	323	1	-	4	-	-
Lus (Pediculinae)	153	-	-	5552	-	-	296	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	1	-	-	25	1	-	2	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri) .	-	-	-	2	2	-	1	-	-
Børdreining (Torsio uteri) . . .	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	4	-	-	30	-	-	-	-	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	48	-	-	1	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis) . . .	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	7	-	-	1	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	6	-	-	74	3	2	8	1	-
Fortængenhet (Hordeatio. Kriethiasis)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	562	2	16	6664	57	61	360	1	6

¹⁾ Kalk, petroleum.

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
217	-	4	50	3	8	12	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
247	-	4	158	6	9	19	-	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XVIII. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	562	2	16	6664	57	61	360	1	6
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum) . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	162	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (Carcinoma et Sarcoma)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ ungvis)	32	-	1	4	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitæ oculorum) . .	14	-	-	15	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Articulitis et bursitis)	116	6	-	31	1	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	244	6	1	49	-	-	2	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	347	2	-	329	16	5	18	1	-
Ialt (total)	1473	16	18	7093	75	66	380	2	6

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
247	-	4	168	6	9	19	-	3	-	-	-	-	-	-	-
.	-	.	.	-	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	.	24	-	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
.	-	.	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	25	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
251	-	4	208	7	12	21	-	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	5	-	5	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	21	9	2	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodo- sum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	18	-	1	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	52	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	11	11	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomyco- sis</i>)	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	2	1	1	-	1	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	58	-	-	2	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	6	3	1	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	88	-	-	107	2	1	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	55	-	4	18	2	3	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	3	-	-	12	-	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	33	-	-	3	1	-
Overløres	284	1	9	242	29	13	4	1	-

i Romsdals amt i 1910.

dans le département de Romsdal en 1910).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	67	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	40	-	9	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	86	6	16	50	-	10	1	-	-	-	-	-	-

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	284	1	9	242	29	13	4	1	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxicaciones)	-	-	-	11	2	1	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis)	173	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydatideus)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	-	-	-	4	3	-	4	2	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	6	1	1	123	17	16	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	29	2	-	1	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Hudutslet (Eczema)	40	-	-	5	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	2	-	-	205	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	46	-	-	1073	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	1	-	-	44	10	1	1	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	5	2	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	3	1	-	1	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	13	2	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	2	-	-	76	-	-	3	-	1
Kastning (Abortus)	-	-	-	39	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	4	-	-	82	1	-	1	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri-thiasis)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	276	-	-	3	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ unguis)	65	-	-	20	-	-	-	-	-
Overføres	906	2	10	2006	69	31	16	3	1

¹⁾ Arsenik, kviksølv.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	86	6	16	50	-	10	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	90	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	58	-	12	18	-	-	2	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	65	-	-	3	-	-	15	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	-	-	319	8	29	77	-	10	18	1	-	-	-	-	-

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	906	2	10	2006	69	31	16	3	1
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	15	-	-	9	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	138	2	-	19	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	150	4	-	38	1	1	5	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	96	-	1	78	11	3	-	-	-
Ialt (total)	1305	8	11	2150	82	35	21	3	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
35	-	-	319	8	29	77	-	10	18	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	2	-	-	14	-	-	4	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	7	-	-	2	1	-	-	-	-	-
40	-	-	323	8	29	102	1	10	24	2	-	-	-	-	-

Tabel XX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	3	-	3	13	-	13	-	-	-
Raslesyke, Miltbrandsemfysem, («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	20	-	17
Ondartet katarrhalseber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	69	16	18	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	102	1	-	4	1	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	543	5	10	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	86	84	-	-	-	-
Strålesyge (<i>Actinomyces</i>)	-	-	-	15	5	-	3	2	-
Sædstringsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	19	2	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	147	-	-	-	-	-
Mundsyge hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . .	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	268	1	-	4	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	11	1	-	5	2	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	207	1	1	861	22	13	9	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	105	2	6	140	17	2	-	-	-
Overføres	1269	14	21	1347	147	47	32	2	18

i Søndre Trondhjems amt i 1910.

dans le département de Søndre Trondhjem en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	203	4	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	181	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	¹⁾ 141	17	27	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	36	1	4	8	1	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	²⁾ 1	1
-	-	-	451	13	29	162	18	29	1	-	-	3	3	1	1

¹⁾ Hvorav en ulv. ²⁾ Raadyr.

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	1269	14	21	1347	147	47	32	2	18
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) . .	6	1	-	144	3	9	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	88	-	5	1	1	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>) . .	1	-	1	19	2	8	1	1	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	89	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	5	2	1	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	1	-	2	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	32	2	6	124	-	13	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	391	18	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	3	-	-	40	1	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	82	-	-	43	-	-	2	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	1	-	-	342	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	128	-	-	2177	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	4	-	-	189	9	2	13	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	1	-	12	2	-	1	-	1
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	1	1	-	40	2	-	1	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	35	2	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	4	-	-	273	4	2	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	6	-	-	100	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	110	1	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	38	6	10	1	1	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	5	-	-	196	7	1	15	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	37	-	-	6	-	-	-	-	-
Overføres	1679	22	29	5717	206	98	69	8	19

¹⁾ Kviksølv, svovlsyring, mønje, zinkhvit, solanin, lupiner, sild.

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	451	13	29	162	18	29	1	-	-	3	3	1	1
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	45	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	5	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	203	15	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	-	-	46	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73	-	-	761	40	35	240	20	29	3	-	-	3	3	1	1

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1679	22	29	5717	206	98	69	8	19
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum) . .	9	-	1	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	315	-	-	6	-	-	181	-	-
Kræft (Carcinoma et Sarcoma)	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ ungvis)	209	1	-	64	1	1	-	-	-
Øielidelser (Vitæ oculorum) . .	39	-	-	15	-	-	10	-	-
Led- og slimsæklidelser (Articulitis et bursitis)	283	6	-	44	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	502	3	1	158	2	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	176	4	-	296	34	6	9	-	-
Ialt (total)	3213	37	31	6301	244	105	269	8	19

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
73	-	-	761	40	35	240	20	29	3	-	-	3	3	1	1
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	297	-	-	10	-	-	53	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	-	37	1	-	2	-	-	-	-	-	-
3	-	-	65	1	1	23	1	1	13	-	1	-	-	-	-
90	-	-	1145	41	36	330	22	30	73	-	1	3	3	1	1

Tabel XXI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	5	1	4	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	13	-	13
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	58	28	18	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	35	-	-	3	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>) .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	20	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	26	20	1	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	36	6	-	-	-	-
Sædstringsforhærdelse og bringesvulster) (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	-	2	1	1	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	133	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	150	-	-	10	-	-	1	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	2	1	-	8	3	2	1	-	1
Overføres	223	1	4	281	60	25	15	-	14

i Nordre Trondhjems amt i 1910.

dans le département de Nordre Trondhjem en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	5	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	84	9	18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	297	16	7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	36	1	11	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	3	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	12	4	4	.	.	.	.	.	.	1) 2	2	.	.
-	-	-	404	30	32	36	1	11	-	-	-	2	2	-	-

1) Fasaner.

Tabel XXI. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	223	1	4	281	60	25	15	-	14
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	181	-	2	576	21	11	6	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	100	-	11	46	2	1	8	-	1
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	2	-	-	20	1	3	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	58	2	4	1	-	1
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	18	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	49	-	-	-	-	-	4	2	2
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	1	7	7	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kol-ler) (<i>Fatuitas</i>)	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	17	-	6	41	1	5	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	3	-	-	255	5	3	31	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	4	-	-	6	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	88	-	-	291	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	55	-	-	1578	-	-	24	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	4	-	-	125	5	1	11	-	1
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	21	1	-	1	-	-
Bordreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	31	-	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	-	229	-	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	2	-	-	29	-	1	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	66	1	3	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	34	-	4	-	-	-
Overføres	740	3	24	3715	106	64	101	2	20

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	404	30	32	36	1	11	-	-	-	2	2	-	-
2	-	-	57	-	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	664	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	9	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	4	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	1	-	1215	42	49	87	2	11	1	-	-	2	2	-	-

Tabel XXI. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	740	3	24	3715	106	64	101	2	20
Jurbetændelse (Mastitis) . . .	6	-	-	155	2	3	2	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- thiasis)	12	1	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) . .	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . . .	277	-	1	2	-	-	393	-	2
Kræft (Carcinoma et Sarcoma) .	2	-	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	137	-	-	17	1	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum) . .	25	-	-	9	-	-	2	-	-
Led- og slimsæklidelser (Arti- culitis et bursitis)	288	7	2	75	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	564	8	5	276	10	3	8	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	290	12	5	264	37	10	3	1	-
Ialt (total)	2351	31	37	4517	158	80	509	3	22

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)	anneldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatus et morts</i>)
	dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
12	1	-	1215	42	49	87	2	11	1	-	-	2	2	-	-
-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	796	-	1	12	-	-	12	-	-	-	-	¹⁾ 4	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	2	2	14	1	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	91	12	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	1	-	2141	56	56	124	3	11	14	1	-	2	2	4	-

¹⁾ Ren.

Tabel XXII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	4	-	4	-	-	-
Bråset (<i>Gastromycosis ovis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	52	2	16	5	-	3
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	10	-	-	2	1	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	74	2	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	42	41	-	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	51	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	40	-	1	13	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	111	-	-	182	-	2	21	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	28	-	2	7	1	-	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) . .	-	-	-	37	-	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	21	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	1	8	-	2	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) .	60	-	-	-	-	-	5	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Overføres	331	2	6	423	45	25	38	-	9

¹⁾ Kviksølv, tran, fiskeaffald.

i Nordlands amt i 1910.

dans le département de Nordland en 1910).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	14	2	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	10	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	8	2	1	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	1	.	2	1	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	5	.	.	1	.	.	1	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	1	.	28	4	4	19	2	1	1	.	.	1	.	.	.

Tabel XXIII. (Forts.) (Continuation).

Nordland.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	331	2	6	422	45	25	38	-	9
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	37	-	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	30	-	-	15	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	30	-	-	563	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	1	-	-	36	1	-	5	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	2	-	-	2	-	-
Bordreining (Torsio uteri)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placenta)	3	-	-	81	-	-	-	-	-
Kastning (Abortus)	3	-	-	4	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	35	3	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	1	-	-	61	-	-	3	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri thiasis)	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	97	-	-	-	-	-	35	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ unguis)	34	-	-	16	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitæ oculorum)	6	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og slimsekklidelser (Articulitis et bursitis)	56	-	-	12	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	122	-	-	113	1	-	5	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	160	-	3	174	12	4	9	1	-
Ialt (total)	878	2	9	1584	62	30	97	1	9

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
1	1	-	28	4	4	19	2	1	1	-	-	1	-	-	-
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	26	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	148	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	6	1	.	11	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	7	.	2	13	3	.	.	.	.	2	.	.	.
3	1	-	222	5	6	55	5	1	2	-	-	3	-	-	-

Tabel XXIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		døde (<i>abatus</i>)	døde (<i>moris</i>)		døde (<i>abatus</i>)	døde (<i>moris</i>)		døde (<i>abatus</i>)	døde (<i>moris</i>)
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	4	3	-	-	-	-
Sædstrengstørhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco-</i> <i>coccus</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko-</i> <i>ryza, Pharyngitis et Bron-</i> <i>chitis</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	2	-	-	1	-	1	-	-	-
Fordøielssygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoë</i>)	11	-	-	30	-	1	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob-</i> <i>structio</i>)	20	-	1	15	-	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Drejesyke (<i>Hydrocephalus hyda-</i> <i>tideus</i>)	-	-	-	-	-	-	3	1	2
Akut hjernebetændelse (<i>Menin-</i> <i>gitis acuta</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i> <i>moglobinaemia</i>)	3	-	-	5	-	-	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteo-</i> <i>malacia</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Overføres	67	-	2	89	4	3	3	1	2

¹⁾ Kvikselvsalve, strykuin.

i Tromsø amt i 1910.

dans le département de Tromsø en 1910).

[illegible]

Tabel XXIII. (Forts.). (Continuation).

Tromsø.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (Transport)	67	-	2	89	4	3	3	1	2
Sveksøt. (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	3	-	-	1	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	18	-	-	30	-	-	3	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	-	22	-	-	4	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . .	-	-	-	2	-	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	36	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i> ,	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Kalvningsleber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	42	1	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	13	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	51	-	-	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- thiasis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	22	-	-	4	-	-	11	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	21	-	-	8	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	5	-	-	6	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contu- siones, abscessus etc.</i>)	28	-	-	8	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	6	-	-	8	-	-	-	-	-
Ialt (Total)	192	-	2	348	5	3	22	1	2

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	27	-	-	7	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	59	-	-	16	-	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XXIV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	8	-	-	19	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	12	-	1	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Iudvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	3	-	-	43	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Kælvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	14	-	-	10	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Led- og slimsekklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	11	1	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces, etc.) (<i>Vulnera contusiones, abscessus, etc.</i>)	5	-	-	1	1	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	13	-	-	9	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	80	1	1	108	2	-	-	-	-

¹⁾ Indberettet af amtsdyrlæge Seglem, Vadsø.

i Finmarkens amt i 1910¹⁾.

dans le département de Finmarken en 1910).

[illegible]

Tabel XXV.

Antal autoriserte dyrlæger i Norge 1911.

(Nombre de vétérinaires diplômés 1911).

Amt (Département).	Autoriserte dyrlæger (Vétérinaires diplômés).	Derav (dont)		
		amtsdyrlæger (Vétérinaires délégués).	I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants).	ikke praktiserende (non exerçants).
Kristiania	23	1	18	4
Akershus	19	10	9	-
Smålenene	14	7	6	1
Buskerud	15	9	6	-
Jarlsberg og Larvik	8	4	4	-
Hedemarken	29	18	10	1
Kristians	23	15	7	1
Bratsberg	14	8	6	-
Nedenes	7	6	1	-
Lister og Mandal	4	2	2	-
Stavanger	7	5	2	-
Søndre Bergenhus	4	4	-	-
Bergen	6	2	4	-
Nordre Bergenhus	4	4	-	-
Romsdal	7	5	2	-
Søndre Trondhjem	16	12	4	-
Nordre Trondhjem	16	10	5	1
Nordland	7	6	1	-
Tromsø	3	1	2	-
Finmarken	1	1	-	-
Uopgivet bopæl (domicile non nommée)	2	-	-	-
Utenlands	12	-	-	-
Riket (le royaume)	241	130	89	8

E. Utførsel og indførsel av husdyr.

A. Utførsel.

Ifølge Norges offisielle statistikk (Norges handel 1910) er der i årets løp utført:

Hester	523 stkr.
Hornkvæg	151 »
Sauer	20 »
Svin	197 »
Rensdyr	2 »
Fjærfæ	84 »

Herav utføres til Sverige 495 hester, Danmark 25 og til Island 1 hest, Rusland 1 og Frankrike 1. Hestene eksportertes over følgende toldsteder:

Fredrikstad	31 stkr.
Kristiania	123 »
Ørje	3 »
Kongsvinger	102 »
Kristiansand	18 »
Larvik	1 »
Haugesund	6 »
Arendal	2 »
Trondhjem	182 »
Røros	19 »
Levanger	17 »
Namsos	3 »
Narvik	15 »
Vadsø	1 »

Ialt 523 stkr.

B. Indførsel.

De for indførsel av husdyr fastsatte regler (plakat av 16de juli 1907 og av 27de november 1908) har i årets løp ikke undergått nogen ændringer, når undtages et ved plakat av 11te februar 1910 utstedt importforbud mot Sverige på grund av mund- og klovsyke; forbudet blev atter hævet 25de s. m.

I årets løp er indført:

Hester	430 stkr.
Hornkvæg	16 015 »
Sauer	1 753 »
Svin	7 »
Fjærfæ	584 »

Indførslen fordeler sig saaledes:

Hester fra Sverige	178 stkr.
» Danmark	170 »
» Island	25 »
» Storbritannien	49 »
» Andre lande	8 »

Ialt 430 stkr.

Hornkvæg fra Sverige pr. jernbane . . .	9 095 stkr.
» — landværts ellers . . .	4 617 »
» — sjøværts	2 013 »
» Danmark	263 »
» Andre lande	27 »

Ialt 16 015 stkr.

Sauer fra Sverige	1 623 stkr.
» Rusland (havner ved Nordishavet) . . .	13 »
» Storbritannien	109 »
» Amerikas Forenede Stater	8 »

Ialt 1 753 stkr.

Indførslen fandt sted over følgende toldsteder:

	Hester.	Storfæ.	Sauer.
Fredrikshald	66	10 601	1 563
Kristiania	247	3 716	37
Ørje	7	1 671	22
Kongsvinger	18	5	1
Horten	1	—	—
Larik	3	—	—
Arendal	2	—	—
Kristiansand	44	—	—
Egersund	2	—	—
Stavanger	7	3	48
Koppervik	2	—	—
Bergen	9	—	—
Aalesund	2	—	—
Kristiansund	7	—	—
Trondhjem	4	—	69
Røros	2	—	—
Namsos	2	—	—
Svolvær	2	—	—
Harstad	2	—	—

Vardø	1	12	13
Vadsø	—	7	—

Ialt 430 16 015 1 753

Kvægindførslen fra Sverige og Danmark.

Reglerne for indførsel av levende kvæg fra Sverige og Danmark er fastsatte i plakaterne av 16de juli 1907 og 27de november 1908 (indtat som bilag).

1) Livdyr. I året 1910 er der tuberkulinprøvet ved karantænefjøsset i:

Kristiania	svensk	986 storfæ, hvorav 81 reagerte	o: 8,2 %.
—»—	dansk	2 —»— 1 —»—	o: 50 %
Fredrikshald	svensk	3 404 —»— 192 —»—	o: 5,7 %.

2) Slagtedyr.

Kristiania	svensk	3 435 storfæ,	29 sauer og kalv.
	dansk	270 —	0 —»—
Fredrikshald	svensk	7 958 —	1 781 —»—
	dansk	0 —	0 —»—

Dyrlæge *A. Lo* meddeler om kvægimporten til Kristiania:

Nedgangen i tilførslen fra Danmark av slagtekvæg kommer av de større kjøtpriser i Tyskland, saa mesteparten gaar dit.

Fra Sverige har altsaa importen av slagtekvæg påny tat opsving likesom der i 1910 kom en mængde store okser ind fra Stokholmstrakterne og fra Malmøhuslen.

Av livdyr kommer der fremdeles meget få, specielt landveis. Dette skyldes for en væsentlig del transportforholdene over Fredrikshald, hvilket blev grundig påvist i aarsindberetningen for 1909, hvortil henvises.

Storparten av livdyr kommer sjøveis fra Baahuslenstrakterne. Dette er mindre kjøer tildels av primitive racer som dog sjeldnere viser sig tuberkuløse, end de store kjøer av blandingsrace inde fra de store herregårder.

Ved tuberkulinundersøkelsen viser det sig, at endel dyr maa omsprøites, da der ved første gangs indsprøitning med 1 gram tuberkulin kan fremkomme uregelmæssige temperatursvingninger, der ikke berettiger til at karakterisere dyrene som tuberkuløse, men på den anden side kan man heller ikke la dem gå ut som sunde med knap i øret. Disse dyr blir da stående paa karantænefjøsset i mindst 8 dage og omsprøites med 2 gram tuberkulin (dobbelt dose). Reaktionen kommer da ofte mere bestemt, saa det blir lettere at avgjøre, enten de skal karakteriseres som sunde eller tuberkuløse.

Om husdyrindførslen over statens karantænestation «Ytre Voulén» meddeler stationens bestyrer, amtsdyrlæge *Jessen*, Stavanger, følgende:

Ved karantænestationen «Ytre Voulén» pr. Hindal har i året 1910 været karantært følgende fra utlandet indførte dyr:

Den 29de mai. 1 okse og 3 Jerseykjøer fra England. Dyrene undersøktes samtidig med alm. tuberkulin og fugletuberkulin. 1 ko reagerte, og denne viste sig efter nedslagtningen at være tuberkuløs. Forøvrig viste dyrene sig friske under hele karantænetiden, der varte i 4 uker.

Den 20de august. 8 Merinosfår fra Delanvare, Ohio, U. S. A. Karantænetid 14 dage, hvilken tid dyrene viste sig friske.

Den 5te september. 40 cheviotfår fra Storbritannien og Irland. 3 av fårene viste sig angrepne av foot-rot. De friske dyr blev frigit den 6te oktober og de syke

den 27de oktober. De av foot-rot angrepne dyr blev behandlet med lysol-opløsning og alun + tannoform.

Til desinfektion paa stationen er benyttet soda-opløsning samt lysol og saltsyre-opløsning. Smittet gjødning er nedgravet.

Jerseykjørene blev indført ved hr. Magne Eriksen, Rødland pr. Bergen, og fårene ved Jacob Højem, Storsand, Malvik pr. Trondhjem.

II.

Kjødkontrollen 1910.

Almindelig oversigt.

Kjøtkontrol i henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 har i året 1910 været virksomhet i følgende 31 kommuner: Aalesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikshald, Fredrikstad, Gjøvik, Hamar, Haugesund, Horten, Hønefoss, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Lillestrømmen, Moss, Narvik, Porsgrund, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Tromsø, Trondhjem og Tønsberg.

I løpet av 1910 er tilkommet som ny Lillestrøm landkommune, som er den første landkommune, hvor kommunal kjødkontrol er indført.

Kommunale slagteanlæg findes i Kristiansund og Stavanger, det sidste dog uten offentlig approbation.

De i de senere år kontrollerte kjødmængder stiller sig (i hele tal) således:

	Okser	Hester	Kalver	Svin	Sau og gjet
1900 . . .	137 145	4 554	129 031	49 710	135 619
1901 . . .	113 716	5 421	130 510	41 354	182 310
1902 . . .	119 525	5 957	131 428	52 680	201 483
1903 ¹⁾ . . .	111 245	5 340	122 447	63 303	183 124
1904 ²⁾ . . .	120 928	5 994	128 697	62 246	196 196
1905 . . .	116 564	4 909	119 749	58 241	198 846
1906 . . .	124 111	4 836	122 184	59 734	211 781
1907 . . .	119 391	4 321	122 887	76 324	212 097
1908 . . .	124 935	3 866	130 321	83 197	212 151
1909 . . .	139 261	3 637	150 204	73 877	230 899
1910 . . .	156 892	4 645	159 282	68 300	217 321

På de følgende tabeller vil findes sammendrat de tabellariske beretninger fra de forskjellige byer, hvori kontrol har været i virksomhet, således at tabel A viser den samlede kjødmængde (slagt) som har passert de forskjellige byers kontrolstationer i løpet av året med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjødet stammer samt kjødet's art.

¹⁾ Beretning fra kontrolstationerne i Ålesund og Kragerø mangler. ²⁾ Beretning fra Østre Fredrikstad mangler.

I tabel B angives på samme måte det antal kjødkroppe, som er stemplet med 2den klasses stempel.

Tabel C angir på samme vis antal av kasserte kjødkroppe samt vegten av de konfiskerte slagt samt vegt av kasserte organer og affald.

Tabellerne D, E og F angir på samme måte de utenfor hovedstationerne kontrollerte kjødmængder, deres klassifikation m. v. samt for Kristiansunds, Lillehammers og Stavangers vedkommende tillike forholdet ved de kommunale slagtehus dersteds.

Tabel I—LXX angår sygdom og feil, der har forårsaket 2den klasses stempling og kassation i de forskjellige byer.

Tabel A.

Antal av slagtt som i 1910 e
(Nombre de viandes de bouchers)

Kommune.	Ialt undersøkt								Nors			
	Okser	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjædkalv	Andre dyr	Okser	Hest	Svin	Sau
Ålesund . . .	2917	15	577 ¹ / ₄	3986	1495	2845	659 ¹ / ₄	-	2917	15	577 ¹ / ₄	3986
Arendal . . .	1139	27	315 ¹ / ₂	1732	36	1523	-	-	973	27	315 ¹ / ₂	1732
Bergen . . .	14740 ¹ / ₄	271 ¹ / ₂	5020	17923	1704	9511 ¹ / ₂	1273	-	14740 ¹ / ₄	271 ¹ / ₂	5020	17923
Bodø . . .	1180	15	164	1652	27	566	287	-	1180	15	164	1652
Drammen . . .	6107 ³ / ₄	275 ¹ / ₄	2207 ¹ / ₄	3985	22	3791 ³ / ₄	713	-	6107 ³ / ₄	275 ¹ / ₄	2207 ¹ / ₄	3985
Fredrikshald .	3161	99 ³ / ₄	1102	2741 ³ / ₄	-	2262	832	-	3116 ³ / ₄	67 ³ / ₄	1070	2589 ³ / ₄
Fredrikstad v.	4841 ³ / ₄	139 ³ / ₄	1885	2280 ¹ / ₂	23	2672	705	-	2652 ³ / ₄	121 ³ / ₄	1884 ² / ₄	2064
Do. ø.	308 ¹ / ₄	18	234	73	-	672 ² / ₄	20	1	280 ¹ / ₄	18	234	73
Gjøvik . . .	628 ³ / ₄	6 ³ / ₄	523 ¹ / ₂	1140	14	1018 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	-	628 ³ / ₄	6 ³ / ₄	523 ¹ / ₂	1140
Hamar . . .	1859 ¹ / ₄	109 ³ / ₄	1243 ¹ / ₄	3207 ¹ / ₂	4	3092 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	16	1859 ¹ / ₄	109 ³ / ₄	1243 ¹ / ₄	3207 ¹ / ₂
Haugesund . .	1929 ³ / ₄	2	370	4241 ¹ / ₄	58	3440 ¹ / ₂	43	-	1929 ³ / ₄	2	370	4241 ¹ / ₄
Horten . . .	1204	13 ¹ / ₄	514 ³ / ₄	578	-	1475	54	-	1204	13 ¹ / ₄	514 ³ / ₄	578
Hønefos . . .	1609	44	645	705	2	1122 ³ / ₄	224 ¹ / ₄	-	1609	44	645	705
Kongsberg . .	895 ¹ / ₄	10 ¹ / ₄	298 ¹ / ₄	319 ¹ / ₂	41	1041	168 ¹ / ₄	-	895 ¹ / ₄	10 ¹ / ₄	298 ¹ / ₄	319 ¹ / ₂
Kragerø . . .	718 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂	135 ¹ / ₂	787 ¹ / ₂	32	941	93 ¹ / ₄	-	718 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂	135 ¹ / ₂	787 ¹ / ₂
Kristiania . .	52476	1756	32523	46554	4716	29082	21499	-	40092	1690	32421	45659
Kristiansand .	4238	88	1470	3005	288	4966	2278	-	4163	88	1470	3005
Kristiansund .	1370 ¹ / ₂	23	756 ¹ / ₂	3827	317	3341	104	1 ¹ / ₄	1370 ¹ / ₂	23	756 ¹ / ₂	3827
Larvik . . .	2430 ¹ / ₂	38 ³ / ₄	1086	1402	-	1812	271 ¹ / ₂	1	2430 ¹ / ₂	38 ³ / ₄	1086	1402
Lillehammer .	189	24 ¹ / ₂	432	1580 ¹ / ₂	917	1565 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂	-	189	24 ¹ / ₂	432	1580 ¹ / ₂
Lillestrøm . .	161 ³ / ₄	1 ¹ / ₂	108 ¹ / ₄	104	-	135 ¹ / ₂	2	-	161 ³ / ₄	1 ¹ / ₂	108 ¹ / ₄	104
Moss . . .	1304	69 ³ / ₄	1106 ³ / ₄	611	-	3267 ³ / ₄	731	2 ³ / ₄	1304	69 ³ / ₄	1102 ³ / ₄	611
Narvik . . .	1069	6	240 ¹ / ₂	1697 ¹ / ₂	120	458	175	-	1069	6	240 ¹ / ₂	1697 ¹ / ₂
Porsgrund . .	377 ¹ / ₂	-	170 ¹ / ₂	94	3	572	57	-	377 ¹ / ₂	-	170 ¹ / ₂	94
Risør . . .	254 ¹ / ₂	-	71 ¹ / ₂	206 ¹ / ₂	-	374	9	-	223 ¹ / ₂	-	71 ¹ / ₂	206 ¹ / ₂
Sandefjord . .	1767	44 ³ / ₄	645	714 ¹ / ₂	-	1389 ¹ / ₂	203 ¹ / ₂	-	1767	44 ³ / ₄	645	714
Sarpsborg . .	1388	222	1354	376	-	1584	300	-	809	123	1354	376
Skien . . .	1067	7	596 ¹ / ₂	952	33	1300	50	3	1067	7	596 ¹ / ₂	952
Stavanger . .	360	40	3014	1878	77	6039	14	-	360	40	3014	1878
Tromsø . . .	1190 ¹ / ₂	-	213 ¹ / ₂	4497	21	518	347	633	1190 ¹ / ₂	-	213 ¹ / ₂	4497
Trondhjem . .	12358	361	3305 ³ / ₄	12563	1297	11631 ³ / ₄	410	-	12358	361	3305 ³ / ₄	12563
Tønsberg . . .	3122	96 ¹ / ₂	1308 ¹ / ₂	1713	-	3463	322	-	3122	96 ¹ / ₂	1308 ¹ / ₂	1713
Ialt (Total)	128362 ¹ / ₂	3869	63637 ¹ / ₂	127126 ¹ / ₂	11187	139592 ¹ / ₂	671 ¹ / ₂	-	112866 ¹ / ₄	3654	63499	125863

1) Hjort.

undersøgt på kontrolstationerne.

examinées aux bureaux de contrôle en 1910).

				Svensk								Dansk							
Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
1435	2845	659 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	1623	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	166	-	-	-	-	-	-	-
1704	9511 ¹ / ₂	1273	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	566	287	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	3791 ³ / ₄	713	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2260	770	-	44 ¹ / ₄	32	32	152	-	2	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	2670	694 ¹ / ₂	-	2189	18	4 ² / ₄	216 ¹ / ₂	-	2	10 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	762 ³ / ₄	20	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	1018 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	3092 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58	3440 ¹ / ₂	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1475	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1122 ³ / ₄	224 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	1041	168 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	941	93 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4716	28165	14448	-	4705	66	99	741	-	914	7034	-	7679	-	3	154	-	3	17	-
288	4966	2278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-	-	-
317	3341	104	14 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1812	271 ¹ / ₂	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
917	1565 ¹ / ₂	101 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	135 ¹ / ₂	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3267 ³ / ₄	731	2 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
120	458	175	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	572	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	374	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-
-	1389 ¹ / ₂	203	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1584	300	-	579	99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	1300	50	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
77	6039	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	518	347	633	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1297	11631 ³ / ₄	410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3463	322	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11187	131548	671 ¹ / ₂	7545 ¹ / ₂	215	131 ³ / ₄	1109 ¹ / ₂	-	918	7106 ¹ / ₂	-	7951	-	7	164	-	3	17	-	-

Tabel B.

Antal av slagt som i 1910 er stemplet

(Nombre de viandes de boucherie,

Kommune.	Ialt 2den klasse							Norsk					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Ålesund . . .	38 ¹ / ₄	5	6 ¹ / ₄	84	16	55	2	-	38 ¹ / ₄	5	6 ¹ / ₄	84	16
Arendal . . .	27	1	3	9	-	10	-	-	27	1	3	9	-
Bergen . . .	72	1	42	1	2	94	6	-	72	1	42	1	2
Bodø . . .	23 ¹ / ₂	12	1	20	1	166	-	-	23 ¹ / ₂	12	1	20	1
Drammen . . .	91 ³ / ₄	11	21 ¹ / ₄	2	-	125	2	-	91 ³ / ₄	11	21 ¹ / ₄	2	-
Fredrikshald . . .	36 ¹ / ₂	3	16	9	-	27	6	-	36	2	15	9	-
Fredrikstad, v. . .	52 ³ / ₄	4 ³ / ₄	23	12	-	26 ¹ / ₂	2	-	44 ¹ / ₄	4 ³ / ₄	23	12	-
Do. ø. . .	14	3 ³ / ₄	8 ² / ₄	-	-	64	-	-	14	3 ³ / ₄	8 ² / ₄	-	-
Gjøvik . . .	12	1 ¹ / ₂	15	3	2	29	-	-	12	1 ¹ / ₂	15	3	2
Hamar . . .	13 ³ / ₄	2	18	1	1	17	1	1	13 ³ / ₄	2	18	1	1
Haugesund . . .	37 ¹ / ₄	-	9	45	-	161	-	-	37 ¹ / ₄	-	9	45	-
Horten . . .	24	1 ³ / ₄	6 ¹ / ₄	-	-	24	-	-	24	1 ³ / ₄	6 ¹ / ₄	-	-
Hønefos . . .	10 ³ / ₄	2 ¹ / ₂	12	6	2	14	1	-	10 ³ / ₄	2 ¹ / ₂	12	6	2
Kongsberg . . .	13	1 ¹ / ₂	4	-	5	35 ¹ / ₂	-	-	13	1 ¹ / ₂	4	-	5
Kragerø . . .	8 ¹ / ₄	3	4 ¹ / ₄	2	-	14	-	-	8 ¹ / ₄	3	4 ¹ / ₄	2	-
Kristiania . . .	882	84	622	100	18	313	65	-	496	78	620	97	18
Kristiansand . . .	14	-	1	2	-	16	-	-	14	-	1	2	-
Kristiansund . . .	27 ¹ / ₂	-	8	7	-	26	1	-	27 ¹ / ₂	-	8	7	-
Larvik . . .	46 ³ / ₄	5	16 ¹ / ₂	6	-	36 ¹ / ₂	-	1	46 ³ / ₄	5	16 ¹ / ₂	6	-
Lillehammer . . .	14	-	14 ¹ / ₂	12	82	76 ¹ / ₂	-	-	14	-	14 ¹ / ₂	12	82
Lillestrøm . . .	-	-	2 ¹ / ₂	-	-	2	1	-	-	-	2 ¹ / ₂	-	-
Moss . . .	11 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	14 ¹ / ₂	2	-	46	-	-	11 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	14 ¹ / ₂	2	-
Narvik . . .	21 ¹ / ₄	-	15	50	18	36	5	-	21 ¹ / ₄	-	15	50	18
Porsgrund . . .	11	-	4	-	1	16	-	-	11	-	4	-	1
Risør . . .	6	-	-	-	-	3	-	-	5	-	-	-	-
Sandefjord . . .	44 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	9	-	77	4 ¹ / ₂	-	44 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	9	-
Sarpsborg . . .	33	1 ¹ / ₂	28	11	-	34	-	-	28	8	28	11	-
Skien . . .	16	-	7	3	5	37	-	-	16	-	7	3	5
Stavanger . . .	20	12	58	26	1	400	3	-	20	12	58	26	1
Tromsø . . .	44 ¹ / ₂	-	8	273	338	479	2	86	44 ¹ / ₂	-	8	273	338
Trondhjem . . .	96 ¹ / ₂	7	62 ³ / ₄	32	2	50 ¹ / ₂	1	-	96 ¹ / ₂	7	62 ³ / ₄	32	2
Tønsberg . . .	42	4	35	-	-	16	1	-	42	4	35	-	-
Ialt	1804 ³ / ₄	179 ¹ / ₂	1096 ³ / ₄	727	494	2629 ¹ / ₂		88	1403 ³ / ₄	170 ¹ / ₂	1093 ³ / ₄	724	494

med 2den klasse på kontrolstationerne.

marquées avec l'estampille de IIme classe).

			Svensk								Dansk							
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
55	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
94	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
166	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
125	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	5	-	1½	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26½	2	-	8¾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35½	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
308	47	-	54	6	-	2	-	5	18	-	332	-	2	1	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36½	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
76½	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
77	4½	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
400	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
479	2	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50½	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2604½		88	68	9	1	2	-	6	19	-	333	-	2	1	-	-	-	-

Tabel C.

Antal av slagt som i 1910 er
(*Nombre de viandes de boucherie*)

Kommune.	Ialt kassert								Norsk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Ålesund	7	1	4	5	-	32	1	-	7	1	4	5	-	32	1	-
Arendal	12 ¹ / ₂	1	³ / ₄	-	-	2	-	-	10 ¹ / ₄	1	³ / ₄	-	-	2	-	-
Bergen	45	3	-	4	-	60	1	-	45	3	-	4	-	60	1	-
Bodø	5	2	-	2	3	9	-	-	5	2	-	2	3	9	-	-
Drammen	15 ³ / ₄	4	4	1	-	28	5	-	15 ³ / ₄	4	4	1	-	28	5	-
Fredrikshald	12	-	3 ¹ / ₄	-	-	16	1	-	12	-	3 ¹ / ₄	-	-	15	1	-
Fredrikstad, vestre	8	-	1	-	-	13	-	-	6	-	1	-	-	13	-	-
Do. østre	3 ¹ / ₄	¹ / ₄	1	-	-	3	-	-	3 ¹ / ₄	¹ / ₄	1	-	-	3	-	-
Gjøvik	1	1	1 ¹ / ₂	-	-	12	-	-	1	1	1 ¹ / ₂	-	-	12	-	-
Hamar	2	-	-	2	-	4	-	-	2	-	-	2	-	4	-	-
Haugesund	5	1	2	3	-	15 ¹ / ₂	-	-	5	1	2	3	-	15 ¹ / ₂	-	-
Horten	11	¹ / ₄	6 ¹ / ₂	1	-	18	-	-	11	¹ / ₄	6 ¹ / ₂	1	-	18	-	-
Hønefoss	4	-	1 ¹ / ₂	-	-	8	-	-	4	-	1 ¹ / ₂	-	-	8	-	-
Kongsberg	2	-	2	-	-	7	-	-	2	-	2	-	-	7	-	-
Kragerø	2	-	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	3	-	-
Kristiania	248	22	117	57	173	712	68	-	214	22	116	57	173	684	55	-
Kristiansand	5	1	1	-	-	4	-	-	5	1	1	-	-	4	-	-
Kristiansund	14 ¹ / ₂	1	-	2	-	14	-	-	14 ¹ / ₂	1	-	2	-	14	-	-
Larvik	11 ³ / ₄	-	5 ¹ / ₄	-	-	6	-	-	11 ³ / ₄	-	5 ¹ / ₄	-	-	6	-	-
Lillehammer	5	4	8	-	17	17	-	-	5	4	8	-	17	17	-	-
Lillestrøm	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Moss	4	-	-	1	-	10	-	-	4	-	-	1	-	10	-	-
Narvik	1 ¹ / ₄	-	1	5	-	4	-	-	1 ¹ / ₄	-	1	5	-	4	-	-
Porsgrund	5	-	1	-	-	5	-	-	5	-	1	-	-	5	-	-
Risør	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-
Sandefjord	10 ³ / ₄	³ / ₄	1 ¹ / ₂	2	-	26 ¹ / ₂	5	-	10 ³ / ₄	³ / ₄	1 ¹ / ₂	2	-	26 ¹ / ₂	5	-
Sarpsborg	7	-	4	2	-	16	1	-	6	-	4	2	-	16	1	-
Skien	5 ¹ / ₂	-	1	4	-	3	-	-	5 ¹ / ₂	-	1	4	-	3	-	-
Stavanger	6	2	1	3	-	33	3	-	6	2	1	3	-	33	3	-
Tromsø	8	-	1	2	1	18	-	4	8	-	1	2	1	18	-	4
Trondhjem	51	7	5 ¹ / ₂	12	-	120 ¹ / ₂	-	-	51	7	5 ¹ / ₂	12	-	120 ¹ / ₂	-	-
Tønsberg	16 ¹ / ₂	1	2 ¹ / ₂	2	-	16	-	-	16 ¹ / ₂	1	2 ¹ / ₂	2	-	16	-	-
Ialt	536	52 ¹ / ₄	178 ¹ / ₄	111	194	1321 ¹ / ₂	4	-	496 ³ / ₄	52 ¹ / ₄	177 ¹ / ₄	111	194	1279 ¹ / ₂	-	4

kassert på kontrolstationerne.
saisies aux bureaux de contrôle).

Svensk							Dansk							Vægt i kilogram av kasserte kjød- kroppe	Vægt i kilogram av avfald og organer		
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv			Gjødkalv	Andre dyr
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1336,1	225,8
.	.	.	.	.	.	.	.	2 ^{1/4}	.	.	.	.	.	.	.	1802	538
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3600	8262
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1168	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3005	1215
2	.	.	.	.	1	.	.	ikke opgit	.	.	.	.	.	.	.	1554	705
.	.	.	.	.	.	.	.	ikke opgit	.	.	.	.	.	.	.	.	61,5
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	228,7	437,5
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	750	1866
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2238	241
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	981	317,8
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	356	39
13	.	1	.	.	28	13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	250	167
.	.	.	.	.	.	.	21	.	.	.	.	.	.	.	.	54022	55123
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	731	160
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1521	120
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1747,5	421,9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2073	195
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	ikke opgit	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	645	324
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	357	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	ikke opgit	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	98	95
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1761	617
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	ikke opgit	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	846	5
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1117	620
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	ikke opgit	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8934,5	5870
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2577	25
16	-	1	-	-	29	13	-	23 ^{1/4}	-	-	-	-	-	-	-	93648,8	77651,5

Tabel D. Antal av slagt som i 1910 er undersøgt av kontrollørerne **utenfor** kontrolstationerne.

(Viandes de boucherie examinées en dehors des bureaux de contrôle).

Kommune.	Ialt undersøgt								Norsk								Dansk								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
Ålesund	250	3	17	13	-	1	23	-	250	3	17	13	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arendal	631 ¹ / ₄	-	140	415	-	568	-	-	419 ¹ / ₂	-	140	415	-	568	-	-	211 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen ¹⁾	5008 ¹ / ₄	28	1799	7732	601	4259 ¹ / ₂	577 ¹ / ₂	-	5008 ¹ / ₄	28	1799	7732	601	4259 ¹ / ₂	577 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bodø	538	18	13	251	10	96	19	-	538	18	13	251	10	96	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik	388 ² / ₄	27 ² / ₄	71	114 ¹ / ₂	1	66	2 ¹ / ₂	-	388 ² / ₄	27 ² / ₄	71	114 ¹ / ₂	1	66	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar ²⁾	280 ¹ / ₄	54	240 ² / ₄	22	-	13	-	-	280 ¹ / ₄	54	240 ² / ₄	22	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haugesund . .	155	27	34 ¹ / ₄	532	31	37	2	-	155	27	34 ¹ / ₄	532	31	37	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	699 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	218	396	-	195	29	-	699 ¹ / ₂	35	218	396	-	195	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hønefoss . . .	39	2	45 ¹ / ₂	22	-	8	1	-	39	2	45 ¹ / ₂	22	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg . .	177	8	179	3	1	17	2	-	177	8	179	3	1	17	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	94 ³ / ₄	18 ³ / ₄	24 ¹ / ₄	41	4	27 ¹ / ₂	3	-	94 ³ / ₄	18 ³ / ₄	24 ¹ / ₄	41	4	27 ¹ / ₂	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiania . .	2527	9	-	40	-	43	-	-	2527	9	-	40	-	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund ⁴⁾	1538	20	5	86	-	-	20	-	1538	20	5	86	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik	245 ¹ / ₂	23	31 ³ / ₄	256	-	75	3	-	245 ¹ / ₂	23	31 ³ / ₄	256	-	75	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer ⁵⁾	891	41	393	62	5	21	1	-	891	41	393	62	5	21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillestrøm . .	44 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	27	62	-	28	1	-	44 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	27	62	-	28	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	2099 ³ / ₄	120 ¹ / ₂	194	1118	3	780	21	2 ³ / ₄	1978 ³ / ₄	113 ¹ / ₂	162	1118	3	780	21	2 ³ / ₄	118	-	32	-	-	-	-	-	-
Porsgrund . .	696 ¹ / ₂	37	205 ¹ / ₂	350	3	697	98	-	684 ¹ / ₂	37	205 ¹ / ₂	350	3	697	98	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør	101	-	13 ¹ / ₄	52	-	36	-	-	72	-	13 ¹ / ₄	52	-	36	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	1395	76	484	536	-	792	9	-	930	76	484	536	-	767	9	-	418	-	-	-	-	25	-	-	-
Stavanger ⁹⁾ .	10289	216	503	65144	577	10798	279	-	10280	216	503	65144	577	10798	279	-	59	-	-	-	-	-	-	-	-
Trondhjem . .	440 ⁸ / ₄	10	24 ³ / ₄	516	8	36	5	-	440 ⁸ / ₄	10	24 ³ / ₄	516	8	36	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	28529 ¹ / ₂	776 ¹ / ₄	4663	77763 ¹ / ₂	1244	19690	2 ³ / ₄	-	27631 ³ / ₄	767 ¹ / ₄	4631	77763 ¹ / ₂	1244	19665	2 ³ / ₄	-	847 ³ / ₄	-	32	-	-	25	-	-	-

¹⁾ Bikontrolstationen. ²⁾ Slagteriet. ³⁾ Herav 2 svenske. ⁴⁾ Det kommunale slagteri. ⁵⁾ Slagteriet. ⁶⁾ Herav 3 svenske. ⁷⁾ Herav 7

Tabel E.

Kjødkroppe stemplet med 2den klasse i 1910 **utenfor** stationerne.
(Viandes de boucherie marquées avec l'estampille de IIme classe en dehors des bureaux).

Kommune	Ialt 2den klasse								Norsk								Dansk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Ålesund . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bodø . . .	9 $\frac{1}{2}$	4	-	3	-	23	-	-	9 $\frac{1}{2}$	4	-	3	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik . . .	6	-	1	-	-	1	-	-	6	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar . . .	5	-	18	-	-	-	-	-	5	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haugesund . .	3	1	-	9	-	6	-	-	3	1	-	9	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten . . .	1 $\frac{1}{2}$	1	1	-	-	1	-	-	1 $\frac{1}{2}$	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hønefos . . .	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg . .	2 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	2 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø . . .	3	1	1	2	-	-	-	-	3	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiania . .	8	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund ¹⁾	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik . . .	16 $\frac{3}{4}$	2	-	1	-	5	-	-	16 $\frac{3}{4}$	2	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer ²⁾	5	1	8	-	1	-	-	-	5	1	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillestrøm . .	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss . . .	25 $\frac{1}{4}$	2	39 $\frac{1}{2}$	-	-	1	-	-	25 $\frac{1}{4}$	2	35 $\frac{1}{2}$	-	-	1	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Porsgrund . .	11	1	-	1	-	12	-	-	11	1	-	1	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør . . .	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien . . .	33	-	-	-	-	26	-	-	29	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	25	-	-
Stavanger ³⁾	89	9	8	499	14	147	5	-	89	9	8	499	14	147	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trondhjem . .	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	222 $\frac{1}{4}$	25	77	515	15	223	6	-	218 $\frac{1}{4}$	25	73	515	15	198	6	-	4	-	4	-	-	25	-	-

¹⁾ Det kommunale slagteri. ²⁾ Slagteriet. ³⁾ Slagteriet.

Tabel F.

Kjødkroppe kasserte i 1910 utenfor stationerne.
(Viandes de boucherie saisies en dehors des bureaux).

Kommune	Ialt kassert							Norsk							Dansk							Vegt i kilogram av kasserte kjød- kroppe.	Vegt i kilogram av avfald og organer.				
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet			Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
Bodø	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ikke opgit	
Gjøvik	3 ^{3/4}	-	-	-	-	-	-	-	3 ^{3/4}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Hamar	3	-	1	-	-	1	-	-	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	421	99,5
Haugesund . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145	75
Horten	5	-	-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	799	184
Hønefos	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-
Kragerø	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	32
Kristiansund ¹⁾	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-
Larvik	1 ^{1/4}	-	1	1	-	1	-	-	1 ^{1/4}	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	202	202,5
Lillehammer ²⁾	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	238	521
Lillestrøm . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	5	1	-	-	2	1	-	-	5	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1130	479
Porsgrund . . .	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	7	-	2	-	-	3	-	-	6 ^{1/4}	-	2	-	-	3	-	-	3/4	-	-	-	-	-	-	-	-	1555	210
Stavanger ³⁾ . .	16	3	1	19	-	18	3	-	16	3	1	19	-	18	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2514	1315,5
Trondhjem . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-
Ialt	50	5	5	22	2	31	3	-	49 ^{1/4}	5	5	22	2	31	3	-	3/4	-	-	-	-	-	-	-	-	10384,5	

¹⁾ Det kommunale slagteri. ²⁾ Slagteriet. ³⁾ Slagteriet.

De enkelte byer.

1. Ålesund.

Dyrlæge N. Toenberg meddeler:

På grund av det gode forår, specielt den gode indhøstning av høiet, er kjødets kvalitet betydelig bedre end foregående års. Behandlingen av kjødet går vistnok fremad, men er endnu ikke tilfredsstillende. Specielt gjelder dette spædkalvene og sauene, for de sidstes vedkommende fordi der endnu ved slagtningen anvendes den gamle metode, at slå ihjel en 10—20 stykker på en gang, før man begynder at flå eller åpne nogen av dem. Inden de er komne halvveis er skrotterne kolde, talgen stivnet om tarmene og buksiderne misfarvede og ildelugtende. Der blev ved kontrollen konstatert miltbrand hos en gjødkalv. Eieren forklarte likeoverfor mig, at han måtte

Tabel I. (Ålesund).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	63	4	-	-	-
Avmagring	9 ¹ / ₂	-	³ / ₄	2	7	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	11	1	-	15	5	44	2	-
Benbrud	-	-	-	1	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	3	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	1	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
→— av anden årsak	2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
→— av anden årsak	-	-	-	2	-	-	-	-
Børsygdorm	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	5	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	1	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	1 ³ / ₄	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	1	2	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	7	-	-
Tuberkulose	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt	38 ¹ / ₄	5	6 ¹ / ₄	84	16	55	2	-

slagte kalven på grund av nål ved hjertet. Nålen hadde han selv seet og trukket ut. I den anledning blev han av påtalemyndigheten forelagt en mulkt av 50 kroner.

Forholdene i byens kjødbutikker, pølsemakerier og slagterier er upåklagelige. Der er i årets løpkassert ca. 150 kg. kjødvarer hos byens slagtere. En hel del mulkter er ilagt for benyttelse av sozolith i kjøddeig. Bruken herav er for tiden ialfald indskrænket til meget små kvanta.

I byens melkentsalg er der foretat hyppige eftersyn og uttagning av melkeprøver uten at nævneværdige misligheter er konstatert. Procenten av fett i melk og fløte vil dog holde sig svært lav, f. eks. for almindelig fløtes vedkommende har den svinget mellem 12 og 20 pct.

Tabel II. (Ålesund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	$\frac{1}{2}$	-	1	1	-	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1	-	1	-	24	-	-
Beskadigelse, ydre	$\frac{1}{1}$	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Bråset	-	-	-	1	-	-	-	-
Børsygdsm	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	1	-	-	-	-
Miltbrand	-	-	-	-	-	-	1	-
Nyresygdsm	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	1	-	-	1	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	5	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	7	1	4	5	-	32	1	-

Utenfor stationen stempledtes med 2den kl. 1 okselagt på grund av avmagring og hepatitis.

2. Arendal.

Dyrlæge *K. Egeberg* meddeler:

Kjødtillørselen har i 1910 sammenlignet med det foregående år tiltat med 176 storfæ, 17 hester og 19 kalver. Derimot er antallet av svin gåt tilbake med 68 stykker. Tillægget av svin har i de sidste år avtat på grund av de høie melpriser og dyre smågriser.

I vekt er kjødmængden omtrent den samme. Der har i 1910 været flere hjemme-slagtede okser end tidligere. Disse veier mindre end de danske, hvorav der forrige år blev indført ca. 100 flere end i 1910. Kvaliteten har været upåklagelig, når undtages kjødet fra en del gamle melkedyr. Bønderne finder det ikke lønnende at fete dem. Årsaker til 2den klasses stemping er for okseslagt: avmagring og traumatiske bryst- og bukklidelser, for kalve umodenhet og avmagring og for svin rachitis og hjerte-lidelser.

Kassationsårsakerne har været fordøielseslidelser, bedærvethet og miltbrand.

En gårdbruker fremstillet et okseslagt og foregav på spørsmål, at koen holdt på at kværke sig i halsbåndet så han måtte nødslagte. Ved undersøkelse fandtes et veritabelt miltbrandstilfælde. Kadaveret blev bragt utenfor byen og opbrændt. 2½ storfæ fra Danmark måtte kasseres på grund av parafinlugt. En parafintønde hadde under ilandbringningen gåt itu og indholdet rendt ut over kjødet. Dampskibsselskabet betalte skaden. Forøvrig spores der fremgang med hensyn til bedre emballage.

Kontrollen foregår uforandret på samme sted og med samme personale som tidligere. Lønningerne er uforandret. Kjødpriserne som i 1908.

Av saltkjød er i 1910 kassert ca. 2 600 kg.

Tabel III. (Arendal).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	3	-	-	-	-	-
Avmagring	22	1	-	1	-	10	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	8	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt	28	1	5	9	-	10	-	-

Tabel IV. (Arendal).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau.	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	¹ 2 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	¹ / ₂	-	³ / ₄	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	1	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdøms	-	1	-	-	-	-	-	-
Miltbrand	1	-	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	12 ³ / ₄	1	³ / ₄	-	-	2	-	-

¹ Dansk.

3. Bergen.

Kommunedyrlæge I. Nielsen meddeler:

Ved Bergens kjødkontrolstationer er i 1910 undersøkt 70 448¹/₂ slagt eller 4 724 mindre end i 1909. Mindretilførselen skyldes dog kun sauer og spædkalve med 4 507 slagt, mens der av okser og svin er en mertilførsel av 1 432 skrotter. Den samlede vekt, der i 1910 utgjorde 3 416 375 kg., var derfor 79 165 kg. større end i 1909. Værdien av de byen tilførte slagt er utregnet efter månedernes middelpriiser kr. 2 344 120,98.

Beregnet efter et indbyggerantal av 80 000 falder der på hvert individ ca. 42,7 kg. til en værdi av ca. kr. 26,80. I virkeligheten er byens forbruk dog mindre, da der særlig i sommermånederne sendes ret betydelige kjødmængder til landdistrikterne.

Kontrollen av det tilførte slagt har været fordelt imellem hoved- og bistationen omtrent i samme forhold som det foregående år, idet 50 443 (71,8 pct.) har været undersøkt på hovedstationen og 20 005 (28,4 pct.) på bistationen.

Bistationen har i 1910 hat en indtægt av kr. 3 726,30 og en utgift av kr. 4 961,82 og har således krævet et tilskud fra kommunen av kr. 1 235,52.

Ved en sammenligning av de tilførte kjødmængder fra den tid kjødkontrollen begyndte og til nu viser sig en jevn stigning. Lægges kjødvekten til grund for sammenligningen utgjør mertilførselen i det angivne tidsrum 984 525 kg. for 1910.

Samtidig med den forøkede tilførsel er også kjødpriserne steget, tildels ganske betydelig. Forhøielsen i kjødpriserne utgjør i samme tidsrum for okser 6,6, for svin 39,18, for gjødkalv 17,5 og for sau 20,6 øre pr. kg.

Av samtlige slagtt samt organer er konfiskert 11 862 kg., hvorav det meste falder på organer, særlig lever, der navnlig i de fra de sydlige distrikter kommende kreaturer ofte er i høi grad patologisk forandret som følge av leverikter.

Med 2den kl. er stemplet 8 874 kg. og negtet stemping er 7 212 kg. Under sidstnevnte kategori kommer det tintede oksekjød, der, såfremt der påvises mere end en levende tinte, blir nedsaltet og tillatt solgt efter 3 ukers forløp. Der er påvist tinter i 106 slagtt, hvorav 67 blev stemplet med 1ste kl. og 39 nedsaltet. Som sedvanlig var det overveiende antal av tilfældene (78,3 pct.) fra de byen nærmest liggende og av byfolk mest søkte distrikter, Årstad, Askøen og Fane, likesom også det største

Tabel V. (Bergen).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	17	-	-	-	-	-
Absces (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	33	-	3	1	-	3	4	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	9	1	-	-	-	81	2	-
Beskadigelse, ydre	3	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	3	-	-	-	-	-	-	-
— — — av anden årsak . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	1	-	-
Børsygdø	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	5	-	-
Gulsot	2	-	1	-	2	2	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	3	-	11	-	-	-	-	-
Nyresygdø	8	-	2	-	-	-	-	-
Nødslagtning	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	8	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	2	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	72	1	42	1	-	94	6	-

Tabel VI. (Bergen).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt (brunstlugt) . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	1	-	1	-	19	1	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	3	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	6	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
— » — av anden årsak	3	-	-	2	-	5	-	-
Diarrhoë	1	-	-	-	-	33	-	-
Ledsygd	2	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygd	2	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	6	1	-	1	-	-	-	-
Overdrift	8	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	1	-	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	6	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	2	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	45	3	-	4	-	60	1	-

antal levende tinter indeholdtes i slagt fra disse steder (76,7 pct.). Av tintede slagt fra de øvrige distrikter indeholdt kun 13 pct levende tinter.

Konfiskationsprocenten er hos os meget lav, hvad der dels skyldes den omstændighet, at vi har så forholdsvis litet tuberkulose, dels også at man ved den her benyttede fremgangsmåte — nedsaltning under kontrol i 3 uker — med sikkerhet kan overgi til konsumption tilfælder, som man under den nuværende forhandlingsmåte for 2den kl. kjød måtte ha betænkelighet ved at stemple med 2den kl. og som derfor måtte konfiskeres.

Med hensyn til kjødets kvalitet og behandlingsmåte gjelder fremdeles, hvad jeg herom i tidligere beretninger har uttalt. Der står i denne henseende fremdeles meget tilbake at ønske. Hvad kvaliteten angår, så er den jo så avhengig av vor hele landbruksdrift, at man neppe tør vente nogen snarlig forbedring i denne retning. Med hensyn til kjødets behandling under slagting og transport, der nu ofte foregår på en høi t uappetlig og for producenterne tapbringende måte, måtte der kunne gjennomføres et bedre stel. Som forholdene nu er skjæmmes varen såvel ved dårlig ukyndig behandling under slagtingen som ved en uhensigtsmessig og skiddent emballage og uvorren behandling under transporten. Selve byslagtingen foregår nu på en alt andet

end håndverksmessig korrekt måte, idet dyrene nedslagtes umiddelbart efter en anstrengende og ophidsende reise i slet ventilerte rum. De mest ekstreme følger herav blir en febersygd, den såkaldte jernbanefeber, der må opfattes som en autointoksikation fremkaldt ved en overfyldning av organismen med destruktionsprodukter. I sine mindre grader fremkalder denne abnorme tilstand ikke nogen kjendelige sygdomssymptomer, men når dyret slagtes før de dannede destruktionsprodukter får tid til at utskilles vil man få et mindre nærende og litet holdbart kjød. Av sådant slag, der er let kjendelig på sit slappe vandede utseende og et dårlig, koagulert, lakfarvet blod, fremlægges mange til kontrol. Den eneste undskyldning for en så litet håndverksmessig fremgangsmåte fra vore slagteres side er de vanskelige opstaldningsforhold, og man tør håbe at der vil rettes herpå, når slagteri- og opstaldningsforholdene forbedres.

Av utenlandsk kjød er i 1910 igjennem den herværende toldbod indført ca. 300 000 kg., der for den væsentligste del bestod av amerikansk oksetøndekjød og engelsk hestetøndekjød, og som for den overveiende del gik til pølsefabrikkerne. Av dette kjød er det engelske hestetøndekjød, som benyttes her i byen, underkastet en indgående kontrol, idet hvert enkelt stykke er uttatt av fustagen og undersøkt. Av 375 fustager, indeholdende 76 641 kg. kjød blev 1 319 kg., som uanvendelig til menneskeføde, konfiskert. At den strenge kontrol og de hyppige påtaler har hatt sin virkning, viser konfiskationsprocenten, der fra 3.9 pct. i 1908 er gått ned til 1.7 pct. i 1910. Med det sterksaltede amerikanske oksekjød, der væsentlig går til skibsbruk, har der ikke været ført kontrol, da det kommer fra større amerikanske slagterier og herfra ledsages av sundhetsattest. Heller ikke det saltede islandske fårekjød har det været mulig, med det indskrænkede personale, som står til sundhetsvæsenets rådighet, at underkaste en regelmæssig kontrol.

4. Bodø.

Dyrlæge *A. Austdal* meddeler:

Kjødtilførselen har i år været adskillig større end foregående år. En av byens slagtere fikk nemlig i år leverance av saltet oksekjød til armeen og marinen — ca. 3 500 kg. — og mesteparten av dette blev slagtet ute i distrikterne. Kjødet var gjennomgående fedt og pent og var også behandlingen i de fleste tilfælder upåklagelig.

Som det sees av vedlagte schemaer er der på stationen ialt undersøkt:

1 178 okser, 14 hester, 163 svin, 1 652 sauer, 27 gjeter, 566 spædkalver og 287 gjødkalver. Herav stemplet med 2den kl. 23 $\frac{1}{2}$ okse, 12 hester, 1 svin, 20 sauer, 1 gjæt og 166 spædkalver. Kassert er 5 okser, 2 hester, 2 sauer, 3 gjeter og 9 spædkalver.

Uten for stationen er stemplet ialt:

538 okser, 18 hester, 13 svin, 251 sauer, 10 gjeter, 96 spædkalver og 19 gjødkalver, derav med 2den kl. 9 $\frac{1}{2}$ okse, 4 hester, 3 sauer og 23 spædkalver. Kassert er 2 okser og 1 hest. Årsaken var for hestens vedkommende en peritonitis, det ene okseslagt var bedøvet — råttent —, det andet blev kassert grundet en traumatisk pericardit.

Tabel VII. (Bodø).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	22	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	7 1/2	4	1	10	1	118	-	-
Benbrud	-	2	-	-	-	3	-	-
Beskadigelse, ydre	4	1	-	2	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	-	1	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse,traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	3	-	-	3	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	3	-	-
Hjertesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Ikter	-	-	-	3	-	-	-	-
Kakeksi	-	2	-	-	-	20	-	-
Kalvningsfeber	3	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagting	-	-	-	2	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	23 1/2	12	1	20	1	166	-	-

Tabel VIII. (Bodø).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	2	3	5	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse,traumatisk	1	1	-	-	-	-	-	2
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	1	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	2	-	-
Ialt	5	2	-	2	3	9	-	-

5. Drammen.

Dyrlæge G. Brekke meddeler:

Ved kjødkontrollen i Drammen er i 1910 undersøkt 6 107³/₄ okser, 275¹/₄ hester, 2 207¹/₄ svin, 3 985³/₄ sauer, 3 791³/₄ spædkalver, 713 gjødkalver,

Tabel IX. (Drammen).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	3 ³ / ₄	2	6	-	-	24 ¹ / ₂	-	-
Avmagring	11 ¹ / ₄	-	-	1	-	11	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	3 ³ / ₄	4	4	-	-	78 ¹ / ₂	2	-
Benbrud	2 ¹ / ₄	1	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	1	¹ / ₂	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	16	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	-	-	1	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse,traumatisk	12 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	7	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdø	1	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	4	-	-
Fødselsbesvær	7 ¹ / ₂	1	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	1	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	2	-	¹ / ₄	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	1	-	4	-	-
Mavesygdom	5	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygdom	2	-	1	-	-	-	-	-
Nødslagtning	2	1	-	-	-	-	-	-
Overdrift	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Svulster	1	1	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	3 ¹ / ₄	-	-	-	-	1	-	-
Tuberkulose	4	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	91 ¹ / ₄	11	21 ¹ / ₄	2	-	125	2	-

Tabel X. (Drammen).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	1	2	1	-	12	2	-
Avmagring	2	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	2	2	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	$2\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	1	1	-	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	6	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	1	-
Mavesygdome	-	1	-	-	-	-	-	-
Nyresygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	1	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	$2\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	2	-	-
Ialt	$15\frac{3}{4}$	4	4	1	-	28	5	-

Ved at sammenligne tilførslen med 1909 findes en betydelig stigning, nemlig 600 okser, 60 hester og 500 sauer mere i 1910.

Med 2den kl. er stemdlet $91\frac{3}{4}$ okser, 11 hester, $21\frac{1}{4}$ svin, 2 sauer, 125 spædkalver og 2 gjødkalver.

Der er konfiskert $15\frac{3}{4}$ okse, 4 hester, 4 svin, 1 sau, 28 spædkalver og 5 gjødkalver til en samlet vekt av 3 005 kg., dertil organer og avfald 1 215 kg.

Kjødets kvalitet er gjennomgående meget bra. Behandlingen fra slagternes side må siges at være samvittighedsfull og renslig. Derimot er de varer som tilføres pr. bane ofte slet behandlet, idet slagt som oftest er emballert i sækkestrie, slæpes ut av jernbanevognene og ned på jorden, hvad enten denne er tør eller fugtig. Der findes heller ikke såvidt mig bekjendt ved den herværende jernbanestation noget rottefrit rum til opbevaring av kjød fra den ene dag til den anden. I løpet av 1910 er der utfærdiget reglement for kjødkontrollen. Dette påbyrder blandt andet at alle organer som agtes benyttet til menneskeføde skal medfølge slagtene, undersøkes og stemples. Herav følger at arbeidet økes til mere end det dobbelte og i den største del av året vil det nuværende lokale bli generende trangt.

6. Fredrikshald.

Stadsdyrlæge *A. Jacobsen* meddeler:

Kjødtilførselen er i årets løp omtrent som fjorårets, da der ved kjødkontrollen har passert 3 161 okser, 99³/₄ hester, 1 102 svin, 2 741³/₄ sauer, 832 gjødkalver og 2 262 spædkalver.

Tilførselen er således temmelig ens med 1909, undtagen for svinets vedkommende, som viser en nedgang av 416 stk.; grunden hertil er ikke godt at si; fleskeprisen har gjennomgående holdt sig høi i begge år, nemlig omkring en krone i hel vekt.

Med 2den kl. er stemplet 36¹/₂ okse, 3 hester, 16 svin, 9 sauer, 6 gjødkalver og 27 spædkalver.

Kassation er foretat av 11 okser, 3¹/₄ svin, 1 gjødkalv og 16 spædkalver.

Tabel XI. (Fredrikshald).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	9	-	-	-	-	-
Avmagring	25 ¹ / ₂	-	-	5	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	¹) 2	-	4	-	4	2	-
Benbrud	2 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	1	-	-	-	²) 1	-	-
Børsygdome	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	3	1	-
Mavesygdome	-	-	-	-	-	3	²) 1	-
Nyresygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	1	-
Overdrift	³) 2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	¹) 4	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	-	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	16	-	-
Ialt	36 ¹ / ₂	3	16	9	-	27	6	-

¹) Derav 1 svensk. ²) Svensk. ³) Derav ¹/₂ svensk.

Tabel XII. (Fredrikshald).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Benbrud	2	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-
Benskjørhet	3	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	¹⁾ 1	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
— — — av anden årsak	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse,traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
— — — av anden årsak	-	-	1	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	7	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	2	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdome	-	-	-	-	-	1	1	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	2	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Intoksikation	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	12	-	$3\frac{1}{4}$	-	-	16	1	-

¹⁾ Svensk.

Helserådets overskjøn er begjært i et tilfælde, hvor koen var nødslagtet og kjødet blev negtet stempeling grundet en intoksikation og at kjødet havde et mindre godt utseende med acetonlugt. Min avgjørelse godkjendtes enstemmig av helserådet.

Kjødtilførselen fra Sverige er fremdeles ubetydelig, i årets løp har der været tilført kontrolstationen med angivelse at være svensk $44\frac{1}{2}$ okser, 32 hester, 32 svin, 152 sauer, 62 gjødkalver og 2 spædkalver.

Det tilløp av økning av svensk okseslagt skyldes at importen av levende dyr var stengt fra 11te til 25de februar, og i denne tid fik vi litt større tilførsel av okseslagt, ellers er omtrent al tilførsel i levende tilstand, fordi omsætningen av kjød vil falde de svenske bønder noget usikker og besværlig, da handelsloven ikke gir adgang for utlændtinger til at falbyde sine varer på torvet, og de må derfor sælge disse direkte til slagterne eller i private huser.

Slagtningen og behandlingen av kjødet er gjennomgående tilfredsstillende, det er rent undtagelsesvis det giver anledning til nogen bemerkning, dog er kjødet på jernbanen fremdeles utsat for en uvorrrren behandling, så en forbedring i så henseende er påkrævet.

7. Fredrikstad.

Vestre Fredrikstad.

Dyrlæge O. Vold meddeler:

Tilførslen av slagt til kontrollen var i året følgende: Storfæ 4 841³/₄, hest 139³/₄, svin 1 885, sau 2 280¹/₂, spædkalv 2 672 og gjødkalv 705. Sammenlignet med 1909 er

Tabel XIII. (Vestre Fredrikstad).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	2 ¹ / ₄	-	-	12	-	7 ¹ / ₂	-	-
Absces (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	¹) 8 ² / ₄	-	-	-	-	6	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	²) 2	-	3	-	-	9	1	-
Benbrud	³ / ₄	-	2	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2 ³ / ₄	-	-	-	-	-	1	-
Beskadigelse, ydre	1 ¹ / ₄	-	¹ / ₄	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	4 ² / ₄	-	-	-	-	-	-	-
— — — av anden årsak	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdome	² / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1 ² / ₄	1	¹ / ₄	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	1	2 ² / ₄	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdome	3 ² / ₄	1 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-
Nyresygdome	3	-	1	-	-	4	-	-
Overdrift	² / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	11	-	-	-	-	-
Trommesyke	3 ² / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	³) 10 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Råne	-	-	2	-	-	-	-	-
Indre forblødning	2	-	-	-	-	-	-	-
Stemplet utenbys	-	1	-	-	-	-	-	-
Brummeke	1	-	-	-	-	-	-	-
Leversyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	52 ² / ₄	4 ³ / ₄	23	12	-	26 ¹ / ₂	2	-

¹) Derav 2 svenske. ²) Derav 1²/₄ svensk. ³) Derav 5 svenske.

Tabel XIV. (Vestre Fredrikstad).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	1	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	8	-	-
Hjertesækkbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdome	-	-	1	-	-	2	-	-
Tuberkulose	¹⁾ 6	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	8	-	1	-	-	13	-	-

¹⁾ Derav 2 svenske.

dette en tiltagen av storfæ med 779¹/₄, hest 33, sau 501, spædkalv 308 og gjødkalv 31, mens der er kontrollert 223 stykker svineslagt færre end foregående år.

Tilførslen fra Sverige sammenlignet med forrige år viser en stigning av antallet av storfæslagt med 595, hest 11, gjødkalv 1, mens der er kontrollert 37¹/₂ saueslagt mindre.

Ovenanførte sammenligning viser at tilgangen til kontrollen og eventuelt forbruk av forskjellig slags kjød retter sig efter prisen inden året.

Flesk har holdt sig jevnt høit i pris hele året og tilførslen har derfor avtalt med ca. 200 slagt.

Storfækjød har hele året stått i jevn rimelig pris 75—90 øre pr. kilo i hel vægt; derfor forbrukt 779¹/₄ slagt mere.

Sauekjød stod i 80—85 øre pr. kilo og var av god kvalitet og pent behandlet. Av sauekjød var mest tilgang i høstmånederne, og kom mest fra Stavanger og Kristiania, emballert i kasser.

Enkelte gange kommer endel slagt fra Egersundskanten, disse slagt er mindre og av simplere kvalitet.

En slagter her i byen fikk i høst sendende en kasse indeholdende 24 gjeteslagt istedetfor sau fra Vestlandet. Samtlige slagt blev ikke stemplet, da nyrene var fjernet

Tilførslen fra Sverige synes at tilta igjen; landdistrikterne magter ikke at producere tilstrækkelig slagtedy; der lægges endnu mere an på melkeproduktion. Svenskeslagtene viser sig jevnere og fetere. Befolkningen i Fredrikstad og omegn er bekjendt for at være meget kræsnere med hensyn til kjød, og arbeidsklassen er vanskeligere end de bedre stillede; kjødet skal absolut være ungt, fett og fremforalt hvitt av farve. Her nytter det ikke at by frem kokjød med litt gulig farve om det er aldrig så fett og velsmagende.

Kjød fra det trondhjemske eller fra dalene sydpå med sit faste, aromatiske og velsmakende kjød har været forsøkt til salg bernede, men det går ikke grundet den hyppige gullige farve av fett.

Kvaliteten av slagtene har i årets løp været gjennomgående bra. Emballagen har bedret sig betydelig, men der ankommer endnu tilsmudset slagt med jernbane og dampskib, indsyd i sækkestrie.

Kassation sker omtrent i likhet med forrige år; den hyppigste årsak er for storfæs vedkommende tuberkulose og for spædkalve diarrhoë.

Tuberkulose halsglandler påtræffes hyppig hos svineslagt, som kommer fra distrikterne nærmest byen. Årsaken er vistnok føring med skyller fra husene og slagterierne i byen.

Østre Fredrikstad.

Kjødkontrolløren, dyrlæge *I. Hvattum*, anfører at der til kontrollen har været fremført 92 slagtefæ mere end i 1909. Forøvrig er kjødtilførselen og kontrolvirksomheten omtrent som foregående år. Det fremførte kjød gjennomgående av god kvalitet.

Tabel XV. (Østre Fredrikstad).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt	-	-	2	-	-	6	-	-
Avmagring	1	-	-	-	-	13	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	17	-	-
Benbrud	-	-	2 ³ / ₄	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2	-	2	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	1	-	-	-	4	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	1	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	2	1 ³ / ₄	-	-	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	4	-	-
Mavesygdsm	2 ³ / ₄	1	-	-	-	14	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdsm	³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	4	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	13 ³ / ₄	3 ³ / ₄	8 ³ / ₄	-	-	64	-	-

Tabel XVI. (Østre Fredrikstad).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bukhindebetændelse	$\frac{2}{4}$	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	2	-	-
Ledsygdø	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-
Mavesygdø	$\frac{2}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdø	$\frac{2}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	-	1	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	$3\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	1	-	-	3	-	-

8. Gjøvik.

Dyrlæge *L. Seeberg* meddeler:

Undertegnede, der efter amtsdyrlæge Pedersens død av Gjøviks bystyre blev ansat som kjødkontrollør i Gjøvik, overtok denne stilling 1ste oktober 1910.

Kjødkontrollørens løn er uforandret, nemlig kr. 400,00.

Assistentens løn er kr. 350,00.

Lokalet er i egne rum på Nytorvet. Kontrolstationen skal efter de vedtagne bestemmelser holdes åpen hver onsdag og lørdag fra kl. 8—10 fm. (i sommermånedene fra 7—10); men kjød kan erholdes undersøkt på stationen også de øvrige hverdage til samme tid ved henvendelse til kontrolløren i hans hjem. Denne sidste bestemmelse har nu praktisk talt ført til, at man hver dag i uken har stationen åpen fra kl. 8—10 fm., da dette har vist sig at være høist påkrævet.

Tilførslen av slagt er væsentlig fra omegnen. Slagterne, hvorav der er 4 i byen, kjøper omtrent utelukkende levende dyr, som de selv slakter. Dette gjælder da iethvertfald omtrent alt storfæ. Dette kjød er da også altid pent behandlet, hvilket ikke alltid er tilfældet med det kjød, der tilføres fra landdistrikterne. Emballeringen later også ofte meget tilbake at ønske.

Der har været forholdsvis få kassationer, da slagterne som regel altid kjøper levende dyr der fragtes til byen og slagtes her og således som regel alltid er sunde.

Tabel XVII. (Gjøvik).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	1/2	3	-	-	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	3	-	7	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	5	-	-
Gulsot	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	1	-	-	2	-	-
Nyresygd.	1	-	2	-	-	4	-	-
Kachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	2	-	-
Trommesyke	2	-	-	-	-	-	-	-
For spædt slagtet	-	-	-	-	2	6	-	-
Knuderosen	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt	13	1/2	15	3	2	29	-	-

Tabel XVIII. (Gjøvik).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1 1/2	-	-
Benbrud	-	-	1/2	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1 1/2	-	-
Brystbetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	6	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	1	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	2	-	-
Mavebristning	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	1	1	1 1/2	-	-	12	-	-

Utenfor stationen er stemplet med 2den kl. 6 okseslagt (avmagring 4, tuberkulose 1, bukhindebetændelse 1), 1 svin og 1 spædkalv og kassert $3\frac{3}{4}$ okseslagt.

9. Hamar.

Dyrlæge *A. Lange* meddeler:

Lokalet har som før været i Basarbygningen ved torvet og ekspeditionstiden fra kl. $7\frac{1}{2}$ til $11\frac{1}{2}$ fm. alle hverdage.

Kontrollørens løn er kr. 1 600,00, hvorav kr. 400,00 for kontrol på Hamar slagteri. Assistenten lønnes med kr. 500,00 + alderstillæg kr. 60,00.

Tilførslen har i 1910 været normal. Priserne på oksekød har holdt sig jævne, men noget lave hele året. Prisen på flek har været noget opadgående, særlig før julen, da den nådde sit højeste.

Tabel XIX. (Hamar).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	1	-	-	-
Absces (byld)	-	-	2	-	-	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	3	1	-	9	-	1 ¹⁾
Børsygdsm	-	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoë	1	-	-	-	-	8	-	-
Fødselsbesvær	-	-	3	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	1	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Trommesyke	3	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	$\frac{2}{4}$	1	-	-	-	-	-	-
Ødem	1	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	$13\frac{3}{4}$	2	18	1	1	17	-	1

Kassert blev 2 okseslagt (trommesyke og vattersot), 2 saueslagt (bedærvet) og 4 spædkalve.

¹⁾ Elg.

Tabel XX. (Hamar).

Årsliste fra kontrollen på Hamar slagteri for året 1910.

1) Årsaker til 2den kl. stempling.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spødkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt	-	-	14	-	-	-	-	-
Bedærvet, slet behandlet . . .	-	-	3	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygd.	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	-	18	-	-	-	-	-

Tabel XXI. (Hamar).

2) Årsaker til kassation.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spødkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Børbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhöe	-	-	-	-	-	1	-	-
Gulsot	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	3	-	1	-	-	1	-	-

Slagtning og behandling av varerne har gjennomgående været meget god, naar undtages enkelte tilfælder, hvor varerne er fragtet på jernbanen. Tilførslen foregår væsentlig fra de omliggende bygder. Til enkelte tider endel fra Gudbrandsdalen, Østerdalen og Trøndelagen.

Fra byen og slagteriet sendes ikke så litet kjød og flesk til de omliggende distrikter samt til Terningmoen og Starum. Slagteriet sender meget av sine slagt til Kristiania.

Kvaliteten av oksekjødet har været meget god på få undtagelser nær. Flesket likeså. Kalvene derimot blir snarere ringere, da det blir mere og mere almindelig at slagte dem kun nogle få dage gamle, mens man før lot dem leve i 12—14 dage. Ordentlige gjødkalve forekommer omtrent ikke.

10. Haugesund.

Dyrlæge *H. P. Jensen* meddeler:

Der er ialt tilført kontrollen: 2 184³/₄ okse, 29 hester, 404¹/₄ svin, 4 773¹/₄ får, 89 gjeter, 3 478¹/₂ spædkalv og 45 gjødkalver, hvilket utgjør ca. 10 % stigning fra forrige år.

I årets første måneder var slagtene gjennomgående magre på grund av, at høiet i 1909 var av dårlig kvalitet. Der er derfor også stemplet forholdsvis mest kjød med 2den kl. i 1ste halvår. Utover høsten blev slagkets kvalitet bedre — gjennom-

Tabel XXII. (Haugesund).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	5	-	15	-	-
Absces (byld)	-	-	¹ / ₂	2	-	-	-	-
Avmagring	22	-	-	21	-	16	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	¹ / ₂	1	-	107	-	-
Benbrud	3 ³ / ₄	-	2	1	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Blodurin	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	2	-	-	11	-	-
Hjertesæketbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdome	2 ¹ / ₂	-	-	2	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Mavesygdome	1	-	-	-	-	2	-	-
Nødslagting	1	-	1	1	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	12	-	-	-	-
Ødem	¹ / ₄	-	-	-	-	1	-	-
Mangel av organer	1	-	1	-	-	-	-	-
Umodne	-	-	-	-	-	12	-	-
Defekt	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	36 ¹ / ₄	-	9	45	-	167	-	-

Kassert på stationen blev 2 okseslagt (bukhindebetændelse og kakeksi).

Tabel XXIII. (Haugesund).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Avmagring	2	-	-	7	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	4	-	-
Mavesygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	2	-	-	-	-
Mangelfuld attest	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	3	1	-	9	-	6	-	-

Tabel XXIV. (Haugesund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	5	-	-
Benbrud	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	1	-	-
Børsygdome	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	3	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdome	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	1	-	-
Mavesygdome	-	1	-	-	-	1	-	-
Nødslagtning	-	-	-	1	-	1	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	3	-	-
Svulster ¹⁾	-	-	-	1	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	3	-	-
Ødem	-	-	-	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-
Lyngsyke	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	5	1	2	3	-	15 $\frac{1}{2}$	-	-

¹⁾ Karcinom.

gående bedre end på flere år — hvilket må tilskrives den omstændighet, at havnegangen var god, og at høiet blev særlig godt indberget i 1910.

Den hyppigste årsak til 2den kl. og kassation har været avmagring, kakeksi og slet behandling.

Smitsomme sygdomme har ikke forekommet.

Aktinomykose har forekommet i tungen hos en ko, og karcinomatose i leveren hos et får.

Kjød- og fleskepriserne har gennemgående holdt sig høiere end nærmest foregående år — okse 85, hest 35 - 40, svin 100, får 95, gjødkalv 90—100, spædkalv 45—50 øre pr. kg. i hel vegt.

Kontrolstationen og kontrolltiden har ingen forandring undergået.

Kjødkontrollens budget for 1911 er opført saaledes:

Kjødkontrollørens løn	kr. 1 200,00
Rengjøring, lys og brænde	» 200,00
Faglitteratur etc.	» 50,00
	Tils. kr. 1 450,00

11. Horten.

Dyrlæge R. Davidsen meddeler:

Kjødkontrollens lokaler er de samme som det foregående år; likeledes betjening, avlønning og kontorhold. Eftersyn av slagterier, pølsemakerier er foregået i regelen hver 8de dag og hos alle kjødhandlere. Av slagterier er der 2 stykker og av pølsemakerier 2. Tillike påhviler det kontrolløren at ha tilsyn med fisketilførslen.

Tilførslen av kjød er større end i året 1909.

Leverancen til marinen ca. 20 000 kg. indehaves av en av stedets slagtere, der får sit slagt levende fra Moss.

Det tilførte kjød har med hensyn til kvalitet og behandling været tilfredsstillende.

Gjennemsnittsvekten av slagt kan anslåes til: Av

Ko	110 kgr.
Okse	125 »
Svin	100 »
Sau	18 »
Spædkalv	15 »
Gjødkalv	40 »
Hest	200 »

Torvprisen har gjennomsnittlig stillet sig således, nemlig for kjød av

Ko	0,60—0,80
Okse	0,85 1,00
Svin	1,00
Sau	1,00
Spædkalv	0,50—0,60
Gjødkalv	1,05—1,10
Hest	0,40.

Alt beregnet efter hel vegt.

Tabel XXV. (Horten).

Årsaker til 2den kl stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	-	-	-	-
Avmagring	4 ¹ / ₂	-	1	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	3	-	-
Benbrud	2 ³ / ₄	-	³ / ₄	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	3 ¹ / ₂	-	¹ / ₂	-	-	2	-	-
Fødselsbesvær	1 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækkbetændelse, trauma- tisk	4 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdø	-	³ / ₄	-	-	-	-	-	-
Nyresygdø	2 ¹ / ₂	1	1	-	-	2	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
For spæde	-	-	-	-	-	17	-	-
Ialt	24	1 ³ / ₄	6 ¹ / ₄	-	-	24	-	-

Tabel XXVI. (Horten).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1	-	-
Benbrud	1 ¹ / ₄	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	3 ¹ / ₂	-	2	1	-	5	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Fødselsbesvær	3 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	-	1 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-
Nyresygdsm	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	4	-	-
Rødssyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	6	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ydre vold	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	1	-	-
Forgiftning	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt	11	1 ¹ / ₄	6 ¹ / ₂	1	-	18	-	-

Utenfor stationen stempledcs med 2den kl. 1¹/₂ okseslagt, 1 hest, 1 svin og 1 spædkalv og kassertes 5 okseslagt (1 børsygdsm, 2 pericardit, 2 tuberkulose) og 1 spædkalv.

12. Hønefos.

Dyrlæge G. Ødegaard meddeler:

Ved stationen har været kontrollert 1 609 okser, 44 heste, 645 svin, 705 sauer, 2 gjeter, 1 122³/₄ spædkalv, 224¹/₂ gjødkalv.

Beskaffenheten av kjødet har gjennemsnittlig været god, dog har endel med jernbanen fra Hallingdal og Valdcs tilsendt kjød på grund av dårlig behandling og mindre god emballage ikke været ganske pent.

Tilsammen er kassert 931 kg. i hele skrotter og partier samt 317,8 kg. organer. Overskjøn har ikke været forlangt i noget tilfælde.

Utenfor stationen er kontrollert 39 okser, 2 heste, 45¹/₂ svin, 22 sauer, 8 spædkalver og 1 gjødkalv, hvorav 1 okse blev kassert grundet traumatisk pericardit.

Tabel XXVII. (Hønefos).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstflugt . .	-	-	3	3	1	-	-	-
Absces	-	-	-	1	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	2	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	-	1	-
Magerhet, ikterus	5	-	2	-	-	-	-	-
Misfarvet	-	-	-	-	-	2	-	-
Mangelfuld avblødning, dårlig utseende	4	2 $\frac{1}{2}$	1	2	1	10	-	-
Pyelonephritis chronic. . . .	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Tuberkulose	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	10 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{1}{2}$	12	6	2	14	1	-

Tabel XXVIII. (Hønefos).

Årsaker til kassasjon på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, misfarvet . . .	-	-	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	2	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	-	-	-	1	-
Hjertesækbetændelse, trauma- matisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	-	-	2	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	2	-
Skiddent, stygt utseende . .	-	-	-	-	-	-	1	-
Ialt	4	-	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	8	-

Utenfor stationen stemples med 2den kl. 1 okseslagt (pericardit) og 1 gjødkalv (diarrhoë) og kassertes 1 okseslagt på grund av traumatisk pericardit.

13. Kongsberg.

Dyrlæge A. Løken meddeler:

Tilførslen av kjød i 1910 var noget større end i det foregående år, idet det blev stemplet 240 stk. flere oksekropper, 86 stk. flere sauer og 37 flere svin samt endel flere kalver og hester. På grund av leverancen til den nye ekserserplads på Heistadmoen vil formodentlig slagting og stemping også for fremtiden bli betydelig større end før om sommeren. Av kjødkropper og organer blev ialt kassert ca. 410 kgr. I det heletat har kjødet været av god beskaffenhet og litet befængt med sygdom; særlig er det påfaldende hvor sjelden tuberkulose processer findes i slagtedyrene. I de ca. 11½ år jeg har fungert som kjødkontrollør hersteds har hverken jeg eller de dyrlæger, som har assistert mig ved kontrollen, påtruffet nogen kjødkjøp, der har måttet kasseres på grund av denne sygdom. Jeg har dog ved tuberkulinundersøkelser påtruffet enkelte besætninger, hvor dyr har måttet kasseres. Prisen på kjød og flek har været ganske høi: ca. kr. 1,00 pr. kgr. flek og kr. 0,84 pr. kgr. kjød. Det utenom kontrolstationen stemplede kjød, — 177 okser og 179 svin foruten endel andre kjødkropper — slagtes for mestedelen hos privatfolk og benyttes for størstedelen i saltet tilstand.

Tabel XXIX. (Kongsberg).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1	-	-	-	1	2½	-	-
Avmagring	2	½	-	-	4	5	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	3	1	1	-	-	8	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1¼	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1¼	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	4	-	-
Kakeksi	1½	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	-	-	-	2	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	1¼	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	1	-	-
Tuberkulose	¼	-	2	-	-	-	-	-
Ødem	½	-	-	-	-	-	-	-
Umodne, små spædkalve . . .	-	-	-	-	-	12	-	-
Ialt	13	1½	4	-	5	35½	-	-

Tabel XXX. (Kongsberg).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bukhindebetændelse	2	-	1	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	2	-	-
Navleårbetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	-	1	-	-	1	-	-
Ialt	2	-	2	-	-	7	-	-

Utenfor stationen stempledes med 2den kl. 2 $\frac{1}{4}$ okseslagt, hvorhos der kassertes 1 spædkalvslagt.

14. Kragerø.

Dyrlæge *J. Benzen* meddeler:

Tilførselen av kjød i det forløpne år har været en del større end i 1909. Mens der tidligere blev tilsendt en betragtelig del fra andre byer, kommer nu sågodtsom alt fra distrikterne heromkring. Man kan fra år til år se fremgang såvel i kjødets kvalitet som i den måte hvorpå det blir behandlet.

Tuberkulose sees sjelden og har i 1910 kun været påtruffet to gange.

Gjennemsnittsvægten for de forskjellige slagt er omtrent således: okse 125 kg., hest 200 kg., svin 85 kg., sau 15 kg., gjet 12 kg., spædkalv 18 kg. og gjødkalv 24 kg.

Her er 8 kjødutsalg, 4 slagterier og 3 pølsemakerier.

Torvhandelen med kjød er ikke stor og det er for tiden under overveielse, hvorvidt der fremdeles skal være adgang til at selge kjød i småpartier (opdelt) på torvet.

Der er nu indlagt elektrisk lys på kontrolstationen. Lokale og arbeidsvilkår er forøvrig uforandret.

Tabel XXXI. (Kragerø).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	-	-	-	-
Avmagring	1	-	-	-	-	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$\frac{1}{4}$	1	$1\frac{1}{2}$	-	-	5	-	-
Benbrud	-	1	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-
Benskjørhet	$1\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	-	1	-	2	-	-
Mavesygdome	1	-	-	-	-	1	-	-
Mangelfuld attest	-	1	-	-	-	-	-	-
Misfarvet	-	-	-	-	-	2	-	-
Kontusion	$\frac{1}{4}$	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	$8\frac{1}{4}$	3	$4\frac{1}{4}$	2	-	14	-	-

Kassert blev 2 okseslagt (bukhindebetændelse og tuberkulose) og 3 spædkalve.

Utenfor stationen stempledtes med 2den kl.: 3 okseslagt, 1 hest, 1 svin og 2 sauer og kassertes 1 okseslagt (børsygdome).

15. Kristiania.

Av den til magistraten av kjødkontrollbestyrer *Lo* leverte årsberetning hit-sættes følgende, idet der forøvrig henvises til den kommunale forvaltningsberetning for Kristiania by, hvor nærmere opplysning om kjødhallen, kjølehuset og destruktionsanstalten vil findes.

Kristiania bys kjødforsyning foregår:

1. Ved indenbys slagtere, der bringer det såkalde byslagtede kjød på markedet.
2. Ved norsk landsslagdet kjød, der tilføres fra endog meget fjerntliggende egne av vort land.
3. Ved det utenlandske kjød, der udelukkende kommer fra Sverige og Danmark.

I det hele tilførtes kontrollen i 1910: 52 476 okseskrotter, herav var 40 092 okser slagtet her i landet eller 76,40 pct., nemlig 24 734 okser eller 47,13 pct. byslagtet (i: Kristiania by) og 15 358 okser eller 29,27 pct. landsslagdet (o: fra øvrige del av landet). Svensk: 4 705 okser eller 8,97 pct. og dansk: 7 679 okser eller 14,63 pct. av den samlede tilførsel.

Der er således fra 1909 en stigning av 6 358 norsk slagtede okser og en stigning av 2 710 svenske okser, men en nedgang av 4 801 danske okser.

Det byslagtede kjød er steget med 4 504 okser og det landslagtede kjød er steget med 1 854 okser.

Det sees således, at det byslagtede oksekjød utgjør ca. $\frac{2}{3}$ av det hitførte norsk slagtede oksekjød og kun noget under halvparten av landsslaget og utenlandsk kjød tilsammen.

Av stigningen på norsk slagtet kjød falder 4 504 oksekrotter på byslaget og 1 854 på landslaget kjød. (o: Det her nævnte gjælder oksekjød og med dette menes kjød av storfæslagt, når ikke andet specielt er nævnt). Det vil av det anførte forstås, at det er det byslagtede, som spiller den væsentligste rolle ved vor forsyning av oksekjød, og som regulerer tilførselen, og det sees også, at byslagtingen er i jevnt stigende — uagtet handelen med levende dyr og tillike slagtingen foregår under de mest primitive forhold.

Det var i fuld forståelse av den betydning en velordnet handel med levende slagtedyrr og likeledes en velordnet byslagting har for vor kjødforsyning, at Kristiania kommune besluttet sig til at bygge centralslagteri og handelsfjøs og derfor i kommunestyrets møte den 12te december 1910 dertil enstemmig og omrent uten debat om selve saken bevilget kr. 1 643 200,00 og det tiltrods for, at der kort før var besluttet at bygge et fællesslagteri for en stor sammenslutning av landmænd landet rundt.

Av det utenbys slagtede kjød tilføres det danske kun pr. dampskib, det svenske omtrent kun pr. jernbane; kun nogen få skrotter kommer med dampskib fra Bohuslen, hvorimot det norske kjød kommer såvel med dampskib som jernbane og ikke ubetydelig med kjøretøi fra distrikter endog indtil 80 kilometer fra byen.

Den danske tilførsel: Denne er, som nævnt, gåt betydelig ned. Grunden hertil er formodentlig de store priser på de tyske og engelske kjødmarkeder. Kvaliteten har været omtrent den samme som de foregående år, og behandlingen som sædvanlig god, likesom varerne oftest er kommet frem i god, ubedærvet tilstand.

I en periode hidsendtes et ret stort antal store halvmagre koskrotter, der blev forholdsvis godt betalt av pølsefabrikanterne. Disse har nemlig bruk for en del fettfrit kjød, da fett kjød ikke er fordelagtig for dem, idet oksefett er avfald i pølsefabrikationen. Derfor betales også store ældre okser og store halvfete kjøer med forholdsvis større pris end fete kjøer, kvier og gjældinger.

Der er også i år fremkommet et betydelig antal slagt, der er gjort defekt ved skrapning og avflåning av bryst og bukhinde, — samt opsnittet de fleste glandler så sterkt, at det er vanskelig at underkaste den nogen pålidelig undersøkelse.

Et par rene snit i hver glandel burde være tilstrækkelig også for den hjemlige undersøkelse.

2den kl. stimpling av det danske slagt er gåt ned i det samme forhold som tilførselen er sunket.

Stemplet med 2den kl. er 332 okser mot 581 i forrige år. Grunden er tuberkulose med 205 tilfælder — avmagring etc. med 70 — abnorm lugt med 9 tilfælder. De øvrige tilfælder er spredt over forskjellige andre sygdommer eller feil med få stykker på hver.

Der er kassert 21 okser eller kun 5 mindre end i 1909. Årsaken er, som oftest, tuberkulose med 13 tilfælder.

De øvrige tilfælder har været sygdomsformer, der tydeligvis må ha git større almenlidelser hos det levende dyr — også septiske tilstande.

Den svenske tilførsel: Denne er gåt betydelig op i de sidste år og består væsentlig av okser og gjødkalv.

I 1909 hitførtes 1 995 okser og 4 917 gjødkalver og i 1910 hitførtes 4 705 okser og 7 034 gjødkalver, således en stigning med 2 710 okser og 2 117 gjødkalver, en betydelig stigning i betragtning av at det ikke er længer siden end i 1908, at der hitførtes kun 414 okser og 3 079 gjødkalver. Den svenske tilførsel influerer så meget sterkere på herværende marked, som den består av et meget stort antal storekrotter, der fylder sterkt på markedet. Der kommer et betydelig antal okser til en vekt av mellem 350 helt til 500 kg. og endog nogen henimot 600 kg. Endelig er begyndt at føres ind en vare som man sjelden ellers ser her, nemlig store gjældinger i særdeles god forstand, samt ikke så få fete kvier på vekt indtil 240 kg. foruten nogen fete kjøer, formodentlig av korthornsblandinger, der kun har hat en kalv eller to. Dette er varer som vilde stå i høi klasse selv på de mest forvænte kjødmarkeder og de er selvfølgelig også særdeles velseede her.

Priserne på de særdeles gode varer står forøvrig ikke i noget forhold til hvad der betales for noget store okser og halvfete store kjøer, idet disse står i omtrent samme pris — ja okserne betales endog høiere end kvierne.

Det er i det store og hele tat forliten forskjel på priserne på de meget gode kvaliteter og de tarveligere. Dog er der nogen bedring at merke siden man fik kjød-hallen, hvor jo varerne utstilles på en for publikum let oversigtlig måte, hvorved forskjellen på gode og simplere kvaliteter blir mere iøinefaldende. Det er selvsagt, at der også kommer en del svenskt kjød som er av de tarveligste kvaliteter, især fra grænsetraktene. — Der indførtes 7 034 gjødkalver, Den væsentligste del av disse er opfødd på nysilet melk og er således av en særdeles god kvalitet.

I tal utgjør disse ca. halvparten av de tilførte gjødkalver av norsk oprindelse og i størrelse overgår de disse, omend ikke altid i kvalitet.

Det er derfor indlysende, at den svenske gjødkalv spiller en ganske betydelig rolle i vor forsyning av denne kjødsort.

Med 2den kl. er stemplet 54 okser eller 1,15 pct. og kassert 13 okser eller 0,28 pct. Grundene er ret forskjellige, hvilket tabellerne viser, — hyppigst forekommer dog tuberkulosen.

Det er desværre også ved svensk kjød meget almindelig, at kjødskrottene er gjort defekte ved ved avflaaning av bryst- og bukkinde eller bortskjæring av glandler o. s. v.

En tid hitførtes en del kjød bestående kun av oksebagparter, fraskåret forparterne like foran nyrene, så kun undtagelsesvis noget av brysthinden sat igjen på den fremstilte bakpart.

Det har vist sig i alle tilfælder, at det på denne måte behandlede kjød skriver sig fra dyr, der har hat pleuratuberkulose og det er indlysende, at man har tilbaekholdt forparterne i den tro, at man her ved kontrollen ikke skulde finde noget — eller overse — tuberkulosen på de tilsyneladende rene bakparter.

Det er også ret almindelig at såvel okse- som kalveskrottene fremstilles uten at brystet er åpnet ved gjennemskjæring av brystbenet, hvilket volder kontrollen adskillig unødige arbeide, som man her burde spares for. Ofte er også attesterne mangelfulde, og ikke sjelden følger godkjendelsesattester med kjød av så sykelige dyr, at kjødet må kasseres.

I det store og hele kommer kjødet frem i god forfatning. Men der har dog i sommertiden været ret betydelig lokalkassasjon på grund av bedærvet tilstand. — Især har der forekommet mange bedærvede oxenakker, hvorav man har måttet kassere bryst og halshvirvler med tilliggende syke kjødpartier.

Når undtages de foran anførte mangler, må der uttales, at den svenske tilførsel ikke alene er i en betydelig fremgang i kvantitet men også ikke mindst i kvalitet.

Den norske kjødtilførsel: Denne består, som alt nævnt, av byslagtet og landslagt kjød.

Det byslagtede er væsentlig storfæslagt. Der slagtes nemlig kun få av de andre dyrearter her i byen for tiden, men rundt bygrænsen ikke så få svin, likesom der også om høsten slagtes en mængde sau på forskellige gårder rundt bygrænsen.

Det byslagtede kjød, der utgjør 24 734 stykker storfæ, er ikke udelukkende alle av norsk oprindelse, men blandt dette medregnes det i levende tilstand ved herværende karantænefjøs indkjøpte slagtekvæg, der i 1910 var 3 435 svenske og 270 danske okser, samt en del — ikke meget — svensk slagtekvæg som føres hit fra Fredrikshalds karantænefjøs.

Byslagtningen stiger år for år, hvilket jo tyder på, at der omkring i landdistrikterne er en øket trang til at avsette sit slagtekvæg levende, idet man finder denne måte mest lønnende.

Der kommer flere og flere levende slagtedyrr til Kristiania, og efterhånden som kommunikationerne forbedres og flere nye jernbanelinjer tilknyttes byen, vil tilførselen yderligere stige.

Fra Trondhjemsamterne er der begyndt at føres hit et betydelig antal dyr.

Foruden fra nævnte landsdele, foregår der en livlig transport hit av levende såvel storfæ som småfæ fra dele av vestlandet — hele østentjelds og dele av sørlandet. I driftetiden kommer mesteparten av fæet direkte fra fjeldene til nærmeste jernbanestation for at føres hit, istedetfor som før at drives.

Det samme er tilfælde med en betydelig del av sauendrifterne. Der kommer allerede tidlig på eftersommeren vognlast på vognlast med sau både med Bergensbanen og fra Gudbrandsdalen og med dampskibe direkte fra Dalen til Telemarken. Dette viser, at der ingen vanskelighet er med kreaturtransporten fra selv de forholdsvis lange avstande, og at eierne finder det lønsomst at få dyrene avsat levende er utvilsomt, da denne tilførsel stiger for hvert år. En ikke ubetydelig del av det norsk-slagtede kjød er av svensk og noget av dansk oprindelse. Det føres hid enten udelukkende som slagtekvæg både fra Sverige og Danmark og er da av forskjellig kvalitet — fra særdeles gode store okser til de farvelige utmelkede kjøer. Ikke få av disse dyr er tuberkuløse og giver hyppig anledning til understempling og kassation, eller de føres hit som kalvefærdige kjøer, livdyr, der efter at være utmelket og samtidig blit fete på fjøse med skiftende besætning, føres hit som slagtedyrr. Dette sidste avgiver den bedste del av det norsk-slagtede kjød og er det som betinger de stabileste priser.

Da dette kjød skriver sig fra dyr, der blir tuberkulinundersøgte ved indførselen, er det meget sjeldent, at der blandt dette påvises tuberkulose. Indførselen av utenlandsk slagtekvæg samt livdyr er omtrent ens år for år. Den er ikke steget i det sidste.

Det norskslagtede oksekjød, der skriver sig fra her i landet opdrættede dyr utgjør jo i tal det største antal av det hitførte oksekjød, men da det består av mange småskrotter fra 60 kg. og derover fylder det ikke så sterkt på markedet som antallet angiver.

Dette kjød skriver sig fra de forskjelligste dele av vort land, og kommer hid som levende eller slagtet. Det er selvsagt at kjød, der stammer fra så mange langt fra hinanden liggende landsdele er av høist forskjellig kvalitet, fra meget god med alle mellemformer til en yderst tarvelig vare, idetheletat en høist uensartet vare.

Der er stigning av det norskslagtede kjød av 6 358 okser fra 1909 til 1910 og denne skyldes ikke indførsel av utenlandske dyr, men utelukkende norskfødte dyr. Denne stigning kan ikke være nogen tilfældighet, som skyldes nedslagtning på grund av förmangel. idet man jo over det meste av landet hadde fått gode avlinger i 1910. Den må altså skyldes større påsetning. Denne antagelse støttes også av, at et stort antal slagter av unge dyr, fra årsgammel og opover. Det er derfor påfaldende og

uforklarlig, at et så stort antal ungfæ slæes ned, når der ikke ligger frygt for fór mangel til grund.

Den indenlandske kjødproduktion er gåt frem i kvalitet, og der er også frem-skridt i behandlingen. I beretningsåret er ikke kommet så meget kjød fra Nordland og de andre fjerntliggende distrikter som før, formodentlig fordi risikoen ved at sende kjød saa lang vei er for stor, og fordi der på mange steder er dukket op større be-drifter med stor arbeidsstok, hvorved det meste avsettes for hjemlig forbruk.

Sundhetskvaliteten har været omtrent som vanlig.

Der er dog i årets løp forekommet flere tilfælder av tuberkulose end vanlig, idet en del større besætninger er blit tuberkulinundersøkt og de reagerende dyr sendt hit til nedslagtning.

Antallet av anden kl. stempeling er gåt ned fra 517 i 1909 til 496 i 1910, hvori-mot kassationen er gåt op fra 150 til 214 okser.

Den største del av de undersøkte tuberkulose dyr har dog ikke git anledning til understempeling og kassation, hvorimot brystorganerne som regel er blit kassert.

Tuberkulosen er således påtruffet adskillig hyppigere end talstatistikken viser.

Forøvrig henvises til tabellerne, der gir en grei og talende oversigt over, hvor meget mislig, der forsøktes avhændet til menneskeføde her i byen.

Flesketilførselen er gåt ned de sidste 3 år. I 1908 torvførtes her 39 436 stk., i 1909 36 479 stk. og i 1910 32 421 stk. norske svin.

Denne nedgang er uforklarlig, da priserne i hele året har været særdeles gode.

I det store og hele taget har flesket været i en pris, som man ikke kan vente vil holde sig.

Kvaliteten er jevnt god. Tilførselen av større svin er måske større end den før har været.

Der er kun stemplet 9 stk. med 2den kl. og kassert 2 svin på grund av tuber-kulose, og disse er fra besætninger, der er føret med ukokt meieri- og slagteavfald. Fra utlandet er kommet kun nogen få svineskrotter.

Sauerkjødtilførselen. Denne er gåt ned med fra 48 498 i 1909 til 45 659 sauer i 1910. Dette er det antal av norske sauer, som passerer Kristiania kjødkontrol.

Antagelig forhandles her også ca. 35 000 saueskrotter stemplet i Stavanger, så forbruket av ferskt sauekjød her skulde være ca. 90 000 sauer.

Kvaliteten er omtrent som de foregående år.

Såvel det stemplede som det ustemplede sauekjød fra vestlandet er hyppig sterkt medtat, når det kommer frem, og der må foretages hele og større lokale kassationer på grund av bedærvet tilstand. Forholdet er ikke det spor bedre med det som kom-mer stemplet fra Stavanger end med det ustemplede.

Det er en uting, at man ikke skal ha anledning til at underkaste det fra Stav-anger kommende stemplede kjød en efterundersøkelse her, da det nu viser sig, at dette kjød meget hyppig er bedærvet.

Besyderlig er det, at dette kjød kan falbydes her uten fornyet undersøkelse. Men føres det herover til en anden by, hvor der er obligatorisk kontrol, må det efter-kontrolleres. Vi kan altså her i Kristiania ikke skaffe os den samme beskyttelse mot bedærvet kjød som andre byer.

De øvrige dyrearters kjød er i tal og kvalitet ikke synderlig avvikende fra, hvad tilførselen før har været.

Utenfor kontrolstationen er foretat 134 reiser for undersøkelse og stempeling i byens slagterier, og der er undersøkt 2 520 okser, 9 hester, 40 sauer og 43 spædkalver.

Av organer er ialt undersøkt ved Kristiania kjødkontrol.

Av okser	27 740	hoder,	27 902	hjerter	og	31 329	lever
» hester	213	—	396	—	»	500	—
» svin	19 589	—	4 566	—	»	6 387	—
» sauer	1 506	—	1 538	—	»	4 835	—
» gjæt	30	—	29	—	»	37	—
» spædkalv	6 942	—	6 990	—	»	7 480	—
» gjødkalv	4 109	—	4 089	—	»	6 850	—

Tilsammen 60 130 hoder, 45 510 hjerter og 57 427 lever

Av organer er ialt kassert.

Av okser	334	hoder,	2 602	lunger,	766	hjerter	og	3 416	lever
» hester	7	—	18	—	13	—	»	55	—
» svin	41	—	294	—	178	—	»	412	—
» sau	36	—	752	—	59	—	»	1 089	—
» gjæt	1	—	14	—	2	—	»	2	—
» spædkalv	136	—	164	—	165	—	»	214	—
» gjødkalv	30	—	39	—	33	—	»	72	—

Tilsammen 585 hoder, 3 883 lunger, 1 216 hjerter og 5 260 lever

Av hele skrotter er kassert	54 005	kg.
» organer	27 732	»
» lokale kassationer	27 408	»

Tilsammen vegt 109 145 kg.

Forbruket av ferskt kjød i Kristiania by i 1911 vil stille sig som nedenfor, idet indbyggerantallet var 244 038.

Fra totalsummen av tilførselen er fratrasket det kasserte, men tillagt den fra Stavanger antagelig tilførte sum av 35 000 stemplede sauer, der ikke undersøkes eller stemples og således ikke medtages i tal av Kristiania kjødkontrol.

52 228 okse	à	140	kg. =	7 311 920	kg. =	29, ⁹⁶	kg. kjød pr. indbygger
1 734 hest	»	à	200	» =	346 800	» =	0, ⁴² — — —
32 406 svin	»	à	60	» =	1 944 360	» =	7, ⁹⁶ — — —
81 497 sauer	»	à	17	» =	1 382 479	» =	5, ⁶⁶ — — —
4 543 gjæt	»	à	10	» =	45 430	» =	0, ¹⁹ — — —
28 370 spædkalv . .	»	à	17	» =	198 590	» =	0, ⁸² — — —
21 431 gjødkalv . .	»	à	30	» =	642 930	» =	2, ⁶⁴ — — —

222 209 skrotter = 11 872 509 kg. = 48,⁶⁵ kg. kjød pr. indbygger

Tabel XXXII. (Kristiania).

Årsaker til 2den kl.

Sygdomme og feil	Norsk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	2	2	285	2	2	2	-	-
Absces (byld)	3	2	-	-	1	-	-	-
Avmagring	80	6	13	27	7	23	7	-
Aktinomykose (strålesop)	1	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	30	3	35	34	8	109	7	-
Benbrudd	7	6	9	-	-	2	1	-
Benskjørhet	15	-	-	-	-	-	6	-
Beskadigelse, ydre	15	4	9	-	-	5	-	-
Blodurin	3	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	25	-	-	-	-	-	3	-
—, — av anden årsak	12	-	5	2	-	-	5	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	30	-	-	-	-	-	-	-
—, — av anden årsak	-	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd	5	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	18	1	19	2	-	-	-	-
Gulsot	6	-	7	9	-	10	-	-
Hjernelidelse	-	4	-	-	-	-	-	-
Hjertesækkbetændelse, traumatisk	9	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygd	-	-	6	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	8	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	10	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	19	5	12	-	-	-	3	-
Mangelfuld avblødning	8	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygd	8	-	2	-	-	105	7	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	20	-	-
Nyresygd	4	-	5	-	-	5	2	-
Nødslagtning	10	5	19	-	-	3	1	-
Overdrift	6	-	-	-	-	-	-	-
Parasiter	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	160	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	20	-	-	-	-	-
Svulster	-	9	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	2	-	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	¹⁾ 146	-	9	-	-	-	-	-
Vattersot	2	-	3	21	-	19	-	-
Ødem	2	2	2	-	-	-	-	-
Defekt	7	-	-	-	-	5	-	-
Hæmofil	-	-	-	-	-	-	4	-
Mangelfuld attest	-	27	-	-	-	-	-	-
Ialt	496	78	620	97	18	308	47	-

¹⁾ Svensk 52, dansk 28.

stempling på stationen.

Svensk								Dansk							
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
-	1	-	-	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	1	2	-	70	-	1	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	-	205	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54	6	-	2	-	5	18	-	332	-	2	1	-	-	-	-

Tabel XXXIII. (Kristiania).

Årsaker til kassation

Sygdomme og feil	Norsk							
	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	2	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	4	10	20	116	199	12	-
Benskjørhet	8	-	-	-	-	-	3	-
Beskadigelse, ydre	3	-	-	-	1	1	-	-
Blodurin	6	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	10	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	-	-	-	-	-	1	1	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	15	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	5	2	4	1	-	22	6	-
Børsygdsm	19	-	2	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	2	1	50	263	16	-
Fødselsbesvær	5	-	2	4	-	-	-	-
Gulsot	-	-	2	3	1	19	1	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	10	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	5	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	24	2	2	2	-	1	1	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	5	-	4	-	-	-	2	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	71	-	-
Nyresygdsm	3	2	8	1	-	6	1	-
Nødslagtning	-	1	1	-	1	-	-	-
Rachitis	-	-	22	-	-	-	-	-
Raslesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	21	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	5	-	-	3	-	-
Septiske tilstande	20	5	14	-	-	43	3	-
Svulster	2	6	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	5	-	3	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	26	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	¹⁾ 27	-	2	-	-	-	1	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	38	-	-
Vattersot	6	-	7	25	6	8	1	-
Ødem	-	-	-	-	-	1	2	-
Forgiftning	4	-	5	-	-	-	-	-
Hæmofil	-	-	-	-	-	4	-	-
Ialt	214	22	116	57	177	688	51	-

Utenfor stationen stempledes 8 okseslagt med 2den kl. (2 tuberkuløse og 6 avmagrede); kassation foretages i tilfælde ved selve kontrolstationen.

¹⁾ Hvorav 2 danske og 13 svenske, slagtet her i landet.

på stationen.

Svensk								Dansk							
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	18	10	.	1	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	4	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	5	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	13	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	-	1	-	-	28	13	-	21	-	-	-	-	-	-	-

16. Kristiansand.

Dyrlæge C. Juell meddeler:

Der er ved kontrollen i år stemplet noget mere end i 1909. Kjødet har været av ret god kvalitet. Der er indført fra Danmark 75 storfæ, altså meget mindre end i 1909. Kjødprisen har været lavere end forrige år.

Den antagne slagtevegt er for storfæ 110 kg., hest 180 kg., svin 76 kg., sau 12 kg., gjet 13 kg., gjødkalv 32 kg. og spædkalv 13 kg.

Av kjødet benyttes inden byen omtrent $\frac{3}{4}$ parter og utenfor $\frac{1}{4}$ part.

Lønningerne er de samme, og der er de samme personer ansat, 1 kontrollør og 1 assistent.

Der er kassert meget litet i år, tuberkulosen er avtat betydelig og kalvefeber-patienter blir jo nu alle helbredet, ellers er det mest tilfældige årsaker, som gir anledning til kassation.

Tabel XXXIV. (Kristiansand).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	1	-	-	1	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	16	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	5	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagting	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	4	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	14	-	1	2	-	16	-	-

Tabel XXXV. (Kristiansand).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3	-	-
Beskadigelse, ydre	1	1	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	1	-	-	-	-	1	-	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	1	1	-	-	4	-	-

17. Kristiansund.

Dyrlæge E. Laukvik meddeler:

Tilførslen av landsslagtet kjød har i 1910 været følgende: 1370 $\frac{1}{2}$ storfæ, 23 hester, 756 $\frac{1}{2}$ svin, 3827 sauer, 317 gjeter, 3341 spædkalver, 101 gjødkalver og 14 $\frac{3}{4}$ hjorter. Kjødet har væsentlig stammet fra Nordmørsbygderne. Kvaliteten har været middels god. Behandlingen har gjennemgående været bra. Den største del av det tilførte kjød er slagtet og omsat av professionelle landsslagtere, som sælger dels til byens slagtere og dels direkte til forbrukerne.

Utdrag av kjødkontrolstationen regnskap for året 1910:

Indtægt.	Utgift.
Avgift for opbevaring, veining m. v. i kjød- hallen kr. 249,60	Kontrollørens løn kr. 1 400,00
Balance » 2 678,23	Assistent i 4de kvartal . . . » 90,00
	Lokale, lys, varme, renhold . » 1 300,00
	Laboratoriesaker m. v. . . . » 137,83
kr. 2 927,83	kr. 2 927,83

Ved Kristiansunds kommunale slagteri har der i 1910 været slagtet: 1538 storfæ, 20 hester, 5 svin, 86 sauer og 20 kalver.

I slagteriets bygninger blev der i slutten av året indlagt elektrisk lys.

Utdrag av regnskapet for slagteriet for året 1910:

Indtægt.	Utgift.
Avgift for slagtning kr. 1 598,50	Dyrlægens løn kr. 1 400,00
Do. » stempling » 319,50	Opsynsmandens løn » 1 000,00
Do. » fjøsleie » 657,85	Vedlikehold m. v. » 183,52
Salg av høi » 51,89	Indkjøp av høi » 40,04
	Balance » 3,68
kr. 2 627,24	kr. 2 627,24

Tabel XXXVI. (Kristiansund).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	3	1	-	9 ¹ / ₂	-	-
Absces (byld)	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	4	-	-	1	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	1	-	14 ¹ / ₂	-	-
Benbrud	3 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	1	-	-	-	-
Hjernelidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	3 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygd	-	-	1	1	-	1	-	-
Nødslagtning	1	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	1	-	-	-	-
Trommesyke	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	27 ¹ / ₂	-	8	7	-	26	-	-

Tabel XXXVII. (Kristiansund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	1 ¹ / ₂	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3 ¹ / ₂	-	-
Blodurin	4	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse	¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdsm	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	2	1	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	8	-	-
Nyresygdsm	2	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	2	-	-	-	-
Ialt	14 ¹ / ₂	1	-	2	-	14	-	-

På det kommunale slagteri er stemplet med 2den kl. 1 okseslagt (mavesygdsm) og 2 hesteslagt (kværke); kassert blev 1 okseslagt (brystbetændelse).

18. Larvik.

Dyrlæge J. A. Furuholmen anfører:

Kjødkontrollens budget har i det forløpne år været uforandret.

Ialt er i 1910 undersøkt: 2 676 okser, 61³/₄ heste, 1 117³/₄ svin, 1 658 sauer, 1 887 spædkalve, 274 gjødcalve, 1 elg. Kvaliteten av det tilførte kjød har været som almindelig, måske en del bedre end før for de store slagts vedkommende; men utover høsten blev også i år fremstillet en hel del småt, magert og altfor ungt slagt, der med fordel kunde være opgjødet, før det blev slagtet.

Svinene er endnu meget ofte angrepne av rachitis, og som følge derav kommer mange små og magre griseslagt til kontrollen, likesom benbrud ofte er påtruffet av den grund.

Saukekjød tilføres atter i noget forøket mængde fra selve distriktet og tildels i forbedret kvalitet; men endnu kommer en hel del små, magre «gjennemsigtige» lam utover høsten.

Kvaliteten av spædkalvkjød forbedres litt efter litt, men endnu slagtes en del kalve for tidlig; der er størst tilførsel av spædkalve i april, mai og juni måned, hvilket tyder på, at der endnu holdes mest vår- og sommerbære kjøer.

Fra Danmark er ingen slagtt indført hertil i det forløpne år.

Der er ikke påtruffet tuberkulose, hverken i organer eller kroppe.

Med byens slagterier, pølsemakerier samt kjødtsalg har der været ført tilsyn som vanlig.

Tabel XXXVIII. (Larvik).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	3	-	2	2	-	3	-	1 ¹⁾
Absces (byld)	2	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	18 ¹ / ₂	4	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	1	-	-	5	-	-
Benbrud	1 ¹ / ₄	1	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	1	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	2	-	-	3	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	3	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	¹ / ₂	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygdsm	2	-	¹ / ₄	-	-	12 ¹ / ₂	-	-
Nødslagtning	5	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	2 ¹ / ₂	-	8 ³ / ₄	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Lungeødem	-	-	1	-	-	-	-	-
Umodenhet	-	-	-	-	-	14	-	-
Kjertelsvulst	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	46 ³ / ₄	5	16 ¹ / ₂	6	-	36 ¹ / ₂	-	1

¹⁾ Elg.

Tabel XXXIX. (Larvik).

Årsaker til kassation på stationen

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	4	-	-
Benbrud	-	-	$1\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	1	-	-
Gulsot	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, tramatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	$2\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdsm	1	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Ødem	2	-	-	-	-	-	-	-
Leversygdsm	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	$11\frac{3}{4}$	-	$5\frac{1}{4}$	-	-	6	-	-

Tabel XL. (Larvik).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	11	2	-	-	-	-	-	-
Benbrud	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdsm	2	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	1	-	-	-	-	-	-	-
Umødenhet	-	-	-	-	-	4	-	-
Leversygdsm	2	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	$16\frac{3}{4}$	2	-	1	-	5	-	-

Kassert utenfor stationen blev: $1\frac{1}{4}$ okseslagt, 1 svin, 1 sau, 1 spædkalv.

19. Lillehammer.

Dyrlæge *Flesvik* meddeler:

Kontrolltiden og lønnen for kontrolløren har været som før.

Slagteavgiften til det kommunale slagteri har i 1910 beløpet sig til kr. 3 058,40, øvrige indtægter har været kr. 330,00 tilsammen kr. 3 388,40. Udgifterne har været kr. 3 635,65.

Der er ved landkontrollen foruten $\frac{3}{4}$ okseskrot, der blev stemplet med 2den klasse grundet tuberkulose, påtruffet lokal tuberkulose i halsglandlerne hos 3 svin og på slagteriet hos 4 okser og 3 svin foruten de 3 opførte okser, der har fåt 2den klasse

Den største del av de kasserte organer ved slagteriet har været lever, kassert på grund av distomatose.

Tabel XLI. (Lillehammer).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjædkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	2	8	-	-	-
Absces (byld)	$\frac{1}{2}$	-	1	2	-	-	-	-
Avmagring	-	-	2	1	2	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$1\frac{1}{4}$	-	3	3	41	31	-	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	2	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	2	-	-	-	-	2	-	-
Fødselsbesvær	1	-	1	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	2	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækkbetændelse, traumatisk	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	1	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	2	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
For spæde og magre	-	-	-	-	31	$37\frac{1}{2}$	-	-
Ialt	14	-	$14\frac{1}{2}$	12	82	$76\frac{1}{2}$	-	-

Tabel XLII. (Lillehammer).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	1	2	-	17	8	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	4	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	1	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygdome	-	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	1	-	-	3	-	-
Tarmlidelser	-	1	1	-	-	-	-	-
Vattersot	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	4	8	-	17	17	-	-

Tabel XLIII. (Lillehammer).

Årsaker til 2den kl. stempling på slagteriet.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	4	-	1	-	-	-
Absces (byld)	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	-	1	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Tuberkulose	3	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	1	8	-	1	-	-	-

Kassert ved slagteriet blev 2 okser (bukhindebetændelse, tarmlidelse) og 1 sau (abscesser).

20. Lillestrømmen*).

Dyrlæge *Abel* meddeler:

Kontrolstationen blev åbnet den 25de oktober 1911. Stationen er oppe hver søgnedag undtagen mandag fra 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ fm. og hver tirsdag og torsdag også fra 6—6 $\frac{1}{2}$ eftm. Kontrollørens gage er kr. 800,00.

Der er i tiden fra 25de oktober—1ste januar 1911 kontrollert på stationen:

Okser 161 $\frac{3}{4}$, hest $\frac{1}{2}$, svin 108 $\frac{1}{4}$, sau 104, spædkalv 135 $\frac{1}{2}$ og gjødkalv 2

Derav 2den klasse: 2 $\frac{1}{2}$ svin på grund av rachitis, 2 spædkalve: stygt slagtet og 1 gjødkalv: benbrud.

Kassert blev: 1 spædkalv: blodig kjød, ildelugtende og 1 svin: peritonitis.

Utenfor kontrolstationen ialt kontrollert:

Okser 44 $\frac{1}{2}$, hest $\frac{1}{2}$, svin 27, sau 62, spædkalv 28, gjødkalv 1.

Derav 2den klasse: $\frac{1}{2}$ svin: benbrud. Kassert 1 spædkalv: kalvediarrhoë.

21. Moss.

Dyrlæge *C. Schmidt* meddeler:

Lokale og tjenestepersonale er uforandret fra forrige år. I lønningsforholdet er ved en omregulering kjødkontrollørens løn fastsat til kr. 1 200,00 med alderstillæg efter 5 og 10 års tjeneste à kr. 200,00.

Kjødtilførslen er i sammenligning med forrige år noget øket, uagtet ingen nedlægning av proviant for arméen — som i tidligere år — har fundet sted. Den økede tilførsel er nærmest fremkaldt ved en i årets juni måned igangsatt større pølsefabrik. Som nedenfor vil sees har vistnok såkaldt tøndekjød — kjød- og fleskeavfald — fundet en ikke liten anvendelse ved fabrikken.

Der er i årets løp indført 4 972 kg. kjødavfald, 4 487 kg. fleskeavfald fra Fredrikshavn og Esbjerg, likeså fra Liverpool 6 000 kg. renskåret, ben- og fedtfrit hestekjød, alt vel saltet, og endelig 19 foustager tarmer.

Torvpriserne har gjennemsnittlig stillet sig således:

Oksekjød i hel vegt	ca. kr. 0,65 à kr. 0,80
Flesk — —	» » 1,00 à » 1,15
Sau — —	» » 0,85 à » 0,90
Gjødkalv — —	» » 0,90 à » 1,00
Spædkalv — —	» » 0,40 à » 0,50
Hest — —	» » 0,30 à » 0,40

Levende slagteheste blev utover første halvdel av beretningsåret almindelig betalt med op til kr. 150,00, men prisen er senere faldt til kr. 70,00 à kr. 100,00.

Oksehuder kr. 0,60 à kr. 0,70 pr. kg.

Hestehuder » 12,00 à » 14,00 » stk.

Kalveskind » 3,50 gjennemsnittlig.

Av det kontrolbehandlede kjød og flesk, ialt ca. 672 000 kg., kan det utenfor byen anvendte kvantum formentlig ansættes til ca. 230 000 kg., det kasserte kvantum ca. 2 500 kg., tilsammen ca. 232 500 kg. ÷ det kontrolbehandlede kvantum gir en rest av 439 500 kg. eller rundt tat 440 000 kg. Befolkningens antal er på det nærmeste 10 000 individer; konsumtionen av ferskt kjød skulde altså andrage til ca. 44 kg. pr. individ, hvad der også må antages at ligge virkeligheten temmelig nær.

*) Konf. kgl. resol. av 14de oktober 1910 angående indførsel av kommunal kjød-kontrol i Lillestrømmen landkommune.

Inspektion i slagterier og pølsemakerier er som tidligere foregået 3 à 4 gange månedlig, og henlagt særlig til dagen efter torvdage — formiddag i slagterier og eftermiddag efter avsluttet arbejde i pølsemakerier.

Tabel XLIV. (Moss).

Årsaker til 2den kl. stampling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	-	1	1	1	-	6	-	-
Benbrud	2	-	2 ³ / ₄	-	-	1	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	5	-	-
Fødselsbesvær	-	-	-	1	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	3	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Mavesygdom	2	-	-	-	-	-	1	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	-	1	-
Nødslagtning	1	-	2	1	-	-	-	-
Parasiter	4	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	1	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	37	-	-
Ialt	10	1	15 ³ / ₄	3	-	54	2	-

Tabel XLV. (Moss).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	5	-	-
Mavesygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	2	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	3	-	-	-	-	11	-	-

Tabel XLVI. (Moss).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	¹⁾ 45 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Avmagring	4	-	-	-	-	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	8	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	-	-	-	-	-	1	-	-
Beskadigelse, ydre	-	1	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	6	-	2	-	-	-	-	-
Lymfangit	-	-	1	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	4	-	-
Ialt	19	2	49 ¹ / ₂	-	-	7	-	-

¹⁾ Derav 4 danske.

Kassert utenfor stationen blev 5 okseslagt (3 tuberkulose), 1 hest, 2 killinger og 1 spædkalv.

22. Narvik.

Amtsdyrlæge K. G. Mæhre har indsendt følgende tabeller:

Tabel XLVII. (Narvik).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	4 ¹ / ₂	2	2	-	-	-
Avmagring	7	-	1	14	7	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	5 ³ / ₄	-	6 ¹ / ₂	33	7	29	2	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdø	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	3 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	6 ¹ / ₄	-	-	2	-	2	1	-
Nødslagtning	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Andre årsaker	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	2	2	-
Ialt	24 ¹ / ₄	-	15	51	16	36	5	-

Tabel XLVIII. (Narvik).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	1	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1 ¹ / ₄	-	1	3	-	4	-	-
Gulset	-	-	-	1	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	2 ¹ / ₄	-	1	5	-	4	-	-

23. Porsgrund.

Dyrlæge *H. Piro* meddeler:

Kjødsmængden har været noget større end det foregående år. Omtrent halvdelen er indført fra andre byer og tildels kontrollert der. Behandlingen av kjødet er fremdeles ikke som den burde være; ikke sjelden træffes kalve med iværende indvolde bedærvet ved transport. De fleste prøver av kjøddeig har ved kemisk undersøkelse vist sig at være tilsat «konserveringssalt», for hvilken forseelse producenterne er blit mulktet.

Tabel XLIX. (Porsgrund).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	7	-	-	-	1	5	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	-	-	-	-	3	-	-
Fødselsbesvær	-	-	1	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	-	-	1	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	1	-	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygdsm	-	-	-	-	-	3	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	2	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	12	-	4	-	1	16	-	-

Tabel L. (Porsgrund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	1	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	-	-	-	-	-	1	-	-
Mavesygdsm	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdsm	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	5	-	1	-	-	5	-	-

Tabel LI. (Porsgrund).

Årsaker til 2den kl. stemping utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	6	1	-	1	-	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	3	-	-	-	-	5	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	-	-	-	-	-	2	-	-
Ialt	11	1	-	1	-	11	-	-

Utenfor stationen er kassert 1 saueslagt og 3 spædkalve.

24. Risør.

Dyrlæge *S. O. Skjulestad* har indsendt efterstående tabeller:

Tabel LII. (Risør).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	3 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	6	-	-	-	-	3	-	-

¹⁾ Derav 1 dansk.

Kassert 1 okseslagt, 1 sau og 1 spædkalv.

Utenfor stationen stemples med 2den kl. 1 okseslagt (benskjørhet) og 1 spædkalv (nyresygdom), hvorimot intet blev kassert.

25. Sandefjord.

Kontrolløren, *T. Lekve*, meddeler:

Tilførslen av kjød har mer end tredoblet sig i løpet av de 16 år, jeg har fungert som kjødkontrollør her, og særlig har antallet av storfæslagt og spædkalv tiltat i det sidste år, uten at folkemængden efter den netop tilendebragte tælling viser nogen særlig fremgang.

Årsaken til denne stigende tilførsel skyldes for en væsentlig del det økede forbruk til skibsproviant.

Det i høst fra Vestlandet indførte fårekjød har gjennemsnitlig været av god kvalitet og til en forandring meget penere behandlet end tidligere.

Av utenlandsk ferskt kjød er intet indført hertil i d. f. a.

Under gruppen storfæ vil man merke, at samme grundet traumatiske lidelser hyppig har været gjenstand for 2den kl stemping og konfiskation.

Angående de i min forrige indberetning nævnte fra nabadistrikterne indførte avlivede, men uåpnede spædkalve, er der nogen bedring. Dog er der fremdeles et par større eiendomme, der delvis bruker samme fremgangsmåte. Stedets slagtere har forøvrig nylig uttalt, at de i fremtiden ikke vil kjøpe sådanne kalve.

Enkelte gange foregår en byttehandel mellem slagtere her og i Porsgrund, særlig ældre slagtekjør mot svin.

Tabel LIII. (Sandefjord).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	6	-	4	-	-
Absces (byld)	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	14	2	-	-	-	26	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$6\frac{1}{4}$	$\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{2}$	3	-	18	4	-
Benbrud	-	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	$2\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	16	$\frac{1}{4}$	-
Brystbetændelse, traumatisk	$4\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd	3	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækkbetændelse, traumatisk	$3\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	12	-	-
Nyresygd	-	-	-	-	-	1	-	-
Overdrift	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	5	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	$44\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$	9	-	77	$4\frac{1}{4}$	-

Tabel LIV. (Sandefjord).

Årsaker til kassation på stationen.

Sykdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	-	1	-	-	-	-
Absces (byld)	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	1	-	$10\frac{1}{2}$	3	-
Benbrud	$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	$2\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	-	-	-	-	-	2	1	-
Børsygd	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	8	1	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	1	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	3	-	-
Rachitis	-	-	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	2	-	-
Ialt	$10\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{2}$	2	-	$26\frac{1}{2}$	5	-

26. Sarpsborg.

Dyrlæge A. Schumann meddeler:

Det tilførte kjøds beskaffenhet er gjennomgående godt, behandling og transport renselig og forsiktig. Her kasseres litet, hvilket vistnok skyldes, at dyrlægehjælp benyttes meget, så den praktiserende dyrlæge har leilighet til at uttale sig om kjødets brukbarhet i tilfælde av syke dyrs slagting.

Tuberkulose findes der litet av, derimot er mave- og tarmlidelser den hyppigste årsak til 2den kl. stempeling og undertiden kassation.

Her torvføres meget kjød om lørdagen fra de omkringliggende bygder. Fra Sverige kommer også meget og godt kjød, det kjøpes på Fredrikshald og føres så hit til byen forat slagtes.

Tabel LV. (Sarpsborg).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	8	-	4	3	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	¹⁾ 3	¹⁾ 3	3	3	-	2	-	-
Benbrud	-	2	3	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	1	-	1	-	-	-	-
Bøystbetændelse, traumatisk .	4	-	-	1	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	1	-	-	-	-
Børsygdorm	2	-	-	1	-	-	-	-
Diarrhoë	1	-	2	1	-	32	-	-
Fødselsbesvær	2	-	3	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	1	-	2	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdorm	²⁾ 2	-	3	-	-	-	-	-
Mavesygdorm	-	1	2	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	3	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	¹⁾ 3	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	35	7	28	11	-	34	-	-

¹⁾ Derav 2 svenske. ²⁾ Derav 1 svensk.

Tabel LVI. (Sarpsborg).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	2	-	1	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdø	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	1	-	1	-	-	12	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	1	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	-	2	-
Tuberkulose	¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	8	-	4	2	-	16	2	-

¹⁾ Svensk.

27. Skien.

Dyrlæge *Koren Lund* indberetter :

Kjødforbruket i Skien har i 1910 været adskillig større end i 1909. Kjødet har gjennemgående været av god kvalitet, særlig det, som kommer fra østlandet og Danmark. I den senere tid har priserne på kjød i Danmark gått sterkt op, så slagterne her har istedet kjøpt op svenske slagtedyr i Fredrikshald.

Fra Telemarken kommer der mindre og mindre slagt, idet fabrikkbyerne deroppe næsten sluker alt.

Tabel LVII. (Skien).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	1	-	-	-
Absces (byld), leverbyld . . .	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	8	-	-	1	-	27	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	1	-	5	-	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	4	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	4	5	-	-
Mavesygdrom	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	4	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	16	-	7	3	5	37	-	-

Tabel LVIII. (Skien).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	-	-	-	3	-	-	-	-
Benskjørhet	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	1	-	-	-	-	2	-	-
Kakeksi	3	-	-	-	-	1	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	$5\frac{1}{2}$	-	1	4	-	3	-	-

Tabel LIX. (Skien).

Årsaker til 2deu kl. stemping utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	22 ¹⁾	-	-	-	-	10 ³⁾	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1 ²⁾	-	-	-	-	16 ⁴⁾	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	6	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	33	-	-	-	-	26	-	-

¹⁾ Derav 3 danske. ²⁾ Dansk. ³⁾ Dansk. ⁴⁾ Derav 15 danske.

Tabel LX. (Skien).

Årsaker til kassation utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	1	-	-	-	-	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	¹⁾ $\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	$1\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhe	-	-	-	-	-	1	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	7	-	2	-	-	3	-	-

¹⁾ Dansk.

28. Stavanger.

Dyrlæge *J. Smith* anfører:

Fra 1ste juli 1910 er ved kjødkontrollen ansat en dyrlægeassistent, som tillike skal bistaa ved melkekontrollen og sundhetsvæsenet. I stillingen blev amtsdyrlæge *H. P. Selmer* ansat; kjødkontrollens ordning har forøvrig været som foregående år.

Tilgangen har dette år været noget større på kreaturer og noget mindre på sau end forrige år.

Tabel LXI. (Stavanger).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	1	1	-	7	1	7	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	3	27	13	-	247	-	-
Benbrud	-	3	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	2	1	-	-	4	1	-
Brystbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	-	-	1	-	-	2	-	-
Børsygd	4	-	2	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	-	-	3	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	1	-	-	10	-	-
Hjernelidelser	-	1	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	2	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	3	1	5	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	2	-	-	5	-	-
Nyresygd	1	-	-	-	-	8	1	-
Overdrift	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Rødsyke (knuterosen)	-	-	1	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	-	1	-	-	55	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Lamhet	1	1	-	-	-	-	-	-
Brunvædre, råner, halvraner	-	-	8	5	-	-	-	-
Uutviklede	-	-	-	-	-	62	-	-
Ialt	20	12	58	26	1	400	3	-

Tabel LXII. (Stavanger).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1	-	-
Benbrud	2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	1	2	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Kakeksi	-	-	-	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber	3	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	-	1	-	-	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	1	-	-
Miltbrand	-	-	-	-	-	-	1	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	2	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	9	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	16	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Muskelknusninger	-	1	-	-	-	-	-	-
Lungebetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	6	2	1	3	-	33	3	-

Der er tilført forholdsvis litet kjød fra Danmark og mindre fra Nordland end året forut.

Til Kristiania og Østlandsbyerne har senderne været nogenlunde som forrige år.

Kjødpriserne har været omtrent som forrige år, men fleskepriserne er steget betydelig. Som nogenlunde gjennomsnittspris kan opgives: Okse 65—70, hest 35, svin 95—100, sau 75—80 og spædkalv 50 øre pr. kilo.

Som følge av den dårlige høst i 1909 var kjødet av mindre god kvalitet i årets første del, men forholdet forandredes fuldstændig da den fortrinlige sommer 1910 gav udmerket græs og høi.

Av ondartet smittsomme sykdomme er kun påtruffet et tilfælde av miltbrand.

Av de opførte tilfælde av tuberkulose hidrørte de to kreaturer fra en besætning i Fane ved Bergen, mens de øvrige var tuberkulinreagerende dyr.

Hos svin sees som sædvanlig av og til tuberkuløse submaxillære glandler uten at der forevrig er noget at finde.

Liksom forrige år har der heller ikke dette år været mange pyæmiske ledlidelser blandt lammene.

Hele byens slagting er nu samlet på kommunens slagteanlæg, og har for 1910 utgjort: 10 124 kreaturer, 11 077 kalve, 65 661 sauer, 503 svin og 216 hester. Til handel har været opstaldet 6 793 kreaturer, 3 kalve, 2 644 sauer, 2 svin, 1844 hester og 1 176 grisunger.

Slagtermestrenes kreaturassurance har omfattet 10 213 kreaturer.

Tabel LXIII. (Stavanger).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	1	-	-	40	1	-	-	-
Avmagring	42	2	-	307	13	3	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	29	-	-
Benbrud	-	-	-	5	-	-	2	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	9	-	3	-	-
Brystbetændelse	1	-	-	2	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	3	-	1	1	-	-	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	-	1	-	5	-	-	-	-
Børsygdø	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	3	-	-	-	-	-	2	-
Gulsot	-	-	2	2	-	23	-	-
Hjernelidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdø	7	2	-	28	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	2	-	2	-	-
Mavesygdø	1	-	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	9	-	-
Nyresygdø	1	-	-	3	-	2	-	-
Overdrift	5	-	-	-	-	-	-	-
Parasiter (verer)	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	-	3	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	1	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	1	-	5	-	23	-	-
Tinter	5	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	1	-	-	57	-	-	-	-
Multiple blødninger	-	-	-	2	-	-	-	-
Lungeemfysem	11	1	-	-	-	-	-	-
Andre lungelidelser	-	2	-	-	-	1	-	-
Brunvædre, råner, halvraner	-	-	5	27	-	-	-	-
Utviklede	-	-	-	-	-	51	-	-
Ialt	89	9	8	499	14	147	5	-

Tabel LXIV. (Stavanger).

Årsaker til kassation utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld) (pyæmi)	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	-	1	-	1	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	1	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	4	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	-	-	-	1	-	-	-	-
Børsygdorm	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	-	2	-
Gulsot	-	-	-	1	-	3	-	-
Hjertesækkbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdorm	-	-	-	1	-	-	-	-
Nyresygdorm	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	1	1	-
Svulster	4	1	-	1	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	1	-	5	-	-
Tuberkulose	5	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	7	-	-
Vattersot	-	-	-	10	-	-	-	-
Lungeemfysem	1	-	-	-	-	-	-	-
Leversygdorm	-	-	-	1	-	-	-	-
Urinlugt	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	16	3	1	19	-	18	3	-

29. Tromsø.

Dyrlæge *Kraabøl* har indsendt følgende to tabeller:

Tabel LXV. (Tromsø).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	241	329	-	-	-
Absces (byld)	-	-	-	-	-	-	-	2
Avmagring	8	-	-	7	4	-	-	6
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	10	-	3	4	-	¹⁾ 419	-	65
Benbrud	1	-	-	-	1	-	-	2
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	2	-	-	-	3
Brystbetændelse, traumatisk .	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	4	1	-
Fødselsbesvær	2	-	1	1	1	-	-	-
Gulsot	1	-	-	3	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	-	1	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ikter	-	-	-	1	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	1	1	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	-	1	-	26	-	-
Mavesygdom	-	-	-	1	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	6	-	-
Nyresygdom	-	-	-	1	-	-	-	-
Nødslagtning	3	-	-	5	2	-	1	3
Overdrift	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	-	-	-	-	1
Tarmidelser	-	-	-	-	-	4	-	-
Trommesyke	2	-	-	1	-	-	-	-
Tuberkulose	3	-	-	1	-	-	-	-
Vattersot	2	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	20	-	-
Ialt	44 ¹ / ₂	-	8	273	338	479	2	82

¹⁾ Det bemerkes, at spædkalve fremdeles slagtes umiddelbart efter fødselen og slagtene behandles med stor likegyldighed.

Tabel LXVI. (Tromsø).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	1	1	-	-	-
Absces (byld)	-	-	-	-	-	-	-	2
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	1	-	-	7	-	2
Brystbetændelse, traumatisk .	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	1	-	-	1	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde	1	-	-	-	-	5	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	1	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	3	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	8	-	1	2	1	18	-	4

30. Trondhjem.

Dyrlæge *P. Tuff* meddeler:

Av forbedringer ved kjødkontrollen i 1910 skal anføres, at man fra nytår har fåt indført kontrol med organer og slagteavfald, som skal benyttes i byen. Tidligere har sådan kontrol ikke fundet sted, men den har vist sig at være meget påkrævet.

Man har fundet det påkrævet at fastsette en begrænset, bestemt kontortid, nemlig fra 8—11 fm. i tiden fra 1ste januar til 30te april og 7 $\frac{1}{2}$ —11 fm. i den øvrige tid av året.

For kontrol utenfor kontrolltiden skulde betales for okser, hest og svin kr. 0,50, for sau, gjet og kalv kr. 0,15. Mindste betaling for hver forretning kr. 1,50. Betalingen tilfalder kontrolløren.

Foruten den vanlige betjening er der for 1910 benyttet ekstra assistent i 4 måneder. På budgettet for 1911 er opført kr. 300,00 til dyrlægehjælp i høsttiden foruten til ekstra assistent i 4 måneder.

Betjentens løn er nu forhøiet fra kr. 480,00 til kr. 720,00 pr. år. Rengjøringskonen har fåt sin løn øket fra kr. 300,00 til kr. 420,00.

Tabel LXVII. (Trondhjem).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	3	-	42 ¹ / ₄	-	1	2	-	-
Absces (byld)	1 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	15	1	2	11	1	8	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	5	3	3 ¹ / ₂	9	-	32 ¹ / ₂	-	-
Benskjørhet	12	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	6	1	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	4 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	5	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd	5	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Fødselshindringer	10	-	1	3	-	-	-	-
Gulrot	1	-	1 ¹ / ₂	6	-	1	-	-
Hjertesygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	3 ³ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	3	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	1	-	2	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	2	-	-	1	-	4	-	-
Nyresygd	-	-	-	-	-	1	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Overdrift	1	-	-	-	-	-	-	-
Parasiter	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	8	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Svulster	4	2	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	3 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	4	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	2	-	-	-	-
Ialt	96 ¹ / ₂	7	62 ³ / ₄	32	2	50 ¹ / ₂	1	-

Tabel LXVIII. (Trondhjem).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1	1	-	2	-	4	-	-
Absces (byld)	$\frac{3}{4}$	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	-	-	-	1	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$1\frac{1}{2}$	1	-	4	-	$30\frac{1}{2}$	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	$4\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	11	-	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	-	-	1	-	-	5	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	39	-	-
Fødselshindringer	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	$2\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	$7\frac{1}{2}$	-	-	3	-	13	-	-
Ledsygdø	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	3	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	11	-	-
Nyresygdø	$2\frac{1}{2}$	-	1	-	-	1	-	-
Nødslagtning eller selvdød . .	3	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	6	-	-	1	-	3	-	-
Svulster	-	2	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	2	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	2	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	3	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	9	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Hæmoglobinuri	-	1	-	-	-	-	-	-
Pseudoleukæmi	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Ialt	51	7	$5\frac{1}{2}$	12	-	$120\frac{1}{2}$	-	-

Kjødtilførslen har i 1910 været betydelig større end tidligere. Tilførslen i de sidste 10 år stiller sig på følgende måte for de forskjellige dyrearter:

Oksekjød er tilført i stigende mængde og det særlig i de sidste par år. I 1901 kontrolleredes 7 392 $\frac{1}{4}$ og i 1910 12 798 $\frac{3}{4}$; dette er ca. 1 600 mere end ifjor og ca. 3 000 mere end i 1908.

Hestekjødtilførslen har holdt sig omtrent uforandret i de sidste 10 år og har dreiet sig om det antal, som tilførtes i 1910, nemlig 371.

Tilførslen av svin økede fra 2 019 $\frac{1}{4}$ i 1901 til 3 319 $\frac{1}{2}$ i 1907; fra den tid har der ingen nævneværdig økning været.

Tilførslen av sauekjød synes ikke at være i stigning.

Allerede i 1899 var tilførslen av sau og gjeter 17 843 $\frac{1}{2}$, i 1901 var tilførslen av sau gåt ned til ca. 10 000, men gik i 1906 igjen op til 17 809; i 1910 tilførtes 13 097.

Tilførslen av gjeter steg fra 1 526 i 1901 til 2 673 i 1907, men er senere gåt ned til 1 305 i 1910.

Spædkalver tilføres i jevnt stigende mængder fra 9 466 $\frac{1}{4}$ i 1901 til 11 667 $\frac{3}{4}$ i 1910.

Tilførslen av gjødkalver har avtatt betydelig, fra 609 i 1901 til 415 i 1910.

Vegten av det i 1910 kontrollbehandlede kjød utgjør efter en antagen middelvegt 2 511 000 kg.

Alt dette spises ikke i byen, da en stor del særlig om høsten oparbeides på hermetikfabrikken og endel sendes utenbys som skibsproviant. En stor del av det ferske kjød, som ikke forbrukes i byen, motsvares vistnok av det kjød, som i oparbeidet og saltet tilstand tilføres.

Hvis man benytter det tilførte fersktkjød som grundlag for beregningen av kjødforbruket her i byen, skulde det bli ca. 55,43 kg pr. indbygger årlig; herav oksekjød 36,73 kg., hestekjød 1,68 kg., svinekjød 7,72 kg., sauekjød 5,20 kg., gjetekjød 0,14 kg., spædkalvkjød 3,60 kg. og gjødkalvkjød 0,35 kg.

I 1910 er der kassert usedvanlig meget kjød — ialt 14 849 $\frac{1}{2}$ kg.; dette skyldes dels, at der har været meget sygdom, dels kasserte organer — mest lever på grund av distomatose.

Til sammenligning kan anføres, at der i 1909 kun kassertes 4 200 kg.

31. Tønsberg.

Dyrlæge A. Kragerud meddeler:

Kontrollen har været drevet uforandret og på samme sted som tidligere. Al undersøkelse og stemping er foregået på kontrolstationen. Rekvisition om undersøkelse og stemping i slagterierne er ikke forekommet.

Tilførslen har været større end tidligere, især har tilførselen av storfæ været større dette år end nogensinde før. Fra Danmark er ikke indført noget.

Kjødet har gjennemgående været pent behandlet og av god kvalitet. 6 storfæ er kassert på grund av lungetuberkulose og perlesyke. Enkelte gange hænder det, at kalveskrotter blir sendt ind fra landet med indvoldene i og huden på; man har bare hugget hodet av kalven og sendt den; dette har, især i den varme sommertid, flere ganger git anledning til 2den kl. og kassation. Den gammeldagse, barbariske slagtemetode, at stikke dyret i nakken uten forutgående bedøvelse ved pandeslag og derav følgende ofte dårlig avblødning er nu ophørt her.

Tabel LXIX. (Tønsberg).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	San	Gjet	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1/2	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3	-	-
Benbrud	4 1/2	1	15 1/2	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	3 1/2	2	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1 1/2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	1	-	-	-	-	4	-	-
Fødselsbesvær	4	-	1	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	3	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	15	-	-	-	-	3	-	-
Ledsygdom	1	1	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	1/2	-	-	-	-	3	-	-
Rachitis	-	-	11	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	5 1/2	-	4	-	-	2	1	-
Tuberkulose	4	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	42 1/2	4	35	-	-	16	1	-

Tabel LXX. (Tønsberg).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjædkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	6	-	-
Beskadigelse, ydre	3 ¹ / ₂	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Brystbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	4	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdø	-	-	-	1	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	3	-	-	-	-	3	-	-
Svulster	-	1	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	-	1	1	-	2	-	-
Tuberkulose	6	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	16 ¹ / ₂	1	2 ¹ / ₂	2	-	16	-	-

III.

Offentlige bestemmelser vedrørende veterinærvæsenet og kjødkontrollen.

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1910.

1. *Kongelig plakat av 11te februar 1910* angående forbud mot indførsel av levende storfæ, får og gjeter fra Sverige.
2. *Kongelig resolution av 25de februar 1910*, hvorved det under 1 nævnte forbud atter ophæves.
3. *Kongelig resolution av 3dje mars 1910*, hvorved i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v., av 27de juni 1892 (cfr. lov av 6te august 1897) meddeles *approbation på de av Trondhjems bystyre* i møte den 11te november 1909 fastsatte *avgifter for undersøkelse og stempling av kjød utenfor kontrolstationen* samt på samme bystyres beslutning i møte den 27de januar 1910 angående *de tider, til hvilke kontrol utenfor stationen skal kunne finde sted*.
4. *Cirkulære fra veterinærdirektøren av 20de april 1910 angående forsendelse av småpakker til veterinærlaboratoriet :*

Ifølge lov av 23de juli 1909, indeholdende tillæg til § 37 i lov om postvæsenet av 12te mai 1888 (med tillægslov av 9de juni 1903) er det bestemt, at *portofrihet for pakker bare gjælder, når disses vægt ikke overstiger 3 kg. og ikke indeholder andet end protokoller eller skrevne eller trykte saker*.

Den i cirkulære av 25de januar 1907 anviste adgang til at sende præparater til Veterinær-laboratoriet portofrit er således ikke lenger tilstede. Kun hvis præparatet er således beskaffent, at det kan forsendes som *brev* i posten, kan det gå portofrit. Dette vil avhænge av indpakningens art, pakkens form og væsentlige indhold og avgjøres i hvert enkelt tilfælde av postvæsenet. Hvis det derimot kommer ind under betegnelsen *pakke*, må det betales.

Når der derfor indsendes til Veterinær-laboratoriet pakker, må disse forutbetales. Veterinærlaboratoriet mottar ikke for eftertiden ubetalte pakker.

Hvis det indsendte præparat vedrører fastsættelsen av diagnosen ved et ondartet smitsomt sygdomstilfælde hos husdyr foranlediget ved en undersøkelse av dyrlæge i henhold til husdyrlovens § 3 antar jeg, at dyrlægen må være berettiget til at kræve utgifter i anledning postforsendelse av sådant præparat refundert av amtskassen i henhold til husdyrlovens § 22, 5te passus.

For sådanne præparater, som har videnskapelig interesse eller som indsendes til laboratoriet til benyttelse ved dyrlægekurser eller efter anmodning fra dette, vil dyrlægen erholde forsendelsesutgifterne refundert av Veterinærlaboratoriet, når kvittert regning, i tilfælde ledsaget av postkvittering, indsendes.

5. *Lov av 25de juli 1910 om forandring i og tillæg til lov om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 (se bilag 2).*
6. *Kongelig resolution av 13de august 1910, hvorved bl. a. den av Stortinget under 19de juli 1910 fattede beslutning angående erhvervelse av tomt for seruminstituttet befales tat tilfølge.*

7. *Cirkulære fra veterinærdirektøren av 28de september 1910 angående indsendelse av præparater til Veterinærlaboratoriet.*

På foranledning av klager til poststyrelsen om, at der fra dyrlæger ikke sjelden forsendes pakker i posten på utilfredsstillende vis, idet pakkens indhold undertiden siver igjennem eller flyter ut og tilsøler andre postsaker, henledes opmerksomheten på, at særlig glasflasker, glaskar, krukker o. l. må være omhyggelig indpakket i en solid trækasse med stry, træld, sagmug, torvstrø eller lign., således at vedkommende væskeindhold i tilfælde av uheld under transporten fuldstændig opsuges. Trækassen eller trækapselen må være forsynet med et overtræk av voksduk eller oljelærret, som hindrer at fugtighet trænger ut.

Hvad forsendelse av tørre objektglaspræparater av blod, organsaft etc. angår, henvises til mit cirkulære av 25de januar 1907.

8. *Cirkulære fra veterinærdirektøren av 29de september 1910 angående utlevering til dyrlæger av spiritus til antiseptisk bruk i deres praksis.*

Finans- og Tolddepartementet har på foranledning samtykket i, at de inden landet praktiserende autoriserte dyrlæger på nærmere betingelser erholder utlevert avgifts- og toldfrit *spiritus*, denaturert med $\frac{1}{4}$ % benzol i partier på ned til 20 liter til antiseptisk bruk i sin praksis.

De dyrlæger, som måtte ønske adgang til at indkjøpe sådan spiritus, må gjennem direktøren for det civile veterinærvæsen indsende ansøkning herom — stilet til Finans- og Tolddepartementet — med opplysninger om, hvorfra spiritusen agtes indkjøpt. De indkomne ansøkninger, som kan om-

fatte et tidsrum av indtil 3 år ad gangen, vil av Finansdepartementet bli behandlet samtidig og av hensyn til, at den nødvendige kontrol med denatureringen og utleveringen er forbundet med utgifter, vil det desuten være i hver enkelt bevillingshavers interesse, at bestillingerne indkommer til leverandørerne nogenlunde samtidig, så at utleveringen av spiritusen fra disse kan foregå under ett. Ansøkningsne bør derfor indsendes så betids, at de kan være mig ihænde inden hvert års 15de november for utlevering av spiritus for det påfølgende kalenderår; utleveringen kan da antagelig finde sted i løpet av januar måned.

Såsnart departementet har indvilget andragenderne, vil ansøkerne få skriftlig meddelelse derom herfra. Denne meddelelse påføres en skriftlig erklæring om, at spiritusen utelukkende skal bli anvendt i det i bevilgningen anførte øiemed, hvorefter den tilstilles vedkommende leverandør til direkte ekspedition. Samtidig med forsendelsen, som sker i plomberte og forseglede kar, vil der av den forrettende told- eller kontrolfunktionær bli tilstillet bevillingshaveren meddelelse om samme. Efter mottagelsen av spirituspartiet skal bevillingshaveren sende nævnte funktionær erkjendelse herfor med oplysning om, hvorvidt den på forsendeskarret anbragte plombering ved fremkomsten var i orden, samt om, hvorvidt spirituspartiet er fremkommet i uformindsket stand.

Forøvrig oplyses, at Finans- og Tolddepartementet meddeler, at der fra departementets side ikke er noget til hinder for, at to eller flere på samme sted boende dyrlæger i fællesskap får utlevert et parti spiritus til indbyrdes fordeling, når partiet mindst er på 20 liter og hver av de angjældende dyrlæger avgir den påbudte forsikring om spiritusens anvendelse.

Spiritusen blir at opbevare under lås, således at kun dyrlægen eller en av ham specielt befuldmægtiget har adgang dertil (kfr. forøvrig «Bestemmelser av 12te september 1908 ang. fritagelse for almindelig avgift eller told av brændevin, som ikke skal anvendes til drik»).

9. *Kongelig resolution av 7de oktober 1910*, hvorved i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. av 27 juni 1892 (cfr. lov av 6te august 1897) meddeles approbation på de av Drammens bystyre i møte den 6te juni 1910 fastsatte avgifter for undersøkelse og stempling av kjød utenfor kontrolstationen, samt paa samme bystyres beslutning i møte den 5te september 1910 angående de tider, til hvilke kontrol utenfor kontrolstationen skal kunne finde sted.
10. *Kongelig resolution av 14de oktober 1910*, hvorved bestemmes :
 1. I henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 (cfr. lov nr. 8 av 25de juli 1910) dens § 2, 3dje og 4de led, gives approbation på Lillestrøm herredsstyres beslutninger av 18de

november 1908 og 16de januar 1909 om indførelse av kommunal kjød kontrol for Lillestrøm landkommune på betingelse av, at kjødkontrolstationen og dens indredning til enhver tid skal være godkjendt av departementet og at ansættelsen av den kommunale kjødkontrollør ligeledes skal godkjendes av departementet

2. I henhold til samme lovs § 5, 3dje led, gives approbation på de av Lillestrøm herredsstyre i møte den 6te mars 1909 fastsatte avgifter for undersøkelse og stempling av kjød utenfor kontrolstationen og tider, til hvilke kontrol utenfor stationen skal kunne finde sted.
-

Bilag 1.

B. Gjældende love og betemmelser.

Lov

av 14de juli 1894, cfr. lov av 26de mai 1899 om foranstaltninger mot
smittsomme husdyrsygdomme.

Kapitel 1.

Om ondartede smittsomme sykdomme.

§ 1. Følgende smittsomme sykdomme blandt husdyrene skal være undergit det offentliges særlige forsorg, nemlig:

kvægpest;
miltbrand og dermed likeartede sykdomme;
hundegalskap;
snive;
specifik mund- og klovsyke;
ondartet lungesyke og ondartet katarthalfeber hos
hornkvæget;
kopper og skabb hos fåret;
svinepest og rødsyke hos svinet.¹⁾

Skulde nogen anden sykdom blandt husdyr antage en smittsom eller ondartet karakter eller større utbredelse, eller skulde nogen av de her opregnede sykdomme optræde ondartet eller vinde utbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan kongen utvide bestemmelseerne i denne paragraf til også at omfatte disse sykdomme.

Likeledes kan kongen, når dertil findes grund, bestemme, at en sykdom, der hittil har været gjenstand for det offentliges indgripen efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smittsom sykdom efter bestemmelseerne i nedenstående kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrepet eller død av en av de i § 1 omhandlede sykdomme, eller er der sandsynlighet for, at så er tilfældet, skal enhver, der som eier eller på anden måte har i besiddelse sådant dyr, snarest mulig tilkalde en autoriseret dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byerne til politimesteren, på landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autoriseret dyrlæge.

Dyret blir, indtil dyrlæge kommer tilstede, såvidt omstændighetene tillater det, at holde avsondret eller indespærret.

¹⁾ Rødsyken er ved kronpr. resol. av 9de mars 1904 overført til de mildere smittsomme sykdomme.

Når kvægpest er utbrudt, skal enhver indenfor en af amtmanden nærmere bestemt afstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyggende dyr uten ophold anmelde ethvert tilfælde av indvortes sygdom, som måtte indtræffe i hans besætning blandt de nævnte arter av dyr.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der mottar meddelelse om eller under sin praksis påtræffer et tilfælde av nogen av de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest mulig på stedet undersøke tilfældets beskaffenhet og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til forebyggelse av smitte, såsom avsondring og indespærring av syke og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgjørelse av døde dyr og smitteførende avfall samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende dyrlæge er dog kun forpligtet til at foreta undersøkelse, når tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, når han har undersøkt et tilfælde av nogen av de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest mulig til øvrigheten indgi beretning om det ved undersøkelsen fundne sygdomstilfælde, med opplysning om, hvad der er foretatt eller anordnet for at motarbeide sygdommen og hindre dens utbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter mottagen anmeldelse avslår at foretage undersøkelse, skal snarest mulig oversende anmeldelsen til øvrigheten.

§ 4. Dyrets eier eller besidder er forpligtet til at etterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelse git pålæg; forsåvidt det ikke frivillig etterkommes, kan politiet la det fornødne utføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrig forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov påbudte foranstaltningers gjennomførelse.

§ 5. Amtmanden har, når han mottager underretning om noget tilfælde av de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forføyninger, som efter omstændighetene må ansees påkrævede for at hindre sygdommens utbredelse; finder han det fornødent, kan han la den besætning, i hvilken sygdomstilfældet er forekommet, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sette under offentlig tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophørt.

§ 6. Sålänge en besætning er under offentlig tilsyn, kan amtmanden

- a) påbyde eftersyn av vedkommende besætning ved dyrlæge, så ofte som omstændighetene kræver det;
- b) forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødvendig samkvem mellom smittede og smittefrie dele av distriktet;
- c) forbyde, at noget nyt dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommet tilfælde av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan han la opta fortegnelse over og merke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- d) under særlige omstændigheter forbyde benyttelse av beiter og andre steder som kan formodes at være smittede;

- e) under særlige omstændigheter påbyde optagning og fornyelse af gulve, vægge og lignende i rum, hvor smittede dyr har stået, samt tilintetgjørelse av smittebefængte gjenstande, såsom hø, halm, redskaper og lignende;
- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhet hundegalskap forekommer, ved offentlig bekjendtgjørelse påbyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indespærret eller være forsynet med mundkurv av nærmere angit beskaffenhet, eller under særlige omstændigheter blot kunne føres på offentlig vei eller gade i bånd av voksen person, selv om hunden er forsynet med mundkurv;
- g) når nogen farsot vinder større utbredelse, ved dyrlæge la foreta almindelig undersøkelse av besætninger i den utstrækning, som måtte findes nødvendig;
- h) pålægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere stalde og vandingssteder, som er til offentlig avbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der utkræves til forebyggelse av smitte, såvel i sin almindelighet som ved de enkelte sygdomme, samt avgi bestemmelser for dyrlægenes forhold med hensyn til reiser, indberetninger m. v.;
- b) gi forskrifter til forebyggelse av smitte blandt husdyr ved dyrskuer, markeder og lignende samt ved transport av dyr inden landet;
- c) gi bestemmelse angående benyttelse av produkter av syke dyr.

Departementet kan derhos

- d) under særlige omstændigheter forbyde avholdelse av markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sykdom kan fryktes indført;
- e) under særlige omstændigheter forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil avhengig av sådanne forsigtighetsregler, som måtte ansees fornødne for at hindre overførelse av smitte;
- f) ved utbrud av hundegalskap påbyde, at for større eller mindre dele av landet alle hunde skal holdes forsvarlig lankede, bære mundkurv eller føres i bånd;
- g) ved utbrud av kvægpest påbyde avspærring av det av sykdommen angrepne distrikt;
- h) ved utbrud av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke og svinepest påbyde nedslagtning av hele besætninger, hvori sykdommen optræder.

§ 8. Vaccination av besætning mot nogen smitsom sykdom må ikke finde sted uten tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Når det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses, kan departementet påbyde vaccination av de for smitte utsatte besætninger samt fastsette en godtgjørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyreeier er pliktig til at lade ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til bruk i sådant øiemed

skal enhver kjøbstadskommune anskaffe en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt indretning eller nedgravningsplads. Også ladesteder med særskilt kommunestyre såvelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan av kongen pålægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan av kommunen efter tilladelse meddelt av kongen fordres avgit mot erstatning, der i mangel av overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor sådan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfældet ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anordning tilintetgjøres eller nedgraves på eierens egen grund eller — hvis dertil ikke er anledning — på anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruker kan foregå. Er ved foranstaltningen nogen ulempe forårsaget grundens eier eller bruker, skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel av overenskomst bestemmes ved skjøn avholdt efter de i lov om veivæsenet av 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

Kapitel 2.

Om nedslagtning og erstatning.

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvægets ondartede lungesyke eller svinepest kan amtmanden påbyde nedslagtning af indtil tre dyr for ved obduktion av disse at erholde vishet om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring må ansees for avgjort, at de er angrepne av en av de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræpes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement påbyder det motsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angrepen av snive, skal dræpes.

Dyr, angrepet av hundegalskap, skal dræpes; hund eller kat, som er bidt av noget av hundegalskap lidende dyr, skal likeledes dræpes.

§ 11. Eieren er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentliges foranstaltning dræpes på grund av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, snive, svinepest og mund- og klovsyke.

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor av disse sygdomme, erstattes med det fulde beløp, hvortil de på nedenangivne måte er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrepne av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke eller mund- og klovsyke, erstattes med to trediedele, dyr, der ved obduktion findes angrepne av snive eller svinepest, med halvdelen av det beløp, hvortil de på den nedenfor nævnte måte er værdsatte.

Dyr, der er døde som følge av tvungen vaccination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsåvidt eieren ved indførsel fra utlandet av smittede dyr, ved overtrædelse av givne forholdsregler eller på anden måte selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslagtede efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget av, at de har opholdt sig mindst 6 måneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgjøres, at de på en eieren uforskyldt måte er smittede efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav må fremsættes forinden nedslagningen. Erstatningsbeløpet må i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen av et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredjeparter og kr. 600,00 for det hele dyr.

§ 13. De dyr, der blir at dræpe efter foranstående bestemmelser, skal, forsåvidt erstatningskrav derom fremsættes, værdsættes av en politiembedsmand (på landet av lensmanden) i forening med to av ham dertil opnævnte mænd. Dyrene ansættes til den værdi, de antages at ha som uangrepne av sykdommen, hvorfra trækkes værdien av det dræpte dyr, forsåvidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræpte dyr skal, såvidt fornødiges, obduceres av en av det offentlige antat dyrlæge, som gjennem amtmanden skal tilstille vedkommende regjeringsdepartement en beskrivelse av obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autorisert dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og delta i avgjørelsen av spørsmålet, om dyret har været angrepet af den antagne sykdom.

Er der tvil eller meningsforskjellighet herom mellem dyrlægene, avgjøres saken av en av departementet opnævnt sakkyndig.

Kapitel 3.

Om mildere smitsomme sykdomme.

§ 14. Følgende sykdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, likeoverfor hvilke efterstående regler kommer til anvendelse, nemlig:

Lungesyke, influenza, kværke, strengel, mundsyke og beskellersyke hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end fåret, smitsom klovsyke hos fåret, ringorm hos alle husdyr, hårsækmider hos hunden, febersykdomme av smitsom karakter, tuberkulose.¹⁾

Med hensyn til disse sykdomme gjøres det eieren eller den, der på hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt:

- a) at anmelde for en autorisert dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, når nogen av disse sykdomme måtte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at la dyr, der antages angrepne av nævnte sykdomme, føre på markeder, til dyrskuer, på fremmed beite eller i fremmede fjøs eller stalde;

¹⁾ Ved kgl. resol. av 22de juni 1903 er smitsom kastning og ved kronprinsregentens resol. av 9de mars 1904 rødsyke hos svinet overført til de mildere smitsomme sykdomme.

dog skal det være tillatt fra eierens fjøs at sælge sådanne dyr til slagt eller at føre dem til handelsmarkedet til egen avsondret avdeling for at sælges til slagt medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sygdomme.

Politimester eller lensmand, der har modtat sådan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sygdommens optræden er av foruroligende beskaffenhet, indsender han anmeldelsen til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendig for at hindre sygdommens videre utbredelse, kan han la forholdene på stedet undersøke av dyrlæge og efter dennes forslag gi forskrifter angående avsondrings- og desinfektions-foranstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan gi almindelige bestemmelser angående de nærmere foranstaltninger for hver enkelt av de i § 14 nævnte sygdomme samt angående anvendelse og salg av kjød og melk fra syke dyr.

Departementet kan derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 14 litr. b er avhændet til slagt, og som senere antræffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltning, kunne påbydes nedslagtede for besidderens regning.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sygdomme end de nævnte skal henføres under bestemmelserne i dette kapitel.

Kapitel 4.

Om indførsel og utførsel af dyr.

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel av dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede lande eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdом kan frygtes indført.

Han kan anordne, at indførsel av dyr kun må finde sted over bestemte havne eller steder, påbyde, at indførte dyr skal undersøkes av dyrlæge og henstå i kwarantæne på vedkommende importørs bekostning, pålægge eieren av indførte dyr at utrede betaling for sundhetsundersøkelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved indførselen findes angrepne av smitsom sygdom, eller som har været utsat for smitte, nedslagtes uten erstatning.

Han kan overhovedet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførsel af smitsom husdyrsygdом.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillate indførsel av enkelte dyr eller gjenstande fra lande, fra hvilke indførsel er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til utførsel av husdyr gi sådanne forskrifter og træffe sådanne foranstaltninger, som måtte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet utføres husdyr, der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide av eller overføre smitsom sygdom, og at de herfra til utlandet avsendte dyr under transporten utsættes for sådanne sygdomme. Han kan anordne, at utførsel av husdyr kun må finde sted fra visse bestemte steder i riket.

For undersøkelse av dyr bestemt til utførsel, såvel som for undersøkelse og desinfektion av vedkommende skib kan det pålægges henholdsvis avsenderen og skibets fører at utrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til sådan utførsel, kan kongen gi nærmere regler angående deres indredning og nødvendige forsyning med fôr og drikkevand for dyrene, likesom han overhovedet kan træffe anordninger for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogne og fartøier, som benyttes til transport av dyr, tillikemed de dertil hørende indretninger og redskaper skal renses og desinficeres efter hver sådan benyttelse. Omkostningerne hermed utredes av den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

Kapitel 5.

Om eftersyn ved markeder o. l.

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger av husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for på det offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet av de der fremstillede husdyr er angrepet av nogen smitsom sygdom.

Amtmanden kan påbyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal på eierens bekostning underkastes et sundhetseftersyn av autorisert dyrlæge, som i tilfælde har at utstede attest for dyrets fuldkomne sundhet.

Kapitel 6.

Om omkostninger og deres utredelse m. v.

§ 22. Utgifter, som på grund av denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistænkte dyrs røgt, avsondring og desinfektion, ved desinfektion av fjøs, stald, redskaper og deslige, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgjørelse, utredes av vedkommende dyrs eier. De med de syke dyrs kurbehandling forbundne omkostninger utredes ligeledes av dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsåvidt den har eget kommunestyre — måtte fatte særlige bestemmelser desangående for de enkelte smitsomme sygdomme.

I tilfælde av uformuenhet hos eieren avholdes disse utgifter av vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsåvidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne av dyr, nedslagtet efter bestemmelsene i kapitel 2, og de utgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtinger, utredes, forsåvidt angår dyr, der ikke findes angrepne av nogen sygdom, for hvilken nedslagting kan finde sted, eller forsåvidt angår dyr, døde som følge av tvungen vaccination, av statskassen, men for-

såvidt de findes angrepne av nogen sådan ovennævnt sygdom, med det halve av statskassen og med den anden halvdel af vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, den sidste kun, når ladestedet har særskilt kommunestyre.

På samme måte som i sidstnævnte tilfælde og efter sådan værdsættelse som i § 13 bestemt gives vedkommende eier erstatning, når det for at hindre smittes videre utbredelse måtte ansees nødvendig at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande som huse, husindredninger, fór, redskaber o. l.

Alle andre utgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser utredes av vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsåvidt ikke noget andet er eller måtte bli fastsat.

Dog falder omkostningerne ved avspæringsforanstaltninger likeoverfor fremmede lande statskassen tillast, likesom kongen for hvert enkelt tilfældes vedkommende kan bestemme, at utgifterne ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal utredes af statskassen.

Endelig utredes den for tvungen vaccination fastsatte godtgjørelse til dyrlægen samt skydsgodtgjørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov af statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde af reiser skyss- og kostgodtgjørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise på en gang foretar på et enkelt sted. Dyrlæge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn av vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hvert døgn, han dermed er sysselsat, samt i tilfælde av reiser skyssgodtgjørelse. For obduktion av en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 6,00, for obduktion av et dyr av mindre art kr. 3,00, dog således, at han for på én dag utførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 20,00. For kontorundersøkelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 2,00, forsåvidt offentlig reise eller obduktion derved undgås.

Amtmanden kan, forsåvidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uten nødvendighet er gjentat uten ordre av øvrigheten, helt eller delvis negte utbetaling av forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktionshonorar, likesom skyssgodtgjørelsen i samme tilfælde kan negtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaccination av besætninger efter påbud av departementet eller for undersøkelse av indførte eller utførte dyr utenfor den for hvert podet eller undersøkt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyss — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøkelse av import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretat efter særskilt rekvisition av det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

§ 24. De i henhold til denne lovs bestemmelser opnævnte vurderingsmænd tilkommer for de av dem utførte forretninger hver en godtgjørelse av kr. 2,00 pr. dag.

Kapitel 7.

Om autoriserte dyrlæger.

§ 25. Husdyr, angrepne av ondartet smitsom sykdom, fåreskab undtat, må ikke tages under behandling av andre end autoriserte dyrlæger.

§ 26. Enhver autorisert praktiserende dyrlæge skal efter hvert års utløp inden en av departementet fastsat frist gjennom amtmanden avgi til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvæsen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse avfattet beretning om sin virksomhet som dyrlæge i det forløpne år. Utebliver indberetningen utover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uke, som oversiddes.

Likeså skal enhver autorisert dyrlæge ved tilflytning til eller fraflytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gjennom vedkommende amtmand.

Kapitel 8.

Om straffebestemmelser.

§ 27. Overtrædelse eller undlatelse av at etterkomme de i denne lov eller de i kraft av samme givne og offentliggjorte bestemmelser eller andre på behørig måte givne påbud blir, såfremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøder eller fængsel.

Sakerne blir at behandle på den for politisaker foreskrevne måte.

Dyr eller gjenstande, som forsøkes indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 utfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf givne bestemmelse, eller som forsøkes utførte i strid med nogen i henhold til § 19 givne forskrift, forbrydes til fordel for statskassen, for såvidt de ikke blir at tilintetgjøre.

Hund, som antræffes ute med tilsidesættelse av noget i anledning av hundegalskap git påbud, skal ved politiets foranstaltning optages og dræpes enten straks eller inden en av politiet givne frist, inden hvilken den kan indløses av eieren mot erlæggelse av opbevaringsomkostningerne.

Likeså kan ethvert dyr, som påtræffes ute med tilsidesættelse av nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge derav utfærdiget påbud, når det findes angrepet av nogen der nævnt smitsom sykdom, ved politiets foranstaltning dræpes uten erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dyrlæger skal, når de under forretninger for det offentlige gjør sig skyldige i misligheter, som, begåede av dyrlæger med offentlig ansættelse, vilde være straffbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøter eller fængsel.

Kapitel 9.

Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 29. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov av 20de mai 1882 angående foranstaltninger i anledning av ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyrene, lov av 15de septbr. 1851 angående foranstaltninger mot skabsyke blandt får og gjeter og de i henhold til sidstnævnte lov utfærdigede bestemmelser samt lov av 14de juni 1890 angående forholdsregler mot utførsel av syke husdyr.

De i medhold av nævnte lov av 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold av samme lovs § 8 utfærdigede indførselsforbud samt de i medhold av nævnte lov av 14de juni 1890 utfærdigede bestemmelser blir fremdeles indtil videre i kraft.

Bilag 2.

Lov

om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892,
jvfr. lov av 27de juli 1895, lov av 6te aug. 1897
og lov av 25de juli 1910.

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhet og plan er godkjendt av kongen, kan kommunestyret med kongens samtykke påbyde, at al slagting av nærmere bestemte arter av husdyr, hvis kjød skal benyttes til menneskeføde, skal foregå i det kommunale slagtehus.

På samme måte kan fastsettes, at al handel med nærmere bestemte arter av levende husdyr inden en kommune skal foregå under kontrol på dertil bestemt torv eller plass.

§ 2. I enhver kjøbstads- eller ladestedskommune med over 4 000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjød av hest, kvæg, svin, får, gjeter og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av kommunal kjødkontrollør, der skal være dyrlæge. Er sådan undersøkelse foretatt i den kommune, hvorfra kjødet utføres, kan kongen bestemme, at den bortfalder i de kommuner, hvortil indførsel finder sted.¹⁾

Efter andragende fra kommunestyret kan det av kongen bestemmes, at kjød av dyr, der slagtes inden dele av kommunen, som ikke er bymæssig bebygget, og hvor kontrollens gjennomførelse på grund av deres avstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmæssig besværlig, kan fritages for undersøkelse av kommunal kjødkontrol, når kjødet ifølge erklæring, afgitt av den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

Efter beslutning av kommunestyret og med kongens samtykke kan sådan kontrol påbydes også for kjøbstads- eller ladestedskommuner med ikke over 4 000 indbyggere.

Det samme gjelder landkommuner, dog således, at i sådan kommune kun det kjød, der utbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrollert.

Det fra utlandet indførte ferske eller saltede kjød, som indføres i mindre dele end fjerdedels kropper — såkaldt tøndekjød samt pølser og andet findelt kjød — skal fra den tid kongen nærmere bestemmer likeledes underkastes kontrol av en dertil av departementet godkjendt kommunal kontrollør.

Kongen kan bestemme, at indførsel fra utlandet av kjød eller kjød av visse arter av dyr kun tillates til visse bestemte kjøbstæder eller ladesteder. For grænsetrafikken med slagtekjød kan dog kongen fastsette undtagelsesbestemmelser.

Kongen kan derhos bestemme, at indførsel fra utlandet av benfrit tøndekjød — ferskt eller saltet — samt pølser og andet findelt kjød helt forbydes.

¹⁾ Kfr. kgl. resol. av 19de august 1897 og 29de mars 1902.

§ 3. Kjød, som av kommunal kontrollør findes tjenlig til menneskeføde, skal stemples eller merkes. Findes det utjenlig dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbakeleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadelig for den menneskelige sundhet eller ubrukbart som næringsmiddel. I de kommuner, hvor kontrol i henhold til denne lov er indført, må ustemplet slagtekjød eller umerket opdelt kjød, som er undergit kontrol, ikke falbydes, torvføres eller forhandles.

Hvis beslaglagt kjød, som ikke tilbakefordres, av vedkommende kommune blir utnyttet til teknisk bruk istedetfor at tilintetgjøres, har eieren krav på en forholdsmæssig godtgjørelse.

Den kommunale kjødkontrollørs avgjørelse kan indankes for stedets sundhetskommission, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

§ 4. Når slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at gi erstatning for den værdiforringelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlig opførte bygninger og indretninger måtte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, forsåvidt bedriften lovlig der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsettes i tilfælde ved lovlig skjøn, optat for kommunens regning. Overskjøn må forlanges inden 4 uker; omkostningerne derved utredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav må i tilfælde være fremsat inden tre måneder efter slagtevangens indførelse.

§ 5. For benyttelse av slagtehus eller torv, bestemt til handel med levende husdyr, kan kommunestyret med kongens samtykke for mindst et år ad gangen fastsette bestemte avgifter.

Disse må dog ikke være høiere end fornødent til renter av den kapital, som er anvendt til vedkommende anlegg samt til dækkelse av driftsomkostningerne.

Ønskes den i § 2 omhandlede undersøkelse utført i slagteri eller andetsteds utenfor kontrolstationen, skal dertil være adgang til sådanne tider og mot sådan godtgjørelse, som av kommunestyret med kongens approbation bestemmes.

I kommuner, hvor offentlig slagtehus ikke er opprettet, skal vedkommende kommunestyre ansætte særskilt kontrollør på det sted, som slagterborgere eller kjødhandlere andrar om, på betingelse av, at disse refunderer kommunen de utgifter, som medgår til sådan kontrollørs avlønning. Lønnens størrelse bestemmes av kommunestyret med departementets approbation. I tvilsomme tilfælde skal kjødet uten utgift for kommunen frembringes til den kommunale kontrolstation.

Kongen kan fastsette en avgift til dækkelse av de utgifter, som er forbundet med kontrol av det fra utlandet indførte kjød såvel i hele slagt eller dele av slagt som i opdelt tilstand.

§ 6. Kongen kan utfærdige nærmere forskrifter til denne lovs gjennomførelse. Han kan således bestemme, at der for det indenlandske kjød på for-

langende av kontrolløren meddeles opplysninger om kjødets oprindelse m. v., at der medfølger det til kontrol fremstillede utenlandske kjød — såvel slagtekjød som opdelt kjød — oprindelsesbevis og attest om dyrets tilstand i levende live, at røkte skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjøt, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), fritages for den i henhold til denne lov anordnede kontrol, at der fastsættes en mindstevegt for de kjødstykker, som indføres i opdelt tilstand, at der forbydes anvendelse av andre konserveringsmidler end salt, og at kjød av visse arter av dyr eller kjød, som ikke uten betingelse godkjendes av kontrollen, skal — såfremt vedkommende kommunestyre fattar beslutning derom — forhandles i egne lokaler. Han kan fremdeles fastsette regler for det kontrollerte kjøds stempling eller merkning samt for kontrol av de til det slagtede dyr henhørende organer.

§ 7. Overtrædelser av de i denne lov eller med hjemmel derav givne forskrifter påtales av politiet og straffes¹⁾ med bøter fra kr. 2,00 til kr. 1 000,00.

¹⁾ Konf. den nye straffelov.

Regler

for indførsel og undersøkelse af opdelt kjød. Plakat av 4de august 1911.

§ 1. Ved opdelt kjød forstås kjøt av slagtede husdyr, naar kjøttet er delt i mindre dele end fjerdedels kropper. Til kjøt henregnes muskler med tilhørende ben, fett, bindevæv og itler, fremdeles indre organer, hode og tarmer.

Opdelt kjøt kan indføres til:

1. Kristiania.
2. Tønsberg ¹⁾,
3. Skien,
4. Arendal,
5. Kristianssand,
6. Stavanger,
7. Haugesund,
8. Bergen,
9. Ålesund,
10. Trondhjem,
11. Bodø.

Indførsel av sådant kjøt til andre steder end de her nævnte er forbudt. Landbruksdepartementet kan dog for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder.

§ 2. Indførsel av blod og hakkekjøt samt usaltet benfrit kjøt er forbudt, medmindre bestemmelse i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

På samme måte er indførsel av fårekjøt i mindre stykker end på 2 kg. og av andet kjøt i mindre stykker end på 4 kg. forbudt. Forøvrig er indførsel av saltet kjøt tillatt. Saltet kjøt, som indføres, skal være undergit kontrol efter reglerne i denne plakat.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 6 skal indtil videre ikke gjælde for røkte eller saltede skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjøtt, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), endvidere pølser, posteier o. lign. i lufttæt pakning, indhyllet i gelatin o. lign. eller nedlagt i eddik. Pølser, posteier o. lign. kan kun indføres i særskilte postpakker på indtil 5 kg. vegt.

Ved skinker forstås bogen eller låret av svin med tilhørende ben, med eller uten hud.

Likeledes skal frossent renkjøt indtil videre være fritat for den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 4. Til salt kjøt henregnes alene kjøt, hvor muskelmassen også i de inderste lag indeholder mindst 4 — fire — procent salt.

§ 5. Kjøt, som er tilsat farvestoffe eller andre konserveringsmidler end koksalt, sukker eller salpeter, såsom

¹⁾ Utgik ved kgl. resol. av 9de februar 1912.

- a) borsyre og borater (boraks),
- b) formaldehyd,
- c) alkali — jordalkali — oxyder — hydroxyder og karbonater,
- d) svovlsyrlige og undersvovlsyrlige salter (sulfiter og hyposulfiter),
- e) fluorider,
- f) benzoesyre, salicylsyre og deres forbindelser,
- g) klorater

maa ikke indføres, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

§ 6.

- a) Efterat det i § 1 og 2 omhandlede i tønder, fustager eller anden indpakning indførte køt er toldbehandlet eller, forsåvidt stedets toldvæsen og vedkommende køtkontrolør finder det hensigtsmæssig, før toldbehandling har fundet sted, skal kjøttet, førend det utleveres importøren, underkastes kontrol av dertil av departementet godkjendt kommunal kontrolør.
- b) I særegne tilfælde såsom ved større indførsel til fabrik eller lagerhus, kan departementet bestemme, at kontrollen utføres paa vedkommende fabrik eller lager.

§ 7.

- a) Enhver sending av indført køt, som omfattes av bestemmelserne i disse regler, skal ledsages av papirer bekræftet av stedets norske konsul, som godtgjør, hvorfra kjøttet kommer, kjøttets art og, at kjøttet stammer fra dyr, som er undersøkt i levende live av dyrlæge og av ham fundet sundt, og at kjøttet ved dyrlæge-undersøkelsen er fundet tjenlig til menneskeføde. De indførte fustager eller anden emballage skal være således merket og plombert, at varens indentitet efter de ledsagende papirer kan godtgjøres. Indtil videre skal der dog ikke kræves dyrlæge-attest for det fra Island indførte saltede fårekjøt eller for saltede tarmar.
- b) Landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte formularer for de attester, som skal medfølge det fra utlandet indførte køt.
- c) Forsendelsen skal åpnes i kontrolørens påsyn i det dertil bestemte undersøkelseslokale, eller, forsåvidt kontrol er tillatt i henhold til § 6 b, på vedkommende sted.

Derpaa undersøkes, om varen stemmer med angivelsen i de ledsagende papirer, og om varen i sundhetsmæssig henseende frembyder betænkelighet.

§ 8. Naar kjøttet er kontrolert og fundet tjenlig til menneskeføde, skal der på vedkommende pakning anbringes enten et brandmerke eller et farvestempel.

Stemplet skal for køt av får, kvæg eller svin være av regelmæssig sekskantet form og sekskantens sider skal være mindst 2,5 cm.

For hestekjøt skal stemplet være firkantet med 5 cm. lang grundlinje og 2,5 cm. lang sidelinje.

Stemplet, hvis bokstaver skal være skarpe og tydelige, skal, når farve an-

vendes, avstemple et rødt merke, som indeholder ordet «Import» samt den kontrollerende kommunes navn.

Indeholder pakningen hestekjøt, skal merket angi dette.

§ 9. Hvis kjøttet tilbakevises fra kontrollen, fordi de i § 7 omhandlede legitimationer m. v. mangler eller ikke er fyldestgjørende, eller fordi det ikke er tillatt at indføre det til benyttelse som menneskeføde eller det beslaglægges, skal pakningen stemples med en sort trekant av 5 cm. sider, hvor der findes ordene «Import», kontrolkommunens navn og henholdsvis ordet «tilbakevist» eller «beslaglagt».

Den anvendte farve maa være holdbar.

§ 10. Der skal tillike foruten stemplingsmerket paaklistres sendingen en merkelap, som angir undersøkelsens datum og kontrolørens navn.

Stempelmerkerne skal anbringes paa pakningen paa minst 2 steder (et merke paa loket og et andetsteds) og paa iøinefaldende måte.

§ 11. Kjøt, som ikke er bestemt til menneskeføde, kan indføres uten at underkastes kontrol, naar kjøttet er gjort eller gjøres utjenlig til menneskeføde, såsom ved innsnit i kjøttet og tilsætning av kalk, tjærestoffe (karbolsyre, kreo-sot) o. lign. efter nærmere bestemmelse.

§ 12. Kontroløren har at anføre i kontrolprotokollen nøiagtige opplysninger om

- a) undersøkelsens datum,
- b) importørens navn,
- c) varens art,
- d) varens opprindelse (avsendelsessted og avsendelsesfirma),
- e) kort angivelse av de ledsagende papirers indhold (sundhetsattest, fustagens eller sendelsens nr.) o. lign.
- f) varens nettovægt (som netto regnes sendelsens indhold av kjøt),
- g) det beslaglagte kjøts nettovægt og mengden av det tilbakeviste kjøt,
- h) grunden til beslagleggelsen eller tilbakevisningen,
- i) opplysninger om det i henhold til § 11 indførte kjøt, som er utjenlig til menneskeføde.

Den av kontroløren truffne avgjørelse kan indankes for stedets helseråd. Den, der fremfører kjøttet til kontrol, skal i saa fald straks protestere mot den truffne avgjørelse, og har ved henvendelse til helseraadet at kræve dettes kjendelse. Kontroløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjøttet blir, indtil kjendelsen er avgit, at opbevare paa forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helseraadet ikke opretholder kontrolørens avgjørelse, blir kjøttet at stemple — med tilføielse efter kommunens navn — av ordet «Helseraad».

§ 13. For undersøkelse av det indførte kjøt skal erlægges en kontrolavgift av 2 øre pr. kg. Avgiften beregnes efter kjøttets vekt.

§ 14. Med hensyn til toldens erlæggelse og eventuel tilbakebetaling av erlagt told for beslaglagt eller tilbakevist kjøt, har kontroløren at rette sig

efter den ordning, som i denne henseende måtte træffes af vedkommende toldkammer.

§ 15. Kontroltiden fastsættes af magistraten. Kontrol skal som regel kun finde sted ved dagslys; i mørketiden skal der sørges for tilstrækkelig kunstig belysning af kontrollokalet.

§ 16. Overtrædelse af de i denne plakat givne forskrifter blir, forsåvidt de ikke indgår under strengere staffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902 § 339.

§ 17. Denne plakat træder i kraft fra 1 november 1911.

Bilag 4.

Regler

for indførsel og kontrol av ferskt kjøt (slagtekjøt). Plakat av 4de august 1911.

A. Om indførsel fra utlandet av slagtekjøt.

§ 1. Indførsel av fersk slagtekjøt av hest, kvæg, får, gjet, svin og ren bestemt til menneskeføde, skal alene være tillatt fra de land, som indførselsplakaten i henhold til lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (husdyrloven) av 14de juli 1894 med tillægslove til enhver tid bestemmer.

§ 2. Indførsel må alene finde sted til de kjøpstæder eller ladesteder, hvor der er indført offentlig kjøtkontrol i henhold til lov av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) om kommunale slagtehus m. v. Landbruksdepartementet kan for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder. Derhos skal det indtil videre være tillatt at indføre slagtekjøt over riksgrænsen mot Sverige til benyttelse for befolkningen i grænsedistriktene. Likeledes skal frossent renkjøt kunne indføres til Finmarken fra de ved Nordishavet og det Hvide Hav beliggende russiske havner uten at underkastes den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 3. Ferskt slagtekjøt, hvorved forståes slagtemæssig behandlet kjøt uten tilsætning av konserveringsmidler, må ikke indføres i mindre dele end halve slagtekropper, opdelt efter længden. Kalver og småfæ kan kun indføres i hele kropper.

§ 4. Ethvert slagtt skal være ledsaget av attest fra en i utførselslandet autorisert dyrlæge indeholdende nøiagtige oplysning om slagtningssted og slagtningsstid samt bevidnelse om, at dyret er synet av dyrlægen umiddelbart før slagtingen og fundet sundt, og at slagttet er undersøgt og fundet tjenlig til menneskeføde. Hvis attesten omfatter flere slagtt i samme forsendelse, skal hvert slagtt være saaledes merket, at det efter attesten kan identifiseres.

Dog skal for hesteslagts vedkommende særskilt attest medfølge for hvert enkelt slagtt, og attesten skal derhos indeholde angivelse av hestens signalement og tilstand før slagtingen.

Hvis slagttet indføres fra andre land end Sverige og Danmark, skal dyrlægens attest være paategnet bevidnelse fra norsk konsul om, at vedkommende dyrlæge er en i utførselslandet autorisert dyrlæge. Til kontrolkommuner kan der dog fra de svenske grænsedistrikter indføres slagtt uten dyrlæge-attest, når der medfølger slagttet attest fra svensk politimyndighet, grænsetoldstations-bestyrrer eller ordfører i vedkomnde kommune med oplysning om kjøttets oprindelse, slagtningssted og slagtningsstid samt bevidnelse om, at slagttet efter de foreliggende oplysninger ikke stammer fra dyr, som er slagttet paa grund av sygdom, og at der ikke i distriktet for tiden optræder ondartet smitsom husdyrsygdom. Dog skal disse attester, naar det gjælder hester, indeholde erklæring om, at hesten

er besigtiget av attestutstederen umiddelbart før slagtingen og fundet fri for sygdomstegn.

- § 5. Før kontrol av det indførte kjøt betales en avgift
for hest	kr. 1,00	pr. hel eller halv skrot
» kvæg	» 1,00	» —» —» —»
» kalv under 60 kg. vegt	kr. 0,50	pr. hel eller halv skrot
» faar	kr. 0,50	
» gjet	» 0,50	
» ren	» 0,50	pr. hel eller halv skrot
» svin	» 1,00	» —» —» —»

B. Om kontrollens haandhævelse.

§ 6. I enhver kommune, hvor offentlig kjøtkontrol i henhold til loven av 27de juni 1892 er anordnet, skal der være en kontrolstation, hvor kontrollen av det ferske slagtekjøt skal foregaa.

§ 7.

- a) Intet kjøt skal undersøkes og stemples medmindre det, hvis det stammer fra hest, kvæg (undtagen kalver) eller ren, fremlægges i mindst en fjerdedels krop (for- eller bakfjerdning), og hvis det stammer fra kalv, faar eller gjet, fremlægges i hele kropp, som kan være delt efter længden; dog skal slagt, som stammer fra dyr, der er slagtet på grund av sygdom (nødslagtede dyr), altid fremlægges i sin helhet. Renkjøt, som ved indførsel til kontrollkommune er frossent, skal være fritat for den ved denne plakate anordnede kontrol.
- b) Hele kropp skal ved fremlæggelsen være opbrystet. Med bakparter skal følge nyrene i organisk sammenheng. Andre organer, som ved slagtingen er fraskilt kroppen, saasom hode, tunge, net, lever, hjerteslag o. l. kan motages til kontrol, når de ved et merke er betegnet som tilhørende det slagt, hvormed de fremføres, og for tungens vedkommende er heftet til dette.
- c) Ferske organer av slagtedyrr maa ikke benyttes sdm menneskeføde inden en kommune uten at være fremført til kontrol og stemplet.
- d) Kommunestyret kan med approbation av Landbruksdepartementet fastsætte regler, ifølge hvilke større dele av slagt eller flere organer end ovenfor nævnt kan kræves fremlagt for kontrolløren i tilfælde i organisk sammenheng med slagtet.
- e) Vedkommende undersøkelse i slagteri av dyr, slagtet inden vedkommende kommune, skal samtlige dyrets organer være tilstede og særskilt for hvert dyr fremvises kontrolløren.

§ 8. Når hesteslagt fremlægges til kontrol, skal slagtet ledsages av attest enten fra en dyrlæge, som meddeler oplysning om hestens tilstand umiddelbart før slagteingen, eller fra to troværdige mænd, som i henhold til en besigtigelse av besten umiddelbart før slagtingen bevidner, at dyret er fundet frit for sygdomstegn. Attesten skal tillike indeholde oplysning om dyrets farve. Slagtet maa være forsynet med merke, som godtgjør dets identitet efter den medfølgende

attest. Mændenes troværdighed skal være bevidnet av politiet eller av kommunens ordfører.

§ 9. Slagt, som ved fremførelse til kontrol ikke er i hel og ubeskadiget stand, således at ingen hindebedækning er fjernet, itler eller andre organdele bortskåret, eller som ikke tilfredsstiller de i § 7 og 8 opstillede krav, eller som fremlægges i tilsmudset tilstand, afvises fra kontrollen, forsåvidt der ikke foreligger grund til at beslaglægge kjødet.

§ 10. Kontroløren skal, forsaavidt slagtet efter foranstående bestemmelser kan mottages til kontrol, underkaste dette en nøiagtig undersøkelse for at afgjøre, om kjødet er tjenlig til menneskeføde. Avgjørelse herav træffes overensstemmende med den til enhver til gjældende instruks for kontrollen. Hvis kontroløren paa grund av særegne forhold ikke kan træffe afgjørelse ved slagkets fremlæggelse, kan avgjørelsen utskytes indtil 24 timer, mellemliggende helligdag ikke iberegnet. Ved undersøkelsen har kontroløren ret til at gjøre de nødvendige indsnit i kjød og organer.

§ 11.

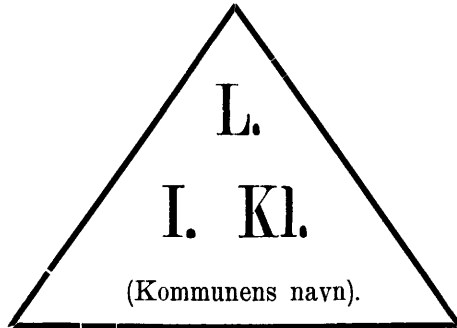
- a) Den, som fremstiller kjød til kontrol, skal ved fremlæggelsen meddele oplysning om hvad der er ham bekjendt om slagtet, saasom eierens navn, hvorfra slagtet er kommet, slagtningssted og slagtningstid, om dyret har været sykt eller har fåt medicin før slagtingen m. v.
- b) Hvis slagtet stammer fra et sykt dyr, skal der meddeles oplysning om dyrets tilstand før slagtingen, om det har fåt medicin før slagtingen og andre oplysninger, kontroløren anser nødvendige. Kan fornødne oplysninger ikke tilveiebringes, afvises slagtet, medmindre der ved undersøkelsen findes tegn, som betinger slagkets beslaglæggelse.

§ 12. Når et slagt efter foretat undersøkelse findes tjenlig til menneskeføde, skal der paa slagtet anbringes stempelmerker.

På kjød av slagtedy, slagtet inden en kommune, hvor kontrol er indført, og undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvil er om, at organerne tilhører det forviste slagt, skal, når kjødet i enhver henseende findes sundt og uhetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerker i blå farve og oval form; sådanne stempler, hvis tverdiameter skal være 6 cm., og hvis høidediameter skal være 3,5 cm., skal indeholde foruten kommunens navn (helt eller forkortet) tillike tegnene I Kl. (o: første klasse) B (o: bykontrol), se hosstaaende tegning.

På kjød av slagtedyr, som enten er indført utenbysfra, eller slagtet inden byen, men fremført til kontrol uten tilstedeværelse av dyrets samtlige organer, skal, når kjødet i enhver henseende antages sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerke i blå farve og trekantet form; sådanne triangulære stempler, hvis grundlinie skal være 6 cm., og hvis sider skal være 5 cm., skal, foruden vedkommende kommunes navn tillike indeholde tegnene I Kl. (o: første klasse) L (o: landskontrol), se hosstående tegning.

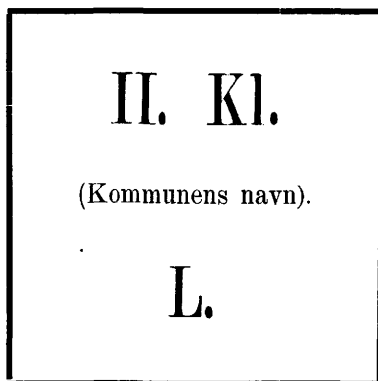

§ 13. På kjød, som ved undersøkelse findes at lide av mangler i sanitær henseende, men hvor den tilstedeværende mangel ved omhyggelig tilberedning ikke antages at kunne betinge fare for den menneskelige sundhet, skal der, hvis kjødet hitrører fra dyr, undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvil er om, at organerne tilhører det foreviste slagt, anbringes stempelmerker i sort farve og rund form, hvis diameter skal være 6 cm. Stempelmerket skal avstemple foruten vedkommende kommunes navn tillike tegnene II kl. (o: 2den klasse) B (o: bykontrol), se hosstående tegning.

Hvis kjødet derimot fremstilles til kontrol, uten at samtlige organer er tilstede, eller hvis det er indført utenbysfra, skal der, under samme betingelse

som ovenfor i denne paragraf nævnt, anbringes merker i sort farve og kvadratisk form; kvadratets sider skal være 5 cm., og merket skal avstemple, foruten vedkommende kommunes navn, tillike II Kl. (o: 2den klasse) L (o: landskontrol), se hosstående tegning.

§ 14. Hvis der ved undersøkelse av kjødet findes mangler av sådan art, at kjødet ikke ansees tjenlig til menneskeføde, skal det beslaglægges og indtil videre opbevares på kontrolstationen på en sådan måte, at der ingen risiko er for tilsmudsning og bedærvelse av andet kjød eller for spredning av sygdomsstof. Fra kontrolstationen eller fra undersøkelsesstedet skal det beslaglagte kjød føres på forsvarlig vis enten til destruktionsanstalt, opbrædningsovn eller nedgravningsplads for sådant kjød eller til en av kommunen godkjendt indretning, hvor kjødet gjennomkokes. Kjødet kan dog tilbakeleveres eieren, hvis det ikke er befengt med nogen sykdom, som ifølge husdyrloven betinger dets opbrædning eller nedgravning. Kjødet skal, hvis det tilbakeleveres eieren, av kontrolløren forsynes med dype indsnit, hvori der strøes ulasket kalk eller petroleum, rå karbolsyre o. l., hvorved det gjøres utjenlig til benyttelse for mennesker eller dyr.

§ 15. Den av kontrolløren trufne avgjørelse om kjødets stempling eller beslaglæggelse kan indankes for stedets helseråd. Den, som fremfører kjødet til kontrol, skal i så fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helserådet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjødet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at opbevare på forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helserådet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjødet at stemple med tilføielse — efter kommunens navn — av ordet «Helseråd».

§ 16. Stempelmerkene skal anbringes på mindst følgende steder på hvert halve slagst:

- I. Hos hest og kvæg (undtagen kalver)
 1. på siden av halsen,
 2. på underarmen,
 3. på bogen,

4. på brystet,
5. på høiryggen,
6. i nyrepartiet,
7. på innsiden av låret,
8. på utsiden av låret,
9. på tungen og hodet.

II. Hos kalver og rensdyr

1. på bogen eller underarmen,
2. på brystet,
3. på låret eller bækkenpartiet.

III. Hos svin

1. på hodet,
2. på brystet,
3. på bogen,
4. på ryggen,
5. på buken,
6. på låret.

På smågriser er det nok at stemple hodet og ryggen.

IV. Hos faar og gjæt

1. på brystet,
2. på bogen,
3. på ryggen,
4. på låret.

Hos smålam og killinger er det nok at stemple halsen og ryggen.

Hvis kontroløren finder det hensigtsmessig eller, hvis kjødets eier kræver det, kan flere stempler anbringes.

§ 17. Enhver kontrolstation skal være forsynt med vand, vask og avløp til kloak, samt de til undersøkelse av slagtet nødvendige instrumenter og forøvrig være indrettet og utstyrt således, som Landbruksdepartementet til enhver tid bestemmer. Stemplene må utenfor bruken opbevares i et sikkert tillåst skap.

Der skal sørges for, at slagtet kan fremlægges til kontrol uten at utsettes for regn eller støv. For det beslaglagte kjød skal der findes et eget ophængningsrum eller en egen kasse, hvilke holdes forsvarlig avlåst.

§ 18. Kontrolstationen skal holdes åpen for undersøkelser og stempling av kjød til de tider, som vedkommende magistrat og formandskap bestemmer.

§ 19. Ved enhver kontrolstation skal der føres en protokoll over alt kjød, som fremføres til kontrol ved hovedstationen, samt en anden protokoll over alt kjød, som undersøkes utenfor kontrolstationen.

I vedkommende protokoll anføres rekvirentens eller eierens navn, kjødets opprindelse (fra indlandet eller fra utlandet), undersøkelsens datum, kjødets art og størrelse samt undersøkelsens resultat. Der skal tillike føres regnskap over de for undersøkelsen betalte avgifter.

§ 20. Når noget kjød avvises, stemples med 2den klasse eller beslaglægges, skal grunden hertil anføres i protokollen.

Det beslaglagte eller efter § 13 stemplede kjød skal veies. Det skal anføres i protokollen, hvorledes der senere er forholdt med det beslaglagte kjød.

§ 21. Kontrolstationens bestyrer har inden 1ste februar hvert år gjennom vedkommende helseråd og magistrat at avgi til direktøren for Det civile veterinærvæsen en nøiagtig beretning over kontrolens virksomhet i det forløpne år overensstemmende med de for sådan beretning fastsatte skemaer.

§ 22. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsåvidt de ikke indgår under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 23. De ved de kongelige plakater av 5te november 1895, 2den november 1896, 3dje august 1897, kgl. res. av 19de august 1897 samt de kongelige plakater av 20de oktober 1900, 26de oktober 1901, 24de mai 1907 og 27de november 1908 fastsatte kjødkontrolregler ophæves fra 1ste september 1911 at regne. Denne plakat træder i kraft fra samme dag.

Bilag 5.

Nugjældende bestemmelser angående indførsel av husdyr m. v. (plakat av 16de juli 1907 cfr. plakater av 27de november 1908, 28de april, 18de oktober, 10de november og 1ste december 1911 samt 9de og 22de februar og 21de juni 1912 angående indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande).

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14de juli 1894 (med tillægslov av 26de mai 1899) dens § 17 fastsettes herved følgende bestemmelser for indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande:

- I. **Heste** og andre til hesteslegten hørende dyr kan indføres fra Sverige på betingelse av, at der medbringes et for hvert enkelt dyr av politi-myndighet eller av norsk konsul bekræftet sundhetspas, hvorav det fremgår, at dyret har opholdt sig i de sidstforløbne 6 måneder i Sverige, samt at det er sunt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.
- Skyss- og trafikhester, der passerer grænsen for atter at vende tilbake til Sverige, rammes ikke av ovenstående forskrift.
- II. **Storfæ, får og gjeter** kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning på følgende vilkår:
 1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn på Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøverts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
 2. Det skal ved en attest, udstedt av autorisert svensk dyrlæge, politi-myndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 måneder har optrådt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgående 6 måneder er indført fra utlandet.
 3. Dyrene skal være merket eller i attesten således beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
 4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for sådant øiemed reserverte kvægtorve, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
 5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling på det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
 6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydeligt T.

7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal på samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig **S**.
 8. De med **T** og **S** brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstå på karantænejøset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænejøset i Fredrikshald til umiddelbar slagting i Kristiania, når de ved den på karantænejøset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn på ondartet smitsom sygdom. Karantænejøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænejøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagting av karantænerte dyr finder sted, forsåvidt sådan slagting skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
 9. Karantænejøset blir at holde strengt avspærret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn på ondartet smitsom husdyrsygd.
 10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal på en iøinefaldende måte være merket med ordet «**Sund**» samt årstallet for den stedfundne undersøkelse.
 11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.
 12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angående den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagting, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.
- III. Forøvrig forbydes indførsel av drøvtyggere (o: storfæ, får, gjeter og andre drøvtyggende dyr) fra alle lande.
- Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.
- IV. **Svin** forbydes indført fra alle land med undtagelse av de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken.
- Fra Finmarken forbydes svin indført til rikets øvrige egne.
- V. **Hunde** tillates indført fra Sverige og Danmark på betingelse av, at der medfølger et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utfærdiget bevis for, at dyret ikke er indført til utførselslandet fra andet land end Norge i de sidst forløpne 6 måneder. Forøvrig er indførsel av hunde forbudt fra alle lande. Hunder, som benyttes til vogt-

ning av renhjorder og ifølge med disses eiere eller vogtere kommer fra Sverige, tillates indført frit, hvilket ogsaa gjælder, om lapperne paa flytningen til Norge har passert finlandsk omraade.

- VI. **Huder og skind** skal det indtil videre være tilladt at indføre fra Sverige og Danmark på betingelse av, at der medfølger varen et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utstedt bevis om, at hudene og skindene er indkjøpt i vedkommende utførselsland og ikke indførte dertil i rå tilstand fra andre lande. Forøvrig er indførsel av rå dele av drøvtyggere og av svin, såsom utilberedte skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattet), utilvirkede, utilberedte og urensede hår og børster, som ikke i forveien er desinficerte samt muler og klover forbudt fra alle lande. Indførsel av usaltet eller utilberedt kjød og flesk samt usmeltet talg skal være forbudt fra Østerrige, Italien, Grækenland, Tyrkiet og Rusland samt fra alle lande utenfor Europa.

Dog skal det være tilladt fra de ved Nordishavet og Det hvite hav beliggende russiske havner at indføre til Finmarken frossent rensdyrkjød.

- VII. Inførsel av **græs, høi og halm** til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse varer til Finmarken.
- VIII. **Brukte fjøsredskaper** forbydes indført fra alle lande, med mindre det godtgjøres, at de er sikkert desinficerte.
-

Bilag 6.

Nugældende regler for utførsel av heste, hornkvæg, svin, får og gjeter fra Norge.

(Konf. plakat av 19de september 1894, plakat av 18de juni 1896 og plakat av 4de august 1896).

§ 1. Heste, hornkvæg, svin, får og gjeter, som med skib agtes utførte til utlandet, skal umiddelbart forinden indskibningen i vedkommende eksportfartøi på avsenderens bekostning undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge og må kun indskibes, saafremt det ved undersøkelsen findes, at de ikke frembyder tegn til at lide av nogen smitsom sygdom, og der heller ikke er nogen grund til at formode, at de ved berørelse med smittede dyr eller på anden måte nylig kunde være smittet av sådan sygdom. Herom skal av dyrlægen avgis attest til avsenderen.

§ 2. Umiddelbart efterat dyrene er undersøkte og godkjendte, slippes de enten ombord eller ind i en særskilt indhegning, såat berøring med de ikke undersøkte dyr undgås. Samtidig forsynes hvert dyr med et merke, der betegner, at det er undersøkt og kan utføres. Dyrenes antal og kjønn, samt merkets art anføres i den sundhetsattest, som av dyrlægen utstedes.

§ 3. Forsåvidt undersøkelse foretas umiddelbart før indskibning i lokalskib, der skal gå til eksportstedet, er ny undersøkelse ved ankomsten hertil unødvendig, såfremt enten dyrene i lokalskibet er holdt avsondret fra andre ikke undersøkte dyr, eller samtlige ombordværende dyr er undersøkte og fundne fri for sygdom, og dyrene fra skibet overføres enten direkte til eksportskibet eller til den i § 2 nævnte indhegning.

§ 4. Ethvert skib, som agtes anvendt til utførsel som under § 1 nævnt, skal for hver reise på det første sted, hvor det her i landet indtar dyr, undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge eller, forsåvidt ingen sådan der findes, av stedets politi. Finder den, der har anstillet undersøkelsen, grund til at anse skibet for smittefarlig, må dyr ikke indtas, forinden det er behørig desinficert. Forsåvidt drøvtyggere eller svin agtes utført, skal desinfektion av skibet i ethvert tilfælde finde sted, førend dyrene indskibes. For hver gang skibet er blit undersøkt og godkjendt, skal attest herom avgis til skibets fører.

Undersøkelsen og desinfektionen sker på skibets bekostning.

§ 5. For dyrs undersøkelse med merkning betaler avsenderen til dyrlægen for hver forretning:

for hver hest indtil et antal av 10 . . .	kr. 1.00
—»— over dette antal »	0.50
» hvert stykke hornkvæg over $\frac{1}{2}$ år . . . »	0.50
» — —»— under $\frac{1}{2}$ år . . . »	0.25
» mindre dyr (svin, får, gjeter) for et antal av til og med 100 dyr »	0.15 pr. stk.
» de næste 100 dyr »	0.12 —
» det overskytende antal »	0.09 —

Betalingen beregnes efter det samlede antal dyr, som samme eksportør rekvirerer undersøkt på en gang.

For den i § 4 omhandlede undersøkelse av skibet betaler skibets fører dyrlægen eller vedkommende politifunktionær kr. 4.00. Likeså meget betales dem for at påse skibets desinfektion, forsåvidt denne ikke kan finde sted samme dag som undersøkelsen.

§ 6. Departementet for det indre bemyndiges til i tilfælde at gi nærmere bestemmelser angående de her nævnte foranstaltningers gjennomførelse.

Ansøknings om tuberkulin-undersøkelse på offentlig bekostning.

Undertegnede ansøker herved om at erholde min kvægbesætning, bestående av..... okser..... voksne kjør..... ungdyr og..... kalver, tilsammen..... dyr, undersøkt med tuberkulin på offentlig bekostning.

Undersøkelsen agtes utført ved dyrlæge....., som dertil har erklæret sig villig på de av det offentlige fastsatte vilkår.

Jeg forpligter mig til efter foretagen undersøkelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inden 3 uker efter undersøkelsen på betryggende måte

- a t skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stelle de sunde og syke dyr hver for sig både i fjøs og i havnegang,
- a t rense fjøset på behørig måte, efter hvad dyrlægen derom foreskriver,
- a t slagte straks dyr, som lider av jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke at sælge eller benytte melk fra sådanne dyr uten i kopt tilstand,
- a t lade nyfødte og nyindkjøbte dyr tuberkulinprøve,¹⁾ førend de sættes ind i den sunde del av besætningen,
- a t lade de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et T i huden eller på hornet,
- a t tilbakebetale de med undersøkelsens utførelse forbundne omkostninger, hvis nogen av disse forpligtelser ikke overholdes, eller hvis jeg ikke nedslagter de tuberkuløse dyr inden 6 måneder efter undersøkelsens utførelse, hvis erstatning for nedslagtning måtte være indvilget.

Er besætningen undersøkt før?

Isåfald når?

Av hvem?

Var der tuberkulose i besætningen dengang?

Har nedslagtning mot erstatning fundet sted efter vedtagen forpligtelse om årlig tuberkulinprøve indtil videre? Når skete dette?

Gårdens navn

Herred

Amt

Datum

Tydelig underskrift:

Til

Landbruksdepartementet.

Vend!

¹⁾ Omkostninger ved saadanne prøver utredes ikke av det offentlige.

Opmerksomheten henledes på:

Hele besætningen må undersøkes, ikke blot en del.

Kvægavlsforeningsokser må ikke indsættes i tuberkuløs besætning.

En besætning, som før er undersøkt og fundet sund, vil som regel ikke tillates på ny undersøkt på offentlig bekostning, medmindre særlige grunde foreligger.

Forny et undersøkelse av tuberkuløs besætning bør foretas hvert år, indtil besætningen er sund.

Andragende om erstatning for nedslagtede dyr kan indsendes til landbruksdepartementet og kan ventes indvilget med et beløb indtil tredjedelen av det forvoldte tap, hvis dette er følelig.

Husdyrloven av 14de juli 1894 (konf. tillægslov av 26de mai 1899) bestemmer, at, når tuberkulose viser sig i en besætning, skal dette anmeldes til lensmanden eller til autorisert dyrlæge; loven forbyder at la tuberkuløse dyr føre til markeder, dyrskuer, på fremmed beite eller til fremmede fjøs; dog skal det være tilladt fra eierens fjøs at sælge dyrene til slagt eller føre dem til handelsmarked til egen avsondret avdeling for at sælges til slagt.

Amtmanden kan la forholdene undersøke nærmere ved dyrlæge og gi forskrifter angående avsondring og desinfektion. Departementet kan la tuberkuløse dyr, der er solgte til slagt, nedslagte for besidderens regning inden en vis frist, hvis dyret fremdeles holdes i live.

A n m. Denne ansøking indsendes gennem vedkommende amtmand til landbruksdepartementet.

Dyrlægen bedes besvare følgende spørgsmål:

1. Er i tilfælde de ved sidste tuberkulinprøve fundne tuberkuløse eller mistænkte dyr isolerte eller nedslagtede?
2. Er i tilfælde avsondring og desinfektion tilfredsstillende utført og de øvrige påtagne forpligtelser overholdte?
3. Bekræfter og anbefaler De saaledes andragendet?

(Sted).....den.....19.....

(Dyrlægens underskrift).

(Blanket til utfylling ved foretagelse av tuberkulinprøver).

Tuberkulinprøve

19.....

av kvægbesætningen

hos hr. (gård)

.....herred.....amt.

[illegible]

Hvor mange gange er besætningen nu i sin helhed tuberkulinprøvet?

Når fandt de tidligere prøver sted?

..... den 190

Var besætningen sund eller tuberkuløs ved tidligere prøver?

Har nedslagtning mot erstatning fundet sted efter vedtagen

(Dyrlægens navn)

forpligtelse om årlig tuberkulinprøve indtil videre?

Når ?

Bilag 9.

Anvisning til tuberkulinundersøkelse av besætninger.

Tuberkulinet forsendes i flasker i ufortyndet og steril tilstand. Det må opbevares på et mørkt, kjølig og tørt sted, og holder sig da virksomt i meget lang tid.

Til undersøkelse anvendes til et voksent dyr (hest, kvæg eller svin) 50 centigram, til ungdyr 30—40 centigram, til kalve og nyfødte dyr 20 centigram efter dyrets størrelse og alder.

Den for hvert dyr bestemte dosis tilblandes i det øieblik, den skal benyttes, med rent og i forveien kocht vand i et rent, kocht vinglas.

Bekvemmere er det dog, hvis man har en avdelt større injektionssprøite, at blande den til vedkommende besætning bestemte mængde tuberkulin med det nødvendige kvantum vand på engang på en større flaske i et forhold av 1 til 10 (10 $\frac{0}{0}$ således, at der i en fortynding av 5 kubikcentimeter kommer 50 centigram tuberkulin). Av denne fortynding vil altså, når sprøiten rummer 10 kcm., 5 kcm. være passende dosis for et stort voksent dyr, 4 kcm. for et mindre voksent dyr, 3 kcm. for et ungdyr og 1—2 kcm. for smådyrene. Fortyndingen holder sig dog ikke længe uten at dekomponeres, hvorfor den enten må tillaves på brugsstedet eller også i hjemmet 1—2 dage iforveien og isåfald tilsættes $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ karbolsyre.

Førend indsprøitning foretas, må samtlige dyrs temperatur være målt; målingen foretas ved et maksimaltermometer, der holdes godt inde i endetarmen i 2 minutter,¹⁾ hvorefter termometret trækkes langsomt ut og temperaturen avlæses nøiagtig og noteres. Man må være forsynet med 1 termometer for hvert 20 dyr, foruten nødvendig reserve. Til måling av 20 dyr iberegnet avlæsning, nedskrivning av temperaturen, rengjøring av termometret (det avtørres bedst med en klut dyppet i lysol-, kreolin- eller sublimatopløsning) samt dettes indoljning, medgår for en øvet mand ca. $1\frac{1}{2}$ time.

Glem ikke at slå kvikselvsøilen ned mellom hver gang termometret benyttes.

Efterat samtlige dyrs temperatur er målt, foretas indsprøitningen av tuberkulinet. Den bør helst ske på halsen, efterat huden iforveien er avbarbert samt renvasket med et desinfektionsmiddel (2 $\frac{0}{0}$ lysol-, karbol- eller kreolinopløsning, 1 $\frac{0}{00}$ sublimatopløsning). Injektionssprøiten, hvis stempel maa være

¹⁾ Der fåes i handelen termometere, der kan avlæses allerede efter 1 minuts forløp.

av et materiale, der tåler kokning, må iforveien være kokt. Man bør ha mindst 2 sprøiter og 4 sprøitespidser. Spidsen stikkes igjennem huden, hvorefter sprøiten sættes til spidsen og den nødvendige dose indsprøites. Spidsen rengjøres for hver gang ved at dyppes i ren kokket olje eller i et desinfektionsmiddel. Indsprøitningen bør foretas enten mellem 6—10 om aftenen eller 4—8 om morgenen. Dyrene må under undersøkelsen være i ro på fjøset; 6—7 timer efter indsprøitningen påbegyndes temperaturmålingen igjen, og der fortsettes med denne hver anden time. Dyr, der ved måling indtil den 13de time findes at ha git sikkert tegn på at være tuberkuløse, behøver ikke at måles mere, mens dyr, der ikke har reagert, eller hvis reaktion er tvivlsom, må måles indtil den 17de til 23de time efter indsprøitningen.

Dyrlægen må enten selv foreta målingen eller la denne foreta av mænd, som av ham er git den til temperaturmålingen nødvendige anvisning, og hvis målinger han isåfald personlig må kontrollere. Det må påses, at dyrene ikke vandes umiddelbart foran en måling. Brunstige dyr viser ofte en høiere temperatur end normalt, dog vil den ikke av denne grund stige over 40°.

Undersøkelsens resultat anføres på det dertil bestemte skema og indsendes snarest mulig til veterinær-direktøren.

(Konf. forøvrig cirkulære fra veterinærdirektøren av 7de april 1905).

Bilag 10.

Cirkulære fra direktøren for det civile veterinærvæsen av 7de april 1905 om tuberkulosens bekjæmpelse i kvægbesætninger.

Også for budgetterminen 1905—1906 er der i likhet med foregående år av stortinget git bevilgning til:

1. tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger og
2. erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

I. *Undersøkelse og foranstaltninger.*

Tuberkulosen henregnes til de i husdyrloven av 14de juli 1894 (cfr. lov av 26de mai 1899) kap. 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme, for hvis vedkommende en dyreier er pliktig til at anmelde for det offentlige, når sygdommen måtte vise sig i hans besætning; dyr, der antas angrepne av tuberkulose, er det forbudt at føre på markeder, til dyrskuer, på fremmed beite eller i fremmede fjøs; dog er det tilladt at sælge sådanne dyr til slagt.

Tilladelse til at la kvægbesætning tuberkulinundersøke på offentlig bekostning vil av landbruksdepartementet som tidligere meddeles på derom indsendt særskilt ansøgning, hvortil trykt blanket erholdes ved henvendelse til den dyrlæge, ved hvilken undersøkelsen agtes utført. Ved indsendelsen av ansøgningen har kvægeieren at forpligte sig til efter foretagen undersøkelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inden 3 uker efter undersøkelsen paa betryggende måte at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stelle

de sunde og syke dyr hver for sig både i fjøs og havnegang;
at rense fjøset på betryggende måte, efter hvad dyrlægen derom foreskriver;
at slagte straks dyr, som lider av jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke at sælge eller benytte melk fra sådanne dyr uten i kokt tilstand;
at la nyfødte og nyindkjøpte dyr tuberkulinprøve¹⁾, førend de sættes ind i den sunde del av besætningen;
at la de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et *T* i huden eller på hornet;
at tilbakebetale de med undersøkelsens utførelse forbundne omkostninger, hvis nogen av disse forpligtelser ikke overholdes eller hvis de tuberkuløse dyr ikke nedslagtes inden 6 måneder efter undersøkelsen, hvis erstatning for nedslagtning måtte være indvilget.

¹⁾ Omkostningerne ved sådanne prøver utredes ikke av det offentlige.

I ansøgningen oplyses, om besætningen før er undersøgt og isåfald når og av hvem samt om der dengang var tuberkulose i besætningen.

Hvis besætningen tidligere har været tuberkulinundersøgt, kan indvilgning kun ventes i de tilfælde, hvor besætningen ved sidste prøve endnu viste sig at indeholde tuberkulose dyr, eller hvor der kan næres frygt for, at smitte i mellemtiden kan være tilført, eller hvor der iøvrig måtte foreligge særlige omstændigheder, som gjør omprøve ønskelig. Forsåvidt derfor ansøgningen angår fornyet prøve, har dyrlægen angående disse punkter at avgive de nødvendige oplysninger på ansøgningen. Det henstilles til dyrlægerne at benytte de nye ansøkningsblanketter, hvorpå findes avtrykt samtlige ovennævnte forpligtelser for ansøgeren.

Med hensyn til de offentlige tuberkulinundersøkelser skal jeg forøvrig bemerke følgende:

Dyrlægen vil have at underkaste de reagerende dyr en nærmere nøiagtig undersøkelse, særlig av juret, og at give eieren underretning om undersøkelsens utfald samt om de nødvendige anvisninger til sygdommens utryddelse i besætningen overensstemmende med følgende regler:

1. de av tuberkulose angrepne eller for sygdommen mistænkte dyr skal på betryggende måte adskilles fra de sunde dyr enten ved opførelse av en skilleveg i fjøset eller ved anbringelse av de sunde dyr i et særskilt fjøs;
2. der skal anvendes særskilte vandings- og foderkar samt øvrige fjøsredskaber, der kommer i berøring med dyrene eller deres avsondringer, til hver avdeling av dyrene. Såvel det for de sunde dyr bestemte rum som de til dem anvendte fjøsredskaber og foderkar må i forveien være tilfredsstillende rensede og desinficerte;
3. den sunde avdeling må stelles av egen røgter eller budeie, eller også må den syke avdeling stelles efter den sunde; idethele må alt samkvem og færdsel fra den syke avdeling over i den sunde undgås. Når røgteren har stelt den syke del av besætningen, må han vaske og børste sig samt bytte fottøi;
4. de syke dyr må holdes borte fra fælles beite såvel på sæteren som hjemme i bygden;
5. sådanne dyr, der efter dyrlægens nærmere undersøkelse findes lidende av jurtuberkulose eller av almindelig utbredt tuberkulose med lungetæring eller avmagring, må slagtes snarest muligt; der må ikke anvendes eller sælges melk af sådanne dyr uten i kogt tilstand;
6. intet sygt eller mistænkt dyr må sælges uten til slagt;
7. kjød av tuberkulose hjemmeslagtede dyr må ikke sælges, uten at dyret i slagtet tilstand er undersøgt av dyrlæge og av ham erklæret tjenligt til menneskeføde eller uten at det hele slagt føres til kontrolstationen, førend det falbydes;
8. de av tuberkulose dyr fødte kalve, der skal opdrættes, må skilles fra deres mødre og anbringes i et smittefrit rum samt ikke fodres med melk fra syke

eller mistænkte dyr, uten at den i forveien er koft; dog kan kalven i de to første døgn gis rå modermelk, naar juret ikke er angrepet;

9. nyfødte og nyindkjøpte dyr må ikke indsættes blandt den friske del av besætningen, medmindre de ved en i forveien foretagen tuberkulinprøve er fundne sunde.

Resultatet av undersøkelsen for hver besætning anføres på skema, der erholdes utleveret fra amtskontoret. Dette indsendes i utfylt stand snarest mulig til direktøren for det civile veterinærvæsen.

For sit arbeide med disse undersøkelser erholder dyrlægen av statskassen efter indgiven særskilt regning skyss- og kostgodtgjørelse i henhold til lov av 10de juli 1894 samt tillike et honorar, som fastsættes av landbrugsdepartementet under hensyn til reisernes længde og varighet og de undersøkte besætningers størrelse. Honoraret fastsættes og utbetales ved budgetterminens utløb under ét for samtlige de av dyrlægen i terminen foretagne undersøkelser. Skyss- og kostregningerne, der regelmæssig anvises kvartalsvis, bør angive antallet av de på hver reise undersøkte dyr.

For at påse, at de givne forskrifter til tuberkulosens bekjæmpelse efterkommes, vil der desuten i tilfælde bli tilstået dyrlægen skyss- og kostgodtgjørelse samt en arbeidsgodtgjørelse av kr. 4,00 pr. døgn for én reise til vedkommende sted i passende tid, efterat undersøkelsen er feretaget.

Forsåvidt flere gårdbrukere i samme grænd tilståes offentlig bidrag til tuberkulinundersøkelse av sine besætninger, har dyrlægen at foretage disse undersøkelser og den eventuelt senere nødvendige inspektion på samme reise, forsåvidt der derved ikke vil forårsages et uforholdsmæssigt langt fravær fra dyrlægens hjem og forsømmelse av anden påtrængende eller privat praksis.

Angående fremgangsmåten ved utførelse av tuberkulinundersøkelser henvises til den i veterinærårsberetningen indtagne anvisning til tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger.

Til veiledning ved bedømmelsen av utfaldet av tuberkulinprøverne meddeles følgende:

Er prøven rigtig iverksat og utført, vil der ved bedømmelsen av, hvorvidt et dyr har reageret for tuberkulinpodningen eller ikke, blive at tage hensyn til dyrets alder, dets temperatur før indsprøitningen, forskjellen mellem begyndelsestemperaturen og den høieste temperatur, tidspunktet for dette maksimums indtræden i forhold til podningstidspunktet samt temperaturkurvens måte at stige og falde på på begge sider av høidepunktet.

Intet dyr bør podes, som ikke viser normal temperatur, eller som har tydelig feber. Den øverste grænse for den normale legemsvarme hos voksent kvæg kan sættes til $39,5^{\circ}$ C. og for kalve under 6 måneder indtil 40° C., men den normale temperatur svinger ialmindelighed mellem $38-39^{\circ}$ hos kvæg over 6 måneder og $38,5-39,5^{\circ}$ hos yngre dyr. Friske dyr kan podes, selv om de på grund av begyndende kalvningstegn har en noget forhøiet temperatur.

Er der forøvrig noget særligt at bemerke ved noget dyr, bør dette antegnes på temperaturlisten.

Ved en typisk reaktion hos ikke før sprøitede dyr vil temperaturen, oftest efter en ringe nedgang i de første timer efter sprøitningen, sædvanligvis efter 6—8 timers forløp, begynde at stige; stigningen viser sig oftest jævnt tiltagende gennem flere timer, indtil maximum nåes ved 11—13—15de time, for derefter atter at falde ned til det normale, inden 24 timer er forløbet siden podningen. Stigningen til maximum er sædvanligvis noget kortvarigere end faldet ned til det normale. Maximumtemperaturen kan dog i enkelte tilfælde indtræffe nogle timer såvel før som efter det ovenfor anførte tidspunkt. I tvilsomme tilfælde bør målingen finde sted så hyppig som mulig, i tilfælde hver time; forøvrig bør der altid måles mindst hveranden time.

Hvis der er grund til at antage, at dyret i forveien har været indsprøit med tuberkulin, bør målingen begynde senest allerede 4de time efter indsprøitningen og fortsættes hver time indtil 14de—16de time. Hos sådanne dyr indtræder nemlig ofte reaktionen tidligere end ellers.

Det anvendte tuberkulin må være rent og ikke ældre end 6 måneder; fortynding bør foretages på stedet i det øieblik tuberkulinet skal benyttes. Ved omprøve bør anvendes dobbelt dose.

Ved bedømmelsen av prøvens utfald skal følgende princip følges:

- I. Som reagerende er at anse ethvert dyr, som før indsprøitningen ikke viser en over $39,5^{\circ}$ C. gående temperatur, men hvis temperatur efter indsprøitningen stiger over $39,5^{\circ}$ C., hvis forskjellen mellem høieste og laves temperatur før og efter indsprøitningen er mindst 1° .
- II. Hos kalve under 6 måneder eller hos voksne dyr, hvor temperaturen før indsprøitningen svinger mellem 39° og $39,5^{\circ}$ C., giver en stigning efter podningen indtil 40° C. grund til at mistænke dyret for at være tuberkuløst.

Tuberkulinprøve av dyr, hvis temperatur overstiger $39,5^{\circ}$ C. må ikke finde sted.

Temperaturstigninger, som ikke når op i $39,5^{\circ}$ C., kan ikke betragtes som tuberkulinreaktion hos kvæg.

Hvis dyrlægen finder bedømmelsen vanskelig eller tvilsom, bør han, førend han uttaler sig for besætningens eier, indhente min avgjørelse.

Omsprøitninger av tvilsomt reagerende dyr kan foretas, når der er forløbet mindst 3 måneder siden forrige podning, men dyret må i denne tid isoleres og behandles som tuberkuløst; sådan omsprøitning vil dog ikke kunne foretas på offentlig bekostning uten efter særskilt tillatelse. Omsprøitning av sikkert reagerende dyr er unødvendig og unyttig.

II. Nedslagting av tuberkuløst kvæg.

Angående bevilgningen til erstatningsbidrag ved nedslagting av tuberkuløst kvæg meddeles, at bidragene fortiden er forutsat at kunne tilståes med indtil

tre die parten¹⁾ av det ved nedslagtingen forårsagede tap samt kun at komme de kvægeiere tilgode, der ønsker at nedslagte de dyr, der efter offentlig tuberkulinundersøkelse erklæres tuberkuløse eller mistænkte.

Forsåvidt en kvægeier efter offentlig tuberkulinundersøkelse ønsker at nedslagte sine tuberkuløse eller mistænkte dyr og til delvis dækkelse av det derved forvoldte tap agter at søke bidrag av statskassen, har han at underskrive en ansøkning, hvortil blanket erholdes ved henvendelse til vedkommende dyrlæge. I ansøkningen forpligter kvægeieren sig til for det tilfælde, at ansøkningen indvilges,

- 1.²⁾ snarest mulig at slagte de syke dyr;
- 2.²⁾ at lade besætningen tuberkulinundersøke 1 gang årlig i de førstkommande år, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages fri for tuberkulose — dog under forudsætning av, at denne undersøkelse efter derom for hver gang indsendt andragende tillates foretagen på offentlig bekostning;
- 3.²⁾ mot sædvanlig erstatning av statskassen, hvorom andragende blir at indsende for hver gang, at lade slagte de syke dyr, som ved disse gjentagne tuberkulinundersøkelser findes tuberkuløse.

Blanketten utfyldes forøvrig av dyrlægen, der tillige besvarer de til ham rettede spørsmål, der skal tjene til belysning av, hvorvidt nedslagting må ansees ønskelig eller nødvendig. Derpå sender dyrlægen ansøkningen til lensmanden, der efter påført besvarelse av det til ham stillede spørsmål sender den til amtmanden til videre oversendelse til landbrugsdepartementet.

Såfremt andragendet indvilges, har dyrlægen ved sakens tilbakekomst til ham snarest mulig at beramme en dag til dyrenes vurdering og nedslagting, hvorom eieren blir at underrette.

Dyrene blir av dyrlægen og en av ham opnævnt takstmand at ansætte til den værdi, som de virkelig står i i den tilstand, hvori de forefindes ved taksten, dog således, at der ikke tages hensyn til, at de ved en tuberkulinprøve er påvist at være tuberkuløse, medmindre denne sygdomstilstand av andre grunde (magerhet, hoste, jurlidelse) er åbenbar. Forsåvidt et dyrs værdi således måtte findes høiere end et beløp av kr. 250,00, blir værdien at nedsætte til dette beløp. Fra denne værdi trækkes værdien av huden og slagtet. Hvis huden og slagtet av eieren skal sælges, kommer deres værdi til fradrag med det ved salget indvundne beløp, hvorom av 2 pålidelige mænd attesteret opgave gjennom dyrlægen blir at indsende til veterinærkontoret i forbindelse med takstdokumentet. I motsat fald blir hudens og slagkets værdi at ansætte ved takst av dyrlægen og takstmanden.

Er dyrlægen og takstmanden uenige om værdiansættelserne, blir det midlere tal, der fremkommer ved at addere begge takstbeløp og derpå halvere summen, at anse som den rette værdi.

¹⁾ For tiden indtil halvparten.

²⁾ Dyrlægen må have sin opmerksomhet henvendt på, at disse forpligtelser overholdes.

De slagtede dyr skal undersøkes av dyrlæge, og forsåvidt noget dyr findes angrepet av tuberkulose i så høi grad, at kjødet ansees utjenligt til menneskeføde, skal dyrlægen påse det brændt eller nedgravet, likesom de ved slagtingen forøvrig fundne turberkuløse dele av dyret snarest mulig må opbrændes eller forsvarlig nedgraves.

Hvis noget dyr ikke slagtes på stedet, men efter vurderingen sælges til slagt, kan dette tillates på betingelse av, at dyrlægen uten utgift for det offentlige efter avtale med kjøperen overværer dyrets nedslagting. Forsåvidt dyret sælges til nogen inden en kommune, hvor kommunal kjødkontrol er indført, kan dyrlægen undlate at møte under slagtingen, hvorimot attest fra stedets politi eller 2 troværdige mænd om, at dyret er nedslagtet, må indsendes til veterinærkontoret.

Under sit nærvær på stedet ved vurderings- og slagtningsforretningen har dyrlægen at give kvægeieren anvisning om de nødvendige desinfektionsforanstaltninger, der blir at iverksætte for at hindre utbredelse av smitte efter de syke dyr.

Dyrlægen har snarest mulig at indsende til veterinærkontoret opgave over de ovenomhandlede værdiansættelser, underskrevet såvel av ham selv som den opnævnte takstmand. Sammen med denne opgave har dyrlægen også, forsåvidt slagtingen efter det foregående er overværet av ham, at indsende en nøiagtig beretning om den efter slagtingen foretagne undersøkelse, idet det påsees, at hvert dyr identificeres med vedkommende dyr på de for tuberkulinprøver anordnede skemaer.

For sit arbeide med vurderingen og undersøkelsen av de slagtede dyr m.v. er dyrlægen berettiget til fortuen skyss- og kostgodtgjørelse efter skyss- og kostloven at beregne kr. 2,00 og kr. 4,00 pr. døgn i henhold til husdyrlovens §§ 23 og 24.

Den opnævnte takstmand tilkommer for de av ham utførte forretninger kr. 2,00 pr. døgn. Denne godtgjørelse bør av dyrlægen for det offentlige utlægges til takstmanden. Efter regning vil dyrlægen da erholde utlægget refundert samtidig med utbetalingen av hans egen for disse forretninger tilkommende godtgjørelse, der vil anvises ham ved budgjetterminens utløb i forbindelse med honoraret for tuberkulinundersøkelserne, godtgjørelse for inspektioner etc. i terminen.

Ansøgning

om erstatning for kvæg, der ønskes slagtet på grund af tuberkulose.

Undertegnede, hvis besætning, bestående av voksne dyr og kalve, ved en under foretagen tuberkulinundersøkelse befandtes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, forsåvidt dyr angår, andrager herved om at måtte tilstås et bidrag av statskassen til dækkelse av tap ved slagtning av mit tuberkuløse kvæg.

Foruten de i ansøgningen om tuberkulinundersøkelse overtagne forpligtelser, hvoriblandt pligt til

1. at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stille de sunde og syke dyr hver for sig baate i fjøs og havnegang indtil deres slagtning finder sted,
2. at late fjøset rense paa behørig måte, efter hvad dyrlægen derom foreskriver,
3. ikke at indsætte nyfødte eller nyindkjøpte dyr i besætningen, uten at de iforveien ved en tuberkulinprøve er fundet sunde,
overtager jeg desuten for det tilfælde, at andragendet indvilges, forpligtelse til
4. snarest mulig at late slagte de syke dyr,
5. at late min besætning tuberkulinundersøke 1 gang årlig i de førstkommende år, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages fri for tuberkulose — dog under forutsætning av, at denne undersøkelse efter derom for hver gang indsendt andragende tillates foretagen paa offentlig bekostning,
6. mot sedvanlig erstatning av statskassen, hvorom andragende blir at indsende for hver gang, at late slagte de syke dyr, som ved disse undersøkelser findes tuberkuløse.

Gårdens navn:

Herredets navn:

Amt:

Datum:

Eierens underskrift:

Vend!

Dyrlægens erklæring.

Undertegnede dyrlæge, der har tuberkulinundersøgt ovennævnte kvæg-eiers besætning og fundet.....syke og mistænkte dyr, erklærer herved at kunde besvare nedenstående spørgsmål således:

Finder dyrlægen, at en vedblivende isolation av de tuberkuløse og mistænkte dyr i heromhandlede besætning tilfredsstillende kan gennemføres uten uforholdsmæssige og for eieren trykkende omkostninger? ¹⁾

.....

Oversendes hr. lensmanden i

Datum:

Navn:

Lensmandens uttalelse.

Antar hr. lensmanden, at nedslagting av forannævnte dyr vil medføre et føleligt tap for eieren?

Datum:

Navn:

¹⁾ Hvis spørsmålet besvares benegtende, angis grundene hertil.

Indberetning

fra undertegnede dyrlæge i amt
om tilfælde av.....

(At indsende gennem vedkom-
mende sundhetskommis-
sions
ordfører og overøvrighet
til veterinærstyrelsen).

[illegible]

Anmerkning 1. For hver sygdom benyttes et skema.

1. For hver sygdom benyttes et skema.
2. Hvis tilfældene har forekommet på samme gård, men i forskellige besætninger, anmerkes dette i sidste rubrik.

Navn:

den 19

1. Hr. ordføreren i sundhetskommision.

2. Hr. amtmenden i amt.

Hr. direktøren for det civile veterinærvæsen.

Bopæl:

Indberetning

fra undertegnede dyrlæge om tilfælde av smitsom husdyrsygdsm

i amt

til

direktøren for det civile veterinærvæsen.

1. Sygdom:
2. hos hvilken art af husdyr:
3. antal angrepne:
4. derav døde:
5. eller dræpte:
6. den angrepne besætnings størrelse:
7. gårdens navn (i by eller ladested, gate og nr.):
8. herred (by):
9. hvorvidt dyret er død på havnegangen eller fjøset.
10. når dyrlægens tilsyn har fundet sted:
11. hvorpå den stillede sygdomsdiagnose grunder sig:
(her anføres i korthet såvel symptomer i levende live
som de ved obduktionen fundne sygdomstegn):
12. hvorvidt mikroskopisk undersøkelse er foretaget:
13. hvorfra smitten antas at skrive sig:
14. kort angivelse av, hvad der er foretaget til forebyggelse av smittens utbredelse:

..... den 19

Navn:

Bopæl:

Anm. For hver sygdom og for hvert slags husdyr benyttes et skema.

Bilag 14.

Utdrag av lov

om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10de juli 1894.

Av denne lov hitsættes:

§ 2. Skyssgodtgjørelsen blir at beregne efter følgende regulativ:

Pr. kilometer.					Pr. sjømil.
Landskyss.		Båtskyss.		Jernbane.	Dampskib.
Tilsigelses- station.	Fast station.	Tilsigelses- station.	Fast station.		
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
16	20	37	40	6	40

§ 8. Hvor befordring alene kan ske på sadel, kløv eller med ren, eller hvor den reisende alene kan komme frem tilfods, og hans tøj m. v. må bæres, er vedkommende berettiget til, foruten den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast station, at erholde erstattet efter regning, hvad han har erlagt i nødvendige utgifter til befordring av sit tøj samt for veiviser, hvor sådan er benyttet, og desuten, hvad han i befordring for sig selv har erlagt utover nævnte regulativsats.

Likeledes er — forsåvidt angår befordring utenfor de almindelige skyssruter forøvrigt, tillands eller tilvands, — den reisende berettiget til erstatning for havte utgifter utover den ham tilkommende regulativsats fra fast station. Samme regel gjælder også under reiser på de almindelige skyssruter, forsåvidt nødvendigt forretningsmæssigt ophold mellem stationer på samme kræver en tid utover den, hvori de skyssende er forpligtet til at vente.

Forsåvidt i distrikter, hvor befordring alene kan ske ved ren, den reisende benytter egne ren, blir den ham tilkommende skyssgodtgjørelse at bestemme av kongen.¹⁾

§ 9. Foruten den foran bestemte skyssgodtgjørelse, der også indbefatter tilsigelsespenge samt leie av båt og andre reiseredskaper, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendigt utlæg til befordring.

¹⁾ Konf. kgl. resol. av 30te juni 1900 angående skyssgodtgjørelse for offentlige tjenestemænds befordring med egne ren.

- a. av medført nødvendig bagage, hvilken godtgjørelse dog ikke må overstige den vedkommende tjenestemand tilkommende skyssgodtgjørelse for egen befordring.
- b. av fornøden bagage mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor skyssbefordringen begynder eller ender,
- c. av egen person ombord til og iland fra dampskib,
samt utlæg av bom-, bro-, brygge- og færge-penge og for soveplads i jernbanevogne, forsåvidt reisen er foregået om natten, og sådan plads er benyttet.

Ved reise på jernbane eller med dampskib tilstås ingen anden godtgjørelse for befordring end i §§ 2, 3, 4 og i nærværende paragraf bestemt.

§ 13. Den mindste veilængde, som må reises, når godtgjørelse for skyss, såvel tillands som tilvands, skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

Skyssen godtgjøres kun for den virkelige veilængde, dog så, at for de strækninger, hvor skyssbetaling erlægges efter en større veilængde end den virkelige (se lov om skyssvæsenet av 14de juli 1893 § 30), tilkommer der tjenestemanden skyssgodtgjørelse efter denne forøkede veilængde.

§ 15. Godtgjørelse for befordring med dampskib skal beregnes efter den avstand, hvorefter passagerbilletten betales.

(Dyrlægen har kostgodtgjørelse efter 3die klasse, nemlig kr. 4.00). (Konf. § 18).

§ 18. På reiser med dampskib skal de til 1ste klasse hørende tjenestemænd være berettiget til at erholde i kostgodtgjørelse kr. 7.00, de til 2den klasse hørende kr. 6.00, de til 3die klasse hørende kr. 5.00 og de til 4de klasse hørende kr. 4.00 for hvert døgn, i hvilket reisen med dampskib har varet uavbrutt minst 6 timer.

Samme kostgodtgjørelse tilkommer der dem også under ophold i kjøbstad eller ladested på forretningsreiser, under hvilke de må opholde sig i byen i minst 12 timer. Det samme gjelder for sammenhengende ophold på dampskib og i by i tilsammen minst 12 timer.

§ 21. Den mindste veilængde, som såvel tillands som tilvands må reises, når kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

§ 22. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen påbegyndes. Dele av et døgn på 5 timer og derover regnes for helt døgn; dele av et døgn paa mindre end 5 timer medregnes ikke. Dog tilkommer vedkommende kostgodtgjørelse, når den hele på en reise tilbakelagte veilængde utgjør minst 20 km., selv om dertil ikke er medgået 5 timer.

§ 30. Regninger over skyss- og kostgodtgjørelse, som efter denne lov tilkommer nogen av det offentlige, skal, forsåvidt ingen tidsbestemmelse på andet sted måtte være givet, være innsendt til vedkommende myndighet i det seneste inden seks måneder efterat saken eller forretningen er tilendebragt, da i mangel deraf fordringen ikke godtgjøres av det offentlige.

Årsberetning for Kristiania kommunale destruktionsværk for året 1910.

Ved bestyrer *Amund Lo.*

Verkets drift har ikke undergaat nogen forandring i beretningsaaet. Virksomheten har, som vanlig gaat ut paa at tilintetgjøre og nyttiggjøre konfiskater fra kjøtkontrollen og sundhetskommisjonen, kadavere av selvdøde og slagtede dyr fra byen.

Verket har ogsaa i nogen grad, mot rimelig betaling, paatat sig at brænde gamle protokoller, papirer, opgravede likkistebord fra kirkegaarde, bedærvede tobaksblade, gamle sengklær etc.

Foruten konfiskater og kadavere kommer der en del beslaglagte varer, som ikke egner sig for behandling i destruktionsapparaterne for således at kunne nyttiggjøres, idet de er opblandet med østers- og muslingskaller, spiker, stene etc. — Disse saker nedgraves.

Fra sundhetskommisjonen er tilført verket:

Kjøtt	8 009 kg.
Flesk	649 -
Ost	7 096 -
Fisk	4 166 -
Pølser	812 -
Organer	1 112 -
Forskjellige varer	873 -

22 717 kg.

Desuten de nævnte forskjellige varer, som er nedgravet, der utgjør 3 293 kg.

Av kadavere er mottat:

14 hester, 5 kjøer, 146 hunder, 179 katter, 2 svin, 4 småfæ og 2 529 andre forskjellige dyrearter, mest fugl, ialt 2 879 stk. dyr til en samlet vekt av 9 603 kg.

Av store kadavere er 3 fra Aker, nemlig en hest død av fosforforgiftning, 1 ko død av miltbrand og 1 ko død av jurbetændelse.

Fra Kristiania:

7 hester, døde av lungesyge,
4 — — - miltbrand,
1 — — - mavebristning,
1 — — - kolik,
1 — — - leversygdom,
2 kjøer, — - miltbrand og
1 — — - jurbetændelse,

tilsammen 14 hester og 3 kjøer.

Endelig førtes til verket en gnu, der var død av ondartet katarrhalfeber underveis fra Hamburg.

Fra kjøtkontrollen er tilført:

Okse, hele skrotter	30 143 kg.
Hest —»—	4 776 -
Svin —»—	5 335 -
Sau —»—	692 -
Gjet —»—	250 -
Spædkalv —»—	10 551 -
Gjødkalv —»—	2 258 -
Organer	27 732 -
Lokale kassationer, avfald	27 408 -

Tilsammen 109 145 kg.,

mot i 1909 92 908 kg.,
således 16 237 kg. mere end i 1909.

Der er således tilført verket ialt i 1910:

1. Fra sundhetskommisjonen . . . 22 717 kg.
2. - kjøtkontrollen 109 145 -
3. Av kadavere 9 603 -

Tilsammen 141 465 kg.

Til sammenligning kan anføres at for 1909 tilførtes verket:

1. Fra sundhetskommisjonen . . . 15 910 kg.
2. - kjøthallen 92 908 -
3. Av kadavere 7 554 -

Tilsammen 116 372 kg.

således 25 093 kg. mere end i 1909.

Til behandling av disse 141 465 kg. råstoffer er anvendt 107 processer med 172 apparater fordelt således:

2 processer med 3 apparater =	6 apparater
62 — - 2 — =	124 —
43 — - 1 — =	43 —

107 processer

173 apparater.

Der er således utført noget over 2 processer gjennemsnit pr. uke.

Bedærvet ost er behandlet særskilt men melet er efterpå blandet sammen med de øvrige produkter til én salgsvare ved leverancen.

Der er utvundet:

Kjøtmel	34 500 kg.	eller	24,39 pct.
Fett	13 903 -	—	9,83 -

Der er af statens kemiske kontrolstation foretaget analyse over baade kjøtmelet og ostemelet.

Kjøtmelet indeholdt:

Vand		8,56 pct.
Aske		22,56 -
Fett		12,68 -
Protein		52,75 -

Ostemelet indeholdt:

Vand		15,40 pct.
Aske		10,20 -
Fett		8,67 -
Protein		61,87 -

Produkterne har som vanlig været kontraheret bort for hele året. Fettet for 0,48 pr. kg. og kjøtmelet for 0,124 pr. kg. uten emballage.

Indtægterne har været:

For kjøtmel		kr. 4 312,52
- fett		6 673,44
Forskjellige indtægter		195.00

Tilsammen kr. 11 180,96

Indtægterne var i 1910 kr. 1 076,21 større end i 1909.

Bilag 16.

Skemaer

til veiledning ved utfærdigelse av regninger for reiser i veterinær-
væsenets anliggender.

Regning

over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets
anliggender i kvartal 19 .

Dato.	Fra — til (Herunder blir vei- lengderne at opføre station for station).	Km. land- skyss.		Km. båt- skyss.		Jernbane à 6 øre pr. km.	Dampskib à 40 øre pr. mil.	Utlæg ¹⁾	Reisens øiemed. (Herunder blir at an- føre grunden for hver foretagen reise og i gjentakelsestil- fælde grunden til, at det har været anseet nødvendigt at gjentage reisen).
		Tilsligsstation. à 16 øre.	Fast (eller ingen station). à 20 øre.	Tilsligsstation. à 37 øre.	Fast station. à 40 øre.				

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser
i kvartal følgende godtgjørelse:

For	kilometer	landskyss	à 16 øre		kr.
»	—	—	à 20 »		»
»	—	båtskyss	à 37 »		»
»	—	—	à 40 »		»
»	—	jernbane	à 6 »		»
»	mil	dampskib	à 40 »		»

Tils. skyssgodtgjørelse. kr.
Udlæg

Tilsammen kr.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres:

- at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;
- at reiserne er foretaget ad den vei og på den måte, hvorpå de med mindst utgift for det offentlige kunde ske;
- at en til den beregnede forsterkede båtskyssgodtgjørelse svarende skyss har været nødvendig og er bleven benyttet; at reisen ikke uten skade har kunnet utsettes, samt at der på samme båt ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget;
- at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er utført på ovenanførte reiser;
- at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;
- at reiserne er anseet nødvendige i det offentliges interesse for at virke til forebyggelse av smitsom husdyrsygdом og få den standset.

..... den 19.....

(Amts-)Dyrlege.

¹⁾ Specificeres og angis hvortil.

Regning
over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets
anliggender i kvartal 19 i anledning av offentlige tuberkulinundersøkelser.

Dato.	Fra — til (Herunder blir veilengderne at opføre station for station.)	Km. land- skyss.		Km. båt- skyss.		Jernbane à 6 øre pr. km.	Dampskib à 40 øre pr. mil	Utlæg. ¹⁾	Antal undersøgte dyr.
		Tilsigelsesstation. à 16 øre	Fast (eller ingen) station. à 20 øre.	Tilsigelsesstation. à 37 øre.	Fast station. à 40 øre.				

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser
i kvartal følgende godtgjørelse:

For kilometer landskyss à 16 øre kr.
» — — à 20 » »
» — båtskyss à 37 » »
» — — à 40 » »
» — jernbane à 6 » »
» mil dampskib à 40 » »

Tils. skyssgodtgjørelse kr.

Udlæg »

Tilsammen kr.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres:

- at de ovenfor anførte veilengder er virkelig reiste;
- at reiserne er foretaget ad den vei og på den måte hvorpå de med mindst utgift for det offentlige kunde ske.
- at en til den beregnede forsterkede båtskyssgodtgjørelse svarende skyss har været nødvendig og er bleven benyttet, at reisen ikke uten skade har kunnet utsættes, samt at der på samme båt ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget;
- at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er utført på ovenanførte reiser;
- at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;
- at reiserne er utførte til foretagelse av tuberkulinundersøkelse, der er indvilget til utførelse paa offentlig bekostning eller til inspektion av de til forebyggelse av tuberkulose givne forskrifters gjennomførelse eller til nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

..... den 19.....

(Amts-)Dyrlæge.

¹⁾ Specificeres og angis hvortil.

Regning 1)

over undertegnede tilkommende kostgodtgjørelse for reiser i veterinærvesenets
anliggender i kvartal 19 , i anledning av offentlige tuberkulinprøver.

Avreist		Hjemkommen.		Antal døgn.	Godtgjørelse.		Reisens længde kilometer.
Dato.	Klokkeslet.	Dato.	Klokkeslet		Kr.	Øre.	

Tils.

hvilket beløb bedes mig anvist til betaling, idet det attesteres, at det opførte antal døgn virkelig er medgået og har været nødvendigt i det offentliges interesse.

..... den 19.....

(*Amts-*)*Dyrlæge.*

1) Skyss- og kostregninger i anledning av tuberkulinprøver indsendes samtidig til veterinærkontoret.

Opgave
over inspektions- og nedslagningsforretninger m. m. efter offentlige
tuberkulinprøver.¹⁾

I kvartal 19 har jeg foretaget følgende tilsynsreiser à kr. 4,00 pr. døgn: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære af 7de april 1905, 2den side).				I kvartal 19 har jeg foretaget følgende takst- og undersøkelsesforretninger vedkommende kvæg, slagtet mod erstatning av statskassen: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære af 7de april 1905, 4de side).					
Til (her angives vedkommende eier og gaard).	Forretningen varede fra (datum og klokkeslet).	Forretningen varede til (datum og klokkeslet).	Antal døgn ²⁾ à kr. 4,00.	Til (her angives vedkommende eier og gaard).	Forretningen varede fra (datum og klokkeslet).	Forretningen varede til (datum og klokkeslet).	Antal honorarer à kr. 2,00 pr. døgn ²⁾ for takstforretninger.	Antal honorarer à kr. 4,00 pr. døgn ²⁾ for undersøkelsesforretninger.	Antal utlæg til takstmænd à kr. 2,00.

..... den 19

¹⁾ Indsendes av dyrlægerne kvartalvis i forbindelse med skyss- og kostregningerne.
²⁾ Dele av et døgn medregnes, selv om der ikke er medgaaet 5 timer.

Tillæg.

Anvisning til undersøkelse og stempling av fersk slagtekjøtt av 6te oktober 1911.

(Kfr. lov av 27de juni 1892, jfr. lov av 27de juli 1895, lov av 6te august 1897 og lov av 25de juli 1910).

A. Om kjøttets undersøkelse.

§ 1. Kontroløren skal ved undersøkelse av kjøtt bære frakke eller forklær av hvitt vasketøy, som holdes godt rent. Han skal påse, at der ved kjøttets håndtering eller undersøkelse ikke sker smitteoverførsel eller tilsmudsning av andet kjøtt. De til undersøkelse benyttede kniver, knivskeder, strykestål o. l. må holdes godt rene og, naar de er anvendt på et inficert slagtt, renses ved kokning i lut eller ved desinficering før de atter benyttes. Når der skjæres ind i tuberkuløse eller andre sykelige deler, må det iagttages, at borde o. l. hvor kjøtt eller klær hensættes, ikke inficeres enten ved stof fra det syke kjøtt eller ved henlæggelsen av kniver, tørrekluter o. l.

§ 2. Kontroløren bør påse, at slagtere eller medhjelpere ikke stikker kniven i munden ved dyrets slagttning eller undersøkelse, at de ikke stikker ind i syke deler av slagttet og at syke eller kvæstede deler av slagttet ikke fjernes før undersøkelsen.

§ 3. Undersøkelse må foretages i godt dagslys eller ved god og tilstrækkelig kunstig belysning. Den bør altid ske i en bestemt og systematisk orden.

§ 4. Der bør ikke gjøres flere snit i kjøttet end strengt nødvendig for avgjørelse av kjøttets tjenlighet til menneskeføde.

§ 5. Ved undersøkelsen besigtiges såvel slagttet som de enkelte organer i den utstrækning som disse medfølger slagttet til stationen. I slagteri besigtiges samtlige organer. Lunge, lever, milt, bør, jur og tunge beføles tillike godt. Merkes herved noget abnormt, gjøres innsnit til nærmere undersøkelse. Itlerne gjennomskjæres pålangs.

Ved undersøkelsen lægges særlig merke til :

1. *Blodets* farve, sammenløpning og eventuel tilblending av fremmede stoffer.
2. *Hodet* og de øverste hals- og strupeitler.

Mund og næseslimhinden samt tungen og luftrørshodet eftersees. Hos kvæg gjøres innsnit i tyggemusklene utvendig og indvendig langs kjæven forat se om der er tinter. Findes der nogen saadan maa hodet nærmere undersøkes ved flere tynde snit. Der lægges merke til om tinten er ostet,

og om den isaafald indeholder levende scolex, i tilfælde ved mikroskopisk undersøkelse. For tungens vedkommende eftersees specielt om der findes tuberkuløse eller andre sår på sidefladerne. Hos dyr, hvor der findes tinter foruten i kjævemusklerne også i mellemgulvet, må tungen gjennemskjæres og eftersees.

3. *Lungerne* og de tilhørende bronchiale og mediastinale kjertler.

Hvis spiserøret medfølger må dette i høst- og vintermånederne undersøkes på bremselarver. Der bør altid gjøres et snit ind i de store lungelapper, og lungerne beføles godt.

4. *Hjertet* og hjertesækken med karstammerne. Kamrene bør altid åpnes ved længdesnit, og kamrenes skilleveg gjennemskjæres. Hvis tinter er fundet i kjævemusklerne bør hjertet gjennemskjæres ved en række tversnit til nærmere eftersyn efter tinter.

5. *Mellemgulvet* besigtiges paa begge sider.

Hos kvæg hvor der er fundet tinter, må både den del av mellemgulvet som følger med det fraskaarne hjerteslag, og den ved kroppen gjenhengende del omhyggelig undersøkes ved indsnit.

6. *Leveren* eftersees paa farve, form og størrelse. Der lægges merke til dens rand, om den er fortykket, hvorefter bakflaten besigtiges; der gjøres indsnit i portal-itlerne og de store galdegange opskjæres. Findes der ikter i disse, skjæres ind i den spigelske lap. Findes ingen ikter lægges leveren på bordet og beføles godt med fingrene (om indvendige bylder eller knuter).

7. *Maven og tarmene, krøset, krøsitlerne og nettet.*

Tarmer og mave skjæres kun op, hvis dyret har været sykt eller der kan formodes sår eller andre sykelige processer ved besigtigelsen.

8. *Milten* undersøkes med hensyn til farve, størrelse, konsistens, tilvoksninger eller belæg.

Anm. Ved løsrivning blir miltens itler i almindelighet sittende igjen på maven, hvor de eftersees.

9. *Nyrerne* eftersees.

Nyrernes itler, der likesom *binyren* i alindelighet findes inde ved hvirvelsøilen, gjennemskjæres. *Urinblæren* skjæres ikke op uten særlig grund.

10. *Børen* skjæres altid op ved et snit gjennem hornene ind i børlegemet og i tilfælde videre gjennom børhals og skede.

Testiklerne undersøkes kun, hvis dyret har været sykt eller hvis itlernes tilstand opfordrer dertil. Skam-itlerne gjennemskjæres altid både hos han- og hundyr.

11. *Juret* og dets itler.

Der sees efter om de to halvdele er likestore, om nogen av itlerne er hårde eller svulne. Juret må gjennemføles og, hvis der forefindes noget mistænkelig, gjennemskjæres.

12. Efter organernes undersøkelse eftersees den egentlige *slagtekrop*. Der undersøkes først, hvorledes *pleura* ser ut, idet mellemgulvet løftes op; er der

svulster eller hævelser nogetsteds på eller langs ribbenene undersøkes dette nærmere ved innsnit eller gjennemhugning.

Derefter besigtiges *peritoneum*, hoftegrensitlerne gjennemskjæres (disse er svulne ved jur- og børsygdom eller lidelse i baklemmet). Hvis begge hoftegrensitler er svulne og ved innsnit grønne, tyder dette på parasiter (*sarcosporidier*) i musklene.

Der iagttages, om bakknæet eller haseleddet er svullent eller fortykket; i tilfælde gjøres innsnit.

Derefter besigtiges bækkenets midtsøm og innsiden av lårene, brystbenet og doglappen (kalkavsætninger), samt albu- og forknæleddet. Endelig ettersees om der nogensteds på kroppen findes hævelse, knuter, kontusioner eller sår (mankesvulst, støt, brud, abcesser) om der findes ødem, bremselarver o. l. i fett og bindevævet på ryggen, (hvis knæfoldsitlerne har vist sig grønne, tyder dette på bremselarver). Er kroppen rygdelt, ettersees ryg- og halsmuskulaturen på tinter og i årets sidste og første måneder lægges merke til om det i rygmarvskanalen værende fettvæv er grønlig (bremselarver).

Hvis kontroløren har fundet tinter eller tuberkulose hos slagtet må dette rygdeles, hvorefter undersøkes nøie rygmarv, ryggrad, (hvirvlernes legemer og utvekster) brystben, bækkenets midtsøm og itlerne i bogen, knæfolden, skam- og lændepartiet. Er tuberkulosen sterkt utbredt, ettersees også sædebens-, knækrube og skulderitlerne.

Hvis et slagtt straks ved besigtigelsen viser tegn på tuberkulose, skal kontroløren undersøke kroppen (itlerne, muskulaturen, ryggrad, ribben, brystben, bækkenben og led) før organerne; ved tvil angående en forefunden lidelses tuberkulose natur forfærdiges mikroskopisk præparat til nærmere undersøkelse.

§ 6. Hos *kalve* ettersees navnlig navlen, leddene og hoftegrensitlerne. Kalve under seks uker behøver ikke ettersees på tinter. Hodet behøver ikke særlig ettersees uten bestemt grund. Opmerksomheten må særlig heftes ved, om dyret har hatt kalvediarre eller kalveseptikæmi, hvorfor i tilfælde tarmindeholdet bør ettersees, likesom der lægges merke til om der er små bloduttrædelser i tarmvæggen, under epikardiet eller endokardiet, eller under lungepulsårens intima-hinde eller under pleura eller *peritoneum*. Hos spædkalver, hvor lungerne er atelektatiske, må det nøie undersøkes om dyret har været født fuldbåren; portal- og mediastinalitlerne må nøie undersøkes på medfødt tuberkulose.

§ 7. Hos *heste* må næseslimhinden besigtiges. Hos kolikheste ettersees særlig fordøielsesorganerne. Der bemerkes om der findes abnorm lugt av buk- væggen eller medicinlugt av kjøttet, om lændeitlerne er svulne og om kontusioner er tilstede. Slagtt fra hvite eller skimlete heste viser hyppig melanosarkomer i hofteblodårenes væg og under den øverste del av skulderbladet, hvorfor den ene bog bør avløses; findes sarkomknuter her, må lår- og halsmuskulaturen ettersees. Likeså må inderlår og ytterlår slagtemæssig skilles og ettersees, hvis der er fundet større thromber i den bakerste stor-pulsåre. Endvidere må kontroløren etterse juret (*botryomykose*), kjønnslemmet og de dype lyske-itler.

§ 8. Hos *svinet* undersøkes kroppen før organerne. Man ser efter, om der viser sig tinter på de i dagen fremtrædende muskelpartier, navnlig på låret, buken, mellemgulvet, mellemribbensmusklerne, nakken, hjertet, tungen og strupehodet. I halsmuskulaturen gjøres et eller to indsnit (tinter). I de submaxillære itler skjæres ind og findes disse tuberkuløse skjæres hodet av, slagtet må rygdeles og rygraden og samtlige itler eftersees.

Itlerne i skam- og hoftegrenspartiet gennemskjæres. Hvis skam-itlerne indeholder pus, undersøkes kastrationsstedet. Er hoftegrens-itlerne svulne, findes ofte betændelse i baklæmmets led og ved laarbrud er de gjerne dertil hæmorrhagiske.

Pleura, ribben og peritoneum eftersees. Hvis de er svulne eller har lyse partier, undersøkes disse nærmere (tuberkuløse). Det langs slagsiden liggende overfladiske fettlag (isterpartiet, flommene) besigtiges, og indsiden av lårene eftersees (tinter og sarcosporidier). Man bør være opmærksom på leddene, og hos purker må bukflasket og juret nøie befoles. Kastrations- eller ovariotomistederne eftersees, og skinkernes bakflæte befoles (dermoidcyster). Svoren eftersees (knuterosen, bidsår, støt og slag) og, hvis dyret har braknæse (svøvlesyke) avskjæres hodet og gjennemhugges.

Krøsitlerne må altid gennemskjæres (tuberkuløse).

Hos svin, der har lidt av rachit, snøvlesyke, tarmkatar eller anden utviklingshemmende sygdom, bemerkes om der er abnorm lugt av isterpartiet eller bukmuskulaturen; isåfald rygdeles svinet og mørbrad og skinkeflesk undersøkes nærmere.

Svinekropper bør altid rygdeles, hvis slagtet er dårlig blodtømt (nødslagtning) eller [slapt, magert, anæmisk, ødematøst eller gu:sottigt eller hvis svinet har hat pneumoni (svinesyke).

Er halen svullen, gjenemhugges den og eftersees, likeså selve rygmargen og itlerne i knæfolden og knægruben.

§ 9. Får og gjæt undersøkes i det væsentlige som kalve. Før disse dyrs vedkommende må opmerksomheten særlig fæstes ved tilstedeværelsen av parasiter i lunge, lever, tarme, net, hode, mave, mavepipe og selve kroppmuskulaturen, kjøttets og fettets lugt og farve (vattersot, anæmi).

§ 10. Ved indført kjøt må kontroløren særlig legge merke til itlernes størrelse og farve, de serøse hinder om karrene i det subkutane fettvæv, især langs ryggen og blodfylt (nødslagtning); isåfald eftersees slagtet nøie overalt. Hos nødslagtede, febersyke dyr er muskulaturen ved snit i almindelighet mørk, rødsort og glinsende, fettagtig at føle på og av ubehagelig lugt; dette undersøkes i tilfælde nærmere ved kokning under låg av et utskåret stykke.

B. Om kjøttets stempling og beslaglæggelse.

§ 11. Som *utjenlig til menneskeføde* og derfor i sin helhet at beslaglægge blir slagtet, når der hos dette findes tegn på, at dyret har været befængt med:

1. Miltbrand, raslesyke, ondartet ødem eller bråsot.
2. Hæmorrhagisk septikæmi.
3. Hundegalskap.
4. Snive.
5. Kvægpest.
6. Blodforgiftning (septikæmi eller pyæmi) på grund av brandige eller urene sår, betændelse av purulent eller septikæmisk natur i jur, bør, led, sene-skeder, klov eller hov, navle, lunger, bryst- og bukhinde eller tarm.
7. Generel tuberkulose, miliær-tuberkulose, eller sterk lokaltuberkulose med avmagring.
8. Rødsyke hos svinet, når dyret er slagtet i febertilstand såat muskelkjøttet og fettvævet viser betydelige forandringer fra det normale og kroppen er slap at føle på.
9. Svinepest og svinesyke, når dyret er slagtet i febertilstand eller der er sterk avmagring.
10. Stivkrampe.
11. Ondartet katarrhalfeber i feberstadiet eller ved sterk avmagring og ondartet lungesyke hos kvæget. Blodpis hos kvæg i sterkere grad.
12. Mund- og klovsyke.
13. Fårekopper i feberstadiet.
14. Alle andre alvorlige sygdomme såsom hestens lungesyke, hæmoglobinuri hos hest, brandfeber, kverke i feberstadiet eller ved metastaser, dysenteri og kalvediarré, kalvedifterit.
15. Gulshot, når slagtet er gult efter at ha hængt i mindst 24 timer eller er sterkt avmagret.
16. Høigradig vattersot.
17. Svulster i musklerne, benvævet eller itlerne, når affektionen ikke er strengt lokal så alt sykkelig væv kan fjernes.
18. Tinter hos svin, får og gjet (*cysticercus cellulosæ*).
19. Tinter (*cysticercus inermis*) i større antal end 6 degenererte eller 1 klar hos oxen.
20. Trikiner.
21. Miescherske sækker og sarcosporidier, når muskelmassen er gjennomsat med parasiter, eller kjøttet er vandagtig infiltrert eller misfarvet.
22. Urinlugt, stank eller fremtrædende usmak av kjøttet.
23. Sterk avmagring efter en eller anden sygdom.
24. Fremskreden bedærvethet på grund av dekomposition ved skimmel eller forrådnelsestilstand, grov tilsmudsning eller kunstig opblæsning av kjøttet.
25. Slagt fra alle selvdøde dyr eller fra dyr, som er slagtet i dødsøieblikket eller som ikke er fuldbårne samt slagt, som frembyder tegn på alvorlig almenlidelse.

§ 12. Med første classes stempel blir slagtet at stemple :

1. Når ingen sanitære mangler kan påvises.

2. Når en forefunden mangel er av den art, at den ved bortskjæring på kontrolstationen ganske kan fjernes, således at det resterende slaggt ikke i nogen henseende frembyder sundhetsfare.

Dette kan gjøres

- a. ved lokale parasiter (leverikter, bændelorm, enkeltvise degenererte tinter, echinokokker, kvæse, rundorme, Miescherske sække o. l.),
- b. ved skarpt begrænsede og enkeltvise svulster,
- c. ved tuberkulose, når sygdommen sitter i en enkelt itel eller i et enkelt organ, er av begrænset karakter og slagttet viser, at dyret har været i god ernæringstilstand,
- d. ved lokal og ringe utbredt aktinomykose og botryomykose med god avkapsling av processen,
- e. ved lokale lidelser efter støt, slag, fald, benbrud o. l., hvor dyrets almen-tilstand ikke har været angrepet,
- f. ved enkeltvise knuter av knuterosen og ved mindre rødsykevegetationer på hjerteklapperne uten tegn på almenlidelse,
- g. ved lokale mangler eller misdannelse av enkelte organer eller legemsdele uten tegn på almenlidelse og ved små og ubetydelige forurensninger, som kan fjernes.

§ 13. Med *2den klasses stempel* blir slagttet at stemple:

- a. ved tegn paa lungesyke hos svin, når sygdomsprocessen er avløpet, og ingen almeninfektion forefindes,
- b. ved katarrhalfeber og hæmoglobinuri hos kvæg i begyndelsesstadiet,
- c. ved tuberkulose, når der findes lokale lidelser i flere itler eller flere organer men lidelsens karakter er begrænset og de tuberkuløse processer er av ældre natur samt dyret ikke frembyder tegn på avmagring eller almenlidelse,
- d. ved mer utbredt eller dårlig avkapslet aktinomykose eller botryomykose, når de syke partier kan bortskjæres,
- e. ved rødsyke hos svinet, når det ikke foreligger tegn på febertilstand eller avmagring,
- f. ved svinesyke og svinepest, hvor sygdommen er i begyndelsesstadiet og hvor ingen tegn på almenlidelse foreligger,
- g. ved tinter, når der ved nøiagtig undersøkelse ikke er fundet mer end 6 degenererte eller 1 klar tinte hos oksen og disse er fjernet.

Lever, milt, nyre, mave, tarmer og fett av tintet kvæg stemples med 1ste klasse, hvis de ved omhyggelig undersøkelse findes fri for tinter og forøvrig ikke frembyder sanitære mangler.

- h. ved overfladisk bedærvelse eller forurensning, som kan fjernes ved vaskning eller bortskjæring.

Anvisning til udførelse av den ved kgl. plakat av 4de august 1911 bestemte kontrol av opdelt kjød (cfr. lov av 25de juli 1910), datert 6te oktober 1911.

1. Idet henvises til rundskrivelse fra Landbruksdepartementet av 2den oktober 1911 om kontrollokale og om atesternes og protokollernes form bør dyrlægen ved kontrollens udførelse anvende den nedenfor angivne fremgangsmåte.

2. Når det av de medfølgende papirer fremgår, at sendingen består av en ensartet vare, sker kontrollen ved at der av fustagen uttages nogen stykker, dels fra overflaten, dels fra fustagens dypere lag. Disse stykker undersøkes på lugt, farve, konsistens samt vedhængende organdeler (serøse hinder, itler). Viser der sig svulst av itlerne, skjæres ind i disse. Hvis der i itlerne findes tegn på tuberkulose, beslaglægges kjødstykket og der uttages flere stykker av fustagen til undersøkelse. Findes flere stykker tuberkuløst befængte, blir hele fustagen at beslaglægge eller tilbakevise. Er kjødet vandig, blekt, slapt, besat med små bloduttrædelser, underkastes det en mikroskopisk undersøkelse, idet der undersøkes, om kjødet indeholder bakterier. I tilfælde prøves kjødet ved kokning. Der skjæres da ut fra stykkets indre en tynd, håndflatestor skive, som kokes i rent vand i en kasserolle i 10 minutter.

A n m. Ferskt kjød er rødlig, har en for vedkommende dyreart særegen lugt, er bløtt at føle på, har en ujevn, stripet, riflet snitflate og blir ved kokning gråt, hvitlig eller brunlig, samt viser kun spor av koksaltindhold. Salt kjød har tapt lugten av friskt kjød også i de inderste lag av kjødstykket, er fast at føle på, har glat snitflate og beholder ved kokning sin rødlig farve også når det er blit kaldt igjen; det indeholder meget mer koksalt end ferskt kjød.

3. Fustager, som indeholder hestekjød, skal altid åpnes og hvert enkelt stykke undersøkes.

Ved sendinger av andet kjød, skal der undersøkes mindst 2 fustager, ved sendinger over 10 fustager skal der undersøkes mindst 20 $\%$.

4. De enkelte av en fustage uttagne kjødstykker undersøkes først på overflaten

- a. på tinte-blærer eller andre abnorme avsætninger,
- b. på farve, konsistens og lugt (i tilfælde ved kokning).

A n m. Der bør sees efter, om der er bloduttrædelser eller blødninger, gul-farvning, harsk eller anden abnorm lugt, opblotning eller ødem i bindevævet, ansamling av gasblærer, slimbelæg, mug, spor efter mark o. l.

- c. på beskaffenheten av de tilhørende itler.

5. For tarmers vedkommende undersøkes om farven er abnorm, om de er bløte, slimede og ildelugtende, om der findes sykelige forandringer i dem, særlig sår, blødninger, knuter.

6. For at bringe på det rene om der er anvendt nogen tilsætning, som er forbudt, skal der fra tid til anden udtages prøver såvel av laken som av kjødet til nærmere kemisk undersøkelse (kfr. veiledning til kemisk undersøkelse).

7. I de tilfælde, hvor en nøiagtig besigtelse ikke er tilstrækkelig til at avgjøre om sendingen er tjenlig til menneskeføde, kan en mikroskopisk eller bakteriologisk undersøkelse være nødvendig; navnlig er dette tilfælde ved mistanke om blodforgiftning eller miltbrand.

Til en mikroskopisk undersøkelse brændes på overflaten av kjødstykket et parti med en glødende knivspids eller andet instrument; på dette sted gjøres med en steril kniv et innsnit i kjødet og fra stykkets indre udtages med en steril præparernål eller pincet et litet stykke kjød, hvorav noget bearbeides til direkte undersøkelse under mikroskopet med hensyn til muskeltrådenes utseende og indhold på bakterier. Er der dertil adgang, kan en kjødbit anvendes til undersøkelse på levende dyr (f. eks. foring til mus, marsvin, kaniner eller hunde eller podning til disse) eller til bakteriologisk dyrkning.

Foreligger der i noget tilfælde tvil om arten av det indførte kjød og denne tvil ikke kan løses ved undersøkelse av de medfølgende benstykker, kan der foretages en biologisk prøve av kjødets art.

8. Foreligger der tegn til dekomposition (gjæring eller forråtnelse) bør det ved innsnit i stykket bringes på det rene, om denne dekomposition kun er tilstede på overflaten eller om den også er tilstede i dybden. Av kjødet kokes et stykke hvorved i tilfælde dekompositionslugt indtræder. Om de kemiske prøver og undersøkelser på konserveringsmidler eller farvestoffe henvises til den derom utgivne særlige veiledning.

Veiledning til utførelse av kemisk undersøkelse av opdelt kjøt.

I.

Almindelige bemerkninger.

Prøver til kemisk undersøkelse av det opdelte kjøt bør i almindelighet uttages saa ofte, at ethvert firma, som eksporterer til en importkommune, nogen gange om året får sine varer undersøkt på forekomst av samtlige de konserveringsmidler, som erfaringsmæssig har vist sig at finde anvendelse.

Hvis varen gir indtrykk av at være underkastet en overfladisk behandling med et konserveringsmiddel eller farvestof, må der altid uttages prøver til undersøkelse paa konserveringsmidler i sin almindelighet samt på farvestoffe. Ved første gangs import til kontrollkommunen bør der såvidt gjørlig foretages undersøkelse på forekomst av samtlige forbudte konserveringsmidler, selv om forsendelsen kun utgjør en enkelt tønde.

Har en bestemt eksportørs vare vist sig at indeholde forbudte konserveringsmidler, må hans varer senerehen være gjenstand for særlig oppmerksomhet. Foruten at påse, at det påviste konserveringsmiddel ikke længere anvendes, må kontroløren ha sin særlige oppmerksomhet henvendt på muligheten av, at der isteden anvendes andre konserveringsmidler.

Da den kemiske undersøkelse paa forekomst av konserveringsmidler i tilfælde avgjør, om forsendelsen skal tillates indført til landet eller ikke (§ 5 i plakat nr. 1 av 4de august 1911), må kontroløren fra første øieblik av sørge for, at prøverne uttages og opbevares (eventuelt forsendes, forberedt til undersøkelse og undersøkes) på en sådan måte, at prøvens identitet senere ikke kan betviles. Prøveglasset må til det øiemed umiddelbart efter prøvetagningen forsynes med tydelig paategning om forsendelsens løpenummer, datum og øvrige legitimationspapirer. De uttagne prøver må den hele tid, inden den kemiske undersøkelse kan bli utført, opbevares i et avlåst skap eller værelse, så de ikke på noget tidspunkt kan komme i uvedkommendes hænder.

Der må ved prøvetagningen (se side 310) legges særlig vekt på, at kun virkelig rene prøveglass samt for hver gang omhyggelig rensede og tørrede kniver, sakser, kjøtkverner, spatler osv. blir brukt, således at kontroløren med sikkerhet vet, at prøverne ikke på nogen måte er bleven forurennet under eller efter prøvetagningen.

De kemiske undersøkelser deles i:

Orienterende undersøkelser, som skal kunne foretages av enhver kontrolør. Disse omfatter den foreløbige påvisning av de lettest påvisbare konserveringsmidler, bestemmelse av lakens saltindhold ved hjelp av den specifikke vekt, fastsettelse av kjøttets reaktion samt utførelse av «kokeprøven» og «salmiakprøven» paa mulig bedærvethet.

Kvalitativ paaavisning av konserveringsmidler og tilstedeværelse av farvestoffe.

Kvantitativ bestemmelse av det enkelte konserveringsmiddels mængde.

Hvis kontroløren ved den orienterende undersøkelse finder, at et konserveringsmiddel er anvendt, eller at prøven bør undersøkes paa tilstedeværelsen av et eller flere konserveringsmidler, er det i sin almindelighet tilstrækkelig at foreta en kvalitativ undersøkelse ved hjælp av de under avsnit V angivne metoder. Undersøkelsen kan enten utføres av kontroløren selv (resp. en dertil særskilt ansat assistent) i kontrollokalet eller ogsaa henvises til et dertil godkjendt kemisk laboratorium. Kontroløren bør i tvilstilfælde altid la sin undersøkelses rigtighet bekræfte av et godkjendt laboratorium. Det samme bør han også gjøre, hvis der av importøren protesteres mot det fundne resultats rigtighet eller han har grund til at tro, at importøren på egen haand indsender prøver til et kemisk laboratorium.

Kvantitativ bestemmelse av mængden av et forbudt konserveringsmiddel behøver i sin almindelighet ikke at foretages, idet nemlig enhver anvendelse herav rammes av forbudet.

I de tilfælde, hvor man av den kvalitative reaktions ringe styrke og ikke samtidig i kjøt og lake kan formode, at konserveringsmidlets tilstedeværelse skyldes en tilfældig forurensning (f. eks. ved gammel emballage), bør der uttages nye prøver av partiet (d. v. s. av andre tønder). Viser det sig da, at partiet forøvrig ikke indeholder konserveringsmidler, vil kontroløren kunne avgi attest for, at der ikke er anvendt konserveringsmidler, og partiet kan da indføres efter plakaten. Importøren må dog straks gives en advarsel og meddelelse om, at der i gjentakelsestilfælde vil bli avgit erklæring om, at der er påvist forbudte konserveringsmidler, hvorefter partiet i henhold til plakaten må negtes indført.

Finder kontroløren på den anden side, at den kvalitative reaktions styrke lar formode, at der er anvendt en usædvanlig stor mængde konserveringsmiddel, bør han, hvis han dertil har anledning, utføre en kvantitativ bestemmelse efter de under avsnit VI angivne forskrifter. Skal der, f. eks. paa forlangende av importøren, foretages en kvantitativ bestemmelse av et konserveringsmiddel eller nærmere undersøkelse av et anvendt farvestofs natur, bør denne altid foretages ved et godkjendt laboratorium, forsåvidt undersøkelsen kan antages at faa retslig betydning.

II.

Prøvetagningen.

Som oven under de almindelige bestemmelser anført uttages prøverne til de kemiske undersøkelser av kontroløren eller hans stedfortræder. Prøverne må aldrig tillates uttat av importøren eller nogen av dennes folk. I alle vanskeligere tilfælde bør prøverne uttages av kontroløren personlig. (Før prøvetagningen og

samtidig med besigtigelsen bør lakens og kjøttets reaktion undersøkes således som nedenfor under orienterende undersøkelser angit).

Til kemisk undersøkelse kan der uttages prøver av laken, av mulig tilstedeværende usmeltet salt eller av kjøttet. Laken bør altid fortrinsvis undersøkes.

Av l a k e n uttages der, efterat de øverste kjøttag er løftet ut av tøndene, 200—300 cm.³ av hver tønde, som åpnes; disse prøver blandes sammen og fylles paa en $\frac{2}{3}$ —1 liter flaske, som umiddelbart etiketteres.

Av u s m e l t e t s a l t uttages der av hver åpnet tønde, saavidt gjørlig en nævestor portion av saltet under låget og såvidt gjørlig en nævestor portion fra midten av tøndene; saltprøverne fra et og samme parti kan blandes sammen og i en mengde av omkring 100—200 g. fylles på et rent og tørt prøveglas, som umiddelbart etter etiketteres.

Av k j ø t t e t behøves der, naar kemisk undersøkelse skal foretages, i sin almindelighet kun at tages prøve fra hver 10de tønde, hvis tøndene inneholder lake og usmeltet salt og varen ved besigtelsen forøvrig giver et ensartet og normalt indtrykk. Der avskjæres da av muskelstykker fra tøndernes øverste og midtre del tilsammen ca. 500 g., som straks bringes over i et rent og tørt prøveglas, som umiddelbart etiketteres. Når partiet er meget stort maa de uttagne prøvers samlede mengde være større f. eks. 1—2 kg.; denne store prøve forberedes isåfald i sin helhet (se s. 312), men det er tilstrækkelig at opbevare ca. 500 g. av prøven. Hvis der skal uttages prøve av kjøttet til undersøkelse på koksaltindholdet for at avgjøre, om kjøttet er tilstrækkelig salt, må denne prøve selvfølgelig tages fra det indre av de tykkeste stykker i tøndene og opbevares særskilt og ikke komme i berøring med laken eller usmeltet salt.

Prøverne bør fortrinsvis opbevares i krukker og flasker av klart, gjennemsiktig glas. Hvis trækork anvendes til lukning av glasset eller flasken, må denne alltid være ny. Da det i lengden vil falde dyrt at skaffe ny kork til prøveglassene, anbefaler det sig at anvende prøveglas med indslepen glaskork eller også sylteglas med skruelaag, disse sidste må være av glas (og ikke av zink eller andet metal) samt holdes på plass av en ytre metalring, som kan skrues til. Laken kan også med fordel fylles på klare mineralvandsflasker (o. l.) med patentkork. Kautschukringen til patentkorken likesom pakningsringen til sylteglasset må efter hver gangs bruk avtages og utkokes.

Ved de kontrolstationer, hvor der tages et større antal prøver, anbefaler det sig at ha et forråd av prøveglas av de forskjellige slags med indtætsede nummer. Der bør i så fald til laken, saltet og kjøttet anvendes glas med samme løpenummer. Glassene blir desuten umiddelbart efter prøvetagningen at forsyne med etikette indeholdende prøvens journalnummer (fra kontrolprotokollen) og øvrige data fra legitimationspapirerne.

Hvis prøverne, før den kemiske undersøkelse kan foretages, må opbevares i et ikke avlåst værelse eller skap, må prøveglassene forsynes med kontrolstationens (eller kontrolørens) segl. Når den kemiske undersøkelse foregår utenfor kontrollokalet, må prøverne alltid avleveres til det kemiske laboratorium i forseg-

let tilstand. Den ytre emballage bør også være forseglet, hvis prøvernes transport til laboratoriet ikke foregår ved kontrolstationens personale.

III.

Prøvernes forberedelse til undersøkelse og deres opbevaring.

Lakeprøverne kan og bør undersøkes kemisk i den tilstand, de er tat fra tøndene; det vil dog lønne sig først at skumme bort fettene. Skal lakens spesifikke vekt bestemmes, filtreres laken enten gjennom et tørt papirfilter (bedst et stjerne- eller foldefilter) eller gjennom litt bomuld i bunden av en tragt.

Saltprøverne undersøkes alltid som de er tat av tøndene. Man må kun påse, at man får en god blanding, og at eventuelt større klumper utgnides, inden man uttar noget av prøven til undersøkelse.

Kjøtprøverne må, før den kemiske undersøkelse kan påbegyndes, findeses. Dette foregår lettest på en mindre kjøtkvern; (av de mange konstruksjoner herav er de med utvendig roterende kniv at foretrekke).

Da det senere hen kan vise sig ønskelig eller nødvendig at la undersøkelsen gjentage ved et andet laboratorium, bør ikke hele portionen tages i arbeide, men ca. 200 gram holdes tilbake i stykke.

Kvernen må ikke under nogen omstændighet anvendes til forarbeidelse av en ny prøve, før den helt og holdent er skruet fra hverandre og omhyggelig vasket og aytørret.

Resterne av prøverne maa alltid opbevares i kontrolstationen (eller det kemiske laboratorium), indtil saken er endelig avgjort.

Det vil derfor i enkelte tilfælder vise sig nødvendig at konservere prøven, for at den ikke skal råtne. Når undersøkelserne ikke gjælder fastsættelsen av koksaltindholdet, kan dette ske ved at blande kjøtprøven med et overskud av rent koksalt (smørsalt — f. eks. Lüneburger — kan anvendes, men klornatrium fra en kemikalieforretning bør foretrakkes. Der gives nemlig saltsorter f. eks. enkelte italienske, som indeholder små mængder borsyre. Prøven kan også tilblandes omtrent $\frac{1}{3}$ av sit volum 96 % alkohol, hvis sådan haves. Særlig virksomme og meget anbefalelsesverdige konserveringsmidler er toluol og kloroform, hvorav der, naar de indarbeides godt i massen, behøves ca. 10 cm.³ til hver prøve.

Lakeprøverne konserveres enten ved ophetning i vandbad (flasken sættes helt ned i vandet, mens dette er kaldt, og må stå en halv time efter at vandet er kommet i kok), eller — hvis man mistænker anvendelsen av flygtige konserveringsmidler — ved tilsætning av nogen cm.³ toluol eller kloroform og kraftig omrystning (med lukket kork) nogen ganger.

IV.

Orienterende undersøkelser.

- A. Lakens farve bør være graalig brun; den maa ikke under nogen omstændigheter se ut som blod, blodvand eller kjøtsaft.

- B. **Lakens reaktion** fastsettes ved at dyppe den nederste halvdel av 2 lakmus-papirstimler (den ene rød, den anden blaa) ned i laken; i tilfælde der flyter fett ovenpaa maa man undgaa, at lakmuspapiret kommer i berøring hermed. Alkalisk reaktion av laken hitrører oftest fra bedærvelse, men kan ogsaa skyldes anvendelsen av alkaliske konserveringsmidler. Der bør altid gjøres videre undersøkelser («salmiakprøven»).
- C. **Lakens saltindhold** vil under normale omstændigheter altid være høiere end kjøttets. Hvis tonden nylig er ompakket og herunder tilsat salt, kan laken vise et høit saltindhold, uten at kjøttet derfor behøver at være gjennemsaltet. Men lakens saltindhold gir ialmindelighet en meget god veiledning. Som mål for lakens saltindhold anvender man enklest
- D. **Lakens specifikke vekt.** Den bestemmes ved hjælp av et aræometer av glas. Laken må først filtreres gjennom bomuld eller et tørt papirfilter, (foldefilter er bedst). Man maa erindre, at avlæsningerne paa aræometeret kun er rigtige, når laken ved undersøkelsen har den temperatur, ved hvilken aræometret er justert (i almindelighet ved 15° C.); er laken meget koldere, f. eks. om vinteren, bør den opvarmes ved et par timers henstand i et opvarmet værelse. Aræometre er meget forskjellige i størrelse, skalaens inndeling og den væskemængde, de kræver. Et enkelt aræometer for specif. vekt 1,000 til 1,200 vil være tilstrækkelig, når spindelens skala har en længde av 17 cm.; man vil hertil trænge en målecylinder på 100—150 cm.³

Når saltlaken er fuldstændig mættet med salt, har den en specif. vekt av ca. 1,21 og indeholder da ca. 26 vektprocent koksalt, d. v. s., at der i 100 gram lake findes 26 g. koksalt. I 100 cm.³ lake findes der da 31,2 g. salt. En ren (ubrukt) saltlake med ca. 10 % salt har en spec. vekt av ca. 1,07; med ca. 5 % salt har den en spec. vekt av ca. 1,04. Da laken fra kjøttet optar eggehvitebestanddele og forskjellige salte, som øker den specifikke vekt, vil kjøtlakens specifikke vekt kun gi et omtrentlig begrep om styrken og alltid vise for høit. Feilen kan ved saltmættet kjøtlake sættes ut av betragtning, mens den, hvis kjøtlaken indeholder litet koksalt (1—2 %), beløper sig til 4—5 % salt for meget, idet nemlig blodserum og muskelsaft har en spec. vekt av ca. 1,030. Er lakens spec. vekt saa lav som 1,050, kan man i almindelighet gå ut fra, at kjøttet praktisk talt må betegnes som usaltet.

Istedenfor et aræometer med inndeling for specifik vekt kan man skaffe sig et aræometer, som direkte angir en ren saltlakes koksaltindhold. Saadanne saltprøvere går i handelen (f. eks. med inndeling fra 0—40 på en 15 cm. lang spindel). Man må påse, at saltprøveren i rent vand viser 0 og i en mættet lake av rent koksalt viser et saltindhold av ca. 26,5 ved 15° C. Saltprøverens avlæsninger er for kjøtlakens vedkommende kun rigtige, når laken er sterk. Ved lake av letsaltet kjøt viser ogsaa saltprø-

veren flere, op til 4—5, % for høit saltindhold. Den gir dog under alle omstændigheter en bekvem vejledning.

- E. Når kjøttet er tilstrækkelig salt, maa det ogsaa i stykkerne indre ha antat det salte kjøts egenskaper (d. v. s. karakteristiske lugt, fasthet, glat snitflate). Man kan for at bedømme om så er tilfælde anstille den såkaldte kokeprøve. Fra kjøtstykkets indre utskjæres en barnehåndstor, fingertyk skive, som kastes i en kasserolle med rent, kokende vand. Kasserollen med kjøttet holdes kokende i 10 minutter. Kjøtstykket skal herunder beholde sin rødlige farve (ferskt kjøt blir gråt).

Det er i sin almindelighet unødvendig at bestemme kjøttets koksaltindhold; er dette ønskelig (f. eks. når en importør til stadighet får varer, som giver indtryk av at være utilbørlig litet saltet), utføres koksaltbestemmelsen efter de i avsnit V eller VI angivne metoder.

- F. Kjøttets reaktion bør være svak sur eller amfoter (d. v. s. at et blått stykke lakmuspapir farves rødt, et rødt lakmuspapir blått. For at avgjøre om så er tilfældet fugtes den nedre halvdel av en strimmel rødt og en strimmel blått lakmuspapir med utkokt, destillert vand og lægges et par minutter mellem snitflaterne i et friskt indsnit i kjøtstykket. Til fugtning av papiret kan ogsaa vandledningsvand anvendes, naar det er uten indvirkning paa såvel det røde som det blå papir. Den ende av lakmuspapiret, som skal benyttes, må ikke komme i berøring med fingrene, idet disse umiddelbart efter vaskning med sæpe reagerer alkalisk, senere surt (sveden). Lakmuspapiret skaffes bedst og billigst fra en kemikalieforretning; det fåes som perforerte bånd i små blikæsker eller også som strimler i bokform. Bør opbevares i tæt glas.

Er reaktionen av kjødet utpræget alkalisk, bør der utføres reaktion på svovlvandstof og «salmiakprøven» paa forråtnelse.

- G. Salmiakprøven avgjør, om der i kjødet har fundet så vidtgående spaltningsprocesser sted, at ammoniak er avspaltet.

Man tilbereder en blanding av 1 del sterk saltsyre (25 %), 3 dele almindelig 96 % alkohol og 1 del æter. Av dette reagens bringes et par cm.³ over i et vidt reagensrør, som lukkes med en tætsluttende kork, til hvis nedre ende der er fæstet en metaltråd (av platina, nikkel eller sølv) eller en glasstav med en løkke i en avstand av omtrent 1 cm. fra væsken i bunden av røret. Glasset rystes først kraftig, hvorefter korken åpnes raskt og et litet kjødstykke fæstes til metaltrådens (glasstavens) nederste del og anbringes i glasset uten at berøre væggen eller væsken. Er der fri ammoniak tilstede, vil denne forene sig med saltsyredampen i glasset til salmiak, som vil vise sig som en hvit tåke. Hvis kjødstykket er meget koldere end reagensrøret, vil en tåkedannelse kunde finde sted alene på grund av avkjøling av dampene i glasset, og uten at ammoniak er tilstede.

Påvises fri ammoniak, er kjødet bedærvet. (Denne reaktion er ikke anvendbar til undersøkelse på bedærvethet i forskjellige spekne eller marinerte fiskevarer).

- H. Svovlvandstof: 5 à 10 gram av kjødet bringes ned i et vidt reagensglas eller et litet pulverglas, som lukkes med en tætsluttende kork. Til korken (f. eks. i et indsnit på dens underside) fæstes et stykke filtrerpapir fugtet med nogen dråper av en blysukkeropløsning. Er der svovlvandstof tilstede, vil papiret snart svæortes (lyst brungult til helt mørk farve efter mængden av svovlvandstof). Glasset bør rystes svakt, uten at dog blypapiret kommer i berørelse med kjødet eller glasvæggen.
- I. Borsyre (og borater) søkes først påvist ved «flammereaktion» eller også ved hjelp av kurkumapapir.

Man tar en dråpe av laken eller et ertstort stykke av kjødet på en metaltråd (platina- eller nikkeltråd, i k k e kobber-, messing eller sølvtråd) og bringer den forsiktig ind mot kanten av en ikke lysende gas- eller spiritusflamme. Er der litt rikelige borsyremængder tilstede, vil man i de første øieblik kunne se en grøn farvning av flammekanten. Reaktionen fordrer en viss øvelse, idet koksaltet gir flammen en sterk gulrød farve, som fuldstændig dækker den grønne navnlig når man kommer helt ind i flammekanten. Borax og andre borater kan ikke påvises på denne måte, idet disse salte i motsætning til den fri borsyre ikke farver flammen.

Reaktionen lykkes sikrere, når man overfører borsyren til den letflygtige (kokepunkt 65° C.) borsyre-methylester, som farver flammen sterkt grøn. Dette kan ske ved at et nøttstort-stykke av det saltede kjød i en liten porcelænsskål tilsættes 10 cm.³ methylalkohol og 20—30 dråper koncentreret svovlsyre, hvorved borsyremethylester dannes, hvad enten borsyren findes i fri tilstand eller som salte. Når man nu tænder på methylalkoholen vil man, navnlig i begyndelsen, se den karakteristiske grønne farve. Reaktionen bør utføres ved dæmpet lys.

Imidlertid vil også her den intense gule farve fra koksaltet kunne forvirke reaktionen, hvorfor man istedenfor i en porcelænsskål foretar reaktionen i et reagensglas, som ophetes i et vandbad; såsnart methylalkoholen begynner at koke, tændes de undvikende dampe, som brænder grønt. Svovlsyren tilsættes dels for at frigjøre borsyren, dels for at binde vandet, således at borsyreesteren kan dannes. Hvis kjødet er meget salt og derfor en del av svovlsyren medgår til at utdrive saltsyren av koksaltet, må man tage forholdsvis mere svovlsyre.

En for borsyren særdeles karakteristisk reaktion er dens forhold til kurkumapapir, som farves rødt herav.

I tilfælde er der rikelige mængder borsyrer tilstede, og kjødet eller laken reagerer surt, kan reaktionen utføres direkte. Man fugter kurkumapapiret med en dråpe lake eller saft utpresset av kjødet; blir

herved det gule papir rødfarvet, og den røde farve ved befugtning med 2 % sodaopløsning blir blå, er borsyre tilstede.

Man må være opmærksom på, at kurkumapapiret også farves rødt av alkalisk reagerende stoffe; men her mangler selvfølgelig den karakteristiske blåfarvning ved tilsætningen av sodaopløsningen.

Kurkumareaktionen på borsyre bør imidlertid utføres efter forbrænding av de tilstedeværende organiske stoffe, som virker hindrende på reaktionen, således at den kun blir positiv for rikelige mængder herav (se under V. A. 1, s. 317).

K. S v o v l s y r l i n g (svovlsyrlige salte):

Omtrent 10 gram av det finmalte kjød eller 10 cm.³ av laken bringes over i en Erlenmeyerkolbe eller i et vidhalset præparatglas paa ca. 200 cm.³. Der tilsættes først 20 cm.³ vand, hvori kjøddeigen utgnides, dernæst 10 cm.³ fosforsyre, hvorved i tilfælde svovlsyrting frigjøres av sine forbindelser. Hvis den er tilstede i rikelige mængder kan den uten vanskelighet lugtes (NB. den stikkende lugt som av brændt svovl eller svovlstikker). Den påvises kemisk ved sin indvirkning paa kaliumjodatstivelsespapir, hvorved jod frigjøres; denne erkjendes ved at den blåfarver stivelsen. Jodatpapiret, hvis nedre del fugtes med destillert vand, fæstes til et indsnit i den kork, hvormed kolben (resp. prøveglasset) lukkes. Reaktionen kan påskyndes ved s v a k opvarmning (obs. at der løses på korken); men dette bør ikke ske, medmindre reaktionen er negativ efter en halv times forløp. Er svovlsyrting tilstede mere end som spor, vil den oprindelig dybblå farve igjen forsvinde, idet den først frigjorte jod ved den fortsatte indvirkning overføres i jodvandstoffsyre, som ikke farver stivelsen blå (se forøvrig nedenfor s. 319).

Man må være opmærksom på at det er Kalium-j o d a t p a p i r og i k k e Kalium-j o d i d p a p i r, som skal anvendes. Det opbevares i et mørkt tæt glas, da det ikke tåler lys og fremforalt angripes av lysgassens forbrændingsprodukter.

A n m. En meget anvendt metode til påvisning av svovlsyrting og svovlsyrlige salte er at behandle angjældende substans med zink og saltsyre; herved reduceres svovlsyrtingen til svovlvandstof, som med lethed lar sig påvise ved hjælp av sværtningen av blypapir. Denne metode må imidlertid betegnes som forkastelig, når det gjælder undersøkelsen av kjødvarer og andre eggehviteholdige substrater, idet disse altid i sig selv indeholder svovl i en sådan form, at der kan dannes svovlvandstof, og man således kan føres fuldstændig på vildspor.

L. S a l i c y l s y r e og salicylsure salte påvises i almindelighet direkte i laken ved tilsætning av en fortyndet jernkloridopløsning. I tilfælde opstår der en mørk fiolet farvning av væsken. Man begynder med at sætte jernkloridopløsningen til dråpevis, f. eks. til 5 cm.³ lake. Man kan da allerede i begyndelsen se, at der omkring dråperne dannes en er mørk farvning, men for at det hele skal anta den karakteristiske farve fordres der oftest til-

sætning av et par cm.³ jernklorid, idet der nemlig i laken findes forskjellige stoffe — eggehvite og fosfater —, som forbinder sig lettere med jernet end salicylsyren. — Hvis laken er sterkt farvet, er det bedst først at koke op laken i reagensglasset og derefter filtrere den utskilte eggehvite fra; herved vil i almindelighet farven forbedres tilstrækkelig. Man kan også blande laken med et par volumina 96 % alkohol og filtrere det utskilte bundfald fra, før jernkloridopløsningen dråpevis tilsættes.

Av kjødet (d. v. s. det finmalte kjød) tages et nøtt-stort stykke, som i et reagensglas rystes med 10 cm.³ 96 % alkohol. Jernkloridopløsningen tilsættes efter filtrering gjennom en litet papirfilter. Man kan også isolere salicylsyren (se nedenfor), men dette er sjelden paakrævet.

Salicylsyren er litet oppløselig i vand, dens alkalisalte let oppløselige. Man anvender derfor i almindelighet isteden dens salte f. eks. salicylsurt natrium. Men selv dette anvendes neppe til andet end overfladisk indgnidning.

Jernreaktionen på salicylsyren er også positiv for andre beslægtede stoffe, f. eks. salol.

V.

Kvalitative reaktioner på konserveringsmidler og farvestoffe samt omtrentlig bestemmelse av koksaltindholdet.

- A. Borsyre (og borater) påvises som oven nævnt enten ved hjælp av kurkumareaktionen eller ved flammereaktionen.

Hvad enten man vil utføre den ene eller den anden av disse prøver må man, hvis man vil arbeide helt korrekt, først fjerne de organiske stoffe, uvilket bedst sker ved forbrænding efter tilsætning av litt alkali. Borsyren vil nemlig ellers forflygtiges. Selve reaktionen må derimot utføres ved sur reaktion.

1. Kurkumareaktionen utføres bedst: Omtrent 10 g. av kjøddeigen (henholdsvis laken) bringes over i en platina-, nikkel- eller porcelænsskål, tilsættes 2 cm.³ av en mættet sodaopløsning, utrøres godt, inddampes til tørhet på vandbad eller også — med stor forsigtighet — over en gas- eller spiritusflamme. Ophetes efter inddampningen over fri flamme, indtil det hele er forkullet og der ikke længere undviker brændbare dampe. Efter avkjøling trykkes kullene ned med en glasstav (forsigtighet så platinskålen ikke skades) og fugtes med saltsyre (opbrusning), indtil det hele reagerer svakt surt (prøves med lakmus!). Der tilsættes nogen cm.³ vand, røres godt rundt og filtreres gjennom et litet filter. Et stykke kurkumapapir fugtes med filtratet. Papiret anbringes på et rent urglas og tørres på et vandbad. Bliver den befugtede del av papiret rødt, tyder dette paa borsyre. Man overbeviser sig om, at den er tilstede, ved at fugte med en 2 % sodaopløsning. Forandres den røde farve til blå

eller fiolet, er tilstedeværelsen av borsyre bevist. Den ikke anvendte del av kurkumapiret farves rødbrun av sodaopløsningen. Til yderligere sikkerhet kan flammereaksjonen utføres. Den må alltid foretages, hvis den blå farve er tvilsom.

Kurkumareaksjonen kan også utføres således: 50 g. kjøddeig (lake) blandes i et bægerglas med 50 cm.³ vand tilsat og 0,5 cm.³ 10 % saltsyre. Står en halv times tid dækket av urglas, ophetes dernæst i et kokende vandbad en halv time, indholdet siles gjennom ren gaze (smørlærred) og presses forsiktig, så man får det meste av væsken med. Væsken filtreres gjennom et fugtet papirfilter (foldefilter). Det klare filtrat tilsættes nogen dråper fenoltaleinopløsning og derefter normalt iendels natronlut, indtil tydelig rødfarvning i væsken indtræder. Væsken inddampes derefter i en porcelænsskål til ca. 25 cm.³; den gjøres dernæst sur (den røde farve forsvinder) ved tilsætning av 1 cm.³ 10 % saltsyre, hvorefter kurkumareaksjonen utføres som ovenfor beskrevet. (Denne metode er offisielt godkjendt i Tyskland, men er neppe helt sikker for små borsyremengder).

2. **Flammereaksjonen:** Man kan enten forbrænde ca. 10 g. kjøtteig eller lake sammen med 2 cm.³ sodaopløsning særskilt til dette øiemed eller også anvende resterne fra kurkumareaksjonen, som isaafald inddampes til tørhet efter pånytt at være gjort alkalisk. Vil man anvende resterne fra den sidst angivne kukumareaksjon, må disse først tilsættes soda, inddampes til tørhet og forkulles fuldstændig.

Den på den ene eller anden måte erholdte aske bringes over i en Erlenmeyerkolbe på 100 cm.³. Kolben må ha dobbelt gjennemboret kork, således at et smalt glaserør kan føres ned til kolbens bund, mens et andet munder like under korken. Der tilsættes til asken i kolben 10 cm.³ methylalkohol og et par cm.³ konc. svovlsyre. Efter en halv times forløp vil der i tilfælde være dannet methylborat, og man leder nu fra et Kipps apparat en strøm vandstofgas, som er tørret ved passage gjennom en vaskeflaske med konc. svovlsyre, ned i kolben gjennom det glaserør, som fører til dens bund og ut igjen gjennom det rør, som munder straks under korken. Efter nogen øieblikkes forløp, således at al luft er fortrængt av kolben, antændes vandstofstrømmen og er der borsyre tilstede, vil den brænde med grønkantet flamme, idet methylboratet vil forflygtiges med vandstofstrømmen og give flammen den karakteristiske borfarve. Flammen bør være av 2—3 cm. længde. Reaksjonen bør utføres ved dæmpet lys, idet farven da iagttages sikrere. Det er hensigtsmessig at forsyne avløpsrøret med en spids av platina eller også at gjøre det av et godt utglødet porcelænsrør eller pipestilk, så flammen ikke farves av alkalisalte, således som tilfældet blir, hvis røret er av glas.

Er borsyren tilstede i små mengder, vil det, før flammereaksjonen utføres, lønne sig at skille den fra saltene, som kan rives med vandstof-

stofstrømmen og dekke reaktionen. Dette gjøres isåfald på den måte, at methylalkoholen og svovlsyren har fått indvirke på asken i nogen tid underkaster blandingen en destillation; herved vil methylalkoholen og det dannede methylborat forflygtiges og opsamles i forlaget, mens saltene blir tilbake. Flammereaktionen utføres derefter på vanlig måte med væsken i forlaget i en passende liten kolbe, f. eks på 50 cm.³.

- B. Svovlsyrning og svovlsyrlige salte påvises med full sikkerhet i kjøtt, lake som salt som oven s. 316 angitt. Hvis man for at påskynde reaktionen vil ophete kolben, må man løsne på korken. Man kan isteden for at la jodtapapiret henge ned i kolben legge det tvers over kolbehalsen trykket ned mot denne ved hjelp av et urglas. Ophettingen bør isåfald ske over en liten spiritusflamme, idet der nemlig ved forbrændingen av lysgas dannes svovlsyrning, så man kan risikere at få en vistnok svak, men dog positiv reaktion, selv om kjøttet er svovlsyrningfritt.

Når reaktionen utføres ved svak kokning, må man være opmerksom på, at årsaken til, at den først optrædende og avgjørende blåfarvning igjen forsvinder, kan skyldes, at jodtapapiret blir for varmt, så jodstivelsen dissocieres og blir farveløs; dette kan forveksles med det oven omtalte forhold, at det av kaliumjodatet først frigjorte jod ved et overskud av svovlsyrning omdannes til jodvandstofsyre, som ikke farver stivelsen blå.

Til yderligere sikkerhet bør man i alle tvilstilfælde underkaste kjøttet (henholdsvis laken og saltet) destillation; herved opsamles den eventuelt tilstedeværende svovlsyrning i forlaget og oksyderes der til svovlsyre, som påvises ved bariumklorid. Man anvender hertil et destillationsapparat bestående av en almindelig skråstillet Liebig's kjøler forbundet på den ene side med et forlag med en fortyndet jod-jodkaliumsoppløsning, på den anden side med en destillationskolbe med tredobbelt gjennomboret kork. Som forlag anvendes et bægerglas, et såkaldt Peligot's rør, en almindelig vaskeflaske e. l.; forlaget må indeholde så meget fortyndet jod-jodkaliumoppløsning, at der dannes en god vandløs. Destillationskolben bør være en rundbuket flatbundet literkolbe av Jena-glas. Av dens tre gjennomboringer må den ene være forsynet med en dråpefanger (gjørne med to kuler) og forbindes direkte til kjøleren. Den anden optar en skilletrakt, hvis stilk munder et stykke nede i kolbehalsen; den tredje optar et glasrør, som nedtil er uttrukket i en spids og munder nede ved kolbens bund. Dette rør tjener til gjennomledning av en svak kulsyrestrøm under destillationen. Kulsyren kan enten utvikles i et almindelig Kipp's apparat (av marmorstykker og saltsyre) eller også tages fra en kulsyrebombe; det sidste er at foretrekke dels av bekvemmelighets- og prishensyn, dels fordi kulsyren i bomberne i almindelighet er så ren (svovlvandstof- og surstoffri) at den ikke behøver nogen rensning, hvilket aldrig er tilfældet med den i laboratoriet av marmor utviklede.

Der avveies ca. 50 gram av kjøttet (kjøtteigen), som først utrives med omtrent 100 cm.³ vand, tilsat nogen dråper sodaopløsning, og dernæst ved hjælp av en 200—300 cm.³ vand spyles over i destillationskolben. Man forbinder kolben med kjøler og forlag og leder nu kulsyrestrømmen ned til kolbens bund og gjennom apparatet. Når man efter nogen minutters forløp må anta, at luften er drevet ut av apparatet, tilsættes 10 cm.³ fosforsyre gjennom skilletrakten, hvorefter forsigtig ophetting til kokning. Hvis man har vanskeligheter med at undgå en over-skumning i begyndelsen av destillationen, kan man søke dette delvis avhjulpet ved sammen med kjøttet at bringe et nøtt-stort stykke fast faraffin eller også litt flytende paraffin (paraffinum liquidum — ikke petroleum) over i destillationskolben. Av lake avmåles ca. 50 cm.³, som føres like over i destillationskolben, tilsættes et par 100 cm.³ vand, eventuelt litt paraffin etc. som ovenfor angit.

Hvis man har været forsiktig med jodtilsætningen i forlaget, vil man se, at der indtræder en hurtig avfarvning, så snart svovlsyringen går over; der maa da straks tilsættes mere jodopløsning, således at væsken den hele tid holder sig svakt portvinsfarvet. Det meste av svovlsyringen destillerer over i begyndelsen, og destillationen kan godt avbrytes, når en 10—20—50 cm.³ er opsamlet. 10 cm.³ av forlaget opkokes efter tilsætning av et par dråper saltsyre nogen gange i et reagensglas.

Hvis der ved tilsætning av en cm.³ kokende varm bariumkloridopløsning enten straks eller efter nogen minutters henstand fremkommer en hvit fældning, har man ført et definitivt bevis for tilstedeværelsen av svovlsyring, idet denne av jodopløsningen er oksydert til svovlsyre, som med bariumklorid giver en hvit, praktisk talt uopløselig forbindelse. Er fældningen ubetydelig eller fremkommer den først efter længere tids henstand, er reaktionen ikke bevisende, medmindre man også får jodatprøven, eller man har iagttat en avfarvning av den (meget) tynde jodopløsning i forlaget; man må altid på forhånd ha sikret sig, at jodopløsningen ikke fældes av bariumklorid, efter at den i nogen minutter er kokt med saltsyre.

Destillationsprøven anvendes også til kvantitativ bestemmelse av svovlsyringmængden; destillationen føres da tilende som nedenfor side 326 anført. Kvantitativ bestemmelse av svovlsyringmængden er nødvendig i tvilstilfælde.

Den påviste svovlsyring kan stamme både fra svovlsyrlige salte (sulfiter) og fra undersvovlsyrlige salte (thiosulfater).

Hvis man ønsker at skaffe sig vishet for, at de sidste er anvendt (hvad der forøvrig sjelden er tilfælde), må 50 g. av kjøtteigen utrøres med 200 cm.³ vand tilsat et par cm.³ sodaopløsning (obs.: man må undersøke at blandingen reagerer alkalisk). Efter 1 times henstand, hvorunder omrøring nogen gange, filtreres først gjennom gaze (smørduk), dernæst gjennom et fugtet papirfilter (foldefilter!). Filtratet gjøres sterkt surt med

saltsyre, tilsættes 5 g. koksalt og ophetes i en kolbe eller bægerglas til kokning over fri ild. Det utskilte bundfald frafiltreres på et litet filter og utvaskes med vand, indtil der ikke længere kan påvises svovlsyring eller svovlsyre i vaskevandet. Bundfaldet og filtret behandles med 25 cm.³ 5 % natronlut og tilsættes 50 cm.³ mættet bromvand, ophetes til kokning. Saltsyre tilsættes til sur reaktion. Efter filtrering og tilsætning av kokende varm bariumkloridopløsning skal der, hvis kjøttet indeholder undersvovlsyrlige salte, herved fremkomme en hvid fældning av bariumsulfat. Reaktionen beror på, at de undersvovlsyrlige salte ved behandlingen med syre utskiller frit svovl, som siden ved hjælp av bromvandet oksyderes til svovlsyre.

- C. Klorater (kloresure salte): 30 g. av kjøtdeigen utrøres med 100 cm.³ vand og hensættes til utlutning 1 times tid, hvorefter bægerglasset ophetes til kokning. Efter avkjøling filtreres gjennom papirfilter, tilsættes sølvnitratopløsning i overskud (d. v. s. så længe en fældning endnu fremkommer) og filtreres. 25 cm.³ av det klare filtrat tilsættes 1 cm.³ 10 % natriumsulfatopløsning og 1 cm.³ konc. salpetersyre og ophetes til kogning. Fremkommer der herved et hvitt bundfald (kloresølv), som ikke løses i kokende vand, som sværes i lyset og er oppløselig i ammoniak, er klorater påvist.

- D. Fluorvandstof og fluorider:

20 g. kjøtdeig (eller lake) blandes i en platina- eller nikkelskål omhyggelig med en tilstrækkelig mængde kalkmelk, tørres på vandbad og og indaskes dernæst over fri ild. Asken utrives forsigtig. Reaktionen på fluorider, som beror på frigjørelsen av flussyre (fluorvandstof) og dennes ætsning av glas, må utføres i en platindigel. Asken fugtes med et par dråper vand og tilsættes 1—2 cm.³ konc. svovlsyre, hvorefter digelen øieblikkelig tildækkes med et urglas eller en Petriskål, hvis underside først er overtrukket med en tynd hinde av voks eller paraffin og derefter forsynet med en eller anden indskrift, således at glasset på enkelte steder er blottet og kan etses av flussyren, som frigjøres, når digelen ophetes forsigtig. (Anm. bedst stående på en asbestplate). For at hindre vokset eller paraffinen fra at smelte og igjen tildække de ubeskyttede dele av glasset, anbringes et litet stykke is ovenpå urglasset (resp. Petriskålen). Man må påse, at glasset virkelig er bart på de steder, man vil iagttas etsningen. I tilfælde asken er meget rik på karbonater — som vil foranledige en sterk opbrusning ved tilsætningen av svovlsyren — er det bedst først at trække ut asken med litt destillert vand, filtrere og først efterpå at tilsætte svovlsyre etc. til resten.

- E. Formaldehyd (og formaldehydavgivende stoffe):

Påvisningen av formaldehyd (formol) beror på dets store flygtighet med vanddamp, således at det med lethed kan fraskilles kjøttet ved en enkelt destillation med strømmende vanddamp.

30 g. av kjøttdeigen blandes omhyggelig med 200 cm.³ vand og føres over i en destillationskolbe paa 500 cm.³. Efter en halv times forløp tilsættes 10 cm.³ 20 % fosforsyre og forbindes ved hjælp av en dråpefanger med en Liebig's kjøler og et forlag.

Destillationskolbens kork bør ha 2 gjennemboringer, den ene for dråpefangeren, den anden for tilledning av vanddamp fra en damputvikler*); damprøret må gå til kolbens bund. Vanddamp tilledes først efter at indholdet i destillationskolben er begyndt at koke. Destillationen fortsættes, indtil der er gåt ca. 50 cm.³ over. Destillatet filtreres gennem et papirfilter, hvorefter man gjør en forberedende undersøkelse på formaldehyd, idet 5 cm.³ av filtratet**) tilsættes 2 cm.³ nysilt melk og 7 cm.³ av en 25 % saltsyre, som pr. 100 cm.³ er tilsat 0,2 cm.³ (3 dråper) av en 10 % jernkloridopløsning. Hvis der er formaldehyd tilstede, farves blandingen efterhånden pragtfuld fiolet; reaktionen indtræder straks ved ophetning. Som kontrol må man til 5 cm.³ vand sætte 2 cm.³ melk og 7 cm.³ av jernkloridsaltsyreblandingen og sikre sig, at den fiolette farve ikke indtræder; man må også sikre sig, at reaktionen fremkommer ved tilsætning av et spor av en formolopløsning. Hvis destillatet ikke bibringer melk-jernkloridsaltsyreblandingen en fiolet farve, er der ikke formol tilstede, og man behøver ikke at gå videre. Fremkommer der en fiolet farve, må nærvær av formaldehyd yderligere bevises ved at overføres til hexamethylentetramin, hvilket sker ved at det filtrerte destillat gjøres alkalisk med et overskud av ammoniak og inddampes til tørhet paa vandbad. Man maa sørge for, at den alkaliske reaktion holder sig under inddampningen og derfor av og til sætte til mere ammoniak; ti ellers vil formaldehyden forflygtiges. Er der ikke alt for små mængder formaldehyd tilstede, vil der efter inddampningen være et residuum av rhomboedriske krystaller av hexamethylentetramin; disse løses i et par dråper vand, og identiteten avgjøres ved, a) at en dråpe av opløsningen paa et objektglas tilsættes en dråpe av en mættet kviksølvkloridopløsning (sublimat), hvorved der fremkommer et krystallinsk bundfald (stjerner, senere oktaëdre), eller b) ved at der ved tilsætning av en dråpe kviksølvjodid-jokaliumsopløsning (se reagenslisten) og et spor fortyndet saltsyre fremkommer en fældning bestående av lysegule hexagonale sekssidede stjerner.

Formol som sådan anvendes nu neppe til konservering av kjøt. Derimot findes der i handelen konserveringssalte, som indeholder hexamethylentetramin, f. eks. «Carin», som foruten koksalt og salpeter indeholder 10 % hexamethylentetramin. Ved sur reaktion vil det avgi formaldehyd.

*) Istedendfor de almindelige kobberflasker kan en destillationskolbe med stigerør også anvendes.

**) For røkte kjøtvarers vedkommend må destillatet før forprøvens utførelse først fortyndes med 3 volum vand.

Et andet konserveringsmiddel av samme type er konserveringsvæsken «Colin», som anvendes til bestrykning av pølse; et tredje er «Sterilisol».

- F. **Salicylsyre** (og salicylater): 50 gram av kjøtdeigen blandes med 50 cm.³ 2 % soda og henstår en halv time i et dækket bægerglas, ophetes derefter en halv time i et kokende vandbad og siles varmt gjennom gaze. Væsken tilsættes 5 g. koksalt, gjøres sur med fortyndet svovlsyre, hvorefter den pånytt opvarmes til kokning. Efter at væsken er avkjølet filtreres den klar gjennom et papirfilter og bringes over i en skilletrakt, hvor den rystes med sit like volum av en blanding av like dele æther og petroleumumsæther, hvorved salicylsyren i tilfælde uttrækkes. Efter henstand i skilletrakten avtappes den underliggende væske, hvorefter ætherblandingen to gange utrystes med en 5 à 10 cm.³ vand, som må sætte sig og tappes av. Ætherblandingen filtreres gjennom et papirfilter, opsamles i en porcellænsskål med 1 cm.³ vand og avdampes ved ophetning paa et netop slukket vandbad eller en elektrisk varmeplate. Ved avdampningen av ætheren må man erindre, at denne er yderst let fængelig, og sørge for, at der ikke er nogen flamme i nærheten (må således ikke utføres i et værelse, hvor der er tændt petroleumslamper eller gasblus). Resten i porcellænsskålen tilsættes et par dråper 0,05 % jernkloridopløsning, hvorved en blåfiolet farve opstår, hvis der er salicylsyre tilstede. Indtræder der ved tilsætningen av jernklorid kun en rødlig farve, kan dette skyldes tilstedeværelsen av benzoesyre, som uttrækkes sammen med salicylsyren (og som ved nøytral reaktion giver en rødlig fældning av jernbenzoat).

- G. **Benzoesyre** (benzoater, benzoesure salte) fremstilles av kjøttet, henholdsvis laken, på samme måte som angit for salicylsyren. Hvis avdampningsresten fra ætherekstraktionen ikke farves fiolet av jernklorid men kun rød, er salicylsyre ikke tilstede, og benzoesyre kan da påvises ved at der til resten sættes 2 dråper 50 % myresyre og et overskud av kalkmelk, hvorefter massen indtørres på vandbad og overføres i et tørt reagensglas. Ved forsiktig ophetning av dette over fri ild vil der, hvis benzoesyre er tilstede, opstå en tydelig lugt av bittermandelolje. Man kan ogsaa opløse resten fra ætherekstraktionen i et par dråper absolut alkohol og i et reagensglas blande den med litt konc. svovlsyre; ved ophetning til kokning vil der i tilfælde forflygtiges benzoeæthylester (kokepunkt 213° C.), som gjenkjendes paa sin lugt som av oranger.

Skulde der ved ætherrestens (eller bedst en del derav) behandling med jernklorid, optræ en blåfiolet farve, er den forbudne salicylsyre påvist, og man behøver ikke at gjøre nogen særskilt undersøkelse på den mulige samtidige tilstedeværelse av benzoesyre. Benzoesyre eller rettere benzoater anvendes neppe til saltet kjøt; i den senere tid har de derimot fått adskillig anvendelse til konservering av kjøtdeig.

- H. **Farvestoffe.**

1. Almindelig metode: 20—25 g. av kjøtdeigen utrøres med så meget 96 % alkohol, at man får en halvtyk velling; denne bringes over i

et bægerglas og ophetes dækket av et urglas en kvart til en halv time på et kokende vandbad, hvorefter vædsken avheldes. Efter kraftig avkjøling (hvorved en del fett utskilles) filtreres den alkoholiske væske gjennom papir. Er filtratet rødfarvet, tilsættes 5—10 cm.³ av en 5 % vinsyreopløsning og en ufarvet fettfri uldtråd og opheles derefter på kokende vandbad, idet der efterhånden istedenfor den fordampede alkohol tilsættes vand. Hvis der er anvendt tjærefarver til kjøttet, farves uldtraaden.

Denne metode foretrekkes nu i Tyskland istedenfor

2. den officielle tyske metode: 50 g. kjøtdeig utrøres i et bægerglas med en blanding av like dele vand og glycerin, som er tilsat 5 g. salicylsurt natrium paa 100 cm.³. Man opheter en halv times tid i kokende vandbad under flittig omrøring. Bægerglasset avkjøles, hvorefter indholdet først siles gjennom gaze og derefter filtreres gjennom papirfilter, indtil man får et klart filtrat. Hvis filtratet kun er gulfarvet er der ikke kunstige farvestofte tilstede. Skulde det derimot være mer eller mindre rødfarvet, anvendes de $\frac{2}{3}$ av filtratet til farvning av en ufarvet, fettfri uldtråd. Til det øiemed lægges først tråden ned i væsken, der tilsættes 10 cm.³ av en 10 % kaliumbisulfatopløsning og nogen dråper edikkesyre, hvorefter der ophetes nogen tid i et kokende vandbad. Bliver tråden farvet er der anvendt et kunstig farvestof. Tråden skal holde på farven også ved utvaskning med vand.

3. På karmin kan undersøkes særskilt ved at der til den sidste tredjedel av filtratet sættes nogen dråper av en alunopløsning og et litet overskud av ammoniak. Efterat væsken har stått nogen timer i en glassylinder, vil man i tilfælde på bunden ha et rødt karminbundfald.

- I. Koksaltindholdet bestemmes ved at 4 gram av kjøttet i en liten porcelænsmorter utrives med et par gram ren, klorfri sand (helst ren kvarts-sand) og et par cm.³ vand, så man får en ensartet deig. Denne tilsættes efterhaanden mere vand og spyles over i en 100 cm.³ maalekolbe (med plads for 110 cm.³), som fylles med vand til 100-merket og rystes godt. Kolben ophetes 15 min. i et kokende vandbad, hvorved eggehviten koagulerer. Efter avkjøling filtreres gjennom et tørt filter. I en Erlenmeyerkolbd avmåles 25 cm.³ av filtratet, som først tilsættes en dråpe fort. salpetersyre og derefter en knivspids rent kalciumkarbonat (kridt); indholdet oppvarmes til kokning, avkjøles og tilsættes et par dråper kaliumkromatopløsning, hvorefter der titreres med en sølvnitratopløsning av kjendt styrke, indtil rødfarvning indtræder. Sølvnitratopløsningen bør indeholde 29,075 g. Ag N O₃ pr. liter. Hver cm.³ herav svarer til 0,01 g. klor-natrium, og angiver da under de nævnte forholde direkte koksaltindholdet i procent.

Av laken avmåles med en maalepipette 4 cm.³ som viderebehandles som oven anført. Det fundne saltindhold angiver saltindholdet i gram pr. 100 cm.³ (og ikke vegtsprocent).

Man må (navnlig for lakens vedkommende) være opmærksom på, at der på denne måde findes et for høit saltindhold, idet endel eggehvitestofte, ekstraktivstoffer m. m., som ikke utfældes ved kokningen, også fældes av søvinitrat og derfor øker saltindholdet ved titreringen.

A n m. De i dette avsnit anførte metoder kan uten videre anvendes for undersøkelse paa konserveringsmidler i kjøtlaken og saltet.

VI.

Kvantitativ bestemmelse av enkelte konserveringsmidler, aske og koksaltindhold.

- A. Borsyre kan bestemmes vegtsanalytisk, idet man først frigjør den av sine forbindelser som borsyremethylester og siden spalter denne og veier borsyren som bortrioksyd. Metoden fordrer adskillige hjelpemidler og øvelse (jfr. Treadwell: *Lehrbuch der analytischen Chemie* bd. 2). Man bestemmer derfor i almindelighet borsyren ved titrering. Dette kan imidlertid først ske efter at borsyren ved hjelp av glycering er overført til glycerinborsyre, som lar sig titrere som en anden enbasisk syre (G. Jørgensens metode). (Borsyren er selv trebasisk og gir ved direkte nøytralisation forskjellige hydrolytisk dissocierte salte, som umuliggjør en skarp endereaktion).

Man avveier 10 g. av kjødet eller avmåler 10 cm.³ av laken; efter tilsætning av litt sodaopløsning og inddampning til tørhet på vandbad foraskes ved forsiktig ophetning over fri ild. Asken utkokes gjentagne ganger med vand. Filtratet, som bør utgjøre ca. 150 cm.³, gjøres surt med svovlsyre og opvarmes ved kokning i en kolbe med tilbakeløpskjøler, så kulsyren undviker. Efter avkjøling fortyndes i en målekolbe med utkokt vand til ca. 200 cm.³; man avmåler 50 cm.³, tilsætter først noen dråper fenoltaleinopl. og derefter kulsyrefrei tiendedelsnormal natronlut, indtil svak rødfarvning indtræder. Ved tilsætning av 25 cm.³ ren nøytral glycerin forsvinder den røde reaktion, og det antal cm.³ av tiendedels normal natronlut, som nu må tilsættes, før den røde farve igjen indtræder, er et mål for den tilstedeværende borsyremængde. Man må efter endt titrering tilsætte mere nøytral glycerin, og hvis den røde farve nu forsvinder, må man titrere pånytt og legge den nu forbrukte lutmængde til den første. Hvis natronluten er nøyagtig tiendedels normal, svarer 1 cm.³ til 0,0062 g. borsyre eller omregnet på kjødet til 0,248 % borsyreindhold i dette. Man bør altid indstille natronluten på en ren borsyreopløsning av kjendt styrke. Til det øiemed avveier man nøyagtig en borsyremængde av omkring 2 gram, som opløses med ukokt destillert vand, til 1 liter, avmåler herav 50 cm.³, som efter tilsætning av noen dråper fenoltalein først gjøres svakt rød ved tilsætning av tiendedels normal natronlut; deretter tilsættes 25 cm.³ av en ren nøytral glycerin og så titreres med

tiendedels normal natronlut, til rødfarvning igjen fremkommer; var der avveiet 2,000 gram borsyre og den efter glycerintilsætningen tilsatte natronlutmængde utgjorde 16,1 cm.³ av natronluten til 0,00621 g. borsyre.

A n m. Istedenfor tiendedels normal natronlut, som kun med vanskelighet skaffes og forblir kulsyrefri, anvender man med fordel tiendedels normal barytopløsning.

Da selv de bedste glycerinpræparater ialmindelighet reagerer svakt surt, må man ikke glemme i forveien at nøytralisere glycerinen med natronlut efter at ha sat til nogen dråper fenolftaleinopløsning; man bør herunder blande glycerinen med like dele 96 % alkohol og anvende 50 cm.³ av den svakt rødfarvede blanding til titreringen på borsyre. Alkoholtilsætningen skjærper endereaktionen.

Istedenfor glycerin kan man også anvende mannit til borsyretitreringen, og isåfald anvendes 1—2 g. herav.

B. S v o v l s y r l i n g bestemmes kvantitativt ved veining av den efter destillation i kulsyrestrøm erholdte bariumsulfatfældning (se s. 319).

Destillationen, hvortil anvendes 50 eller 100 g. kjøddeig, 50 cm.³ lake eller eventuelt 20 g. av saltet, utføres som oven (s. 315) angivet; dog må man anvende mere vand, f. eks. 400 cm.³, idet destillationen må drives, indtil der i forlaget er opsamlet 200—250 cm.³. Man må påse, at jodopløsningen i forlaget den hele tid er portvinsfarvet. Efter avsluttet destillation spyles forlagets indhold over i en porcellænsskål, tilsættes 2 cm.³ 25 % saltsyre og inddampes over fri ild til ca. 100 cm.³. Inddampningen bør ske over en spiritusflamme (f. eks. en spiritusgasbrænder efter Berthel), idet den ved lysgassens forbrænding dannede svovlsyrting ellers vil give anledning til, at man finder en litt for høit svovlsyrtingindhold i kjødet. Filtrering av den inddampede væske er ialmindelighet ikke nødvendig; den ophetes til kokning i et bægerglas og fældes med et par cm.³ kokende bariumkloridopløsning. Kokningen fortsættes i en 10 minutters tid, hvorefter fældningen bør stå til den følgende dag.

A n m. Man overbeviser sig først om, at der er tilsat nok bariumkloridopløsning, så fældningen er fuldstændig; dette sker enklest ved, at der uttages en enkelt dråpe av den ovenstående klare væske, som ved tilsætning av en dråpe fort. svovlsyre skal give en hvit fældning. Hvis ikke må bægerglasset med fældningen pånytt opkokes og tilsættes mere kokende bariumkloridopløsning.

Fældningen utvaskes først ved dekantation, siden på filtrum til klorfrit filtrat. Filtret med fældningen anbringes i omvent stilling i en platina-skål og foraskes direkte uten foregående tørring; 1 g. bariumsulfat = 0,27249 g. svovlsyrting.

Hvis kjødet, henholdsvis laken, er råttent og der findes mindre end 0,02 g. bariumsulfat pr. 100 g. kjød, kan svovlsyrting og svovlsyrlige salter ikke med sikkerhet siges at ha været tilstede, idet nemlig de flygtige svovlforbindelser (svovlvandstof?) i det råtne kjød også i forlaget vil

kunne oksyderes til svovlsyre. Der må altid utføres en kontroldestillation med reagenserne alene nøiagtig på samme måte som ved destillationen etc. av kjødet.

- C. *Askebestemmelse*: Man inddamper 2 g. kjød eller 2 cm.³ lake til tørhet i en platinaskål, hvorefter massen ophetes forsiktig over fri ild, indtil fullstændig forkulling er indtrådt. Kullene utgnides derefter forsiktig med en glasstav og utkokes gjentagne gange med destillert vand. Væsken frafiltreres for hver gang uten at kullene føres over på filtret. Detto gjøres først efter en 5—6 ganges behandling med vand, og skålen ophetes nu til forsiktig glødning, indtil resterne av kullene er forbrændt. Derefter føres filtret med hovedmængden av kullene over i platinaskålen og forbrændes forsiktig. Til den således erholdte aske føies filtraterne, som inddampes til tørhet på vandbad. Asken tørres først i et tørreskap en times tid og får tilslut en let ophetning over fri ild. Herunder må skålen være dekket av et urglas (eller bedst platinalåg) for at hindre tap av asken ved forpufning av krystalvand o. l.

Den på denne måte erholdte askemængde angir det sande askeindhold i kjødet. Det er altid høiere end saltindholdet, idet kjødets egne askebestanddele (fosfater bl. a.) kommer med. For lakeprøvernes vedkommende foranlediger kjødets askebestanddele en økning av saltindholdet med flere tiendedels pct. Vil man lære askens virkelige koksaltindhold at kjende, underkastes asken en titrering med sølvnitrat, idet den oppløses i vand, gjøres sur med salpetersyre, opkokes med kalciumkarbonat, tilsættes kaliumkromat og titreres med sølvnitratopløsning som oven angit. Det er dog unødvendig først at bestemme askeindholdet, idet

- D. *Koksaltindholdet* bestemmes med større nøiagtighet efter en foraskning med tilsætning av litt soda. Man blander da i en nikkelskål det avveiede kjøt eller laken med soda til alkalisk rektion, tørrer, forkuller og fører asken med kullene over i en Erlenmeyerkolbe, tilsætter klorfri salpetersyre til sur reaktion, koker op med et overskud av kalciumkarbonat, tilsætter kaliumkromat og titrerer med en sølvnitratopløsning av kjendt styrke som ovenfor. Man kan også utlute kullene ved kokning med vand nogen gange og forbrænde resten av kullene fullstændig, før titreringen utføres, men dette er ikke nødvendig, når man påser, at forkullingen er fullstændig.

VII.

Fortegnelse over de nødvendige reagenser; dissers styrke og tilberedelse.

Alkohol: Almindelig 96 % spiritus.

Alunopløsning: 1 del alun (kalium-aluminiumsulfat $KAl(SO_4) \cdot 12H_2O$) og 19 dele vand.

Ammoniak: 10 % (sp. v. 0,960).

Bariumhydroksydopløsning, tiendedels normal, indeholder 15,78 g. krystallisert bariumhydroksyd ($\text{Ba}(\text{OH})_2 \cdot 8\text{H}_2\text{O}$) i en liter opløsning. Der anvendes med fordel istedenfor tiendedels normal natronlud. Barytopløsningen bør skaffes fra et kemisk laboratorium og opbevares i en heitstående flaske med direkte forbindelse med byretten, således at den kan tappes av uten at komme i berørelse med luften. Dens styrke må før bruken kontrolleres, f. eks. med en tiendedels normal svovlsyre.

Barytopløsning, se bariumhydroksydo-pl.

Blyacetatopløsning: 1 del blyacetat oppløses i 9 dele vand.

Blyukkeropløsning, se blyacetatopl.

Bromvand, mettet, indeholder ved værelsetemperatur (15°) omtrent 3,5 g. brom i 100 cm.³. Tilberedes ved at ryste vand med et overskud av brom.

Eddikesyre, fortyndet, tilberedes ved at blande 1 del iseddike med 19 dele vand.

Fenoltaleinopløsning: 1 del fenoltalein løses i 99 dele av en blanding av 7 dele 96 % spiritus med 3 dele vand.

Filtre, askefrie, f. eks. C. Schleicher u. Schüll, nr. 589. (Til filtrering av bariumsulfat-fældningen anvendes de med blått bånd, til askebestemmelsen de med sort bånd.

Fosforsyre: 20 %. (sp. v. 1,12).

Glycerin: sp. v. 1,23. Dobbelt destillert. (Glycerin. bidest. puriss. pro anal.).

Jernklorid:

1. 10 % Jernkloridopløsning: 1 del krystallisert jernklorid løses med 9 deler vand og tilsættes fortyndet natronlud, indtil der optræder en svak utfældning av jernhydroxyd, hvorefter væsken filtreres klar.

2. 0,05 % jernkloridopløsning tilberedes av den 10 % opløsning ved at blande 0,5 cm.³ herav med 100 cm.³ vand.

Jernklorid-saltsyre: 100 cm.³ 25 % saltsyre tilsættes 0,2 cm.³ 10 % jernkloridopløsning.

Jodopløsning: ca. 1 g. jod oppløses ved hjælp av 2 g. kaliumjodid i 100 cm.³ vand.

Kalciumkarbonat: må efter opløsning i fort. salpetersyre ikke give fældning med sølvnitratopløsning.

Kaliumbisulfat = surt kaliumsulfat: 10 dele kaliumbisulfat løses i 90 deler vand.

Kaliumkromatopløsning tilberedes ved at løse 1 del kaliumkromat (Anm. ikke kaliumbikromat) i 19 dele vand og tilsætte fort. sølvnitratopløsning, indtil rødfarvning indtræder, hvorefter den gulfarvede væske frafiltreres.

Kaliumjodat = jodsurt kali (Kaliumjodicum).

Kaliumjodatpapir = kaliumjodatsstivelsespapir tilberedes ved at fugte filtrerpapir med en opløsning av 0,1 g. kaliumjodat og 1 g. opløselig stivelse (amylum solubile) i 100 cm.³ vand. Papiret kan opbevares i mørktfarvet, tætluftet glas efter at være tørret i et værelse, helst mørkt, hvor der ikke brændes lysgas.

Kaliumjodid = jodkalium (Kaliumjodatum).

Kalkmelk: 1 del frisk brændt kalk læskes med 19 dele vand.

Kobbersulfatopløsning: 1 del kryst. kobbersulfat og 19 dele vand.

Kulsyre kan udvikles av marmorstykker og saltsyre i et Kipp's apparat, men tages bedst fra en kulsyrebombe; den må, hvis den er udviklet av marmor, før bruken ledes gennem en vaskeflaske med kobbersulfatopløsning.

Kurkumapapir, se kurkuminpapir.

Kurkuminpapir tilberedes ved at fugte almindelig filterpapir med en opløsning av 0,1 g. kurkumin (kan fremstilles ved ekstraktion med benzol av det med petroleumæther afvattede pulver av kurkumaroten, men bør altid kjøpes fra en god kemisk fabrik) i 100 cm.³ 90 % alkohol. Papiret tørres og opbevares i et mørktfarvet glas med tæt kork.

Kvartssand, maa være fri for klorider, hvilket undersøkes ved at ryste den i et reagensglas med vand, tilsat et par dråper salpetersyre; vandet må ikke give nogen fældning ved tilsætning av litt sølvnitratopløsning.

Klornatrium, se natriumklorid.

Kloroform: sp. v. 1,48.

Kviksølvkloridopløsningen skal være mættet; den tilberedes ved at opløse 1 del sublimat i 20 dele varmt vand, hvorefter overskuddet falder ut ved avkjøling til værelsetemperatur.

Kviksølvjodid-jodkaliumopløsning: Til en opløsning av 1 del kaliumjodid i 9 deler vand sættes under opvarmning og omrystning saa meget kviksølvjodid, at der blir litt uopløst tilbage. Efter avkjøling filtreres væsken.

Lakmuspapir, rødt og blaåt, opbevares i glas med tæt kork, da det ellers let forandrer farve.

Mannit.

Methylalkohol.

Myresyre: ca. 50 % (sp. v. 1,12).

Natriumkarbonat:

1. Mættet natriumkarbonatopløsning fåes ved at opløse omtrent like dele krystallisert (vandholdig) natriumkarbonat og vand, eller omtrent 1 del vandfri soda og 3 dele vand.

2. 2 % natriumkarbonatopløsning, d. v. s. 2 dele vandfri soda og 98 dele vand.

Natriumhydroksyd:

1. Fortyndet natriumhydroksydopløsning av 1 del natriumhydroksyd og 19 dele vand.

2. Tiendedels normal natronlud skal pr. liter indeholde 4,01 g. Na OH. —

Den bør være fri for karbonater og skaffes bedst fra et kemisk laboratorium. Før bruken bør man altid overbevise sig om, hvormeget medgåar til neutralisation av 10 cm.³ tiendedels normal syre (helst svovlsyre, og i tilfælde der er nogen avvigelse fra 10 cm.³ tage hensyn hertil.

Natriumklorid må ikke indeholde borsyre.

Natriumsulfitopløsning tilberedes ved behov av 1 del natriumsulfit (Natrium sulfurosum) og 9 dele vand.

Natronlut, se natriumhydroksyd.

Paraffin, fast eller flytende (Paraffinum liquidum).

Petroleumsæther.

Salicylsyre.

Salpetersyre:

1. Koncentrert (sp. v. 1,4), må være klorfri, d. v. s. efter fortynding med 5 dele vand ikke forandres ved tilsætning av litt sølvnitratopløsning.
2. Fortyndet fåes av 1) ved at opblandes med 5 dele vand.

Saltsyre:

1. 25 % saltsyre (sp. v. ca. 1,226).
2. 10 % saltsyre (sp. v. 1,05); i almindelighet kan man nøie sig med at blande den indkjøpte 25 % saltsyre med like dele vand.

Sand, se kvartssand.

Sodaopløsning, se natriumkarbonat.

Sublimatopløsning, se kviksølvkloridopl.

Svovlsyre, koncentrert (sp. v. 1,84).

Sølvnitratopløsning:

1. Almindelig tilberedes av 1 del sølvnitrat og 19 dele vand.
2. Til klortitrering, skal i en liter indeholde 29,075 g. AgNO_3 . 1 cm^3 . svarer da til 0,01 g. natriumklorid.

Toluol: sp. v. 0,872.

Vand, destillert, må være klart og farveløst, uten indflydelse på lakmuspapir.

I de fleste tilfælder kan almindelig vandledningsvand anvendes.

Vandstofstrøm faaes fra et Kipps apparat med zink og saltsyre; den bør ledes gjennom en vaskeflaske med kobbersulfat og dernæst en med konc. svovlsyre.

Vinsyre: 1 del vinsyre og 19 dele vand.

Æther: Aether sulfuricus (sp. v. 0,720.)

Anmerkning: Samtlige kemikalier bør kjøpes av merket pro analysi.

Disse er vistnok litt dyrere end den almindelige handelsvare, men det lønner sig ubetinget i lengden kun at anvende reagenser av største renhet; med hensyn til glasvarer gjælder, at man ogsaa her kun bør anvende Jenaglas, idet dette er langt solidere i bruk og navnlig litet ømfindtlig likeoverfor raske temperaturvekslinger.

EN KANINSEPTIKÆMI

(FORAARSAKET AV STREPTOKOKKER)

AV

DYRLÆGE HALVOR HORNE
ASSISTENT VED VETERINÆRLABORATORIET

KRISTIANIA
W. C. FABRITIUS & SØNNER A/S
1912

INDHOLD

	Side
Indledning	5
De indsendte kaninkadavere	7
Dyrkning av smittestoffet	13
Smitteforsøk med blod og organdele	15
Smitteforsøk ved kulturer	20
Smittestoffets holdbarhet	24
Et immuniseringsforsøk	25
Slutningsbemerkninger	28

Indledning.

ER FINDES blandt det materiale, som fra tid til anden indsendes til nærmere undersøkelse ved veterinærlaboratoriet av og til ogsaa kaniner eller organer fra saadanne. De saakaldte «binæringer» er fortiden i sterk fremvekst her i landet og dermed ogsaa kaninholdet; dette har tiltat i sterk grad, og med det stadig økende antal dyr, disses stigende værdi og kaninkjødets anvendelse i kostholdet o. s. v. er det rimelig at ogsaa kaninsyggdommene fortiden vies større opmerksomhet, da det tap disse kan foraarsake, blir en jo større ulykke for opdrætterne, jo værdifuldere den herjede kaninbestand maatte være. Det tap som kaninopdrætterne aar om andet lider paa grund av sygdom blandt sine dyr, er vistnok heller ikke saa ringe, og at sygdommene blir hyppigere med det økede opdræt og den livlige omsætning av avlsdyr, import av saadanne fra utlandet i forbindelse med avholdelse av utstillinger m. m., er der vistnok ingen tvil om.

Da der nu i nogle i den senere tid til veterinærlaboratoriet indsendte kaninkadavere er paavist en smitsom syke (en septikæmi) som vi ikke tidligere har set beskrevet, vil vi i det følgende meddele litt om denne og de undersøkelser, som er foretat derom.

*

*

*

Septikæmiske og pyæmiske lidelser hos kaniner forekommer forøvrig ikke saa sjelden, og da oftest i laboratorier, hvor kaninen holdes som forsøksdyr, da de meget let «kunstig» kan paaføres en række smitsomme sygdomme; men ogsaa ad naturlig vei i kaninbesætninger opstaaede bakterielle infektionssygdomme er iagttat og beskrevet. Vi skal i al korthet nævne nogle av de beskrevne sygdomme ¹⁾).

Kaninseptikæmi, som den er kaldt, er en sygdom som opstaar hos kaniner, naar disse indpodes subkutant med raadnende vædsker, urent ellevand, raatten saltlake o. s. v. Dyrene dør om 16—20 timer, og i blodet findes overalt smaa ovale bakterier, som med hensyn til form og dyrkningsforhold er fuldstændig lik hønsekolerabakterien, med hvem den sandsynligvis er identisk.

Brustseuche. En sygdom hos kanin er under forskellige navne beskrevet av forskjellige forfattere; enkelte benævner den «Brustseuche», andre «Influenzaartige Kaninchenseuche», «Kaninchenseuche», «Infektiose Kaninchenpneumonie», «Spontane Kaninchenseptikæmie» o. s. v., men alle disse sygdomme antas at være en og den samme, da meget taler herfor. Altid dreier det sig om fibrinøs betændelse av brysthinden, av og til ogsaa av hjerteposen, ofte i forbindelse med katarrhalsk pneumoni. Symptomerne bestaar i pusagtig flod fra næsen, aandenød og avmagring. Som aarsak til denne lidelse er paavist en liten bacil som ligner den menneskelige influensabakterie.

«**Kaninchendrusse**» eller av andre kaldt «Septische Krankheit der Kaninchen», ytrer sig ved en flegmonøs hævelse om strupen og lufttrørshodet med næseflod, aandebevsvær og avmagring. Ved sektion findes purulent infiltration av subcutis paa de flegmonøs betændte partier samt ødem, hvortil kommer sterk miltsvulst, tarmbetændelse og serøse ansamlinger i bryst og bukhalen. Aarsaken paastaaes at være en liten bacil.

Kaninpyæmi er iagttat som en heftig syke hos belgiske kaniner. I akute tilfælde forløper den som en fibrinøs-purulent pleuritis og perikarditis; i kronisk forløpende tilfælde danner der sig indtil nævestore kolde subkutane abscesser og efter pussets uttømmelse kan sygdommen ende med helbredelse. Aarsaken er en polymorf kapselbacil.

Streptothrikose hos kaniner tilkjendegir sig som en fremadskridende hudnekrose, hvilken ogsaa kan gripe over paa

¹⁾ Væsentlig efter Hutyra & Marek: Specielle Pathologie o. s. v.

muskler og sener med embolier i indre organer. Den beskrevne streptothrixart skal være identisk med nekrosbacillen.

Blandt h a r e r er ogsaa beskrevet bakterielle enzootier foruden andre infektionssygdomme.

De indsendte kaninkadavere.

Den 16de mai 1911 oversendte dyrlæge i Kristiania B. Anker-Nielsen til veterinærlaboratoriet til mulig paavisning av dødsårsaken 1) to kaninhunner, som av dyrlægen var mottat fra en større kaninopdrætter; dagen efter sendtes os 2) en kaninunge, og ca. en maaned senere atter 3) to døde unger.

Angaaende sygdomsbilledet har vi faat oplyst, at det ene voksne dyr, en hun (med unger), døde pludselig uten at eieren hadde merket det ringeste paa den i forveien, skjønt jo hunner med unger i den alder ofres særlig opmerksomhet, oplyses det. Der formodedes en forgiftning. De dengang 8 dage gamle unger bukket ogsaa senere under og er de ovenfor nævnte sidst indsendte to unger¹⁾.

Den anden hun var derimot stur i ca. 14 dager, oplyses der, bar det høire bakben oppe som om den ømmede sig paa det og avmagredes endel, før den døde. Dennes unge (nr. 2 indsendte) fik samme sykdom, men døde efter ca. 8 dages forløp.

Vi har paavist, at ialfald disse tre kaniner (2 hunner og en unge)²⁾ alle er døde av en og samme sykdom, nemlig en specifik og for forsøkskaniner meget dræpende streptokokseptikæmi, som nedenfor skal beskrives.

1) Disse kadavre indkom til laboratoriet paa en tid da forf. var paa en utenlandsreise; om de led av samme sykdom som moren (kaninseptikæmien), vites ikke.

2) Det er altsaa en mulighet for at ogsaa de øvrige to indsendte unger var døde av samme sykdom.

Vedkommende opdrætter oplyser paa foranledning, at han fortiden ikke har særlig mange dyr, ialt ca. 150 stkr., fordelt paa 5 fra hinanden helt adskilte avdelinger, foruten en særskilt indhegning hvor ungdyr, kastrerte hanner etc. faar gaa sammen.

Med hensyn til hvorfra sygdommen kan skrive sig oplyses, at eieren i nogen tid i forveien i en nærliggende by hadde indkjøpt en «sølvhun» som nu hadde ca. 14 dage gamle unger. Denne hun døde pludselig, men da eieren var bortreist et par dage, blev kadavret liggende og raatne og blev ikke indsendt. De ovenomtalte senere døde og indsendte 5 dyr meddeles at ha været placert over og ved siden av denne først døde hun, kun adskilt ved en bordvæg.

Det anvendte fôr meddeles at ha været det samme som eieren i aarevis har brukt til sine dyr, nemlig foruten hø og grønt et kraftfôr bestaaende av avfaldsmel fra en mølle bestaaende dels av formalet letkorn dels av «opsop».

Av foranstaaende fremgaar altsaa, at de dyr denne sykdom har rammet, er kaninmødre med dissers unger og at sykdommen sandsynligvis er opstaat ved tilførsel av nyindkjøpte dyr. Men da sykdommen, saavidt mig bekjendt er ukjendt, eller ialfald ikke tidligere beskrevet, er den av desto større interesse.

* * *

Sektionsfund. Det kan med engang anføres at sektionsfundet hos de indsendte dyr som hos alle de av sykdommen ved laboratoriet døde kaniner¹⁾ viste et temmelig ensartet billede.

Ved avhudning av kadavrene bemerkedes ofte blodigserøse geléagtige utsvedninger paa halsens underside, særlig op omkring svelget, under skulderen o. s. v.

I de serøse legemshulheter, saaledes i bryst- og bukhulen, men særlig i perikardiet, fandtes i større eller mindre mængde

¹⁾ Ialt 25 kaniner anvendt til forsøkene.

en klar blodig serøs vædskeansamling av farve og utseende omtrent som rødvin. Perikardiet var ofte næsten fyldt av denne vædske. Det var øiensynlig, at der var en stærk hæmolyse tilstede og dette gav sig ogsaa tilkjende i det tynde og opløste

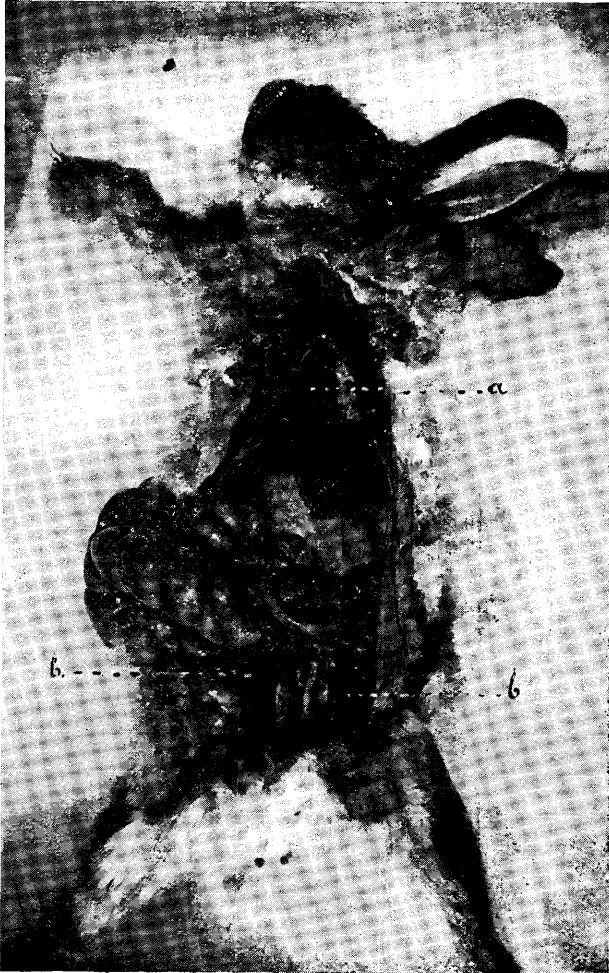

Fig. 1. En septikæmikanin, hvis bryst og bukhule er aapnet. a. viser det av blodig transsudat utspilte perikardium, i bukhulen sees paa dennes bund b. b. den mørkerøde blodige vædske ansamlet, som saa konstant var tilstede hos de septikæmidøde kaniner (konf. planchen).

blod samt ved imbibition fra blodet langs venerne forskellige steder, saaledes i tarmkrøset subkutant o. s. v., hvorhos stedse fundne blødninger fra næsen ikke sjelden saaes paa kadavrene. Hjertet var ofte slapt, degenerert og dilatert. I brysthulen fandtes lungerne ofte delvis at være hyperæmiske og ødematøse, men ikke egentlig fortættet, og smaastykker avklippet av disse

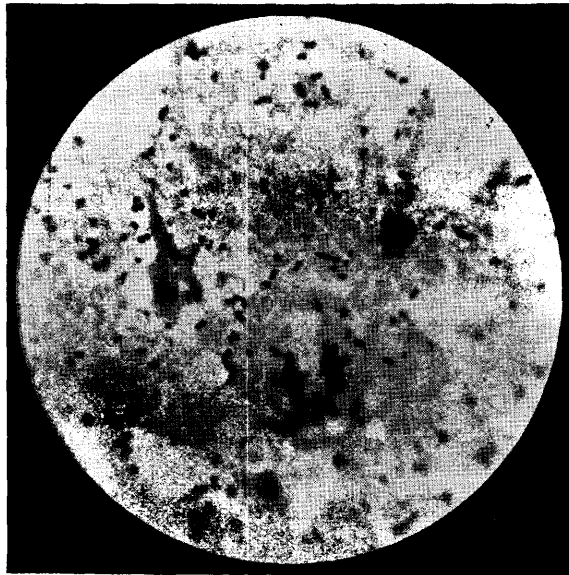

Fig. 2. Mikroskopisk billede av hjerteblod fra en forsøkskanin (kanin 4116), død efter 4 dages forløp efter fodring med organdele fra septikæmikanin. Man ser, at blodet indeholder kokker, bikokker og korte kjædekokker i ikke ringe antal.

lungепartier sank ikke i vand. I bukhulen fandtes ofte, men ingenlunde altid, leveren at være av en paafaldende lys, blek farve paa grund av fremskreden degeneration og løs og mør som ler. Milten fandtes undertiden svullen med avrundede rande og med sort flytende indhold. Nyrerne misfarvede og degenerert. Injektion av tarmkanalen og i flere tilfælde, særlig hos de fodrede dyr (men ogsaa andre) saaes en hæmorrhagisk

enteritis med røde tarme og blodig indhold i disse. Legemets lymfeglandler ofte hyperæmiske og svulne.

Det mest iøjnefaldende ved sektionen var: de rikelige klare blodige transsudater i de serøse hulheter og paa forskjellige steder paa kroppen i forbindelse med uttalt degeneration av forskjellige organer ofte i forbindelse med en heftig tarmbetændelse.

De obducerte kadavre frembød dertil stadig en eiendommelig

Fig. 3. Hjerterblod fra septikæmidød kanin (en av de originale), som viser, at der ogsaa i blodet kan forekomme længere former av streptokokker.

syrlig sød lugt, temmelig lik den man merker, naar man staar og «veider» ut en skutt hare.

Mikroskopisk. Ved mikroskopisk undersøkelse av blodet fra de indsendte kaniner paavistes heri streptokokker i større eller mindre antal, som oftest temmelig mange og i enkelte tilfælde (hos forsøksdyr) i rent ut sagt svære mængder. I fig. 2 vil findes gjengit et mikrofotografi fra hjerterblodet av en kanin, som blev fodret med organdele av en anden kanin, død av denne

streptokokseptikæmi. Man ser mellem blodlegemerne et større antal kjædekokker, fra ganske korte kjæder med et par led og til længere former; i fig. 3, blod fra en anden kanin, sees et eksemplar av en i dette tilfælde forholdsvis lang streptokok. Denne ene kjæde blev fotografert fordi det var et særsyn at finde dem saa lange i blodet, idet fig. 2 gjengir det vanlige billede. Bak-

Fig. 4. Billedet viser et mikroskopisk snit av nyren fra en efter subkutan kulturpodning død forsøkskanin (kanin 4112). Snittet er gramfarvet og viser, at der i organet findes tildels store ansamlinger eller hope av kjædekokker; hele billedets centrale parti er en saadan hop; men kun enkelte streptokokker kan sees tydelig i billedet.

terierne lot sig let farve paa de vanlige maater og størrelsen av de enkelte kokker var ikke litet mindre end f. eks. ved de vanlige mastitis- og kværkestreptokokker.

I de blodige extravasater i legemshulerne saaes ingen streptokokker.

I organerne, f. eks. i nyrerne, kunde gramfarves en stor mængde streptokokker, dels liggende i svære sammenfiltrede

hope, særlig i barklaget, delvis mere spredt omkring enkeltvis I fig. 4 er gjengit et mikrofotografi av et snit fra nyren av en septikæmidød forsøkskanin. Præparatet er gramfarvet. Man ser mellem urinkanalerne et meget stort nøste av tildels længere streptokokker; det centrale parti av hopen sees mindre tydelig, hvorimot de perifert liggende bakterier træder klarere frem (rettende sig efter indstillingen av mikroskopet).

Dyrkning av smittestoffet.

Ved at anlægge paa vanlig vis kulturer fra blod eller milt fra nylig døde dyr erholdtes renkultur av streptokokker. Dog er veksten noksaa daarlig og treven undtat for 1ste generations vedkommende, saaet i almindelig buljon eller som stikkultur i høie agarglas og paa enkelte andre substrater.

I almindelig peptonbuljon vokser bakterien bedst; tilsætning av serum til buljonen synes ikke at ha nogen nævneværdig indflydelse paa veksten. Efter 24 timers forløp fremkommer i buljon et fint fnokket eller kornet nedslag paa glassets bund og opefter siderne, men vædsken synes ellers klar eller ubetydelig blakket. Disse korn tiltar i størrelse, saa de enkelte saadanne kan sees fastsittende paa glassets vægger, dels ansamler de sig i en løs kornet masse (ikke vatagtig sammenfiltret som ved visse lange kjædekokker), som let som et slags grus kan rystes op fra bunden for atter snart at bundfældes igjen. Veksten fortsætter en 3—4 dage, men synes saa at standse og buljon er fuldstændig klar. Efter 10—14 dages henstand i dyrkningsovnene lar buljonkultur av 1ste generation sig som regel heller ikke føre videre eller der viser sig kun sparsom vekst i 2den generations buljonrør.

Det ser ut som om buljonkultur fra marsvin har et noget andet utseende end de fra kaniner, idet de første indeholder

færre, men større «korn», fastsittende opad væggene i længere tid end de sidste.

I glycerinbuljon vokste bakterien ogsaa.

Under mikroskopet viser buljonkulturen sig at indeholde renkultur av gjennemgaaende forholdsvis korte streptokokker, fra 2—3—5 og til 6—8 led o. s. v., men som regel var formen kort.

Fig. 5 viser et mikroskopisk billede av en 24 timer gammel

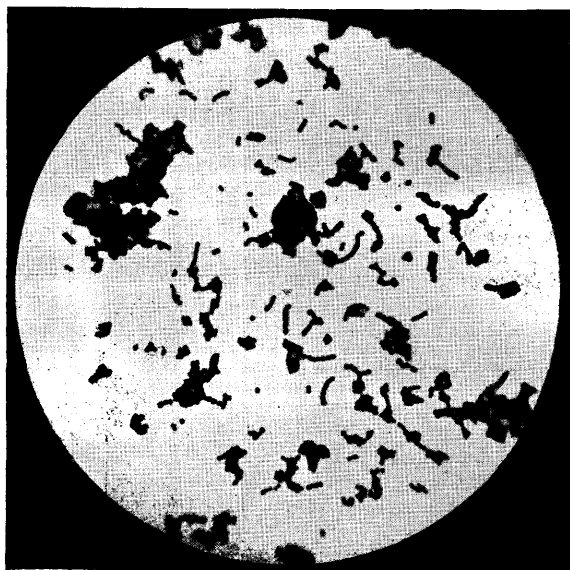

Fig. 5. Kaninstreptokokken i kultur (24 timer gammel buljonkultur) fra hjerteblod av forsøkskanin (kanin 4111) død inden 24 timer efter intravenøs podning med kultur av septikæmibakterien.

buljonkultur fra hjerteblod av en av septikæmien død forsøkskanin, død efter 24 timers forløp efter intravenøs podning med 24 timer gammel buljonkultur. Som man ser maa kjæderne henregnes til de kortere former av streptokokker.

Paa skraa hesteserum fremkommer et meget fint overflatesbelæg (meget sparsomt) og paa skraa agarør næsten endda mindre; likesaa paa glycerinagar.

I stikkultur i høi agar fremkommer en ganske frodig vekst langs stikkanalen de første dage, men veksten stanser snart.

Saaet i melk fremkalder streptokokken efter nogle dages forløp en koagulation av denne ved utskillelse av en klar valle av sur reaktion. Mikroskopisk faa og daarlig farvede kjædekokker.

Paa potet synes fra først av ingen vekst at vise sig; men efter nogle dages forløp sees under mikroskopet (i skrappreparater fra potetens overflate) adskillig vekst av store «frodige» tildels lange streptokokker, større og længere end sædvanlig og godt farvede.

I gelatin fremkom ingen vekst av bakterien skjønt den saaedes i en række kulturglas.

Noget blod fra en frisk kanin defibrineres og der fremstilles saakaldt blodagar i forskjellig styrke til overflatesaaning og til saaning i dybden. Men nogen «hæmolytisk» virkning kunde ikke spores ved at dyrke mikroben paa saadant næringssubstrat.

Disse streptokokkulturer, særlig da buljonkulturer, anvendtes til forskjellige smitte- og immuniseringsforsøk, som nedenfor nærmere vil bli meddelt.

Smitteforsøk med blod og organdele.

For at undersøke nærmere om den i de indsendte kaninkadavre fundne kjædekok virkelig var sykdommens aarsak og forat erholde smittestoffet i renkultur til nærmere studium forsøktes først sykdommen overført fra kadavrene til forsøkskaniner i laboratoriet.

Fra hjertet av hver av de sendte kaniner opsugedes noget blod som podedes under huden paa buken av to forsøkskaniner (den 16de mai 1911 kl. 12 $\frac{1}{2}$ eftm.). Næste dags morgen, da vaktmesteren kom i stalden, fandtes begge dyr døde.

Sektionsfundet viste litt fibrinøs-ødematøs utsvedning paa podestedet. I bukhulen, brysthulen og i perikardiet en mørke- rød næsten blodfarvet, klar rødvinlignende vædske; særlig er perikardiet aldeles utspilt av denne vædske og hjerteposen frem- træder som en rødlig svulst. Lungerne er noget kongestionerte og ødematøse og med punktwise blødninger; i trachea en skum- mende vædske. Leveren degenerert. Milten ikke særlig for- andret. Blodet daarlig koagulert. Blodig-serøse utsvedninger opad halsen og om svelget; hæmorrhagiske lymfeglandler. I blodet og organerne mange, men korte streptokokker.

Den anden døde forsøkskanin viste fuldstændig det samme sektionsbillede.

Dette forsøk viste saaledes at sygdommen var overførbar og at den hos forsøksdyrene forløp paa en meget hurtig og dræ- pende maate og videre at der under sygdommen av smittestoffet (streptokokkene) sandsynligvis produceres et mere eller mindre sterkt blodopløsende (hæmolytisk) stof, som bringer blodfarve- stoffet i de røde blodlegemer i større eller mindre mængde til at træde ut av disse, hvorved bl. a. den mørkerøde farve av transsudaterne i legemshulheterne maa antages at fremkomme.

Smittestoffets fordeling i kadavrene viste likeledes at syg- dommen maa betragtes som en ren blodforgiftningssygdом, en septikæmi. Men det viste sig altsaa i dette tilfælde at sygdoms- forløpet var langt hurtigere hos forsøksdyrene end hos ialfald to av de ad naturlig vei døde dyr. Hvorvidt dette muligvis kunde bero paa infektionsmaaten, vilde vi senere anstille forsøk over.

For nu at vedlikeholde sygdommen og bringe paa det rene om den maaske var overførbar paa andre vis end skeet, om den var smitsom for andre almindelige forsøksdyr i laboratoriet o. s. v., foretokes endel videre smitteforsøk.

1) Fra en av de foran (side 15) nævnte døde forsøkskaniner p o d e d e s noget blod til to mus, et marsvin og en due.

M u s e n e, som podedes under huden paa ryggen (den 17de mai 1911) fandtes død allerede næste dag, den ene om morgenen, den anden ved 3—4 tiden om efterm.

Sektionsfundet viste en stor milt og den samme røde blodige vædske i legemshulheterne som hos kaninerne. Mikroskopisk saaes mange smaa kokker og bikokker i blodet, hvorimot kjæder paa flere led ikke var til at finde.

Marsvinet, som ogsaa podedes subkutan den 17de mai sees at være død den 12te juni¹⁾ og i protokollen over disse forsøk sees notert (av andre) at der var paavist kokker i blodet hos det.

Duen, subkutan podet, døde efter 8 dages forløp. Ved sektionen intet særlig at bemerke; i blodet saaes kokker og bikokker og enkelte kortere kjæder.

2) Endvidere fødredes organsaft fra lunger og hjerte med blod fra den samme forsøkskanin (se side 18) til to kaniner, to hvite mus og to hvite rotter.

Fodringen blev foretat paa den maate, at organerne lagdes i sterile kar med sterilt vand og sønderdeltes med sterile instrumenter og saften utpressedes. Denne paaheltes saa paa fóret for dyrene (havre, franskrød o. s. v.).

Kaninerne. Den ene av kaninerne døde 4 dage efter fodringen.

Sektionsfundet. I brysthulen og i perikardiet det vanlige klare rødlig-transsudat i rikelig mængde, likeledes i bukhalen. Tyndtarmene røde og sæte for en uttalt hæmorrhagisk enterit; ved at klippe tarmen over flyter det rødlig-blodige tarmindehold ut, hvori der mikroskopisk sees en hel del bikokker, men faa længere kjæder. Maven utspilt av fór og sprukken, aldeles maserert, idet mavevæggen er i fuldstændig opløsningstilstand. Nyrene mørke og sterkt degenererte, grænsen mellem bark og marv aldeles utvasket. Leveren paafaldende lys (gulhvit), mør og degenerert. Opper paa halsen langs trachea og oesophagus, men særlig om svelget findes blodig-serøse, gelatinøse utsvedninger.

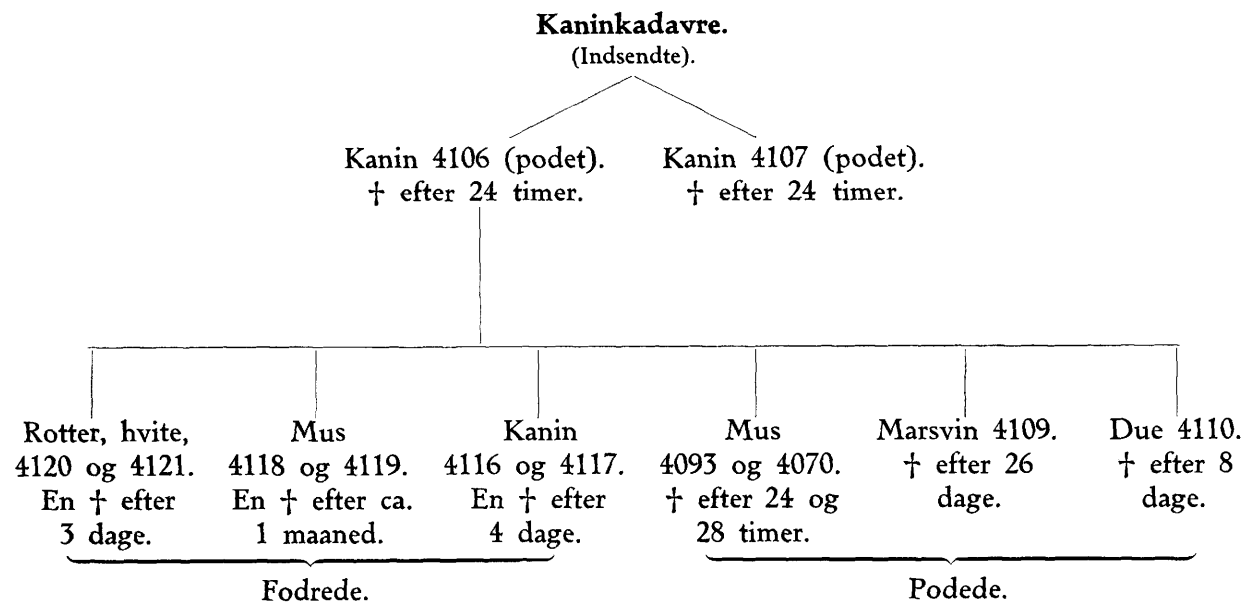
I blodet av denne kanin sees en overhændig mængde av streptokokker og kokker. (Som vanlig blev der foretat dyrkningsforsøk og blod m. v. hensat til opbevaring i isskap).

Den anden fodrede kanin døde ikke; hvorvidt den hadde spist noget av det inficerte fór eller ikke kan ikke avgjøres.

Musene; av disse døde den ene ca. 1 maanedes tid bak efter (mens forf. var bortreist), mens den anden lever endnu.

¹⁾ Under forf.s fravær paa en utenlandsreise.

PODNINGSS OG FODRINGSFORSØK
MED ORGANDELE.

Av de hvite rotter døde den ene 3 dage efter fodringen og viste svullen milt, noget blodig vædske i perikardiet og mørke tarme. Smittestoffet var imidlertid næsten ikke mikroskopisk paaviselig i dette dyr, ialfald saaes under mikroskopet kun meget faa bakterier.

Den anden rotte døde ikke.

Der blev som nævnt stadig anstillet kulturforsøk fra de under eksperimenterne døde forsøksdyr; de erholdte kulturer blev delvis anvendt til infektionsforsøk. Disse vil bli nærmere meddelt i det følgende. For nu at erfare, om kaniner, døde som følge av podning med renkultur, var istand til at smitte videre paa direkte vis og fremkalde en sygdom lik den iagttagne, blev to kaniner fodret med organsaft av en kanin, som samme dag var død efter subkutan podning med en streptokokbuljonkultur. Dyrene døde efter henholdsvis $2\frac{1}{2}$ —3 og 6 dage.

Sektionsfund: Den først døde kanin har sterk blødning fra næsen, idet den lægges paa sektionsbordet. Der er meget av den vanlige blodige vædske i legemshulheterne og gelatinøse blodige klare utsvedninger sees forskjellige steder subkutan paa kroppen. Der er blodig tyndtarmbetændelse med sterkt fyldte krøsvener med blodimbibition langs dissers forløp. Adskillige streptokokker i blodet.

Hos den længst levende kanin var de patologiske forandringer mindre fremtrædende og billedet lignet ikke det hittil almindeligvis fundne; der var nemlig ingen blodige transsudater, men istedet herfor nogen klar ikke rødlig vædske i legemshulheterne, særlig i perikardiet. I blodet saaes meget faa bakterier, kokker og bikokker, som fandtes omgitt av en tydelig og bred kapsel.

*

Der blev desuten foretat infektionsforsøk til hønse med negativt resultat, hvorom nærmere i næste avsnit.

Av disse direkte overføringsforsøk fremgaar altsaa i alt væsentlig følgende:

Sydommen lot sig ved podning (subkutan) foruten til kaniner ogsaa overføre til mus, marsvin og due; av disse døde

musene allerede næste dag, duen efter 8 og marsvinet først efter 26 dage.

Ved fodring (med organsaft og blod av døde dyr) lot sygdommen sig overføre til én av to kaniner; denne døde efter 4 dages forløp. Ved fodring av organsaft fra kulturpodet kanin til to kaniner døde begge disse av streptokokseptikæmien efter ca. 3—6 dages forløp. Av fodrede mus døde den ene først ca. en maanedes tid bagefter, hvorhos av to fodrede hvite rotter den ene døde av septikæmien efter tre dages forløp.

Samtidig vil det fremgaa herav, at naar dyrene inficeres ved fodring er de tilbøielig til at leve længere end ved podning.

Der blev ogsaa foretaget nogle podnings- og fodringsforsøk fra forsøksdyr, døde efter infektion med kulturer, hvorom nærmere i det følgende avsnit.

Det kliniske billede hos de syke kaniner har været mathet og sløvhed, depression og manglende ætelyst; men forøvrig er ingen specielle symptomer iagttat.

Smitteforsøk med kulturer.

Med 24 timer gammel buljonkultur av 1ste generation fra hjerteblood fra en av de første forsøkskaniner (kanin 4106, se skemaet side 18), indeholdende talrike smaa streptokokker, foretokes podningsforsøk, subkutan til en hvit mus, en kanin og et marsvin, intravenøst til en kanin, hvorhos to hvite mus fodredes dermed (se side 23).

Musen døde efter ca. $1\frac{1}{2}$ døgn's forløp og viste svullen milt og enkelte blodige transsudater i legemshulheterne. I blodet talrike kokker og bikokker (og enkelte korte kjæder).

Kaninerne. Den paa øret intravenøst med $\frac{3}{4}$ ccm. kultur podede kanin fandtes død næste morgen. Ved sektion fandtes de samme rikelige rødvinfarvede transsudater i legemshulheterne; perikardiet sterkt fyldt derav. Leveren ikke saa lys

og degenerert som ofte ellers seet hos kaninerne, milten svullen. Lungerne ødematøse og skummende vædske i trachea. Muskulaturen av en mørk farve. Sterk opløsning av de røde blodlegemer. Streptokokker i blodet og organerne, men de blodige transsudater syntes sterile.

Den subkutan podede kanin døde efter ca. 48 timers forløp. Der var en smule (litt) fibrinøs utsvedning paa podestedet paa buken. Den samme blodige vædskeansamling i de serøse hulheter, under bogen og opad halsen. Milten ikke videre svullen, nyrene sterkt degenererte. Der var en masse streptokokker at se i blodet og organerne fra dette kadaver (fig. 4), men som ellers ingen saadanne at se i transsudaterne.

Marsvinet var daarlig og sturet nogle dage efter podningen, men kom sig saa.

De to hvite mus som fodredes med buljonkulturen blev ikke syke. Dyrene blev fodret paa den maate, at buljonen sugedes op i litt franskrød og presentertes dyrene.

Fra den ovenfor nævnte intravenøst kulturpodede kanin (4111, se skema side 23) anlagdes kulturer, hvorav en 1ste generations buljon kultur 24 timer gammel (se fig. 5) podedes subkutan dels intravenøst under vingen til en høne, som imidlertid overstod forsøket.

For bl. a. at undersøke om smittestoffet i disse efter kulturpodning døde dyr forholdt sig paa samme maate ved videre direkte overføring som forsøkene i foregaaende avsnit viste, opsugedes noget hjerteblod av den ovenfor nævnte subkutan kulturpodede kanin (kanin 4112, se skema side 23) og podedes subkutan paa brystet til en høne, mens blod og organsaft fra samme dyr fodredes til 2 kaniner.

Hønen blev ikke syk og podedes derfor nogle dage senere intravenøst med buljonkultur 1ste generation 24 timer gammel fra en død kanin (4116, skema side 23), men overstod ogsaa denne podning ¹⁾.

¹⁾ Et marsvin (4127) podedes intraperitonealt med noget av samme kulturstamme som denne høne fik, men 2 dage gammel og døde efter 3 dages forløp. Sektionen viste megen serofibrinøs utsvedning paa podestedet; der er peritonit med serofibrinøse belægninger paa tarmene, hvori rikelig med streptokokker. Ingen blodige transsudater, ingen streptokokker sees i blodet.

Peritonealtranssudat fra dette dyr podedes subkutan til et andet marsvin, uten at dette blev sykt.

Kaninerne. Disse, der som anført var fodret, døde efter 3 og 6 dages forløp. Den først døde var dog meget syk allerede i 2det døgn. Som dette dyr ligger paa sektionsbordet rinder blodet fra dens næse. Meget blodig vædske i legemshulheterne, gelatinøse infiltrationer paa halsen ovenfor, sterk blodopløsning, hæmorrhagisk tyndtarmsbetændelse o. s. v. I det hele samme billede som hos de direkte fra de indsendte kaninkadavre inficerte dyr fundne sektionsfund.

Derimot var sektionsbilledet ikke det vanlige hos den længst levende kanin; hos denne fandtes ingen blodige transsudater, men der var litt klar ufarvet vædske i perikardiet, der var ingen hæmorrhagisk tyndtarmsbetændelse og i blodet meget faa bakterier, kokker og bikokker og disse er omgitt av en temmelig bred kapsel.

Av andre kulturstammer som anvendtes til infektionsforsøk kan nævnes, at 2den generation av en stamme (fra kanin 4136) 24 timer gammel i andet øiemed blev podet subkutant til to kaniner i en dose av ca. 1 ccm. Denne ene kanin var immunisert (hvorom senere) og overstod podningen, mens den anden døde efter 24 timers forløp. Sektionsfundet viste rødlig geléagtige utsvedninger subkutant paa buken (podestedet) og intramuskulært paa halsens underside og om svelget. I bukhulen, i pleura og især i perikardiet rikelig med den vanlige røde klare vædske. Leveren lys og degenerert, milten ikke svullen, tyndtarmene injicert, røde; blodet oppløst og i dette en mængde streptokokker (kortere og længere). Altsaa det vanlige sektionsbillede.

* * *

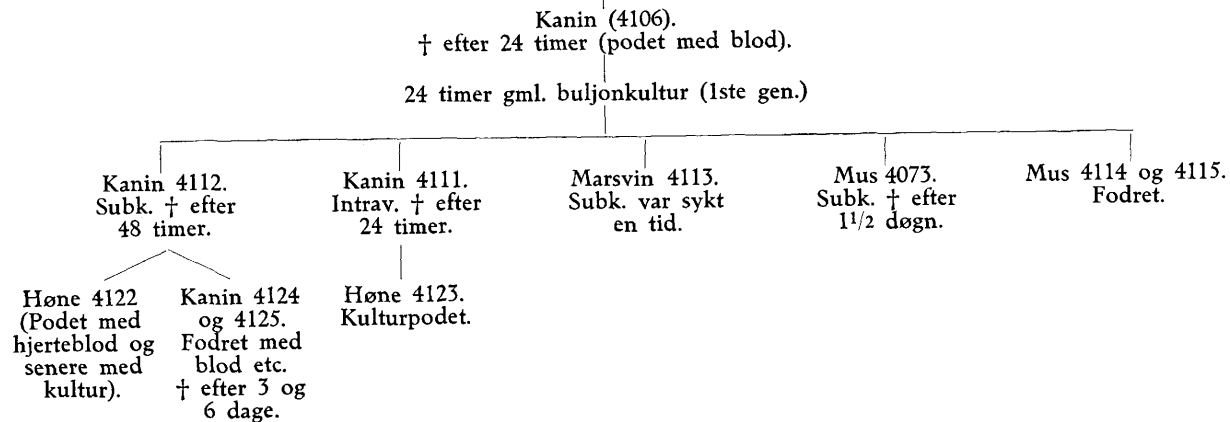
Det vil av det foregaaende sees, at der kom fire forskjellige kulturstammer av smittestoffet til anvendelse i disse forsøk; der anvendtes 1ste og 2den generation av buljonkulturer. Disse viste sig virulente saavel ved podnings- som foringsforsøk likeoverfor visse anvendte forsøksdyr.

Hvad sektionsfundet angaar var det og spesielt hos kaninerne det samme som hos dyr, podede eller fodrede direkte med organede, saaledes som beskrevet i foregaaende avsnit.

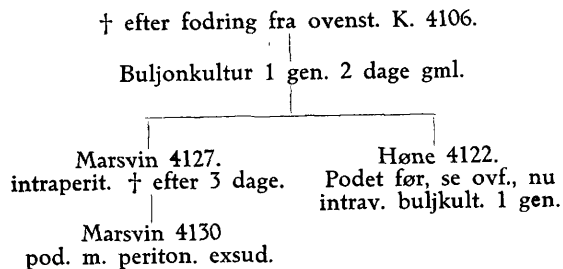
Fra dyr, døde av kulturinfektion, kunde sygdommen atter føres videre til andre dyr ved smitte gjennem blod og organede.

KULTURINFEKTION.

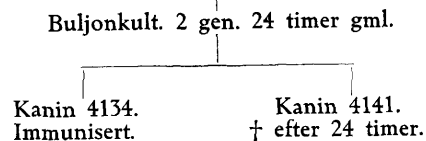
Indsendt kaninkadaver

Kanin 4116.

Kanin 4136.

Angaaende smittestoffets holdbarhet.

For at se hvorlænge smittestoffet holdt sig levende og virulent i indtørret tilstand likeoverfor kaniner hensattes noget hjerteblod fra en av de først døde forsøkskaniner (kanin 4116) i tyndt lag i en flat glasskaal (tildækket) ved thermostatterperatur i 20 timer hvorved det indtørredes og hensattes senere i et mørkt skap ved stuetemperatur.

Efter 15 dages forløp tokes det indtørrede blod atter frem, opløstes i sterilt vand og podedes subkutan til en kanin (4136). Dyret døde efter 2 dages forløp og viste det for streptokokseptikæmien karakteristiske sektionsfund. I milt og blod streptokokker.

Noget paa lignende maate indtørret blod fra en anden forsøkskanin indpodedes efter 22 dage til en kanin (4146); men ogsaa dette dyr døde (efter 2 dage) av septikæmien.

Endelig podedes et dyr (kanin 4137) med i 40 dage indtørret blod og milt fra en død septikæmikanin; men denne podning viste sig uskadelig.

Resultatet av disse forsøk blir altsaa, at indtørring av smittestoffet (kjædekokkerne) i blod eller organsaft og opbevaring ved stuetemperatur i henholdsvis 15 og 22 dage ikke berøvede dette dets virulens likeoverfor kaniner, mens indtørring i 40 dage dræpte eller svækkede smittestoffet, saa at det ikke længere virkede dræpende ved subkutan podning til den ovennævnte kanin.

*

*

*

Et andet forsøk blev gjort med hensyn til smittestoffets holdbarhet i raatnende organer.

Brystorganerne fra en av streptokokseptikæmien død kanin hensattes i tildækkede glasskaaler i isskap; efterhaanden forraatnede stoffet og mugsop bredte sig paa dets overflate. — Efter 18 dages henstand paa denne maate tokes organerne atter

frem og saft derifra podedes subkutan til en kanin (4137), men forsøket blev uten følger for dyret.

Hvorvidt en tid av 18 dage under de ovennævnte forhold er tilstrækkelig til at uskadeliggjøre smittestoffet likeoverfor kaniner, tør der vel neppe drages nogen sikker slutning om av dette ene eksperiment.

Som paa side 27 meddelt viste smittestoffet sig i en kultur avirulent for kaniner efter 13 dages forløp, saaet i almindelig buljon (konf. ogsaa side 13).

Et immuniseringsforsøk.

Et par buljonkulturglas, 1ste generation, av septikæmistrepstokokker (henholdsvis 9 og 14 dage gamle) nedsattes i kokende vand i 15 minutter. Kulturerne, der stammede fra 2 forskjellige kaniner (podet direkte fra indsendt kadaver) blandedes og injiceret til 2 kaniner (4133 og 4134) henholdsvis intravenøst paa øret og subkutan paa buken i en dose av $\frac{3}{4}$ ccm. til hver.

Dyrene taalte denne podning godt, de var siden friske og livlige og uten nævneværdig lokal reaktion (hos den subkutan podede).

Seks dage senere gjentokes podningen med kokte buljonkulturer, men dennegang subkutan til begge dyr i en dose av 1 ccm. til hver. Dagen efter var det ene dyr sykt (det første gang intravenøst podede) og døde to dage efter sidste podning. Kadaveret var avmagret, i de serøse hulheter en klar (ikke blodig) vædske, nærmest serumlignende. I blodet og organerne sees ingen streptokokker, og kulturer fra hjerteblodet fra dette dyr forblev sterile (død toxisk?).

Den gjenlevende kanin podedes nu 16 dage efter for 3dje gang subkutan med kokt streptokokkultur (andre racer end før)

i en dose av 4 ccm. Kulturen var 2 dage gammel og ned-sænket i kokende vand i 5 minutter.

Dyret holder sig noget magert, men er forøvrig friskt og uten synderlig hævelse paa podestedet.

Fem dage efter 3dje gangs podning med kokt kultur foretokes et infektionsforsøk med levende, virulente buljonstreptokok-kulturer fra kaninseptikæmien. Dyret fik en meget stor dose, ialt 1 ccm. 24 timer gammel ren buljonkultur (2den generation) fra hjerteblodet av en død septikæmikanin. Samtidig sprøitedes en frisk, ikke immunisert kanin med samme kultur og i samme mængde som den immuniserte. Kontrolldyret fandtes død næste dags morgen.

Sektionsfund: Endel rødlig geléagtige utsvedninger subkutan paa buken (podestedet) og intramuskulært paa halsen og om svælget. I bukhulen, pleura- og perikardiehulen rikelig med en klar rødvinlignende vædske, leveren lys lerfarvet og degenerert. Milten slet ikke stor. I blodet sees en mængde kortere og længere streptokokker. Altsaa det vanlige billede.

Den immuniserte kanin viste sig derimot de følgende dage efter infektionen ganske frisk og rask og ingen kunde forstaa at den var det ringeste afficert av den virulente kultur, podet i saa stor mængde som her skeet, naar undtages nogen lokal hævelse paa podestedet paa buken.

9 dage efter dette overstaaede infektionsforsøk foretokes en ny podning med virulente kulturer (1ste generation av nok en anden race). 4 ccm. av buljonkulturen podedes dennegang intraperitonalt.

Ogsaa dette smitteforsøk overstodes uten videre følger for dyret.

Det fremgaar av dette forsøk, som dog altsaa kun omfatter to dyr (hvorav det ene døde), at det paa den her beskrevne maate lar sig gjøre at immunisere kaninerne mot denne nye septikæmi.

*

*

*

Da den ovennævnte kanin nu efter 5te gangs podning (3 gange med kokt og 2 gange med virulent kultur¹⁾, subkutan og intraperitonealt) viste sig at være fast og sikkert immunisert, kloroformertes den nogen dage senere, bandtes op paa et bræt, hvorefter man lot den forbløde i sin egen brystkasse for at samle sterilt blod for serumfremstilling.

Blodet opsugedes fra pleurahulen i et par reagensglasrør og henstod til næste dag, da serumet oppipettertes.

Der foretoges derpaa et forsøk med sero-vaccination av kaniner ved hjælp av det indvundne netop omtalte kanin-serum.

To kaniner (4144 og 4145) podedes subkutan paa buken med henholdsvis 5 og 2½ ccm. av det indvundne immunserum. 5 minutter efter podedes subkutan paa et andet sted henholdsvis 5 og 2 draaper av en buljonkultur av streptokokkultur fra død septikæmikanin, 13 dage gammel. Samtidig inficertes to friske kaniner som kontroldyr. De paafølgende dage forblev imidlertid alle 4 dyr fuldstændig friske og raske. Kulturerne var formentlig for gamle og ikke længere virulente for kaniner.

Man fik nu desværre ikke virulent materiale før 11 dage senere (11 dage efter serumets indpodning paa de to nævnte kaniner), da man fik en frisk død septikæmikanin til sin disposition. Et par draaper blod fra denne podedes da direkte under huden paa de serumpodede dyr samt til en forsøkskanin. Men allerede dagen efter lå alle tre kaniner døde av septikæmien og sektionsfundet var det vanlige, som nu saa ofte i det foregaaende er beskrevet eller gjentat.

Mens saaledes immunisering med dræpte kulturer førte til et heldig resultat i det ovenmeddelte tilfælde, viste sero-vaccinationen et slet resultat, idet de to serumpodede dyr døde prompt efter at være inficert med virulent blod, men beklageligvis blev forsøket forrykket endel, da infektionen ligger hele 11 dage efter serumets indførelse i organismen. Der kan nemlig ikke sees bort fra den mulighed, at den passive immunitet, som de to kaniner

¹⁾ Forutsat infektionsforsøk direkte med virulent blod eller organdele kom ikke til utførelse.

muligens forlentes med ved serumets indpodning paa dem, efter de nævnte 11 dage allerede helt eller delvis kunde være utskilt av organismen. Forsøket maa sees under denne synsvinkel.

Slutningsbemerkninger.

Hvad der kan udtrages som resultat av foranstaaende vil i korthet være følgende:

De til veterinærlaboratoriet indsendte kaninkadavre viste sig at indeholde et smittestof. Dette fremgaar derav, at blod og organdele fra disse kadavre indpodet eller fortæret av visse forsøksdyr hos disse kunde frembringe en dødelig forløpende sygdom.

Dette smittestof lot sig direkte paavise mikroskopisk i kadavrene, i blod, organer m. v. som ved en septikæmi, likesom det lot sig dyrke paa kunstige næringssubstrater i ren tilstand, hvorved det viste sig at være en streptokokbakterie.

Efter at være rendyrket viste smittestoffet sig smittende og dræpende likeoverfor visse forsøksdyr paa samme vis som blod og organer fra kadavrene var det.

Hvad enten sygdommen overførtes paa den ene eller anden vis (med smittestof i rendyrket stand eller med blod og organdele fra døde dyr), kunde der ikke sees væsentlig forskjel i sygdomsbilledet ¹⁾ eller modifikationer i sektionsbilledet hos de døde dyr. Tvertimot syntes man altid at faa et typisk og specifikt sektionsbillede frem (idet vi nærmest tænker paa for-

1) For kaninernes vedkommende er dog at merke, at naar de podes med fuldt virulent materiale vil de gjerne dø i løpet av 24 timer, mens sygdomsforløpet som regel er noget længer (3, 4, 6 døgn o. s. v.) før de dør, naar de fødes dermed; omstændighetene ved smittetilførslen nærmer sig formentlig i sidste tilfælde de under naturlige forhold forekommende.

søkene med kaniner) og dette billede var det samme som i de kaninkadavre, hvorfra eksperimenterne tok sit utspring.

Smittestoffet med mindre morfologiske variationer gik rent og ublandet igjen i kadavre og kulturer og dette kunde med held anvendes til at immunisere en forsøkskanin.

*

A n m. Det kan tilføies, at undersøkelserne over denne kaninsygdом uheldigvis blev avbrudt ved en utenlandsreise, hvorved forf. bl. a. ikke fik anledning til nærmere at undersøke endnu to fra det paagjældende sted indsendte kaninkadavre, likesom ogsaa enkelte av forsøksdyrene døde under fraværet m. v.; dette foranledigede nogen forstyrrelse og innskrænkning i undersøkelserne og gjør disse i tilsvarende grad ufuldstændig.

Til de ovennævnte forsøk kom til anvendelse ialt 25 forsøkskaniner, 7 hvite mus, 4 marsvin, 1 due, 2 høns og 2 hvite rotter.

*

Samtlige illustrationer er utført av forf.

Juli 1911.

FORKLARING TIL PLANCHEN.

En av streptokokseptikæmi død kanin, hvis bryst- og bukhule er aapnet. Man bemerker bl. a. følgende: Langs halsens underside og tildels under bogen sees endel blodige gelatinøse utsvedninger. Perikardit er fyldt av en klar, blodig serøs vædske, som ogsaa sees at være tilstede i pleurahulen og i bukhulen i rikelig mængde; fra det sidste sted er en del av denne vædske flydt ut ved dyrets høire side. Forøvrig sees en meget lys, begyndende lersfarvning av leveren, likesom der hos dette dyr var endel injektion av tyndtarmene. (Efter en akvarel, malt efter naturen av forf.).

- Nr. 160. De offentlige Jernbaner 1910/1911. (*Chemins de fer publics.*)
— 161. De Spedalske i Norge 1906—1910. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 162. Fagskolestatistik 1908/1909—1910/11. (*Ecoles professionnelles.*)
— 163. Skolevæsenets tilstand 1909. (*Instruction publique.*)
— 164. Forsømte børn 1908 og 1909. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
— 165. Norges kommunale Finanser 1908. (*Finances des communes.*)
— 166. Norges telegrafvæsen 1910/11. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 167. Haandverkstællingen 1910. (*Recensement des métiers en 1910.*)
— 168. Fængselsstyrelsens aarbok 1908. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
— 169. Aktieselskaper i 1910. (*Sociétés par action en 1910.*)
— 170. Folketælling 1 december 1910. Første hefte: Folkemængde i Rikets forskjellige administrative inddelinger m. v. (*Recensement. I. Population des Divisions administratives, etc.*)
— 171. Norges postvæsen 1911. (*Statistique postale.*)
— 172. Norges Handel 1911. (*Commerce.*)
— 173. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1910. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
-

Det Statistiske Centralbyrå har desuten bl. a. utgitt følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 31te aargang, 1911. Kristiania 1912. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Meddelelser fra Det Statistiske Centralbyrå. Senest utkommet: Niogtyvende bind, 1911. Kristiania 1912. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
Kongeriket Norges civile, geistlige og judicielle inndeling 1 april 1912. Kristiania 1912. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de Norvège le 1 avril 1912.*)
Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889. Med 6 tillæg, omfattende tiden fra 1 juli 1889 til 31 december 1905.
-

Samtlige verker er tilsalgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

5 september 1912.